

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้ม ปี 2561

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
Office of Agricultural Economics

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2561

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้วิเคราะห์สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญในปี 2560 และคาดการณ์แนวโน้มปี 2561 ด้านการผลิต การตลาด การส่งออก การนำเข้าและราคาของสินค้าเกษตรที่สำคัญ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ และมาตรการในการพัฒนาสินค้าเกษตร

การจัดทำสถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้มปี 2561 สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความอนุเคราะห์จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น กรมวิชาการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย กรมศุลกากร กรมการค้าภายใน สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย สมาคมผู้ผลิตและส่งออกสินค้าเกษตร เกษตรกร รวมทั้งสื่อสารสนเทศต่าง ๆ หากมีข้อผิดพลาดและคำแนะนำประการใด คณะผู้จัดทำยินดีอ้อมรับเพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นในการดำเนินการครั้งต่อไป

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
ธันวาคม 2560

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2561

กลุ่มพืชไร่	7
1. ข้าว	9
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	25
3. มันสำปะหลัง	35
กลุ่มพืชพลังงานทดแทน	45
4. ถั่วเหลือง	47
5. อ้อยโรงงาน	53
6. ปาล์มน้ำมัน	61
กลุ่มพืชสวน	71
7. ยางพารา	73
8. กาแฟ	85
9. สับปะรด	99
10. ลำไย	109
11. ทูเรียน	117
12. มังคุด	125
13. มันฝรั่ง	131
14. กัญชง	141
กลุ่มปศุสัตว์และประมง	149
15. ไก่เนื้อ	151
16. ไข่ไก่	159
17. สุกร	163
18. โคเนื้อ	173
19. โคนม	183
20. กุ้ง	191
21. ปลาป่น	205
บทความพิเศษ	211
1. “ข้าวหอมมะลิอินทรีย์” ทางเลือกใหม่ของเกษตรกรในการเพิ่มรายได้สู่การผลิตที่ยั่งยืน	213
2. ฟาร์มเล็กฟื้นจนได้ด้วยการจัดการฟาร์มตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	217
บรรณานุกรม	225
บรรณาธิการ	226

กลุ่มพืชไร่

1

ข้าว

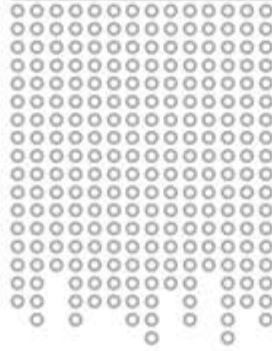
2

ข้าวโพด
เลี้ยงสัตว์

3

มันสำปะหลัง

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2561

Office of Agricultural Economics

1

ข้าว

1. สถานการณ์ ปี 2560

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ผลผลิตข้าวของโลกช่วงปี 2555/56 - 2559/60 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 472.52 ล้านตันข้าวสาร (706.20 ล้านตันข้าวเปลือก) ในปี 2555/56 เป็น 487.13 ล้านตันข้าวสาร (726.60 ล้านตันข้าวเปลือก) ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.48 ต่อปี

ในปี 2559/60 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 1,004.88 ล้านไร่ ผลผลิต 487.13 ล้านตันข้าวสาร (726.60 ล้านตันข้าวเปลือก) และผลผลิตต่อไร่ 723 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปี 2558/59 ที่มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 996.63 ล้านไร่ ผลผลิต 472.57 ล้านตันข้าวสาร (704.60 ล้านตันข้าวเปลือก) และผลผลิตต่อไร่ 707 กิโลกรัม หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.83 ร้อยละ 3.08 และร้อยละ 2.26 ตามลำดับ โดยประเทศที่มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เช่น บังคลาเทศ บราซิล เมียนมาร์ กัมพูชา อียิปต์ อินเดีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น ไนจีเรีย ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ เวียดนาม สหรัฐอเมริกา และไทย ส่วนประเทศที่มีผลผลิตลดลง เช่น จีน และเกาหลีใต้

1.1.2 การตลาด

(1) การบริโภคข้าวโลก

ปี 2555/56 - 2559/60 เพิ่มขึ้นจาก 465.23 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2555/56 เป็น 480.96 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.52 ต่อปี

ในปี 2559/60 ความต้องการบริโภคมียปริมาณ 480.96 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจาก 468.17 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2558/59 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.73 โดยประเทศที่มีการบริโภคเพิ่มขึ้น เช่น บราซิล จีน อียิปต์ อินเดีย เกาหลีใต้ เนปาล ไนจีเรีย สหรัฐอเมริกา และไทย ส่วนประเทศที่มีการบริโภคลดลง เช่น บังคลาเทศ เมียนมาร์ อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น และเวียดนาม

(2) การค้าข้าวโลก

ปี 2555/56 - 2559/60 เพิ่มขึ้นจาก 39.49 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2555/56 เป็น 44.56 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.48 ต่อปี

1) การส่งออก

ในปี 2559/60 การส่งออกข้าวโลกมีปริมาณ 44.56 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจาก 40.14 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2558/59 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.01 โดยประเทศที่ส่งออกเพิ่มขึ้น เช่น อาร์เจนตินา ออสเตรเลีย บราซิล เมียนมาร์ กัมพูชา จีน สหภาพยุโรป อินเดีย เวียดนาม สหรัฐอเมริกา และไทย ส่วนประเทศที่ส่งออกลดลง เช่น กายานา ปากีสถาน ปารากวัย รัสเซีย และอุรุกวัย

โดยปี 2559/60 กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกาคาดว่าอินเดียจะเป็นผู้ส่งออกข้าวอันดับหนึ่งของโลก โดยมีปริมาณส่งออก 11.20 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 25.14 ของการส่งออกข้าวโลก อันดับสอง ได้แก่ ไทย คาดว่ามีปริมาณส่งออก 10.50 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 23.57 ของการส่งออกข้าวโลก ส่วนอันดับสาม ได้แก่ เวียดนาม มีปริมาณส่งออก 6.00 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 13.47 ของการส่งออกข้าวโลก

2) การนำเข้า

ในปี 2559/60 การนำเข้าข้าวโลกมีปริมาณ 44.56 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจาก 40.14 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2558/59 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.01 โดยคาดว่าประเทศที่นำเข้ามากที่สุด ได้แก่ จีน นำเข้าปริมาณ 5.25 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นร้อยละ 11.78 ของการนำเข้าข้าวโลก รองลงมา ได้แก่ ไนจีเรีย นำเข้าปริมาณ 2.40 ล้านตันข้าวสาร และสหภาพยุโรป นำเข้าปริมาณ 1.85 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นร้อยละ 5.39 และร้อยละ 4.15 ของการนำเข้าข้าวโลก ตามลำดับ

(3) สต็อกปลายปีข้าวโลก

ปี 2555/56 - 2559/60 เพิ่มขึ้นจาก 113.87 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2555/56 เป็น 138.21 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.53 ต่อปี

ในปี 2559/60 สต็อกข้าวโลกมีปริมาณ 138.21 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจาก 132.04 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2558/59 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.67 โดยประเทศที่มีสต็อกข้าวคงเหลือเพิ่มขึ้น ได้แก่ จีน อินเดีย และอินโดนีเซีย ส่วนประเทศที่มีสต็อกคงเหลือลดลง ได้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ฟิลิปปินส์ ไทย และสหรัฐอเมริกา

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

(1) ข้าวนาปี

ปี 2555/56 - 2559/60 เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตลดลงจาก 64.95 ล้านไร่ ผลผลิต 27.23 ล้านตันข้าวเปลือก ในปี 2555/56 เหลือ 58.65 ล้านไร่ ผลผลิต 25.24 ล้านตันข้าวเปลือก ในปี 2559/60 หรือลดลงร้อยละ 2.68 และร้อยละ 2.57 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากเกษตรกรที่เคยขยายเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มในพื้นที่ว่างเปล่าในช่วงที่ราคาข้าวให้ผลตอบแทนสูงช่วงปี 2556 ได้ลดพื้นที่ดังกล่าวลงในปี 2557 และในช่วงปี 2558 - 2559 ตั้งแต่ช่วงต้นฤดูการเพาะปลูกในเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน 2558 ปริมาณน้ำฝนน้อย การกระจายของฝนไม่สม่ำเสมอ โดยปริมาณฝนรวมต่ำกว่าค่าปกติเกือบทุกภาค ทำให้เกษตรกรปลูกข้าวล่าช้า ซึ่งมีผลให้บางพื้นที่ปลูกข้าวนาปีได้เพียงรอบเดียว โดยปลูกมากในเดือนกรกฎาคมและบางรายเลื่อนมาปลูกในเดือนสิงหาคม บางพื้นที่ไม่สามารถปลูกข้าวได้ต้องปล่อยพื้นที่ว่าง ประกอบกับราคาข้าวมีแนวโน้มลดลง เกษตรกรบางส่วนในภาคเหนือตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง จึงปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่นหรือสินค้าเกษตรอื่นที่ให้ผลตอบแทนดีกว่า เช่น อ้อยโรงงาน และเพาะเลี้ยงกุ้ง เป็นต้น สำหรับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจากไร่ละ 419 กิโลกรัม ในปี 2555/56 เป็นไร่ละ 430 กิโลกรัม ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.12 ต่อปี เนื่องจากในปี 2560 มีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูกและการเจริญเติบโตของต้นข้าว ส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น

ในปี 2559/60 มีเนื้อที่เพาะปลูก 58.65 ล้านไร่ ผลผลิต 25.24 ล้านตันข้าวเปลือก ผลผลิตต่อไร่ 430 กิโลกรัม เทียบกับปี 2558/59 มีเนื้อที่เพาะปลูก 58.06 ล้านไร่ ผลผลิต 24.31 ล้านตันข้าวเปลือก ผลผลิตต่อไร่ 419 กิโลกรัม ทั้งเนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.02 ร้อยละ 3.83 และร้อยละ 2.63 ตามลำดับ เนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวย ปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้น ทำให้เกษตรกรที่ปล่อยที่นาว่างสามารถปลูกข้าวได้ตามปกติ ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น เนื่องจากปริมาณน้ำฝนเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของข้าว

(2) ข้าวนาปรัง

ปี 2556 - 2560 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ลดลงร้อยละ 16.93 ร้อยละ 17.64 และร้อยละ 0.86 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2556 มีเนื้อที่เพาะปลูก 16.09 ล้านไร่ ผลผลิต 10.77 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 669 กิโลกรัม ลดลงเหลือเนื้อที่เพาะปลูก 10.89 ล้านไร่ ผลผลิต 7.19 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 660 กิโลกรัม ในปี 2560 เนื่องจากตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นมา ปริมาณน้ำในเขื่อนขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่ใช้การได้นี้น้อยกว่าในปี 2556 ส่งผลให้เนื้อที่เพาะปลูกลดลงในทุกภาค โดยเฉพาะภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกและภาคตะวันตก จากปริมาณฝนที่ตกลงมาในพื้นที่เหนือเขื่อนมีค่าน้อยกว่าค่าปกติ จึงทำให้น้ำไหลเข้าเขื่อนน้อยตามไปด้วย ประกอบกับราคาข้าวมีแนวโน้มลดลง ทำให้เกษตรกรลดเนื้อที่เพาะปลูกลง โดยเกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชที่ใช้ใช้น้ำน้อยกว่า เช่น ถั่วเขียว ถั่วเหลือง และบางส่วนปล่อยว่าง สำหรับผลผลิตต่อไร่ลดลง เนื่องจากเกษตรกรขยายเนื้อที่เพาะปลูกเกินกว่าแผนการจัดสรรน้ำ ต้นข้าวจึงได้รับน้ำไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโต นอกจากนี้บางพื้นที่ยังพบการระบาดของศัตรูพืช ส่งผลให้ภาพรวมผลผลิตทั้งประเทศลดลง

ในปี 2560 มีเนื้อที่เพาะปลูก 10.89 ล้านไร่ ผลผลิต 7.19 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 660 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2559 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 5.14 ล้านไร่ ผลผลิต 3.11 ล้านตันข้าวเปลือก ผลผลิตต่อไร่ 605 กิโลกรัม หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 111.87 ร้อยละ 131.19 และร้อยละ 9.09 ตามลำดับ เนื่องจากปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี เกษตรกรขยายเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นในพื้นที่ที่เคยปล่อยว่าง ส่วนผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นเนื่องจากมีน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูกและการเจริญเติบโตของข้าว

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2556 - 2560 ความต้องการใช้ภายในประเทศเพื่อการบริโภค ทำเมล็ดพันธุ์ อาหารสัตว์ และอุตสาหกรรมอื่น ๆ เพิ่มขึ้นจาก 15.63 ล้านตันข้าวเปลือก ในปี 2556 เป็น 16.95 ล้านตันข้าวเปลือก ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.09 ต่อปี

ในปี 2560 การใช้ในประเทศมีปริมาณ 16.95 ล้านตันข้าวเปลือก เพิ่มขึ้นจาก 16.51 ล้านตันข้าวเปลือก ในปี 2559 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.66 เนื่องจากการเพิ่มของพื้นที่เพาะปลูกข้าว และใช้ในอาหารสัตว์เพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2556 - 2560 ปริมาณและมูลค่าส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.50 และร้อยละ 2.36 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากตลาดยังคงมีความต้องการข้าวไทยอย่างต่อเนื่อง โดยตั้งแต่ปี 2557 ราคาส่งออกข้าวไทยปรับตัวลดลงใกล้เคียงกับประเทศคู่แข่ง เช่น อินเดีย และเวียดนาม ส่งผลให้ประเทศผู้นำเข้าข้าวสั่งซื้อข้าวจากไทยเพิ่มขึ้น

ในปี 2560 คาดว่าจะสามารถส่งออกได้ 10.00 ล้านตันข้าวสาร มูลค่า 160,000 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2559 ที่ส่งออกได้ 9.88 ล้านตันข้าวสาร มูลค่า 154,434 ล้านบาท ปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.21 และร้อยละ 3.60 ตามลำดับ เนื่องจากประเทศคู่ค้า เช่น จีน บังคลาเทศ ฟิลิปปินส์ อิหร่าน และเบนิน มีคำสั่งซื้อข้าวเข้ามาอย่างต่อเนื่องทั้งจากภาคเอกชน และการค้าระหว่างรัฐต่อรัฐ (G to G)

(3) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2556 - 2560 ราคาที่เกษตรกรขายได้ของข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้าความชื้น 15% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 10.74 ร้อยละ 2.82 และร้อยละ 4.01 ต่อปี ตามลำดับ โดยราคาข้าวเปลือกหอมมะลิลดลงจากตันละ 14,859 บาท ในปี 2556 เหลือตันละ 10,200 บาท ในปี 2560 ข้าวเปลือกเจ้าความชื้น 15% ลดลงจากตันละ 8,763 บาท ในปี 2556 เหลือตันละ 7,700 บาท ในปี 2560 และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาวลดจากตันละ 12,586 บาท ในปี 2556 เหลือตันละ 10,000 บาท ในปี 2560 เนื่องจากในช่วงปี 2556 - 2557 ราคาข้าวโดยรวมปรับตัวสูงขึ้นจากการที่รัฐบาลมีโครงการรับจำนำข้าวเปลือก แต่ตั้งแต่ช่วงปลายปี 2557 เป็นต้นมา รัฐบาลไม่มีนโยบายแทรกแซงราคาผลผลิตทางการเกษตร ราคาข้าวจึงเป็นไปตามกลไกตลาด

ในปี 2560 คาดว่าราคาเกษตรกรขายได้ ข้าวเปลือกหอมมะลิตันละ 10,200 บาท สูงขึ้นจากตันละ 8,795 บาท ในปี 2559 ข้าวเปลือกเจ้าความชื้น 15% ตันละ 7,700 บาท สูงขึ้นจากตันละ 7,545 บาท ในปี 2559 หรือสูงขึ้นร้อยละ 15.97 และร้อยละ 2.05 ตามลำดับ เนื่องจากตลาดส่งออกยังคงมีความต้องการต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้ประกอบการเร่งจัดหาข้าวเพื่อทยอยส่งมอบ สำหรับข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาวตันละ 10,000 บาท ลดลงจากตันละ 10,666 บาท ในปี 2559 หรือลดลงร้อยละ 6.24 เนื่องจากความต้องการของตลาดชะลอตัวลง ส่งผลให้ราคาปรับตัวลดลง

2) ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี.

ปี 2556 - 2560 ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี. ข้าวหอมมะลิ ชั้น 2 (ใหม่) ลดลงจากตันละ 1,151 ดอลลาร์สหรัฐฯ (35,012 บาท/ตัน) ในปี 2556 เหลือตันละ 802 ดอลลาร์สหรัฐฯ (27,200 บาท/ตัน) ในปี 2560 ข้าวขาว 5% ลดลงจากตันละ 517 ดอลลาร์สหรัฐฯ (15,684 บาท/ตัน) ในปี 2556 เหลือตันละ 398 ดอลลาร์สหรัฐฯ (13,500 บาท/ตัน) ในปี 2560 และข้าวเหนียวเมล็ดยาว 10% ลดลงจากตันละ 935 ดอลลาร์สหรัฐฯ (27,886 บาท/ตัน) ในปี 2556 เหลือตันละ 699 ดอลลาร์สหรัฐฯ (23,700 บาท/ตัน) ในปี 2560 หรือลดจ้อยละ 9.77 ร้อยละ 5.70 และร้อยละ 5.70 ต่อปี ตามลำดับ

ในปี 2560 คาดว่าราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี. ข้าวหอมมะลิ ชั้น 2 (ใหม่) ตันละ 802 ดอลลาร์สหรัฐฯ (27,200 บาท/ตัน) สูงขึ้นจากตันละ 715 ดอลลาร์สหรัฐฯ (25,058 บาท/ตัน) ในปี 2559 และข้าวขาว 5% ตันละ 398 ดอลลาร์สหรัฐฯ (13,500 บาท/ตัน) สูงขึ้นจากตันละ 397 ดอลลาร์สหรัฐฯ (13,908 บาท/ตัน) ในปี 2559 หรือสูงขึ้นร้อยละ 12.17 และร้อยละ 0.25 ตามลำดับ สำหรับข้าวเหนียวเมล็ดยาว 10% ตันละ 699 ดอลลาร์สหรัฐฯ (23,700 บาท/ตัน) ลดลงจากตันละ 839 ดอลลาร์สหรัฐฯ (29,408 บาท/ตัน) ในปี 2559 หรือลดจ้อยละ 16.69

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา คาดว่าปี 2560/61 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 1,011.56 ล้านไร่ ผลผลิต 483.80 ล้านตันข้าวสาร (721.80 ล้านตันข้าวเปลือก) และผลผลิตต่อไร่ 714 กิโลกรัม ซึ่งเมื่อเทียบกับปี 2559/60 ที่มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 1,004.88 ล้านไร่ ผลผลิต 487.13 ล้านตันข้าวสาร (726.60 ล้านตันข้าวเปลือก) และผลผลิตต่อไร่ 723 กิโลกรัม พบว่าเนื้อที่เก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.66 ส่วนผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ลดลงร้อยละ 0.68 และร้อยละ 1.24 ตามลำดับ

2.1.2 การตลาด

(1) การบริโภคข้าวโลก

ปี 2560/61 คาดว่าจะมีปริมาณ 480.48 ล้านตันข้าวสาร ลดลงจาก 480.96 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2559/60 หรือลดลงร้อยละ 0.10

(2) การค้าข้าวโลก

ปี 2560/61 คาดว่าจะมีปริมาณ 44.42 ล้านตันข้าวสาร ลดลงจาก 44.56 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2559/60 หรือลดลงร้อยละ 0.31

1) การส่งออก

ประเทศที่คาดว่าจะส่งออกเพิ่มขึ้น เช่น ออสเตรเลีย จีน กายานา อินเดีย ปากีสถาน และ ปารากวัย ส่วนประเทศที่คาดว่าจะส่งออกลดลง เช่น อาร์เจนตินา เมียนมาร์ กัมพูชา สหภาพยุโรป อูรุกวัย สหรัฐอเมริกา และไทย

2) การนำเข้า

ประเทศที่คาดว่าจะนำเข้าเพิ่มขึ้น เช่น แองโกลา บังคลาเทศ คาเมรูน ไอเวอรีโคสต์ คิวบา สหภาพยุโรป กานา เติร์กเมนิสถาน โมซัมบิก ฟิลิปปินส์ ซาอุดีอาระเบีย เซเนกัล และสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรต ส่วนประเทศที่คาดว่าจะนำเข้าลดลง เช่น บราซิล อิหร่าน เคนยา เม็กซิโก ไนจีเรีย และแอฟริกาใต้

(3) สต็อกปลายปีข้าวโลก

ปี 2560/61 คาดว่าจะมีปริมาณ 141.52 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจาก 138.21 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.40 โดยประเทศที่มีสต็อกข้าวคงเหลือเพิ่มขึ้น ได้แก่ จีน อินเดีย และ อินโดนีเซีย ส่วนประเทศที่มีสต็อกคงเหลือลดลง ได้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไทย และสหรัฐอเมริกา

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

(1) ข้าวนาปี ปี 2560/61 คาดว่ามีเนื้อที่เพาะปลูก 58.96 ล้านไร่ เพิ่มขึ้นจาก 58.65 ล้านไร่ ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.54 เนื่องจากมีปริมาณน้ำฝนมากกว่าปีที่ผ่านมา เกษตรกรจึงปลูกข้าวเพิ่มขึ้นจากพื้นที่นาที่เคยปล่อยว่างจากที่ประสบภัยแล้ง และในบางพื้นที่สามารถปลูกข้าวได้สองรอบตามปกติ สำหรับผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ลดลงจาก 25.24 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 430 กิโลกรัม ในปี

2559/60 เหลือผลผลิต 24.07 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 408 กิโลกรัม ในปี 2560/61 หรือลดลงร้อยละ 4.60 และร้อยละ 5.12 ตามลำดับ เนื่องจากหลายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประสบอุทกภัยส่งผลให้ผลผลิตในภาพรวมลดลง

ทั้งนี้ เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2560 - เมษายน 2561 โดยคาดว่าผลผลิตจะออกสู่ตลาดมากในเดือนพฤศจิกายน 2560 ปริมาณ 15.04 ล้านตันข้าวเปลือก หรือคิดเป็นร้อยละ 62.48 ของผลผลิตข้าวนาปีทั้งหมด

(2) **ข้าวนาปรัง ปี 2561** คาดว่ามีเนื้อที่เพาะปลูก 11.92 ล้านไร่ ผลผลิต 7.98 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 669 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 10.89 ล้านไร่ ผลผลิต 7.19 ล้านตันข้าวเปลือก ผลผลิตต่อไร่ 660 กิโลกรัม หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.46 ร้อยละ 10.91 และร้อยละ 1.36 ตามลำดับ โดยเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น เนื่องจากอ่างเก็บน้ำส่วนใหญ่มีปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีและดีมากรวมทั้งแหล่งน้ำตามธรรมชาติเมื่อต้นฤดูการมีปริมาณน้ำมากกว่าปีที่ผ่านมา ประกอบกับเกษตรกรบางส่วนปลูกชดเชยข้าวนาปีที่เสียหายจากน้ำท่วม ส่งผลให้ขยายเนื้อที่เพาะปลูกในพื้นที่ที่เคยปล่อยว่าง สำหรับผลผลิตต่อไร่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูกและการเจริญเติบโตของต้นข้าว

ทั้งนี้ เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - ตุลาคม 2561 โดยคาดว่าผลผลิตจะออกสู่ตลาดมากในช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน 2561 ปริมาณรวม 4.64 ล้านตันข้าวเปลือก หรือคิดเป็นร้อยละ 58.19 ของผลผลิตข้าวนาปรังทั้งหมด

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2561 คาดว่าจะมีความต้องการใช้ในประเทศ 16.990 ล้านตันข้าวเปลือก เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 0.21 เนื่องจากความต้องการใช้ผลิตเมล็ดพันธุ์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2561 คาดว่าไทยจะส่งออกได้ประมาณ 9.50 - 10.00 ล้านตันข้าวสาร ใกล้เคียงกับปี 2560 เนื่องจากประเทศคู่ค้ายังคงมีความต้องการข้าวคุณภาพดีจากไทยต่อเนื่อง ประกอบกับแนวโน้มราคาส่งออกข้าวไทยเมื่อปีที่ผ่านมาปรับลดลงทำให้ราคาแตกต่างจากประเทศคู่แข่งไม่มากนัก ดังนั้นด้วยคุณภาพข้าวไทย และราคาส่งออกจึงอาจจะไม่เป็นอุปสรรคต่อความสามารถทางการแข่งขันในตลาดโลก แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าประเทศคู่แข่งต้องการขายข้าวในปริมาณที่มาก และลดราคาข้าวจากระดับราคาเดิมลง อาจจะส่งผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกข้าวของไทยได้

(3) ราคา

ปี 2561 คาดว่าราคามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากในปี 2560 เกิดอุทกภัยในหลายจังหวัดที่เป็นแหล่งเพาะปลูกข้าวที่สำคัญ ทั้งทางภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลให้ผลผลิตลดลง

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกข้าวของไทย

2.3.1 **นโยบายข้าว** ต่างประเทศมีนโยบาย/มาตรการที่อาจจะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกข้าวไทยได้ เช่น เวียดนาม มีแผนยุทธศาสตร์การส่งออกข้าว ปี 2560 - 2563 โดยในช่วงปี 2560 - 2563 ตั้งเป้าส่งออกข้าวจำนวน 4.5 - 5.0 ล้านตัน มูลค่าประมาณปีละ 2.2 - 2.3 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ส่วนในระยะเวลาที่สองตั้งแต่ปี

2564 - 2573 ตั้งเป้าส่งออกข้าวจำนวน 4 ล้านตัน มูลค่าประมาณปีละ 2.3 - 2.5 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ นอกจากนี้เวียดนามยังให้ความสำคัญกับตลาดส่งออกในแถบอาเซียน เช่น ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย รวมทั้งตลาดสำคัญในเอเชีย เช่น จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ เป็นต้น **บังคลาเทศ** ปรับเปลี่ยนนโยบายในการนำเข้าข้าวจากต่างประเทศ จากเดิมที่จะมีการลงนามสัญญาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) กับไทย เปลี่ยนเป็นเปิดประมูลซื้อข้าวกับเอกชนที่เป็นเทรดเดอร์จากต่างประเทศแทน **มาเลเซีย** ได้กำหนดเป้าหมายเพื่อการพึ่งพิงตนเองทั้งหมดในปี 2563 โดยได้เร่งพัฒนาการชลประทานในหลายพื้นที่ของประเทศ ตลอดจนให้การอุดหนุนปัจจัยการผลิตพร้อมกับการจัดให้มีการลงทุนในรูปของ Rice Estate หรือการทำนาขนาดใหญ่ ซึ่งจะส่งผลต่อการขยายตัวของผลผลิตข้าวภายในประเทศ **ฮ่องกง** ได้ปรับปรุงมาตรฐานการนำเข้าสินค้าอาหารที่เกี่ยวข้องกับสารตกค้างประเภท Metallic Contamination เพื่อให้เป็นทิศทางเดียวกับมาตรฐานนานาชาติ Codex Maximum Levels (MLs) เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ได้แก่ จีน เกาหลีใต้ สิงคโปร์ และยุโรป เพื่อเป็นการปกป้องผู้บริโภคในประเทศ **อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย** ซึ่งเป็นประเทศผู้นำเข้าข้าวจากไทย ได้ปรับเปลี่ยนนโยบายโดยเน้นการพึ่งพาตนเองด้วยการปลูกข้าวเพื่อบริโภคภายในประเทศมากขึ้น และได้เข้มงวดเรื่องการนำเข้าข้าวจากต่างประเทศ ขณะที่ **เมียนมาร์ และกัมพูชา** สามารถพัฒนาคุณภาพข้าวหอมได้ทัดเทียมกับไทย และปลูกข้าวเพื่อการส่งออกมากขึ้น

2.3.2 ราคาข้าวไทย ราคาส่งออกข้าวไทย ปี 2560 (ช่วงเดือนมกราคม - ตุลาคม) สูงกว่าประเทศผู้ส่งออกอื่น ๆ ซึ่งจะมีผลต่อความสามารถในการแข่งขัน โดยราคาส่งออกข้าว 5% ของไทย เฉลี่ยตันละ 391 ดอลลาร์สหรัฐฯ เปรียบเทียบกับข้าว 5% ของเวียดนาม เฉลี่ยตันละ 369 ดอลลาร์สหรัฐฯ ราคาข้าวไทยสูงกว่าตันละ 22 ดอลลาร์สหรัฐฯ สำหรับข้าว 25% ของไทย เฉลี่ยตันละ 378 ดอลลาร์สหรัฐฯ เปรียบเทียบกับข้าว 25% ของเวียดนาม อินเดีย และปากีสถาน เฉลี่ยตันละ 348 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตันละ 356 ดอลลาร์สหรัฐฯ และตันละ 349 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าราคาข้าวไทยสูงกว่าราคาข้าวทั้ง 3 ประเทศ โดยราคาสูงกว่าเวียดนามตันละ 30 ดอลลาร์สหรัฐฯ อินเดียตันละ 22 ดอลลาร์สหรัฐฯ และปากีสถานตันละ 29 ดอลลาร์สหรัฐฯ

2.3.3 ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน เงินบาทที่แข็งค่าขึ้นเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อราคาส่งออกข้าวอย่างยิ่ง โดยกระทบในรูปของราคาเอฟโอบี (FOB) รวมทั้งกระทบต่อศักยภาพทางการแข่งขันในตลาดด้วย และเมื่อเปรียบเทียบอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างช่วงครึ่งปีแรก (เดือนมกราคม - มิถุนายน 2560) อัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ เท่ากับ 34.44 บาท เทียบกับช่วงครึ่งปีหลัง (กรกฎาคม - ตุลาคม 2560) อัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ เท่ากับ 33.09

2.3.4 ภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้งเมื่อปี 2558 - 2559 และอุทกภัยในปี 2560 จากอิทธิพลของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามัน และพายุโซนร้อนตาลัส และเซินกา ในช่วงปลายเดือนกรกฎาคม 2560 ทำให้เกิดน้ำไหลหลากและท่วมขังในพื้นที่ 44 จังหวัด ส่งผลให้นาในที่ลุ่มได้รับความเสียหาย โดยเฉพาะพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวเหนียว ทำให้ปริมาณผลผลิตลดลง ราคาจึงปรับสูงขึ้น ซึ่งอาจจะกระทบกับการส่งออกข้าวของไทยที่ต้องแข่งขันด้านราคากับประเทศคู่แข่งเพื่อแย่งชิงตลาดมากขึ้น

ตารางที่ 1 ผลผลิตข้าวโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2555/56	ปี 2556/57	ปี 2557/58	ปี 2558/59	ปี 2559/60 (2)	อัตราเพิ่ม ร้อยละ	ปี 2560/61 (1)	ผลต่าง ร้อยละ (1) และ (2)
บังคลาเทศ	33.820	34.390	34.500	34.500	34.578	0.48	33.000	-4.56
บราซิล	8.037	8.300	8.465	7.210	8.382	-0.57	7.820	-6.70
เมียนมาร์	11.715	11.957	12.600	12.160	12.500	1.48	12.600	0.80
กัมพูชา	4.670	4.725	4.700	4.847	4.950	1.43	5.000	1.01
จีน	143.000	142.530	144.560	145.770	144.850	0.48	144.000	-0.59
อียิปต์	4.675	4.750	4.530	4.000	4.800	-1.18	4.300	-10.42
อินเดีย	105.241	106.646	105.482	104.408	110.150	0.70	110.000	-0.14
อินโดนีเซีย	36.550	36.300	35.560	36.200	37.150	0.30	37.000	-0.40
ญี่ปุ่น	7.907	7.931	7.849	7.670	7.780	-0.66	7.600	-2.31
เกาหลีใต้	4.006	4.230	4.241	4.327	4.197	1.16	3.900	-7.08
ไนจีเรีย	-	3.038	3.465	3.528	3.654	5.89	3.654	0.00
ปากีสถาน	5.536	6.798	6.900	6.800	6.850	4.35	6.900	0.73
ฟิลิปปินส์	11.428	11.858	11.915	11.000	11.686	-0.30	11.200	-4.16
เวียดนาม	27.537	28.161	28.166	27.584	27.971	0.11	28.450	1.71
สหรัฐอเมริกา	6.348	6.117	7.106	6.133	7.117	2.34	5.670	-20.33
ไทย	20.200	20.460	18.750	15.800	19.200	-3.54	20.400	6.25
อื่น ๆ	41.854	40.349	40.366	40.632	41.310	-0.19	42.300	2.40
รวม	472.524	478.540	479.155	472.569	487.125	0.48	483.797	-0.68

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 2 บัญชีสมดุลข้าวโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2555/56	ปี 2556/57	ปี 2557/58	ปี 2558/59	ปี 2559/60 (2)	อัตราเพิ่ม ร้อยละ	ปี 2560/61 (1)	ผลต่าง ร้อยละ (1) และ (2)
สต็อกต้นปี	106.826	113.871	122.019	127.644	132.041	5.53	138.207	4.67
ผลผลิต	472.524	478.540	479.155	472.569	487.125	0.48	483.797	-0.68
นำเข้า	39.492	44.117	42.643	40.140	44.557	1.48	44.419	-0.31
ใช้บริโภค	465.232	475.244	473.530	468.172	480.959	0.52	480.482	-0.10
ส่งออก	39.492	44.117	42.643	40.140	44.557	1.48	44.419	-0.31
สต็อกปลายปี	113.871	122.019	127.644	132.041	138.207	4.77	141.522	2.40

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 3 การบริโภคข้าวโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2555/56	ปี 2556/57	ปี 2557/58	ปี 2558/59	ปี 2559/60 (2)	อัตราเพิ่ม ร้อยละ	ปี 2560/61 (1)	ผลต่าง ร้อยละ (1) และ (2)
บังคลาเทศ	34.500	34.900	35.100	35.100	35.000	0.35	34.800	-0.57
บราซิล	7.850	7.900	7.925	7.900	7.925	0.19	7.900	-0.32
เมียนมาร์	10.400	10.450	10.600	10.700	10.600	0.62	10.500	-0.94
กัมพูชา	3.550	3.650	3.615	3.700	3.700	0.97	3.750	1.35
จีน	141.000	139.770	140.334	140.799	141.345	0.12	142.350	0.71
อียิปต์	4.050	4.000	4.000	3.900	4.300	0.95	4.400	2.33
อินเดีย	93.972	98.727	98.244	93.568	97.000	0.10	98.000	1.03
อินโดนีเซีย	38.127	38.500	38.300	37.800	37.600	-0.46	37.400	-0.53
ญี่ปุ่น	8.351	8.380	8.600	8.600	8.550	0.73	8.500	-0.58
เกาหลีใต้	4.489	4.422	4.197	4.212	4.700	0.43	4.650	-1.06
เนปาล	3.353	3.831	3.770	3.353	3.824	1.30	3.850	0.68
ไนจีเรีย	5.300	5.800	5.900	6.000	6.100	3.20	6.200	1.64
ฟิลิปปินส์	12.850	12.850	13.000	12.900	12.900	0.12	12.900	0.00
เวียดนาม	21.600	22.000	22.000	22.600	22.500	1.09	22.600	0.44
สหรัฐอเมริกา	3.779	3.978	4.284	3.580	4.171	0.92	3.650	-12.49
ไทย	10.500	10.600	10.000	9.100	12.000	1.15	11.500	-4.17
อื่น ๆ	61.561	65.486	63.661	64.360	68.744	2.05	67.532	-1.76
รวม	465.232	475.244	473.530	468.172	480.959	0.52	480.482	-0.10

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 4 ปริมาณการส่งออกข้าวโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2555/56	ปี 2556/57	ปี 2557/58	ปี 2558/59	ปี 2559/60 (2)	อัตราเพิ่ม ร้อยละ	ปี 2560/61 (1)	ผลต่าง ร้อยละ (1) และ (2)
อาร์เจนตินา	0.526	0.494	0.310	0.527	0.550	1.55	0.450	-18.18
ออสเตรเลีย	0.460	0.404	0.323	0.165	0.180	-24.21	0.325	80.56
บราซิล	0.830	0.852	0.895	0.641	0.650	-7.44	0.650	0.00
เมียนมาร์	1.163	1.688	1.735	1.300	2.400	12.61	2.100	-12.50
กัมพูชา	1.075	1.000	1.150	1.150	1.350	6.13	1.250	-7.41
จีน	0.447	0.393	0.262	0.368	0.900	14.27	1.000	11.11
สหภาพยุโรป	0.203	0.284	0.251	0.270	0.300	7.58	0.280	-6.67
กายานา	0.346	0.446	0.486	0.460	0.430	4.77	0.450	4.65
อินเดีย	10.480	11.588	11.046	10.040	11.200	-0.10	11.800	5.36
ปากีสถาน	4.126	3.700	4.000	4.000	3.900	-0.35	4.100	5.13
ปารากวัย	0.365	0.380	0.371	0.557	0.470	9.29	0.500	6.38
รัสเซีย	-	0.187	0.163	0.198	0.180	0.80	0.180	0.00
อุรุกวัย	0.939	0.957	0.718	0.996	0.925	0.10	0.900	-2.70
เวียดนาม	6.700	6.325	6.606	5.088	6.000	-4.29	6.000	0.00
สหรัฐอเมริกา	3.295	2.947	3.381	3.373	3.550	2.88	3.450	-2.82
ไทย	6.722	10.969	9.779	9.867	10.500	8.18	10.000	-4.76
อื่น ๆ	1.815	1.503	1.167	1.140	1.072	-12.45	0.984	-8.21
รวม	39.492	44.117	42.643	40.140	44.557	1.48	44.419	-0.31

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 5 ส่วนแบ่งการส่งออกข้าวโลก ปี 2558/59 - 2560/61

 ปริมาณ: ล้านตันข้าวสาร
 ส่วนแบ่งการตลาด: ร้อยละ

ประเทศ	ปี 2558/59		ปี 2559/60		ปี 2560/61	
	ปริมาณ	ส่วนแบ่งตลาด	ปริมาณ	ส่วนแบ่งตลาด	ปริมาณ	ส่วนแบ่งตลาด
อาร์เจนตินา	0.527	1.31	0.550	1.23	0.450	1.01
ออสเตรเลีย	0.165	0.41	0.180	0.40	0.325	0.73
บราซิล	0.641	1.60	0.650	1.46	0.650	1.46
เมียนมาร์	1.300	3.24	2.400	5.39	2.100	4.73
กัมพูชา	1.150	2.86	1.350	3.03	1.250	2.81
จีน	0.368	0.92	0.900	2.02	1.000	2.25
สหภาพยุโรป	0.270	0.67	0.300	0.67	0.280	0.63
กายานา	0.460	1.15	0.430	0.97	0.450	1.01
อินเดีย	10.040	25.01	11.200	25.14	11.800	26.57
ปากีสถาน	4.000	9.97	3.900	8.75	4.100	9.23
ปารากวัย	0.557	1.39	0.470	1.05	0.500	1.13
รัสเซีย	0.198	0.49	0.180	0.40	0.180	0.41
อุรุกวัย	0.996	2.48	0.925	2.08	0.900	2.03
เวียดนาม	5.088	12.68	6.000	13.47	6.000	13.51
สหรัฐอเมริกา	3.373	8.40	3.550	7.97	3.450	7.77
ไทย	9.867	24.58	10.500	23.57	10.000	22.51
อื่น ๆ	1.140	2.84	1.072	2.41	0.984	2.22
รวม	40.140	100.00	44.557	100.00	44.419	100.00

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 6 ปริมาณการนำเข้าข้าวโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2555/56	ปี 2556/57	ปี 2557/58	ปี 2558/59	ปี 2559/60 (2)	อัตราเพิ่ม ร้อยละ	ปี 2560/61 (1)	ผลต่าง ร้อยละ (1) และ (2)
แองโกลา	0.430	0.500	0.450	0.470	0.550	4.40	0.575	4.55
บังคลาเทศ	0.114	1.335	0.598	0.035	1.100	9.33	1.200	9.09
บราซิล	0.712	0.586	0.363	0.771	0.640	0.61	0.600	-6.25
คาเมรูน	0.550	0.525	0.500	0.500	0.520	-1.60	0.540	3.85
จีน	3.500	4.450	5.150	4.600	5.250	8.81	5.250	0.00
ไอเวอรีโคสต์	0.830	0.950	1.150	1.300	1.350	13.73	1.500	11.11
คิวบา	0.413	0.377	0.575	0.544	0.550	9.85	0.580	5.45
สหภาพยุโรป	1.375	1.556	1.786	1.816	1.850	7.77	1.900	2.70
กานา	0.725	0.590	0.580	0.700	0.500	-5.56	0.550	10.00
กินี	0.360	0.520	0.420	0.650	0.725	17.62	0.725	0.00
เฮติ	0.416	0.387	0.447	0.431	0.490	4.45	0.500	2.04
อิหร่าน	2.220	1.400	1.300	1.100	1.600	-8.57	1.300	-18.75
อิรัก	1.294	1.080	1.000	0.930	1.000	-6.43	1.050	5.00
ญี่ปุ่น	0.690	0.669	0.688	0.685	0.685	0.09	0.685	0.00
เคนยา	0.410	0.440	0.450	0.500	0.550	7.42	0.520	-5.45
มาเลเซีย	0.885	0.989	1.051	0.823	0.900	-1.49	0.900	0.00
เม็กซิโก	0.749	0.685	0.719	0.731	0.820	2.49	0.800	-2.44
โมแซมบิก	0.500	0.590	0.575	0.625	0.650	6.00	0.675	3.85
เนปาล	0.340	0.520	0.530	0.530	0.600	12.24	0.600	0.00
ไนจีเรีย	2.400	3.200	2.100	2.100	2.400	-4.12	2.300	-4.17
ฟิลิปปินส์	1.000	1.800	2.000	0.800	1.100	-6.01	1.700	54.55
ซาอุดีอาระเบีย	1.326	1.459	1.601	1.300	1.400	-0.07	1.450	3.57
เซเนกัล	0.902	0.960	0.990	0.980	1.000	2.29	1.050	5.00
แอฟริกาใต้	0.990	0.910	0.912	0.954	1.000	0.68	0.950	-5.00
สหรัฐอเมริกา	0.540	0.560	0.580	0.670	0.750	8.72	0.825	10.00
สหรัฐอเมริกา	0.675	0.755	0.757	0.768	0.750	2.30	0.750	0.00
อื่น ๆ	15.146	16.324	15.371	14.827	15.830	-0.08	14.940	-5.58
รวม	39.492	44.117	42.643	40.140	44.557	1.48	44.419	-0.31

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 7 สต็อกปลายปีข้าวโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2555/56	ปี 2556/57	ปี 2557/58	ปี 2558/59	ปี 2559/60 (2)	อัตราเพิ่ม ร้อยละ	ปี 2560/61 (1)	ผลต่าง ร้อยละ (1) และ (2)
จีน	49.832	60.500	69.000	78.500	86.500	14.61	92.500	6.94
อินเดีย	25.500	22.800	17.800	18.400	20.550	-6.26	20.750	0.97
อินโดนีเซีย	6.476	5.501	4.111	3.509	3.539	-15.28	3.619	2.26
ญี่ปุ่น	2.857	3.007	2.821	2.532	2.372	-5.29	2.077	-12.44
เกาหลีใต้	0.780	0.899	1.406	1.831	1.736	26.00	1.394	-19.70
ฟิลิปปินส์	1.487	1.695	2.410	2.110	1.996	8.41	1.996	0.00
ไทย	12.808	11.999	11.270	8.403	5.353	-18.95	4.503	-15.88
สหรัฐอเมริกา	1.156	1.025	1.552	1.475	1.462	8.69	0.884	-39.53
อื่น ๆ	12.975	14.593	17.274	15.281	14.699	3.00	13.799	-6.12
รวม	113.871	122.019	127.644	132.041	138.207	5.53	141.522	2.40

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 8 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ของข้าวนาปี และนาปรัง ปี 2556 - 2561

รายการ	ปี 2556 (ปี 2555/56)	ปี 2557 (ปี 2556/57)	ปี 2558 (ปี 2557/58)	ปี 2559 (ปี 2558/59)	ปี 2560 (ปี 2559/60) (2)	อัตราเพิ่ม ร้อยละ	ปี 2561 (ปี 2560/61)* (1)	ผลต่าง ร้อยละ (1) และ (2)
ข้าวนาปี								
- เนื้อที่ปลูก (ล้านไร่)	64.951	62.080	60.791	58.063	58.645	-2.68	58.962	0.54
- ผลผลิต (ล้านตัน)	27.234	27.090	26.270	24.312	25.236	-2.57	24.074	-4.60
- ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	419	436	432	419	430	0.12	408	-5.12
ข้าวนาปรัง								
- เนื้อที่ปลูก (ล้านไร่)	16.087	15.055	8.461	5.138	10.893	-16.93	11.923	9.46
- ผลผลิต (ล้านตัน)	10.766	9.672	5.347	3.109	7.194	-17.64	7.979	10.91
- ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	669	642	632	605	660	-0.86	669	1.36
ข้าวมรวม								
- เนื้อที่ปลูก (ล้านไร่)	81.038	77.135	69.252	63.201	69.538	-4.93	70.885	1.94
- ผลผลิต (ล้านตัน)	38.000	36.762	31.617	27.421	32.430	-5.92	32.053	-1.16
- ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	469	477	457	434	466	-1.05	452	-3.00

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 9 อุปสงค์และอุปทานข้าวของไทย ปี 2556 - 2561

หน่วย: ล้านตันข้าวเปลือก

รายการ	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560* (2)	อัตราเพิ่ม ร้อยละ	ปี 2561* (1)	ผลต่างร้อยละ (1) และ (2)
ผลผลิต	38.000	36.762	31.617	27.421	32.430	-5.92	32.053	-1.16
ความต้องการใช้	15.632	15.793	16.511	16.507	16.955	2.09	16.990	0.21
การส่งออก	10.018 (6.612)	16.620 (10.969)	14.842 (9.796)	14.974 (9.883)	15.151 (10.000)	7.50	15.151 (9.500 -10.00)	-

หมายเหตุ: * ประเมินการ () หน่วยล้านตันข้าวสาร, อัตราแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร 1: 0.66

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 10 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกข้าวของไทย ปี 2556 - 2561

ปี	ปริมาณ (ล้านตันข้าวสาร)	มูลค่า (ล้านบาท)
2556	6.612	133,839
2557	10.969	174,851
2558	9.796	155,912
2559	9.883	154,434
2560*	10.000	160,000
อัตราเพิ่มร้อยละ	7.50	2.36
2561*	9.50 - 10.00	150,000 - 160,000

หมายเหตุ: * ประเมินการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 11 ราคาข้าวที่เกษตรกรขายได้ และราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ปี 2556 - 2560

ปี	ข้าวหอมมะลิ			ข้าวขาว			ข้าวเหนียวเมล็ดยาว		
	เกษตรกร	ส่งออก เอฟ.โอ.บี ^{1/}		เกษตรกร ^{2/}	ส่งออก เอฟ.โอ.บี ^{3/}		เกษตรกร ^{4/}	ส่งออก เอฟ.โอ.บี ^{5/}	
	(บาท/ตัน)	(\$/ตัน)	(บาท/ตัน)	(บาท/ตัน)	(\$/ตัน)	(บาท/ตัน)	(บาท/ตัน)	(\$/ตัน)	(บาท/ตัน)
2556	14,859	1,151	35,012	8,763	517	15,684	12,586	935	27,886
2557	12,914	970	31,252	7,753	423	13,630	10,141	843	27,184
2558	11,981	871	29,562	7,696	386	13,095	11,530	796	27,061
2559	8,795	715	25,058	7,545	397	13,908	10,666	839	29,408
2560 ^{6/}	10,200	802	27,200	7,700	398	13,500	10,000	699	23,700
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-10.74	-9.77	-7.00	-2.82	-5.70	-2.76	-4.01	-5.70	-2.44

หมายเหตุ: ^{1/} ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ข้าวหอมมะลิชั้น 2 (ใหม่)

^{3/} ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ข้าว 5%

^{5/} ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ข้าวเหนียวเมล็ดยาว 10%

^{2/} ราคาข้าวเปลือกเจ้าความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้

^{4/} ราคาข้าวเปลือกเหนียวนาปีเมล็ดยาวที่เกษตรกรขายได้

^{6/} ประเมินการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบราคาส่งออก เอฟ.โอ.ปี ข้าวของไทยกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ปี 2560

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

รายการ	ข้าว 5%		ข้าว 25%			
	ไทย	เวียดนาม	ไทย	เวียดนาม	อินเดีย	ปากีสถาน
ปี 2560						
มกราคม	375	338	366	328	342	332
กุมภาพันธ์	366	349	361	336	334	346
มีนาคม	369	357	363	338	366	342
เมษายน	378	351	369	332	369	341
พฤษภาคม	358	314	342	298	328	325
มิถุนายน	454	390	427	366	366	376
กรกฎาคม	422	409	402	381	365	377
สิงหาคม	395	403	383	373	365	355
กันยายน	399	385	385	364	365	349
ตุลาคม	398	390	382	367	363	342
เฉลี่ย ม.ค. - ต.ค.60 (1)	391	369	378	348	356	349
เฉลี่ย ม.ค. - ต.ค.59 (2)	401	363	390	343	342	328
ผลต่าง (1) และ (2) (ร้อยละ)	-2.49	1.65	-3.08	1.46	4.09	6.40

ที่มา: FAO rice price update, October 2016

ตารางที่ 13 ปริมาณและร้อยละการเก็บเกี่ยวข้าวนาปี ปี 2560/61 รายเดือน

รายการ	ปริมาณผลผลิตและร้อยละข้าวนาปีจากการเก็บเกี่ยวรายเดือน ปี 2560/61*									รวม
	ส.ค.60	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.61	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	
- รวมทั้งประเทศ (ล้านตันข้าวเปลือก)	0.762	1.528	2.074	15.039	3.287	0.879	0.332	0.078	0.095	24.074
- ร้อยละ	3.16	6.35	8.62	62.48	13.65	3.65	1.38	0.32	0.39	100.00

หมายเหตุ: * ประมาณการ

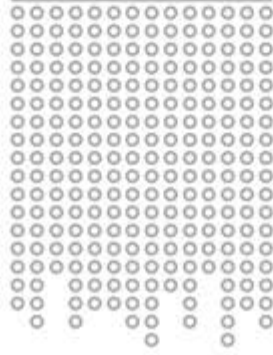
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 14 ปริมาณและร้อยละการเก็บเกี่ยวข้าวนาปรัง ปี 2561 รายเดือน

รายการ	ปริมาณผลผลิตและร้อยละข้าวนาปรังจากการเก็บเกี่ยวรายเดือน ปี 2561*									รวม
	ก.พ.61	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	
- รวมทั้งประเทศ (ล้านตันข้าวเปลือก)	0.828	2.371	2.272	1.242	0.525	0.415	0.192	0.099	0.035	7.979
- ร้อยละ	10.38	29.71	28.48	15.56	6.58	5.20	2.41	1.24	0.44	100.00

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2561

Office of Agricultural Economics

2

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

1. สถานการณ์ ปี 2560

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2555/56 - 2559/60 การผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 872.63 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 1,075.33 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.01 ต่อปี

ปี 2559/60 การผลิตมีปริมาณ 1,075.33 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 972.36 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 10.59 โดยสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของโลกผลิตได้เพิ่มขึ้นจาก 345.51 ล้านตัน ในปี 2558/59 เป็น 384.78 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.37 นอกจากนี้ บราซิล สหภาพยุโรป อาร์เจนตินา ยูเครน เม็กซิโก และอินเดีย ผลิตได้เพิ่มขึ้น

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2555/56 - 2559/60 ความต้องการใช้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 867.45 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 1,062.33 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.28 ต่อปี

ปี 2559/60 ความต้องการใช้มีปริมาณ 1,062.33 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 967.92 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 9.75 โดยสหรัฐอเมริกามีความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้นจาก 298.79 ล้านตัน ในปี 2558/59 เป็น 313.81 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.03 นอกจากนี้ จีน บราซิล เม็กซิโก อินเดีย และอียิปต์ มีความต้องการใช้เพิ่มขึ้น

(2) การค้า

ปี 2555/56 - 2559/60 การค้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 100.75 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 141.87 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.18 ต่อปี

ปี 2559/60 การค้ามีปริมาณ 141.87 ล้านตัน ลดลงจาก 144.86 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 2.06 โดยบราซิลลดการส่งออกลงจาก 35.38 ล้านตัน ในปี 2558/59 เหลือ 19.76 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือลดลงร้อยละ 44.15 ต่อปี สำหรับสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้ส่งออกสำคัญส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 51.16 ล้านตัน ในปี 2558/59 เป็น 55.50 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.48 ส่วนการนำเข้าประเทศผู้นำเข้า เช่น สหภาพยุโรป เม็กซิโก อียิปต์ และอิหร่าน มีการนำเข้าเพิ่มขึ้น

(3) ราคา

ปี 2555/56 - 2559/60 ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อเมริกันขึ้น 2 ตลาดชิคาโก มีแนวโน้มลดลงจากตันละ 8,933 บาท ในปี 2555/56 เหลือตันละ 4,935 บาท ในปี 2559/60 หรือลดลงร้อยละ 12.90 ต่อปี เนื่องจากสถานการณ์การผลิตโลกกลับเข้าสู่ภาวะปกติ หลังจากที่ผลผลิตได้รับความเสียหายจำนวนมากจากภัยแล้งที่คุกคามทั่วโลก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาในปี 2555/56 ประกอบกับผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ส่งผลให้ราคาปรับตัวลดลง

ปี 2559/60 ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อเมริกันชั้น 2 ตลาดชิคาโก ต้นละ 4,935 บาท ลดลงจาก ต้นละ 5,313 บาท ในปี 2558/59 หรือลดลงร้อยละ 7.11 เนื่องจากสถานการณ์การผลิตในภาพรวมของโลกผลิตได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาลดลง

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2555/56 - 2559/60 เนื้อที่เพาะปลูกมีแนวโน้มลดลงจาก 7.53 ล้านไร่ ในปี 2555/56 เหลือ 6.44 ล้านไร่ ในปี 2559/60 หรือลดลงร้อยละ 4.23 ต่อปี เนื่องจากราคาที่เกษตรกรขายได้ไม่จูงใจเกษตรกรจึงปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปปลูกพืชที่ให้ผลตอบแทนดีกว่า เช่น มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน ประกอบกับภาคเอกชนมีมาตรการไม่รับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ปลูกในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ/พื้นที่ป่า สำหรับผลผลิตต่อไร่มีแนวโน้มลดลงโดยเฉพาะในช่วงปี 2558/59 โดยในปี 2555/56 ผลผลิตต่อไร่ลดลงจาก 657 กิโลกรัม ในปี 2555/56 เหลือ 612 กิโลกรัมในปี 2558/59 ส่งผลให้ผลผลิตรวมลดลงจาก 4.95 ล้านตัน ในปี 2555/56 เหลือ 4.34 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือลดลงร้อยละ 4.44 ตามการลดลงของเนื้อที่เพาะปลูก

ปี 2559/60 เนื้อที่เพาะปลูกมี 6.44 ล้านไร่ ลดลงจาก 6.59 ล้านไร่ ในปี 2558/59 ร้อยละ 2.28 เนื่องจากปี 2557/58 ฝนทิ้งช่วงและกระทบแล้ง เกษตรกรจึงปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปปลูกอ้อยโรงงานและมันสำปะหลัง ซึ่งเป็นพืชที่ทนแล้งและดูแลรักษาง่าย สำหรับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 612 กิโลกรัม ในปี 2558/59 เป็น 674 กิโลกรัม ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.13 เนื่องจากไม่กระทบแล้งในช่วงออกดอก ส่งผลให้ผลผลิตรวมเพิ่มขึ้นจาก 4.03 ล้านตัน ในปี 2558/59 เป็น 4.34 ล้านตัน ในปี 2559/60

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2555/56 - 2559/60 ความต้องการใช้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 6.22 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 7.82 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.49 ต่อปี เนื่องจากความต้องการใช้เพื่อเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์มีมากขึ้น ตามการขยายตัวของการเลี้ยงปศุสัตว์

ปี 2559/60 ความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีปริมาณ 7.82 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 7.59 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 3.03

(2) การส่งออก

ปี 2555/56 - 2559/60 การส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 0.04 ล้านตัน มูลค่า 391.10 ล้านบาท ในปี 2555/56 เป็นปริมาณ 0.63 ล้านตัน มูลค่า 4,863.14 ล้านบาท ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 49.33 และร้อยละ 44.13 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากปี 2556/57 มีการผลักดันการส่งออกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามมาตรการแทรกแซงตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2556/57 สำหรับตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ เวียดนาม ไต้หวัน และมาเลเซีย

ปี 2559/60 การส่งออกมีปริมาณ 0.63 ล้านตัน มูลค่า 4,863.14 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 0.22 ล้านตัน มูลค่า 1,875.35 ล้านบาท ในปี 2558/59 หรือเพิ่มขึ้น 2.86 และ 2.59 เท่า ตามลำดับ เนื่องจาก ฟิลิปปินส์ เวียดนาม ไต้หวัน และมาเลเซีย มีการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากประเทศไทยเพิ่มขึ้น

(3) การนำเข้า

ปี 2555/56 - 2559/60 ปริมาณการนำเข้ามีแนวโน้มลดลงจาก 0.10 ล้านตัน มูลค่า 410.47 ล้านบาท ในปี 2555/56 เหลือ 0.06 ล้านตัน มูลค่า 309.92 ล้านบาท ในปี 2559/60 หรือลดลงร้อยละ 9.71 และร้อยละ 3.64 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากมีการนำเข้าวัตถุดิบอื่น เช่น ข้าวสาลี และ DDGS (กากข้าวโพดที่เหลือจากขบวนการผลิตเอทานอล) มาใช้ทดแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในสูตรอาหารสัตว์บางส่วน และส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการบริหารจัดการช่วงเวลานำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สำหรับผู้นำเข้าทั่วไปที่นำเข้าภายใต้กรอบความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) และโครงการลงทุนเกษตรแบบมีสัญญา กับประเทศเพื่อนบ้าน (Contract Farming) ภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี - เจ้าพระยา - แม่น้ำโขง (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategies: ACMECS) นำเข้าได้ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - สิงหาคม ของทุกปี

ปี 2559/60 การนำเข้ามีปริมาณ 0.06 ล้านตัน มูลค่า 309.92 ล้านบาท ลดลงจากปริมาณ 0.14 ล้านตัน มูลค่า 691.49 ล้านบาท ในปี 2558/59 หรือลดลงร้อยละ 57.14 และร้อยละ 55.18 ตามลำดับ เนื่องจากมีการนำเข้าวัตถุดิบอื่นมาใช้ทดแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์ ประกอบกับราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในตลาดโลกมีแนวโน้มปรับตัวลดลง

(4) ราคา

ราคาปี 2555/56 - 2559/60 มีแนวโน้มลดลงในทุกตลาด ดังนี้

1) **ราคาที่เกษตรกรขายได้** (ความชื้นไม่เกิน 14.5%) ลดลงจากกิโลกรัมละ 9.34 บาท ในปี 2555/56 เหลือกิโลกรัมละ 6.86 บาท ในปี 2559/60 หรือลดลงร้อยละ 5.06 ต่อปี

2) **ราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ** ราคาโรงงานอาหารสัตว์รับซื้อลดลงจากกิโลกรัมละ 10.39 บาท ในปี 2555/56 เหลือกิโลกรัมละ 8.27 บาท ในปี 2559/60 หรือลดลงร้อยละ 4.12 ต่อปี และราคาไซโลรับซื้อลดลงจากกิโลกรัมละ 8.35 บาท ในปี 2555/56 เหลือกิโลกรัมละ 7.08 บาท ในปี 2559/60 หรือลดลงร้อยละ 2.37 ต่อปี

3) **ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี** ลดลงจากตันละ 10,679 บาท ในปี 2555/56 เหลือตันละ 8,543 บาท ในปี 2559/60 หรือลดลงร้อยละ 3.85 ต่อปี

ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปี 2559/60 ปรับตัวลดลงทุกตลาดเมื่อเทียบกับปี 2558/59 เนื่องจากราคาในตลาดโลกปรับตัวลดลง สำหรับราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เกษตรกรขายได้ลดลงจากปี 2558/59 เนื่องจากมีการนำเข้าวัตถุดิบอื่นมาใช้ทดแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์ ประกอบกับภาคเอกชนมีมาตรการไม่รับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ/พื้นที่ป่า

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2560/61 คาดว่าการผลิตมีปริมาณ 1,038.80 ล้านตัน ลดลงจาก 1,075.33 ล้านตัน ในปี 2559/60 ร้อยละ 3.40 โดยสหรัฐอเมริกาผลิตได้ลดลงจาก 384.78 ล้านตัน ในปี 2559/60 เหลือ 362.73 ล้านตัน

ในปี 2560/61 หรือลดลงร้อยละ 5.73 นอกจากนี้ จีน บราซิล สหภาพยุโรป ยูเครน เม็กซิโก และอินเดีย ผลิตได้ลดลง ส่งผลให้ผลผลิตในภาพรวมของโลกลดลง

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2560/61 คาดว่าความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีปริมาณ 1,064.83 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,062.33 ล้านตัน ในปี 2559/60 ร้อยละ 0.24 เนื่องจากสหรัฐอเมริกามีความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้นจาก 313.81 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 315.86 ล้านตัน ในปี 2560/61 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.65 นอกจากนี้ จีน สหภาพยุโรป บราซิล เม็กซิโก และอินเดีย มีความต้องการใช้เพิ่มขึ้น ประกอบกับสหรัฐอเมริกา มีความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพื่อผลิตเอทานอลเพิ่มขึ้นจาก 132.08 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 133.99 ล้านตัน ในปี 2560/61 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.44 ต่อปี

(2) การค้า

ปี 2560/61 คาดว่าปริมาณการค้าของโลกมี 150.92 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 141.87 ล้านตัน ของปี 2559/60 ร้อยละ 6.38 โดยประเทศผู้ส่งออก ได้แก่ บราซิล และอาร์เจนตินา มีการส่งออกเพิ่มขึ้น และประเทศผู้นำเข้า ได้แก่ สหภาพยุโรป เม็กซิโก เกาหลีใต้ อียิปต์ และอิหร่าน มีการนำเข้าเพิ่มขึ้น

(3) ราคา

ปี 2560/61 คาดว่าราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อเมริกันชั้น 2 ตลาดชิคาโก มีแนวโน้มลดลงจากปี 2559/60 เนื่องจากคาดการณ์ว่า ภาวะราคาในตลาดโลกมีแนวโน้มปรับตัวลดลง

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2560/61 คาดว่าเนื้อที่เพาะปลูกมี 6.46 ล้านไร่ ลดลงจาก 6.44 ล้านไร่ ในปี 2559/60 ร้อยละ 0.31 เนื่องจากราคาที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มลดลง ประกอบกับภาคเอกชนมีมาตรการไม่รับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ปลูกในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ/พื้นที่ป่า สำหรับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 674 กิโลกรัม ในปี 2559/60 เป็น 694 กิโลกรัม ในปี 2560/61 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.97 ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตรวมเพิ่มขึ้นจาก 4.34 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 4.49 ล้านตัน ในปี 2560/61 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.46

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2560/61 คาดว่าความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีปริมาณ 8.10 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 7.82 ล้านตัน ในปี 2559/60 ร้อยละ 3.58 เนื่องจากการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์ ทำให้ความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์เพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2560/61 คาดว่าการส่งออกมีแนวโน้มลดลงจากปี 2559/60 เนื่องจากความต้องการใช้ ในภาคอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ภายในประเทศมีเพิ่มขึ้น การส่งออกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ไปยังตลาดอาเซียน ซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าของไทย ได้แก่ ฟิลิปปินส์ เวียดนาม ไต้หวัน และมาเลเซีย จึงลดลง

(3) การนำเข้า

ปี 2560/61 คาดว่าการนำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2559/60 เนื่องจากปริมาณผลผลิตภายในประเทศมีไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายผลักดันการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภายใต้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อป้องกันการลักลอบนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยผิดกฎหมายจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีแนวชายแดนติดต่อกับประเทศไทย

(4) ราคา

ปี 2560/61 คาดว่าราคาจะมีแนวโน้มสูงกว่า ปี 2559/60 เนื่องจากรัฐบาลมีมาตรการในการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2560/61 ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2560 เห็นชอบโครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร ปี 2560/61 โดยมีเป้าหมายสนับสนุนสินเชื่อแก่สถาบันเกษตรกร เพื่อให้มีเงินทุนหมุนเวียนในการรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตลอดจนช่วยในการดูดซับผลผลิตส่วนเกินในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดมาก ซึ่งจะส่งผลให้ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เกษตรกรขายได้อยู่ในระดับที่เหมาะสม อีกทั้งยังช่วยให้เกษตรกรมีแหล่งรับซื้อที่หลากหลาย วงเงินงบประมาณจำนวน 45 ล้านบาท ดำเนินการโดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ระยะเวลาดำเนินงานตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2560 – 31 มีนาคม 2562

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต การตลาด และการส่งออก

2.3.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต และการตลาด

(1) พื้นที่ปลูกไม่เหมาะสม พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ประมาณร้อยละ 43 อยู่ในพื้นที่ป่า และประมาณร้อยละ 26 อยู่ในเขตไม่เหมาะสมและเหมาะสมน้อย ส่งผลทำให้ปริมาณผลผลิตต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ปัจจุบันภาครัฐมีนโยบายทวงคืนพื้นที่ป่าและภาคเอกชนมีมาตรการไม่รับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ/พื้นที่ป่า อาจส่งผลให้การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ดังกล่าวมีแนวโน้มลดลง ดังนั้นหากไม่มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหรือส่งเสริมการปลูกในพื้นที่ที่เหมาะสมอื่น ๆ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อาจมีความขาดแคลนเพิ่มขึ้น สำหรับภาคอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ของไทย

(2) ปัญหาภัยธรรมชาติ พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มากกว่าร้อยละ 90 ของพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งประเทศอยู่นอกเขตชลประทานและอาศัยน้ำฝนในการเพาะปลูกเพียงอย่างเดียว การเกิดปัญหาภัยแล้งและภาวะฝนทิ้งช่วง อาจส่งผลต่อปริมาณผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

(3) ความต้องการใช้ของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ปริมาณผลผลิตมากกว่าร้อยละ 90 ของผลผลิตทั้งหมดใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เป็นหลัก การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของความต้องการใช้จะส่งผลต่อราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศ

(4) การนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน อาจส่งผลกระทบต่อราคาภายในประเทศโดยเฉพาะช่วงที่ผลผลิตภายในประเทศออกสู่ตลาดมากในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนธันวาคม ของทุกปี

(5) การนำเข้าพืชทดแทน การนำเข้าสารสีราคาถูกลงมาใช้ทดแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บางส่วนในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อาจส่งผลกระทบต่อราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เกษตรกรขายได้

2.3.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการค้าส่งออก

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการค้าส่งออก ได้แก่ ปริมาณผลผลิตภายในประเทศ ความต้องการใช้ และราคาผลผลิตภายในประเทศ

ตารางที่ 1 บัญชีสมดุลข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตัน

ปี	สต็อก ต้นปี	ผลผลิต	ปริมาณการค้า		การใช้	สต็อก ปลายปี
			นำเข้า	ส่งออก		
2555/56	128.33	872.63	100.75	100.75	867.45	133.16
2556/57	133.16	996.09	130.83	130.83	954.86	174.18
2557/58	174.18	1,023.18	128.39	128.39	987.82	209.54
2558/59	209.54	972.36	144.86	144.86	967.92	213.98
2559/60	213.98	1,075.33	141.87	141.87	1,062.33	226.99
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	15.90	4.01	8.18	8.18	4.28	13.57
2560/61*	226.99	1,038.80	150.92	150.92	1,064.83	200.96
ผลต่าง 2559/60 และ 2560/61 (ร้อยละ)	6.08	-3.40	6.38	6.38	0.24	-11.47

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: Grain: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 2 ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2555/56	2556/57	2557/58	2558/59	2559/60 (1)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2560/61* (2)	ผลต่างร้อยละ (2)-(1)
สหรัฐอเมริกา	273.19	351.27	361.09	345.51	384.78	6.91	362.73	-5.73
จีน	205.61	218.49	215.65	224.63	219.55	1.60	215.00	-2.07
บราซิล	81.50	80.00	85.00	67.00	98.50	2.04	95.00	-3.55
สหภาพยุโรป	59.14	64.93	75.73	58.75	61.09	-0.35	59.39	-2.78
อาร์เจนตินา	27.00	26.00	29.75	29.00	41.00	9.91	42.00	2.44
ยูเครน	20.92	30.90	28.45	23.33	28.00	3.07	27.00	-3.57
เม็กซิโก	21.59	22.88	25.48	25.97	27.57	6.35	26.20	-4.97
อินเดีย	22.26	24.26	24.17	22.57	26.26	2.62	25.00	-4.80
อื่น ๆ	161.42	177.36	177.86	175.60	188.58	3.06	186.48	-1.11
รวม	872.63	996.09	1,023.18	972.36	1,075.33	4.01	1,038.80	-3.40

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: Grain: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 3 ความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2555/56	2556/57	2557/58	2558/59	2559/60 (1)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2560/61* (2)	ผลต่างร้อยละ (2)-(1)
สหรัฐอเมริกา	262.97	292.96	301.79	298.79	313.81	3.80	315.86	0.65
จีน	200.00	208.00	202.00	217.50	232.00	3.47	240.00	3.45
สหภาพยุโรป	69.85	76.80	77.88	73.50	73.50	0.58	74.70	1.63
บราซิล	52.50	55.00	57.00	57.50	60.50	3.34	61.50	1.65
เม็กซิโก	27.00	31.70	34.55	37.30	40.40	10.17	41.20	1.98
อินเดีย	17.50	19.60	22.35	23.55	25.00	9.38	25.80	3.20
อียิปต์	12.00	13.20	13.90	14.85	15.10	5.94	15.90	5.30
ญี่ปุ่น	14.30	15.00	14.60	15.20	15.10	1.23	15.10	-
อื่น ๆ	211.33	242.60	263.75	229.73	286.92	5.73	274.77	-4.23
รวม	867.45	954.86	987.82	967.92	1,062.33	4.28	1,064.83	0.24

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: Grain: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 4 ปริมาณการส่งออกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2555/56	2556/57	2557/58	2558/59	2559/60 (1)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2560/61* (2)	ผลต่างร้อยละ (2)-(1)
สหรัฐอเมริกา	18.26	50.69	46.83	51.16	55.50	25.01	47.00	-15.32
บราซิล	26.04	22.04	21.91	35.38	19.76	1.90	36.00	82.19
อาร์เจนตินา	22.79	12.85	18.45	21.68	23.50	3.23	27.00	14.89
ยูเครน	12.73	20.00	19.66	16.60	21.50	9.00	21.50	-
รัสเซีย	1.92	4.19	3.21	4.69	5.50	24.83	5.50	-
อื่น ๆ	19.01	21.06	18.33	15.35	16.11	-6.27	13.92	-13.59
รวม	100.75	130.83	128.39	144.86	141.87	8.18	150.92	6.38

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: Grain: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 5 ปริมาณการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2555/56	2556/57	2557/58	2558/59	2559/60 (1)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ) (ร้อยละ)	2560/61* (2)	ผลต่างร้อยละ (2)-(1)
สหภาพยุโรป	11.36	16.01	8.91	13.77	14.80	3.86	16.00	8.11
เม็กซิโก	5.68	10.95	11.34	14.01	14.50	23.63	15.50	6.90
ญี่ปุ่น	14.41	15.12	14.66	15.20	15.00	0.86	15.00	-
เกาหลีใต้	8.17	10.41	10.17	10.12	9.30	2.34	10.20	9.68
อียิปต์	5.06	8.73	7.84	8.78	9.00	12.27	10.00	11.11
อิหร่าน	3.70	5.50	6.10	6.60	8.50	20.27	10.00	17.65
อื่น ๆ	52.37	64.11	69.37	76.38	70.77	8.08	74.22	4.87
รวม	100.75	130.83	128.39	144.86	141.87	8.18	150.92	6.38

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: Grain: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 6 ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อเมริกันชั้น 2 ตลาดชิคาโก ปี 2555/56 - 2559/60

ปี	ราคาตลาดชิคาโก (บาท/ตัน)
2555/56	8,933
2556/57	6,451
2557/58	4,925
2558/59	5,313
2559/60	4,935
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-12.90

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 7 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของไทย ปี 2555/56 - 2560/61

ปี	เนื้อที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2555/56	7.53	4.95	657
2556/57	7.43	4.88	657
2557/58	7.23	4.73	654
2558/59	6.59	4.03	612
2559/60	6.44	4.34	674
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-4.23	-4.44	-0.20
2560/61*	6.46	4.49	694
ผลต่าง 2559/60 และ 2560/61 (ร้อยละ)	0.31	3.46	2.97

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 8 การใช้ในประเทศ การส่งออก และการนำเข้า ของไทย ปี 2555/56 - 2560/61

ปี	การใช้ ในประเทศ ^{1/} (ล้านตัน)	การส่งออก ^{2/}		การนำเข้า ^{2/}	
		ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2555/56	6.22	0.04	391.10	0.10	410.47
2556/57	6.40	0.99	7,493.01	0.14	570.89
2557/58	7.03	0.25	2,221.69	0.15	702.53
2558/59	7.59	0.22	1,875.35	0.14	691.49
2559/60	7.82	0.63	4,863.14	0.06	309.92
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	6.49	49.33	44.13	-9.71	-3.64
2560/61*	8.10	0.50		0.12	

หมายเหตุ: * ประมาณการ

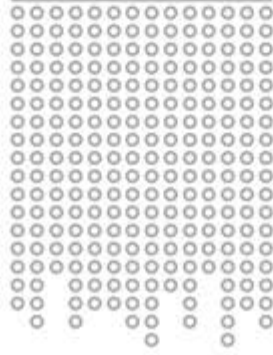
ที่มา: ^{1/} สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย

^{2/} กรมศุลกากร

ตารางที่ 9 ราคาเกษตรกรขายได้ ขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ และส่งออก เอฟ.โอ.บี. ปี 2555/56 - 2559/60

ปี	เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	ขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ		ส่งออก เอฟ.โอ.บี. (บาท/ตัน)
		โรงงานอาหารสัตว์รับซื้อ (บาท/กก.)	ไซโลรับซื้อ (บาท/กก.)	
2555/56	9.34	10.39	8.35	10,679
2556/57	7.01	8.70	7.57	8,941
2557/58	7.31	9.39	8.51	9,675
2558/59	7.73	9.02	8.28	9,437
2559/60	6.86	8.27	7.08	8,543
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-5.06	-4.12	-2.37	-3.85

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2561

Office of Agricultural Economics

3

มันสำปะหลัง

1. สถานการณ์ ปี 2560

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2556-2560 ผลผลิตของโลกขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.65 ต่อปี เนื่องจากประเทศผู้ผลิตมันสำปะหลังได้ขยายการผลิตเพิ่มขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงอาหาร ความมั่นคงพลังงาน และความ เป็นอยู่ที่ดีของเกษตรกร ประกอบกับการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังส่วนใหญ่อยู่ในทวีปแอฟริกา ร้อยละ 56.09 รองลงมาคือ เอเชีย ร้อยละ 33.24 ละตินอเมริกา ร้อยละ 10.58 และโอเชียเนีย ร้อยละ 0.09 ตามลำดับ ทั้งนี้ในทวีปแอฟริกา มันสำปะหลังเป็นพืชอาหารหลักที่สำคัญต่อความมั่นคงด้านอาหาร และเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของคนชนบท สำหรับทวีปเอเชีย มีความต้องการใช้มันสำปะหลัง ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรมแอลกอฮอล์ เอทานอล อาหาร และอาหารสัตว์ เป็นต้น โดยประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และเอเชียใต้ มันสำปะหลังมีความสำคัญต่อความมั่นคงด้านอาหาร

ปี 2560 โลกมีผลผลิตมันสำปะหลัง 277.96 ล้านตัน เมื่อเทียบกับปี 2559 ที่มีผลผลิต 278.75 ล้านตัน พบว่า ผลผลิตลดลงเล็กน้อยร้อยละ 0.28 โดยทวีปแอฟริกา ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.36 เนื่องจากสภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของมันสำปะหลัง ยกเว้นไนจีเรีย ซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ที่ผลผลิตลดลง โดยเกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกข้าวเนื่องจากได้รับผลตอบแทนที่ดีกว่า ทวีปเอเชีย ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.37 เนื่องจากมีการขยายพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ยกเว้นไทยและอินโดนีเซียที่ผลผลิตลดลง เนื่องจากราคาคงต่ำเกษตรกรจึงปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่นที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า ส่วนทวีปละตินอเมริกา ผลผลิตลดลงร้อยละ 1.98 เนื่องจาก บราซิล ซึ่งเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ประสบภาวะภัยแล้ง ส่วนทวีปโอเชียเนียผลผลิตลดลงร้อยละ 10.66 ทั้งนี้ผู้ผลิตมันสำปะหลังที่สำคัญ 5 อันดับแรกคือ ไนจีเรีย ร้อยละ 19.79 ของผลผลิตโลกทั้งหมด รองลงมาคือ ไทย ร้อยละ 11.13 อินโดนีเซีย ร้อยละ 7.31 บราซิล ร้อยละ 7.23 และกานา ร้อยละ 6.89 ตามลำดับ

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ประเทศผู้ผลิตที่สำคัญทั้งในทวีปแอฟริกา เอเชีย และละตินอเมริกา ส่วนใหญ่มีความต้องการใช้มันสำปะหลังเพื่อบริโภคภายในประเทศเป็นหลัก โดยอยู่ในรูปหัวมันสดและในรูปผลิตภัณฑ์ ยกเว้นประเทศไทย เวียดนาม และกัมพูชา ที่มีการใช้ในประเทศประมาณร้อยละ 25 ของผลผลิตที่ผลิตได้ในประเทศ ที่เหลือเป็นการส่งออก

ปี 2560 โลกมีความต้องการใช้มันสำปะหลังเพื่อการบริโภคเฉลี่ย 20 กิโลกรัมต่อคนต่อปี ซึ่งลดลงจากปี 2559 เล็กน้อย โดยการแปรรูปมันสำปะหลังเพื่อเป็นอาหารส่วนใหญ่อยู่ในทวีปแอฟริกา และละตินอเมริกา โดยประเทศไนจีเรีย กานา และบราซิล มีมาตรการให้ผสมแป้งมันสำปะหลังในแป้งสาลี เพื่อลดการนำเข้าข้าวสาลี สำหรับทวีปเอเชีย โดยเฉพาะประเทศอินเดีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ มีการบริโภคมันสำปะหลังอย่างแพร่หลาย สำหรับความต้องการใช้มันสำปะหลังเพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตเอทานอล มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อย่างไรก็ตามราคาน้ำมันเบนซินที่ลดลง ทำให้น้ำมัน

เบนซินที่ผสมเอทานอลเสียเปรียบในการแข่งขัน รวมถึงยังมีการแข่งขันของวัตถุดิบในการผลิตเอทานอลที่รุนแรงสำหรับประเทศจีน ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้มันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบในการผลิตแอลกอฮอล์มากที่สุด มีการนำเข้ามันเส้นเพิ่มสูงขึ้น สำหรับความต้องการใช้มันสำปะหลังเพื่อเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์มีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะในประเทศบราซิลที่ความต้องการใช้ลดลง เนื่องจากมีการแข่งขันกับวัตถุดิบอาหารสัตว์อื่น ๆ เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สำหรับประเทศไทย ผู้ผลิตอาหารสัตว์มีความต้องการใช้มันสำปะหลังเพื่อเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์ลดลง

(2) การส่งออก

ปี 2555-2559 มูลค่าการส่งออกมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ของโลก (มันสำปะหลังสด มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง) ลดลงร้อยละ 2.60 ต่อปี เนื่องจากราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังมีแนวโน้มลดลง ประกอบกับปี 2559 เวียดนามลดการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังลง อย่างไรก็ตามตลาดโลกยังคงมีความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังสามารถใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้หลากหลาย

ปี 2559 โลกมีมูลค่าการส่งออกมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ 3,008.48 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเทียบกับปี 2558 ที่มีมูลค่าการส่งออก 4,265.65 ล้านดอลลาร์สหรัฐ พบว่า มูลค่าการส่งออกลดลงร้อยละ 29.47 ทั้งนี้ประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญคือ ไทย มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 74 รองลงมาคือ เวียดนาม ร้อยละ 18 และคอซตาริกา ร้อยละ 3 ตามลำดับ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2556-2560 เนื้อที่เก็บเกี่ยว และผลผลิต ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.31 ร้อยละ 0.84 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากราคามันสำปะหลังอยู่ในเกณฑ์ดี (ยกเว้นปี 2559-2560 ที่ราคามันสำปะหลังปรับตัวลดลง สาเหตุจากราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังปรับตัวลดลง) ประกอบกับภาครัฐได้ดำเนินมาตรการและโครงการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรขยายพื้นที่ปลูก รวมถึงเกษตรกรมีการดูแลรักษาดีขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตขยายตัวเพิ่มขึ้น ส่วนผลผลิตต่อไร่ลดลงร้อยละ 0.47 ต่อปี เนื่องจากในปี 2559 - 2560 เกิดภาวะภัยแล้งส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่ลดลง

ปี 2560 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 8.91 ล้านไร่ ผลผลิต 30.94 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3.47 ตัน เทียบกับปี 2559 ที่มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 9.07 ล้านไร่ ผลผลิต 31.16 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3.44 ตัน พบว่า เนื้อที่เก็บเกี่ยว และผลผลิต ลดลงร้อยละ 1.71 และร้อยละ 0.72 ตามลำดับ เนื่องจากราคามันสำปะหลังปรับตัวลดลง ส่งผลให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เช่น อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดบริโภคสด กล้ายหอมทอง และหญ้าเนเปียร์ เป็นต้น สำหรับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย ร้อยละ 1.02 เนื่องจากสภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของต้นมันสำปะหลัง

1.2.2 การตลาด

ผลผลิตมันสำปะหลังเข้าสู่กระบวนการแปรรูปทั้งหมด โดยแปรรูปเป็นมันเส้น มันอัดเม็ด แป้งมันสำปะหลัง และเอทานอล เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อาหาร อาหารสัตว์ สารความหวาน ผงชูรส กระจกสังกะสี เป็นต้น โดยความต้องการใช้ภายในประเทศ ในแต่ละปีประมาณร้อยละ 20 - 25 ที่เหลือร้อยละ 75 - 80 เป็นการส่งออก

(1) ความต้องการใช้ในประเทศ

ปี 2556 - 2560 ความต้องการใช้มันสำปะหลังในประเทศมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะความต้องการใช้เพื่อผลิตเอทานอลที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นมาก สำหรับความต้องการใช้เพื่อผลิตแป้งมันสำปะหลังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนความต้องการใช้เพื่อผลิตมันเส้นเพื่อเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์มีแนวโน้มลดลง โดยลดลงมากตั้งแต่ปี 2557 เนื่องจากผู้ประกอบการอาหารสัตว์หันไปใช้กากมันสำปะหลังหรือพืชทดแทนอื่น ๆ เช่น ข้าวสาลี เนื่องจากราคาต่ำกว่ามันเส้น

ปี 2560 คาดว่าความต้องการใช้มันสำปะหลังในประเทศจะเพิ่มขึ้นจากปี 2559 โดยเฉพาะความต้องการใช้เพื่อผลิตเอทานอลที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นมาก ซึ่งปัจจุบันมีโรงงานที่ใช้เฉพาะมันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบในการผลิตเอทานอล 9 โรงงาน สำหรับความต้องการใช้เพื่อผลิตแป้งมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ซึ่งแป้งมันสำปะหลังใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้หลากหลาย ปัจจุบันมีโรงงานแป้งมันสำปะหลัง 117 โรงงาน สำหรับความต้องการใช้เพื่อผลิตมันเส้นเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากผู้ประกอบการอาหารสัตว์มีการนำเข้าข้าวสาลีมาใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันลานมันเส้นมีจำนวนมากและกระจายอยู่ในแหล่งเพาะปลูกมันสำปะหลัง

(2) การส่งออก

ปี 2556 - 2560 ปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ได้แก่ มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.93 ต่อปี โดยการส่งออกมันเส้นและแป้งมันสำปะหลังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ส่วนการส่งออกมันอัดเม็ดมีแนวโน้มลดลงมาก เนื่องจากในอดีตไทยส่งออกมันอัดเม็ดไปสหภาพยุโรปเป็นหลัก แต่ปัจจุบันราคามันอัดเม็ดของไทยไม่สามารถแข่งขันกับธัญพืชของสหภาพยุโรปได้ ส่งผลให้การส่งออกมันอัดเม็ดไปสหภาพยุโรปลดลง ผู้ประกอบการไทยจึงหันไปหาตลาดใหม่ทดแทน เช่น ตุรกี และญี่ปุ่น เป็นต้น แต่ปริมาณการส่งออกมีไม่มาก สำหรับมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังลดลงร้อยละ 1.43 ต่อปี เนื่องจากราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะปี 2559 - 2560 ราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังปรับตัวลดลงมาก เนื่องจากจีนซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าหลัก ลดการนำเข้ามันเส้นจากไทย สาเหตุจากรัฐบาลจีนระบายนสต็อกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีราคาต่ำ ผู้ประกอบการแอลกอฮอล์จึงหันไปใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นวัตถุดิบในการผลิตทดแทนมันเส้นมากขึ้น รวมถึงผู้ประกอบการจีนพยายามกดดันด้านราคา เพื่อให้ได้ราคามันเส้นและแป้งมันสำปะหลังที่ต่ำที่สุด ประกอบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญคือ เวียดนาม ขยายผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในราคาที่ต่ำกว่าไทย

ปี 2560 คาดว่ามีปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง 10.630 ล้านตัน มูลค่า 93,035 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2559 ที่มีปริมาณการส่งออก 10.659 ล้านตัน มูลค่า 100,454 ล้านบาท พบว่า ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลงร้อยละ 0.27 และร้อยละ 7.39 ตามลำดับ ซึ่งปริมาณการส่งออกใกล้เคียงเดิม แต่มูลค่าการส่งออกลดลง เนื่องจากประเทศคู่ค้าหลัก คือ จีน พยายามชะลอการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากไทยเพื่อกดดันด้านราคาเพื่อให้ได้ราคามันเส้นและแป้งมันสำปะหลังที่ต่ำที่สุด ประกอบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญคือ เวียดนาม ขยายผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง (มันเส้น และแป้งมันสำปะหลัง) ในราคาที่ต่ำกว่าไทย ปัจจุบันจีนเป็นประเทศผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังรายใหญ่ที่สุดของไทย เนื่องจากมีความต้องการใช้มันเส้นเพื่อนำไปผลิตแอลกอฮอล์ และแป้งมันสำปะหลังเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมกระดาษและสิ่งทอ

ตลาดหลักที่สำคัญของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังส่วนใหญ่อยู่ในทวีปเอเชีย **มันเส้น** ได้แก่ จีน **มันอัดเม็ด** ได้แก่ ตุรกี และญี่ปุ่น **แป้งมันสำปะหลังดิบ** ได้แก่ จีน อินโดนีเซีย ใต้หวัน และมาเลเซีย **แป้งมันสำปะหลังตัดแปร** ได้แก่ ญี่ปุ่น จีน อินโดนีเซีย และเกาหลีใต้

(3) การนำเข้า

ปี 2556 - 2560 การนำเข้ามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ ได้แก่ มันสำปะหลังสด มันเส้น/มันฝาน และแป้งมันสำปะหลัง มีปริมาณและมูลค่าการนำเข้าขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 61.88 และร้อยละ 54.79 ต่อปี ตามลำดับ โดยปริมาณการนำเข้าแป้งมันสำปะหลังใกล้เคียงกันทุกปี แต่การนำเข้ามันสำปะหลังสด และมันเส้น/มันฝานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี เนื่องจากผลผลิตมันสำปะหลังภายในประเทศไม่เพียงพอสำหรับแปรรูปเพื่อส่งออก ส่งผลให้ผู้ประกอบการมันเส้นไทย ต้องนำเข้ามันเส้น/มันฝานจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะ กัมพูชาและลาว เนื่องจากมันเส้นมีราคาต่ำและคุณภาพดีกว่ามันเส้นไทย เพื่อนำมารวบรวม/ปรับปรุงคุณภาพเพื่อส่งออกไปจีน สำหรับมันสำปะหลังสด ส่วนใหญ่จะนำเข้าโดยผู้ประกอบการโรงงานแป้งมันสำปะหลัง เพื่อนำมาแปรรูปเป็นแป้งมันสำปะหลัง

ปี 2560 คาดว่ามีปริมาณการนำเข้า 2.797 ล้านตัน มูลค่า 12,990 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2559 ที่มีปริมาณการนำเข้า 2.547 ล้านตัน มูลค่า 11,930 ล้านบาท พบว่า ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.81 และร้อยละ 8.89 ตามลำดับ เนื่องจากมันสำปะหลังสดภายในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ของผู้ประกอบการโรงงานแป้งมันสำปะหลัง ประกอบกับประเทศจีน มีความต้องการมันเส้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งมันเส้นของไทยไม่เพียงพอต่อการส่งออก ส่งผลให้ผู้ส่งออกมันเส้นของไทย นำเข้ามันเส้นจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะกัมพูชา และลาว เนื่องจากมันเส้นมีราคาต่ำและคุณภาพดีกว่ามันเส้นไทย เพื่อนำมารวบรวม/ปรับปรุงคุณภาพ เพื่อส่งออกไปประเทศจีน

(4) ราคา

ปี 2556 - 2560 ราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออกมันเส้น ราคาส่งออกมันอัดเม็ด และราคาส่งออกแป้งมันสำปะหลัง ลดลงร้อยละ 9.41 ร้อยละ 5.29 ร้อยละ 3.72 และร้อยละ 5.84 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากในปี 2554 - 2558 ประเทศคู่ค้ามีความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ และราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ในปี 2559 - 2560 ประเทศคู่ค้าหลัก คือ จีน ลดการนำเข้ามันเส้นจากไทยและพยายามกดดันด้านราคาเพื่อให้ได้ราคามันเส้นและแป้งมันสำปะหลังที่ต่ำที่สุด ส่งผลให้ราคาที่เกษตรกรขายได้ และราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังลดต่ำลงมาก นอกจากนี้ราคามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ยังขึ้นอยู่กับราคาพืชทดแทน เช่น ข้าวสาลี และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

ปี 2560 คาดว่าราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.50 บาท ราคาส่งออกมันเส้นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 5.70 บาท ราคาส่งออกมันอัดเม็ดเฉลี่ยกิโลกรัมละ 6.20 บาท และราคาส่งออกแป้งมันสำปะหลังเฉลี่ยกิโลกรัมละ 11.12 บาท เมื่อเทียบกับปี 2559 พบว่า ราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออกมันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง ลดลงร้อยละ 5.66 ร้อยละ 6.86 ร้อยละ 18.85 และร้อยละ 9.74 ตามลำดับ เนื่องจากประเทศคู่ค้าหลัก คือ จีน พยายามกดดันด้านราคาเพื่อให้ได้ราคามันเส้น และแป้งมันสำปะหลังที่ต่ำที่สุด ประกอบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญคือ เวียดนาม ขายผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ในราคาที่ต่ำกว่าไทย จึงส่งผล

ให้ราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยลดต่ำลงมาก และส่งผลกระทบต่อเนื่องทำให้ราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ลดต่ำลงมากเช่นเดียวกัน

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 ของไทย

2.1.1 การผลิต

ปี 2561 คาดว่ามีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 8.07 ล้านไร่ ผลผลิต 28.57 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3.54 ตัน เมื่อเทียบกับปี 2560 ที่มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 8.91 ล้านไร่ ผลผลิต 30.94 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3.47 ตัน พบว่าพื้นที่เก็บเกี่ยวและผลผลิต ลดลงร้อยละ 9.39 และร้อยละ 7.66 ตามลำดับ เนื่องจากราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ลดต่ำอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เช่น อ้อย โรงงาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น รวมถึงบางพื้นที่ปล่อยเป็นพื้นที่ว่างเปล่า สำหรับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.90 เนื่องจากสภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวยทำให้ต้นมันสำปะหลังเจริญเติบโตดี

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้ในประเทศ

ปี 2561 คาดว่าความต้องการใช้ในประเทศจะเพิ่มขึ้นจากปี 2560 โดยความต้องการใช้มันสำปะหลังเพื่อผลิตเอทานอล และความต้องการใช้เพื่อผลิตแป้งมันสำปะหลังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ส่วนความต้องการใช้เพื่อผลิตเป็นมันเส้นใกล้เคียงเดิม

(2) การส่งออก

ปี 2561 คาดว่าการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง (มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง) ใกล้เคียงกับปี 2560 เนื่องจากประเทศคู่ค้ามีความต้องการผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังใกล้เคียงเดิม ทั้งในรูปของ มันเส้นและแป้งมันสำปะหลัง ทั้งนี้ประเทศจีน ยังคงเป็นประเทศผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่สำคัญของไทย

(3) การนำเข้า

ปี 2561 คาดว่าการนำเข้านมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ (มันสำปะหลังสด มันเส้น มันฝาน และแป้งมันสำปะหลัง) ใกล้เคียงกับปี 2560 เนื่องจากมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ภายในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ของผู้ประกอบการและผู้ส่งออกมันสำปะหลัง ส่งผลให้มีการนำเข้านมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์จากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะกัมพูชา และลาว เพื่อนำมาแปรรูป/รวบรวม/ปรับปรุงคุณภาพ เพื่อส่งออกไปต่างประเทศ

(4) ราคา

ปี 2561 คาดว่าราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออกมันเส้น ราคาส่งออกมันอัดเม็ด และราคาส่งออกแป้งมันสำปะหลัง จะเพิ่มขึ้นจากปี 2560 เนื่องจากผลผลิตมันสำปะหลังของไทยและประเทศเพื่อนบ้านลดลงจากปีที่ผ่านมา แต่ประเทศคู่ค้ามีความต้องการใช้มันสำปะหลังอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามหากประเทศจีนซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าหลักของไทย ลดการนำเข้านมันเส้นจากไทย หรือราคาพืชทดแทน เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และข้าวสาลี ปรับตัวลดลง จะส่งผลทำให้ราคามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ของไทยปรับตัวลดลงได้

2.2 แนวทางการบริหารจัดการมันสำปะหลัง ปี 2560/61

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2560 อนุมัติในหลักการแนวทางการบริหารจัดการมันสำปะหลัง ปี 2560/61 เพื่อช่วยแก้ไขปัญหามันสำปะหลังด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และบรรเทาความเดือดร้อน และลดภาระแก่เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน 14 โครงการ ดังนี้

2.2.1 การปรับลดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ป่า (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

2.2.2 การสนับสนุนเกษตรกรปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ดินดาน (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

2.2.3 โครงการสินเชื่อเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายฉุกเฉินสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง (ธ.ก.ส.)

2.2.4 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูกมันสำปะหลังในระบบน้ำหยด (ธ.ก.ส.)

2.2.5 โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมมันสำปะหลังและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร (ธ.ก.ส.)

2.2.6 โครงการสินเชื่อเพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิตและการแปรรูปมันสำปะหลัง (ธ.ก.ส.)

2.2.7 โครงการพักชำระหนี้ต้นเงินและลดดอกเบี้ยให้สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลัง (กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

2.2.8 โครงการสนับสนุนเครื่องสับมันสำปะหลังให้กับสถาบันเกษตรกรเพื่อเพิ่มมูลค่า (กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

2.2.9 โครงการสนับสนุนเครื่องสับมันสำปะหลังขนาดเล็กให้วิสาหกิจชุมชน (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์)

2.2.10 โครงการสนับสนุนเครื่องชั่งน้ำหนักบรรทุกทุกให้ด่านที่มีการนำเข้ามันสำปะหลัง (กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง)

2.2.11 โครงการกำกับดูแลการนำเข้ามันสำปะหลังจากประเทศเพื่อนบ้าน (กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์)

2.2.12 โครงการแปรรูปมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์สู่อุตสาหกรรมอาหารเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์)

2.2.13 โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (มันเส้นสะอาด) (กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์)

2.2.14 โครงการขยายโอกาสทางการค้าและพัฒนาศักยภาพผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง (กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์)

ตารางที่ 1 เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของโลก ปี 2556 - 2560

รายการ	2556	2557	2558 ¹	2559 ^{1*}	2560 ^{1**}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	147.02	149.17	n.a.	n.a.	n.a.	-
ผลผลิต (ล้านตัน)	261.10	268.28	277.00	278.75	277.96	1.65
ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)	1,776	1,798	n.a.	n.a.	n.a.	-

หมายเหตุ: * Estimate ** FAO Forecast

ที่มา: Food and Agriculture Organization of The United Nations (FAO), November 2017

¹ Food Outlook, November 2017

ตารางที่ 2 การผลิตมันสำปะหลังแยกรายทวีป ปี 2556 - 2560

ประเทศ	2556			2557			2558 ¹	2559 ^{1*}	2560 ^{1**}
	พื้นที่ เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิต ต่อไร่ (กก./ไร่)	พื้นที่ เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิต ต่อไร่ (กก./ไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิต (ล้านตัน)
โลก	147.02	261.10	1,776	149.17	268.28	1,798	277.00	278.75	277.96
แอฟริกา	105.88	142.45	1,345	108.17	145.77	1,348	152.83	155.40	155.96
เอเชีย	25.95	87.87	3,386	25.63	89.83	3,506	91.69	90.27	92.42
ละตินอเมริกา	13.45	28.85	2,145	13.43	30.64	2,282	32.3	32.91	29.41
โอเชียเนีย	0.15	0.25	1,642	0.15	0.25	1,627	0.25	0.25	0.25
อื่น ๆ	1.58	1.69	1064	1.79	1.78	994	Na.	Na.	Na.

หมายเหตุ: * FAO Estimate ** FAO Forecast

ที่มา: Food and Agriculture Organization of The United Nations (FAO), November 2017

¹ Food Outlook, November 2017

ตารางที่ 3 ประเทศผู้ผลิตมันสำปะหลังที่สำคัญของโลก 5 อันดับแรก ปี 2556 - 2560

ประเทศ	2556			2557			2558 ¹	2559 ^{1*}	2560 ^{1**}
	พื้นที่ เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิต ต่อไร่ (กก./ไร่)	พื้นที่ เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิต ต่อไร่ (กก./ไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิต (ล้านตัน)
ไนจีเรีย	42.13	47.41	1,125	44.39	54.83	1,235	57.64	57.86	55.00
ไทย ^{2/}	8.66	30.23	3,492	8.43	30.02	3,561	32.36	31.16	30.94
อินโดนีเซีย	6.66	23.94	3,595	6.27	23.44	3,738	21.80	20.75	20.33
บราซิล	9.54	21.48	2,252	9.80	23.24	2,372	23.06	23.71	20.11
กานา	5.47	15.99	2,923	5.56	16.52	2,971	17.21	17.80	19.14
โลก	147.02	261.10	1,776	149.17	268.28	1,798	277.00	278.75	277.96

หมายเหตุ: * FAO Estimate ** FAO Forecast

ที่มา: Food and Agriculture Organization of The United Nations (FAO), November 2017

¹ Food Outlook, November 2017

² สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4 มูลค่าส่งออกมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ของโลก ปี 2555 - 2559

หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ ผู้ส่งออก	2555	2556	2557	2558	2559	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ไทย	2,078.41	2,456.78	2,790.43	2,728.45	2,218.11	2.38
เวียดนาม	1,347.78	1,093.91	1,131.46	1,312.37	528.16	-15.56
คอซตาริกา	60.57	65.30	70.38	71.25	78.21	6.17
สปป.ลาว	23.61	22.03	26.25	24.89	54.64	19.72
กัมพูชา	11.34	14.03	24.63	40.25	34.70	38.97
อื่น ๆ	105.34	165.42	126.14	88.44	94.66	-8.06
โลก	3,627.05	3,817.47	4,169.29	4,265.65	3,008.48	-2.60

หมายเหตุ: ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง คือ มันสำปะหลังสด มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง

ที่มา: International Trade Centre, พฤษภาคม 2560

ตารางที่ 5 เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของไทย ปี 2556 - 2561

รายการ	2556	2557	2558	2559	2560	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561*
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	8.657	8.431	8.961	9.065	8.910	1.31	8.074
ผลผลิต (ล้านตัน)	30.228	30.022	32.358	31.161	30.936	0.84	28.566
ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	3,492	3,561	3,611	3,437	3,472	-0.47	3,538

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ กันยายน 2560

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 6 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ปี 2556 - 2560

ปริมาณ: ล้านตัน มูลค่า: ล้านบาท

ปี	มันเส้น		มันอัดเม็ด		แป้งมันสำปะหลัง				รวมผลิตภัณฑ์	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	แป้งดิบ		แป้งดัดแปร		ปริมาณ	มูลค่า
					ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า		
2556	5.755	39,515	0.059	407	2.446	34,880	0.897	20,038	9.157	94,840
2557	6.777	48,873	0.022	142	3.012	41,053	0.947	21,626	10.758	111,694
2558	7.260	51,869	0.039	291	2.923	41,167	0.905	21,447	11.127	114,774
2559	6.422	39,133	0.012	81	3.277	39,995	0.948	21,245	10.659	100,454
2560*	6.400	36,600	0.040	235	3.200	35,600	0.990	20,600	10.630	93,035
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	1.60	-3.69	-12.82	-15.33	6.42	0.15	1.99	0.38	2.93	-1.43

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ ตุลาคม 2560

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 7 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ ปี 2556 - 2560

ปริมาณ: ล้านตัน มูลค่า: ล้านบาท

ปี	หัวมันสด		มันเส้น/มันฝาน		แป้งมันสำปะหลัง				รวมผลิตภัณฑ์	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	แป้งดิบ		แป้งตัดแปร		ปริมาณ	มูลค่า
					ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า		
2556	0.010	18	0.462	1,908	0.002	31	0.016	722	0.490	2,679
2557	0.008	14	0.641	2,709	0.004	52	0.018	778	0.671	3,553
2558	0.032	55	1.661	6,941	0.003	50	0.016	735	1.713	7,781
2559	0.159	267	2.372	10,926	0.001	18	0.015	719	2.547	11,930
2560*	0.380	850	2.400	11,400	0.002	30	0.015	710	2.797	12,990
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	179.15	190.31	58.47	64.37	-12.94	-10.65	-3.45	-1.12	61.88	54.79

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ ตุลาคม 2560

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 8 ราคาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ปี 2556-2560

หน่วย: บาท/กก.

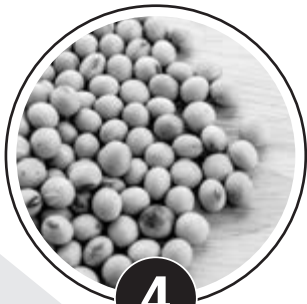
รายการ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาหัวมันสดที่เกษตรกรขายได้ ^{1/}	2.10	2.18	2.13	1.59	1.50	-9.41
ราคาส่งออกมันเส้น ^{2/}	6.90	7.19	7.24	6.12	5.70	-5.29
ราคาส่งออกมันอัดเม็ด ^{2/}	7.51	7.61	8.13	7.64	6.20	-3.72
ราคาส่งออกแป้งมันสำปะหลัง ^{2/}	14.26	13.67	14.19	12.32	11.12	-5.84

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ ตุลาคม 2560

ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/} กรมศุลกากร

กลุ่มพืช พลังงาน ทดแทน

4

ถั่วเหลือง

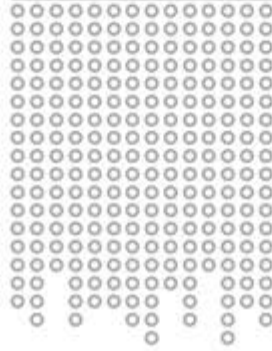
5

อ้อยโรงงาน

6

ปาล์มน้ำมัน

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2561

Office of Agricultural Economics

4

ถั่วเหลือง

1. สถานการณ์ ปี 2560

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2555/56 - 2559/60 ผลผลิตถั่วเหลืองของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.63 ต่อปี โดยในปี 2559/60 มีผลผลิตรวม 351.25 ล้านตัน สูงขึ้นจาก 313.71 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 11.97 ประเทศผู้ผลิตสำคัญ 3 ลำดับแรกของผลผลิตโลก ผลิตได้รวม 288.82 ล้านตัน ได้แก่ สหรัฐอเมริกา บราซิล และอาร์เจนตินา คิดเป็นร้อยละ 82.23

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2555/56 - 2559/60 ความต้องการใช้เมล็ดถั่วเหลืองเพื่อสกัดน้ำมันเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.79 ต่อปี ในปี 2559/60 มีปริมาณ 288.40 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 274.93 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 4.90 ประเทศที่มีความต้องการใช้มากที่สุด คือ จีน รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา โดยทั้ง 2 ประเทศ มีความต้องการใช้เพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับปี 2558/59 สำหรับสต็อกสิ้นปี 2555/56 - 2559/60 เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.00 ต่อปี โดยในปี 2559/60 มีปริมาณ 94.86 ล้านตัน สูงขึ้นจาก 77.74 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 22.02

(2) การส่งออก

ปี 2555/56 - 2559/60 การส่งออกเมล็ดถั่วเหลืองโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.96 ต่อปี ในปี 2559/60 มีการส่งออก 147.46 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 132.46 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 11.32 ประเทศส่งออกสำคัญ อยู่ในทวีปอเมริกาเหนือและใต้ ได้แก่ บราซิล สหรัฐอเมริกา และอาร์เจนตินา โดยทั้ง 3 ประเทศ มีปริมาณส่งออกรวม 129.19 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 87.61 ของปริมาณส่งออกโลก

(3) การนำเข้า

ปี 2555/56 - 2559/60 การนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.92 ต่อปี ในปี 2559/60 มีปริมาณการนำเข้า 143.61 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 133.33 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 7.71 โดยจีนมีการนำเข้ามากที่สุดเท่ากับ 92.50 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 64.42 ของปริมาณนำเข้าโลก เนื่องจากผลิตได้ไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ภายในประเทศ สำหรับประเทศไทยนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองเป็นอันดับ 5 ของโลก ปี 2559/60 นำเข้าปริมาณ 3.08 ล้านตัน หรือร้อยละ 2.14 ของปริมาณนำเข้าของโลก

(4) ราคา

ปี 2555/56 - 2559/60 ราคาเมล็ดถั่วเหลืองในตลาดสำคัญทุกตลาดมีแนวโน้มลดลง แต่ในปี 2559/2560 ราคาปรับตัวสูงขึ้นจากปี 2558/59 เล็กน้อย โดยตลาดสหรัฐอเมริกามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 11.24 ต่อปี แต่ในปี 2559/60 มีราคา 351 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน สูงขึ้นจาก 346 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 1.45 สำหรับตลาดบราซิลราคาเมล็ดถั่วเหลือง มีแนวโน้มลดลง ร้อยละ 9.21 ต่อปี เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2559/60 กับปี 2558/59 ราคาสูงขึ้นไม่มากนัก ร้อยละ 0.79 จาก 382 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เป็น 385 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ทั้งนี้ เนื่องจากปริมาณผลผลิตและสต็อกสิ้นปีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องกดดันให้ราคาอ่อนตัวลง

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2556/57 - 2560/61 เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตถั่วเหลืองมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 8.56 ต่อปี และร้อยละ 8.01 ต่อปี ตามลำดับ ในปี 2560/61 มีเนื้อที่เพาะปลูก 0.152 ล้านไร่ และผลผลิต 41,377 ตัน ลดลงจาก 0.161 ล้านไร่ และผลผลิต 42,080 ตัน ในปี 2559/60 ร้อยละ 5.59 และร้อยละ 1.67 ตามลำดับ การลดลงของเนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตมีสาเหตุสำคัญ คือ ผลตอบแทนต่ำกว่าพืชแข่งขัน และขาดแคลนแรงงาน ส่วนผลผลิตต่อไร่ในปี 2556/57 - 2560/61 เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.52 ต่อปี เนื่องจากปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้นในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ในปี 2560/61 ผลผลิตต่อไร่ 272 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจาก 261 กิโลกรัม ในปี 2559/60 ร้อยละ 4.21

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้ในประเทศ

ปี 2556 - 2560 ความต้องการเมล็ดถั่วเหลืองในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 15.91 โดยปี 2560 ความต้องการใช้ในประเทศมีปริมาณ 2.94 ล้านตัน ลดลงจาก 2.99 ล้านตัน ในปี 2559 ร้อยละ 1.67 ซึ่งความต้องการเมล็ดถั่วเหลืองในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของอุตสาหกรรมการสกัดน้ำมันแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร คิดเป็นร้อยละ 6.78 ร้อยละ 50.38 ของความต้องการใช้เมล็ดถั่วเหลืองทั้งหมดตามลำดับ ส่วนความต้องการเพื่อทำพันธุ์ลดลงตามเนื้อที่เพาะปลูก

(2) การส่งออก

การส่งออกของไทยส่วนใหญ่เป็นการส่งออกเมล็ดถั่วเหลืองสายพันธุ์ธรรมชาติ (Non - GMO) ที่ผลิตได้ภายในประเทศ โดยในช่วงปี 2556 - 2560 ปริมาณส่งออกอยู่ระหว่าง 1,989 - 11,595 ตัน โดยในปี 2560 คาดว่าส่งออก 6,500 ตัน ตลาดส่งออกส่วนใหญ่อยู่ในทวีปเอเชียและในจีเรีย

(3) การนำเข้า

ไทยพึ่งพาการนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองร้อยละ 98.57 ของความต้องการใช้ทั้งหมด โดยปี 2556 - 2560 ปริมาณการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.61 ต่อปี ในปี 2560 คาดว่าจะนำเข้า 2.90 ล้านตัน แหล่งนำเข้าสำคัญ ได้แก่ บราซิล สหรัฐอเมริกา อาร์เจนตินา และแคนาดา

(4) ราคา

ปี 2559 - 2560 ราคาเมล็ดถั่วเหลืองและน้ำมันถั่วเหลืองภายในประเทศเคลื่อนไหวในทิศทางเดียวกับราคาตลาดโลก โดยราคามีการเคลื่อนไหว ดังนี้

1) ราคาเมล็ดถั่วเหลืองเกรดคละที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 6.33 สำหรับปี 2560 ราคา กิโลกรัมละ 14.70 บาท สูงขึ้นจาก กิโลกรัมละ 14.47 บาท ของปี 2559 ร้อยละ 1.59

2) ราคานำเข้าเมล็ดถั่วเหลือง ณ ท่าเรือเกาะสีชังมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 6.58 สำหรับปี 2560 กิโลกรัมละ 15.10 บาท สูงขึ้นจาก กิโลกรัมละ 14.57 บาท ของปี 2559 ร้อยละ 3.64

3) ราคาขายส่งน้ำมันถั่วเหลืองบริสุทธิ์มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 7.53 สำหรับปี 2560 กิโลกรัมละ 38.38 บาท ลดลงจาก กิโลกรัมละ 38.98 บาท ของปี 2559 ร้อยละ 1.54

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2560/61 คาดว่าผลผลิตเมล็ดถั่วเหลืองโลกมีปริมาณ 347.88 ล้านตัน ลดลงจาก 351.25 ล้านตัน ของปี 2559/60 ร้อยละ 0.96 เนื่องจากผลผลิตถั่วเหลืองของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ได้แก่ บราซิล และ อาร์เจนตินาลดลง โดยในปี 2560/61 คาดว่า บราซิลและอาร์เจนตินาสามารถผลิตถั่วเหลืองได้ 107.00 ล้านตัน และ 57.00 ล้านตัน ลดลงจาก 114.10 และ 57.80 ล้านตัน ในปี 2559/60 ร้อยละ 6.22 และ 1.38 ตามลำดับ

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2560/61 คาดว่าความต้องการใช้เมล็ดถั่วเหลืองเพื่อสกัดน้ำมันมีปริมาณ 301.25 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 288.40 ล้านตัน ในปี 2559/60 ร้อยละ 4.46 เนื่องจากความต้องการใช้น้ำมันถั่วเหลืองเพื่อการอุปโภคและบริโภคของโลกยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจีนซึ่งเป็นผู้ใช้เมล็ดถั่วเหลืองรายใหญ่ของโลกมีการขยายตัวของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์และภาคปศุสัตว์จึงมีความต้องการเมล็ดถั่วเหลือง เพื่อสกัดน้ำมันและนำกากถั่วเหลืองไปใช้ในอาหารสัตว์

(2) การส่งออก

ปี 2560/61 คาดว่าการส่งออกถั่วเหลืองของโลกมีปริมาณ 150.97 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 147.46 ล้านตัน ในปี 2559/2560 ร้อยละ 2.38 โดยประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ได้แก่ ได้แก่ บราซิล สหรัฐอเมริกา และ อาร์เจนตินา และสต็อกถั่วเหลืองโลกมีปริมาณ 96.05 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 94.86 ล้านตัน ในปี 2559/60 ร้อยละ 1.25

(3) การนำเข้า

ปี 2560/61 คาดว่าการนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองโลกมีปริมาณ 148.64 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 143.61 ล้านตัน ในปี 2559/60 ร้อยละ 3.50 โดยจีนนำเข้ามากที่สุดปริมาณ 95.00 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 63.93 ของปริมาณการนำเข้าโลก

(4) ราคา

ปี 2560/61 คาดว่าราคาเมล็ดถั่วเหลืองในตลาดโลกจะใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมาโดยตลาดบราซิล และอาร์เจนตินาปรับตัวสูงขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากผลผลิตของทั้งสองประเทศลดลง ส่วนในตลาดสหรัฐอเมริกาปรับตัวลดลงเล็กน้อย เนื่องจากผลผลิตของสหรัฐอเมริกามีเพิ่มขึ้น

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตถั่วเหลืองยังคงลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้มีสาเหตุจากการดูแลรักษายุ่งยาก ต้องใช้แรงงานมาก และเมื่อเปรียบเทียบกับผลตอบแทนการปลูกถั่วเหลืองจะมีรายได้ต่ำกว่าพืชแข่งขันอื่น ๆ เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดหวาน เป็นต้น โดยคาดว่าปี 2561/62 จะมีเนื้อที่เพาะปลูก 0.150 ล้านไร่ ผลผลิต 40,994 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 274 กิโลกรัม

2.2.2 ตลาด

(1) ความต้องการใช้ในประเทศ

ปี 2561 คาดว่าความต้องการใช้เมล็ดข้าวเหลืองมีปริมาณ 2.93 ล้านตัน โดยในปี 2561 คาดว่ามีสัดส่วนการใช้ผลผลิตภายในประเทศ ร้อยละ 1.02 และนำเข้าร้อยละ 98.98 ของปริมาณความต้องการใช้ทั้งหมด

(2) การส่งออก

ปี 2561 คาดว่าปริมาณการส่งออกเมล็ดข้าวเหลืองของไทยมีปริมาณ 8,000 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 6,500 ตัน ในปี 2560 ร้อยละ 23.08 โดยเป็นการส่งออกเมล็ดข้าวเหลืองสายพันธุ์ธรรมชาติ ไม่มีการตัดแต่งพันธุกรรม (Non-GMO) ที่ผลิตได้ภายในประเทศ และตลาดส่งออกส่วนใหญ่อยู่ในทวีปเอเชีย

(3) การนำเข้า

การนำเข้าเมล็ดข้าวเหลืองค่อนข้างทรงตัวตามราคาเมล็ดข้าวเหลืองและความต้องการใช้ของอุตสาหกรรมในประเทศ คาดว่าปี 2561 การนำเข้ามีปริมาณ 2.90 ล้านตัน เนื่องจากราคาปรับตัวสูงขึ้น

(4) ราคา

ปี 2561 คาดว่าราคาเมล็ดข้าวเหลืองที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวสูงขึ้นเล็กน้อย

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตข้าวเหลือง

ภาครัฐมีการส่งเสริมการผลิตข้าวเหลือง โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการอนุมัติงบประมาณจากเงินกองทุนเพื่อพัฒนาการผลิตข้าวเหลืองจำนวน 23.699 ล้านบาท ในโครงการส่งเสริมการปลูกข้าวเหลืองนา เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกข้าวเหลืองในช่วงฤดูแล้งทดแทนการทำนา ช่วยปรับปรุงบำรุงดิน และยกระดับคุณภาพผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนได้ร่วมกันดำเนินการส่งเสริมการปลูกข้าวเหลืองหลังนาเพื่อเพิ่มผลผลิตในโครงการ โครงการข้าวเหลืองหลังนาประชารัฐเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ในพื้นที่แปลงใหญ่ข้าวจังหวัดอุดรธานี ศรีสะเกษ โดยได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน เช่น บริษัท บางซื่อโรงสีไฟ เจียเม้ง จำกัด บริษัท สยามคูโบต้า จำกัด เป็นต้น ซึ่งจากโครงการดังกล่าวคาดว่าจะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลง คุณภาพผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ของข้าวเหลืองเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 1 สมดุลเมล็ดถั่วเหลืองโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตัน

รายการ	2555/56	2556/57	2557/58	2558/59	2559/60	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	คาดการณ์ 2560/61
1. ผลผลิต	268.45	282.75	320.01	313.71	351.25	6.63	347.88
2. นำเข้า	97.19	113.07	124.36	133.33	143.61	9.92	148.64
3. ส่งออก	100.80	112.78	126.13	132.46	147.46	9.96	150.97
4. ความต้องการใช้เพื่อสกัดน้ำมัน	231.52	242.92	264.35	274.93	288.40	5.79	301.25
5. สต็อกสิ้นปี	55.35	61.59	77.52	77.74	94.86	14.00	96.05

ที่มา: Oilseeds, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 2 ราคาเมล็ดถั่วเหลืองตลาดโลก ปี 2555/56 - 2559/60

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน

รายการ	2555/56	2556/57	2557/58	2558/59	2559/60	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	คาดการณ์ 2560/61
1. สหรัฐอเมริกา	537	487	356	346	351	-11.24	343
2. บราซิล (เอฟ.โอ.บี.)	538	514	388	382	385	-9.21	386
3. อาร์เจนตินา (เอฟ.โอ.บี.)	543	517	401	375	376	-10.02	378
4. รอตเตอร์ดัม (ซี.ไอ.เอฟ.)	592	542	407	396	404	-10.22	399

ที่มา: Oilseeds, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2016

ตารางที่ 3 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของไทย ปี 2556/57 - 2561/62

รายการ	2556/57	2557/58	2558/59	2559/60	2560/61	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	คาดการณ์ 2561/62
1. เนื้อที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	0.196	0.237	0.169	0.161	0.152	-8.56	0.150
2. ผลผลิตทั้งหมด (ตัน)	53,358	58,295	42,395	42,080	41,377	-8.01	40,994
3. ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	273	246	254	261	272	0.52	274

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4 สมดุลเมล็ดถั่วเหลืองของไทย ปี 2556 - 2561

หน่วย: ตัน

ปี	ผลิต	นำเข้า	รวม (Supply)	ความต้องการใช้ภายในประเทศ			ส่งออก	รวม (Demand)
				สกัดน้ำมัน	ทำพันธุ์	แปรรูปฯ		
2556	65,112	1,678,678	1,743,790	1,517,133	4,418	220,250	1,989	1,743,790
2557	56,565	1,898,295	1,954,860	1,524,088	3,745	415,432	11,595	1,954,860
2558	53,439	2,557,384	2,610,823	1,718,168	4,055	879,283	9,317	2,610,823
2559	42,302	2,957,729	3,000,031	1,970,155	2,987	1,021,412	5,477	3,000,031
2560 ^{1/}	41,898	2,900,000	2,941,898	1,852,520	2,841	1,080,037	6,500	2,941,898
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-11.06	16.61	15.89	6.78	-10.05	50.38	17.57	15.89
2561 ^{2/}	40,994	2,900,000	2,940,994	1,852,826	2,647	1,077,521	8,000	2,940,994

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 5 ราคาถั่วเหลืองและผลิตภัณฑ์ของไทย ปี 2556 - 2560

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

รายการ	2556	2557	2558	2559	2560	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
1. ราคาเมล็ดถั่วเหลืองเกษตรกรขายได้	18.24	18.08	15.46	14.47	14.70	-6.33
2. ราคานำเข้า ทำเรือเกาะสี่ซัง	18.60	18.44	15.00	14.57	15.10	-6.58
3. ราคาซื้อขายล่วงหน้า ณ ตลาดชิคาโก	15.93	14.91	11.92	12.90	11.97	-6.91
4. ราคาขายส่งน้ำมันถั่วเหลืองบริสุทธิ์ ^{1/}	50.08	50.08	44.52	38.98	38.38	-7.53

หมายเหตุ: ^{1/} รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม ไม่รวมภาษนะบรรจ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 6 ความต้องการใช้ในประเทศเมล็ดถั่วเหลืองของไทย ปี 2556 - 2561

หน่วย: ตัน

รายการ	2556	2557	2558	2559	2560	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	คาดการณ์ 2561
ความต้องการใช้	1,741,801	1,943,265	2,601,501	2,994,514	2,935,398	15.91	2,932,994
1. สกัดน้ำมัน	1,517,133	1,524,088	1,718,168	1,970,115	1,852,520	6.78	1,852,826
2. แปรรูปฯ	220,250	415,432	879,283	1,021,412	1,080,037	50.38	1,077,521
3. ทำพันธุ์	4,418	3,745	4,055	2,987	2,841	-10.50	2,647

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

5

อ้อยโรงงาน

1. สถานการณ์ ปี 2560

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2555/56 - 2559/60 ผลผลิตน้ำตาลทรายดิบของโลกลดลงร้อยละ 1.45 ต่อปี จากปริมาณ 177.84 ล้านตัน ในปี 2555/56 ลดลงเหลือ 170.81 ล้านตัน ในปี 2559/60 เนื่องจากประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ได้แก่ อินเดีย สหภาพยุโรป ไทย และจีน ผลิตได้ลดลง

สำหรับปี 2559/60 ผลผลิตน้ำตาลทรายดิบของโลกเพิ่มขึ้นจาก 164.74 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 3.68

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2555/56 - 2559/60 การบริโภคน้ำตาลทรายดิบของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.00 ต่อปี จากปริมาณ 165.29 ล้านตัน ในปี 2555/56 เพิ่มขึ้นเป็น 171.87 ล้านตัน ในปี 2559/60 เนื่องจากความต้องการบริโภคน้ำตาลของประเทศในภูมิภาคเอเชียเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะประเทศอินเดีย และสหภาพยุโรป

สำหรับปี 2559/60 ปริมาณความต้องการบริโภคน้ำตาลทรายดิบของโลกเพิ่มขึ้นจาก 169.42 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 1.45

(2) การส่งออก

ปี 2555/56 - 2559/60 การส่งออกน้ำตาลทรายดิบของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.37 ต่อปี จากปริมาณ 55.74 ล้านตัน ในปี 2555/56 เพิ่มขึ้นเป็น 57.77 ล้านตัน ในปี 2559/60 เนื่องจากประเทศบราซิล ไทย ออสเตรเลีย และกัวเตมาลา ผลิตน้ำตาลได้เพิ่มขึ้นราคาน้ำตาลในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้น ในปี 2556 และ 2559 ผลักดันให้บราซิลที่เป็นผู้ผลิตอ้อยรายใหญ่หันมาแปรรูปเป็นน้ำตาลมากกว่าเอทานอลและส่งออกมากขึ้น

สำหรับปี 2559/60 ปริมาณส่งออกน้ำตาลทรายดิบของโลกเพิ่มขึ้นจาก 55.81 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 3.51

(3) การนำเข้า

ปี 2555/56 - 2559/60 การนำเข้าน้ำตาลทรายดิบของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.74 ต่อปี จากปริมาณ 51.44 ล้านตัน ในปี 2555/56 เพิ่มขึ้นเป็น 54.57 ล้านตัน ในปี 2559/60 เนื่องจากประเทศผู้บริโภครายสำคัญผลิตได้ลดลงและต้องการเพิ่มปริมาณสต็อกน้ำตาลภายในประเทศ เพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนด้านราคาของประเทศผู้นำเข้าสำคัญของโลก ได้แก่ จีน อินเดีย และบังคลาเทศ

สำหรับปี 2559/60 ปริมาณนำเข้าน้ำตาลทรายดิบของโลกเพิ่มขึ้นจาก 54.33 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 0.44

(4) ราคา

ปี 2556 - 2560 ราคาน้ำตาลทรายดิบตลาดนิวยอร์กลดลงร้อยละ 0.38 ต่อปี จากราคาเฉลี่ย 17.46 เซนต์ต่อปอนด์หรือกิโลกรัมละ 11.74 บาท (อัตราแลกเปลี่ยน 30.49 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ) ในปี 2556 ลดลงเหลือ 16.26 เซนต์ต่อปอนด์ หรือกิโลกรัมละ 12.19 บาท (อัตราแลกเปลี่ยน 34.02 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ)

ในปี 2560 เนื่องจากในช่วง 1 - 3 ปีแรก ผลผลิตที่เพิ่มมากขึ้นของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญกดดันให้ราคาอ่อนตัวลง แต่ในปี 2558 - 2559 ภาวะแห้งแล้งที่เกิดขึ้นทั่วโลกทำให้ราคาเริ่มปรับสูงขึ้น อย่างไรก็ตามปริมาณสต็อกส่วนเกินในปี 2560 และความผันผวนของเศรษฐกิจในตลาดโลกทำให้ราคา ในช่วงหลังของปี 2560 ทรงตัวอยู่ในเกณฑ์ 14 - 15 เซนต์ต่อปอนด์

สำหรับปี 2560 ราคาเฉลี่ยน้ำตาลทรายดิบตลาดนิวยอร์ก 16.26 เซนต์ต่อปอนด์ หรือ กิโลกรัมละ 12.19 บาท (อัตราแลกเปลี่ยน 34.02 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ) ลดลงจาก 18.13 เซนต์ต่อปอนด์ หรือ กิโลกรัมละ 14.01 บาท (อัตราแลกเปลี่ยน 35.05 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ) ในปี 2559 ร้อยละ 10.31 และร้อยละ 12.99 ตามลำดับ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิตอ้อยโรงงาน

ปี 2555/56 - 2559/60 เนื้อที่เก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.73 ต่อปี สำหรับผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของอ้อยโรงงานลดลงร้อยละ 2.39 และร้อยละ 4.06 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2555/56 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 8.26 ล้านไร่ เพิ่มขึ้นเป็น 8.77 ล้านไร่ ในปี 2559/60 เนื่องจากมีการส่งเสริมการปลูกอ้อยจากโรงงานน้ำตาล และภาครัฐ เพื่อให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น ผลผลิตมีปริมาณ 100.10 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย 12.12 ตัน ในปี 2555/56 ลดลงเหลือ 93.09 ล้านตัน และ 10.61 ตัน ในปี 2559/60 เนื่องจากบางพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง และการระบาดของโรคใบขาว ทำให้ต้นอ้อยเจริญเติบโตไม่ดี

สำหรับปี 2559/60 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยวและผลผลิตลดลงจาก 8.91 ล้านไร่ และ 94.14 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 1.57 และร้อยละ 1.12 ตามลำดับ สำหรับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 10.57 ตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 0.38

1.2.2 การผลิตน้ำตาล

ปี 2555/56 - 2559/60 ผลผลิตน้ำตาลลดลงร้อยละ 1.43 ต่อปี ตามปริมาณอ้อยที่ผลิตได้ อย่างไรก็ตามภาวะแห้งแล้งที่เกิดขึ้นส่งผลให้อ้อยมีความหวานดีขึ้นสามารถผลิตน้ำตาลได้มากขึ้น จากปริมาณ 10.02 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 10.03 ล้านตัน ในปี 2559/60

สำหรับปี 2559/60 ผลผลิตน้ำตาลเพิ่มขึ้นจาก 9.79 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 2.45

1.2.3 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2556 - 2560 การบริโภคน้ำตาลภายในประเทศ และความต้องการใช้ในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.63 ต่อปี จาก 2.46 ล้านตัน ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็น 2.60 ล้านตัน ในปี 2560

สำหรับปี 2560 การบริโภคน้ำตาลภายในประเทศมีจำนวน 2.60 ล้านตัน ทรงตัวเท่ากับปี 2559 เนื่องจากความต้องการใช้ในภาคอุตสาหกรรม และการขยายการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา

(2) การส่งออก

ปี 2556 - 2560 การส่งออกน้ำตาลและมูลค่าของประเทศไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.52 และร้อยละ 6.92 ต่อปี ตามลำดับจากปริมาณ 5.99 ล้านตัน มูลค่า 85,495 ล้านบาท ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็น 7.43 ล้านตัน

มูลค่า 121,369 ล้านบาท (ตัวเลขคาดการณ์) ในปี 2560

สำหรับปี 2560 ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 6.36 ล้านตัน มูลค่า 85,209 ล้านบาท ในปี 2559 ร้อยละ 16.82 และร้อยละ 42.44 ตามลำดับ

(3) การนำเข้า

น้ำตาลที่นำเข้าส่วนใหญ่ของประเทศไทย จะเป็นน้ำตาลทรายชนิดพิเศษที่ไม่มีการผลิตภายในประเทศและมีปริมาณนำเข้าไม่แน่นอน โดยปี 2556 - 2560 การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 38.32 ต่อปี จากปริมาณ 314 ตัน มูลค่า 11 ล้านบาท ในปี 2556 เป็น 700 ตัน มูลค่า 28 ล้านบาท ในปี 2560

สำหรับปี 2560 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าลดลงจาก 2,192 ตันมูลค่า 47 ล้านบาท ในปี 2559 ร้อยละ 68.07 และร้อยละ 40.70 ตามลำดับ

(4) ราคา

1) ราคาอ้อย

ราคาอ้อยที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวในทิศทางเดียวกับราคาน้ำตาลในตลาดโลก โดยราคาอ้อยที่เกษตรกรขายได้ ณ ไร่ ในช่วงปี 2555/56 - 2559/60 ลดลงร้อยละ 0.94 ต่อปี อย่างไรก็ตามราคาน้ำตาลในตลาดโลกที่ปรับตัวสูงขึ้นในปี 2559 ทำให้ราคาอ้อยของปี 2559/60 ปรับตัวเพิ่มขึ้นด้วย จาก 917 บาทต่อตัน ในปี 2555/56 เพิ่มขึ้นเป็น 942 บาทต่อตัน ในปี 2559/60 และราคาอ้อยขึ้นสุดท้ายในช่วงปี 2555/56 - 2558/59 ลดลงร้อยละ 4.78 ต่อปี จาก 999 บาทต่อตัน ในปี 2555/56 ลดลงเหลือ 881 บาทต่อตัน ในปี 2558/59

สำหรับปี 2559/60 ราคาอ้อยขึ้นต้น 1,050 บาทต่อตัน ณ ระดับความหวานที่ 10 ซี.ซี.เอส. โดยมีอัตราขึ้น/ลงของราคาต่อความหวาน 1 ซี.ซี.เอส. เท่ากับ 63.00 บาทต่อตัน เพิ่มขึ้นจาก 808 บาทต่อตัน ณ ระดับความหวานที่ 10 ซี.ซี.เอส. โดยมีอัตราขึ้น/ลงของราคาต่อความหวาน 1 ซี.ซี.เอส. เท่ากับ 48.48 บาทต่อตัน ในปี 2558/59 หรือราคาอ้อยขึ้นต้นเพิ่มขึ้นร้อยละ 29.95

2) ราคาส่งออกน้ำตาล

ปี 2556 - 2560 ราคาส่งออกน้ำตาลทรายดิบเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.53 ต่อปี จาก 13,167 บาทต่อตัน ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็น 15,069 บาทต่อตัน ในปี 2560 และราคาส่งออกน้ำตาลทรายขาวปี 2556 - 2560 เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.77 ต่อปี จาก 15,449 บาทต่อตัน ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็น 17,511 บาทต่อตัน ในปี 2560

สำหรับปี 2560 ราคาส่งออกน้ำตาลทรายดิบเพิ่มขึ้นจาก 11,669 บาทต่อตัน ในปี 2559 ร้อยละ 29.14 และราคาส่งออกน้ำตาลทรายขาวเพิ่มขึ้นจาก 15,393 บาทต่อตัน ในปี 2559 ร้อยละ 13.76

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2560/61 กระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (USDA) ประมาณการผลผลิตน้ำตาลทรายดิบของโลก มีปริมาณ 179.64 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 170.81 ล้านตัน ในปี 2559/60 ร้อยละ 5.17 เนื่องจากประเทศผู้ผลิตที่สำคัญหลายประเทศ ได้แก่ บราซิล อินเดีย สหภาพยุโรป ไทย และจีน ผลิตน้ำตาลได้เพิ่มขึ้น

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2560/61 คาดว่าการบริโภคน้ำตาลของโลกมีปริมาณ 171.56 ล้านตัน ลดลงจาก 171.87 ล้านตัน ในปี 2559/60 ร้อยละ 0.18 โดยคาดว่าความต้องการบริโภคน้ำตาลของสหภาพยุโรปมีแนวโน้มลดลง

(2) การส่งออก

ปี 2560/61 คาดว่าการส่งออกน้ำตาลของโลกมีปริมาณ 59.24 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 57.77 ล้านตัน ในปี 2559/60 ร้อยละ 2.54 เนื่องจากประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของโลก ได้แก่ บราซิล ไทย และกัวเตมาลา ผลิตน้ำตาลได้มากขึ้นและเพียงพอต่อความต้องการใช้ในประเทศ จึงมีน้ำตาลเหลือส่งออกเพิ่มขึ้น

(3) การนำเข้า

ปี 2560/61 คาดว่าการนำเข้าน้ำตาลของโลกมีปริมาณ 51.34 ล้านตัน ลดลงจาก 54.57 ล้านตัน ในปี 2559/60 ร้อยละ 5.92

(4) ราคา

ปี 2561 คาดว่าราคาน้ำตาลทรายดิบในตลาดโลกเคลื่อนไหวอยู่ในช่วง 15 - 16 เซนต์ต่อปอนด์ ลดลงจาก 16 - 19 เซนต์ต่อปอนด์ ในปี 2560

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิตอ้อยโรงงาน

ปี 2560/61 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 8.87 ล้านไร่ ผลผลิต 104.72 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 11.81 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 8.77 ล้านไร่ ผลผลิต 93.09 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 10.61 ตัน ในปี 2559/60 ร้อยละ 1.14 ร้อยละ 12.49 และร้อยละ 11.31 ตามลำดับ เนื่องจากสภาพภูมิอากาศที่เอื้ออำนวย ปริมาณน้ำฝนเพียงพอ โรงงานน้ำตาลมีการส่งเสริมการปลูกอ้อย และมีนโยบายภาครัฐส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการปลูกพืชที่เหมาะสม เกษตรกรเลือกใช้ท่อนพันธุ์ที่ดี มีการดูแลรักษา จัดหาแหล่งน้ำ และบำรุงใส่ปุ๋ย ประกอบกับไม่มีโรคแมลงรบกวน ทำให้การแตกกอและการเจริญเติบโตของต้นอ้อยดีขึ้น

2.2.2 การผลิตน้ำตาลและกากน้ำตาล

ปี 2560/61 คาดว่าผลผลิตอ้อยโรงงานอยู่ที่ 104.72 ล้านตัน สามารถผลิตน้ำตาลได้ 10.89 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 10.03 ล้านตัน ในปี 2559/60 ร้อยละ 8.57 ส่วนกากน้ำตาลปี 2560/61 คาดว่าจะมีปริมาณ 4.40 ล้านตัน

2.2.3 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ได้กำหนดปริมาณน้ำตาลสำหรับบริโภคภายในประเทศ ปี 2561 คาดว่ามีจำนวน 2.60 ล้านตัน เท่ากับปี 2560

(2) การส่งออก

ปี 2561 คาดว่าการส่งออกน้ำตาลมีปริมาณ 8.29 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 7.43 ล้านตัน ในปี 2560 ร้อยละ 11.57

(3) การนำเข้า

ปี 2561 คาดว่าการนำเข้าน้ำตาลจะมีปริมาณใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากผลผลิตน้ำตาลภายในประเทศผลิตได้มากกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศ

(4) ราคา

1) ราคาอ้อยที่เกษตรกรขายได้

ปี 2559/60 ราคาอ้อยที่เกษตรกรขายได้ 942 บาทต่อตัน เพิ่มขึ้นจาก 737 บาทต่อตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 27.82 สำหรับปี 2560/61 คาดว่าจะมีแนวโน้มลดลงจากปีที่ผ่านมา

2) ราคาอ้อยขั้นต้น

ราคาอ้อยขั้นต้นปี 2560/61 ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (กอน.) เพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตและรายได้

ภาวะเศรษฐกิจและราคาน้ำตาลในตลาดโลก

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลถึงราคาอ้อยขั้นต้นและราคาอ้อยขั้นสุดท้ายของอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายของไทย คือราคาน้ำตาลในตลาดโลก และอัตราแลกเปลี่ยนเงินเหรียญสหรัฐกับค่าเงินบาทของไทย เนื่องจากไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากบราซิล นอกจากนี้ราคาน้ำตาลในตลาดโลกยังส่งผลต่อเสถียรภาพของอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย เนื่องจากผลผลิตน้ำตาลของไทยกว่าร้อยละ 75 ส่งออกไปตลาดต่างประเทศ

ขณะนี้สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย มีการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายทั้งระบบโดยมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 ได้มีการกำหนดแนวทางการบริหารราคาน้ำตาลทรายตามกลไกของตลาด และการยกเลิกโควตาน้ำตาลทรายเพื่อให้สอดคล้องต่อหลักเกณฑ์ขององค์การการค้าโลก (WTO)

ปัจจัยบวก ปัจจุบันราคาซื้อขายล่วงหน้าน้ำตาลทรายดิบในตลาดโลกเคลื่อนไหวอยู่ระหว่าง 14 - 15 เซนต์ต่อปอนด์ และคาดว่าแนวโน้มราคาน้ำตาลทรายดิบในตลาดโลกจะปรับตัวสูงขึ้น

ปัจจัยลบ ภาวะเศรษฐกิจโลกและประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทยยังชะลอตัว

ตารางที่ 1 ผลผลิต การบริโภค ส่งออก และนำเข้าน้ำตาลของโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตันน้ำตาลทรายดิบ

ปี	ผลผลิต	การบริโภค	ส่งออก	นำเข้า
2555/56	177.84	165.29	55.74	51.44
2556/57	175.89	165.76	57.80	51.45
2557/58	177.42	167.94	54.89	50.17
2558/59	164.74	169.42	55.81	54.33
2559/60	170.81	171.87	57.77	54.57
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-1.45	1.00	0.37	1.74
2560/61	179.64	171.56	59.24	51.34

ที่มา: Sugar, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, May 2017

ตารางที่ 2 ราคาน้ำตาลทรายดิบตลาดนิวยอร์ก ปี 2556 - 2560

ปี	2556	2557	2558	2559	2560 (ม.ค.-ก.ย.)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เซนต์/ปอนด์	17.46	16.34	13.14	18.13	16.26	-0.38
บาท/กิโลกรัม	11.74	11.59	9.86	14.01	12.19	2.67

ที่มา: ICE Contract No. 11-F.O.B. New York Board of Trade, October 2017

ตารางที่ 3 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ และผลผลิตน้ำตาลของไทย ปี 2555/56 - 2560/61

ปี	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)	ผลผลิตน้ำตาล (ล้านตัน)
2555/56	8.26	100.10	12.12	10.02
2556/57	8.46	103.70	12.26	11.33
2557/58	8.75	106.33	12.15	11.34
2558/59	8.91	94.14	10.57	9.79
2559/60	8.77	93.09	10.61	10.03
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	1.73	-2.39	-4.06	-1.43
2560/61	8.87	104.72	11.81	10.89*

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ผลผลิตน้ำตาลจากสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย

ตารางที่ 4 ราคาอ้อย ปี 2555/56 - 2559/60

หน่วย: บาท/ตัน

ปี	2555/56	2556/57	2557/58	2558/59	2559/60	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2560/61
ราคาเกษตรกรขายได้ ณ ไร่นา	917	855	850	737	942	-0.94	n.a.
ราคาอ้อยขั้นต่ำ	950	900	900	808	1,050	0.93	n.a.
ราคาอ้อยขั้นสุดท้าย	999	958	854	881	-	-4.78	n.a.

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย

ตารางที่ 5 ราคาส่งออกน้ำตาลของไทย ปี 2556 - 2560

หน่วย: บาท/ตัน

ปี	2556	2557	2558	2559	2560 (ม.ค.-ก.ย.)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
น้ำตาลทรายดิบ	13,167	13,130	11,013	11,669	15,069	1.53
น้ำตาลทรายขาว	15,449	15,043	12,644	15,393	17,511	2.77

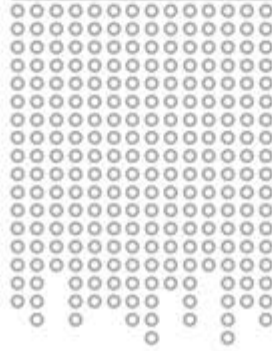
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 6 ปริมาณการบริโภคในประเทศและการส่งออกน้ำตาลของไทย ปี 2556 - 2561

ปี	บริโภคภายในประเทศ ^{1/} (ล้านตัน)	ส่งออก ^{2/} (ล้านตัน)	นำเข้า ^{2/} (ตัน)
2556	2.46	5.99	314
2557	2.47	6.29	425
2558	2.48	7.59	499
2559	2.60	6.36	2,192
2560*	2.60	7.43	700
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	1.63	4.52	38.32
2561*	2.60	8.29	700

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ^{1/}สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย^{2/}กรมศุลกากร

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศและแนวร่วม ปี 2561

Office of Agricultural Economics

6

ปาล์มน้ำมัน

1. สถานการณ์ ปี 2560

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2555/56 - 2559/60 ผลผลิตน้ำมันปาล์มของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.93 ต่อปี จากสถานการณ์ภัยแล้งเริ่มคลี่คลาย ส่งผลให้ปี 2559/60 มีผลผลิตน้ำมันปาล์ม 62.29 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 58.83 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 5.88 โดยในปี 2559/60 อินโดนีเซียผลิตน้ำมันปาล์มได้ 34.00 ล้านตันเพิ่มขึ้นจาก 32.00 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 6.25 ส่วนมาเลเซียสามารถผลิตน้ำมันปาล์มได้ 18.96 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 17.70 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 7.12 ทั้งสองประเทศมีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 85.02 ของผลผลิตน้ำมันปาล์มโลก สำหรับไทยผลิตได้เป็นอันดับที่ 3 ของโลกและสามารถผลิตได้ 2.00 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 3.21 ของผลผลิตน้ำมันปาล์มโลก

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2555/56 - 2559/60 ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.80 ต่อปี โดยปี 2559/60 มีความต้องการใช้น้ำมันปาล์ม 59.68 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 59.32 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 0.61 เนื่องจากการใช้พลังงานทางเลือกมีมากขึ้น ทำให้ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อพลังงานทดแทนค่อนข้างทรงตัว ประกอบกับราคาน้ำมันพืชทดแทนมีแนวโน้มลดลง ส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มในตลาดโลกเริ่มทรงตัว โดยในปี 2559/2560 ประเทศที่ใช้น้ำมันปาล์มมากที่สุด คือ อินเดีย 9.25 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ อินโดนีเซีย 8.57 ล้านตัน สหภาพยุโรป 6.40 ล้านตัน และจีน 4.65 ล้านตัน ตามลำดับ

(2) การส่งออก

ปี 2555/56 - 2559/60 ปริมาณส่งออกน้ำมันปาล์มของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.74 ต่อปี โดยปี 2559/60 มีปริมาณการส่งออก 46.75 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 43.73 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 6.91 เนื่องจากอินโดนีเซียมีการส่งออกน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.49 เพื่อลดปริมาณสต็อกภายในประเทศ ประเทศผู้ส่งออกน้ำมันปาล์มที่สำคัญ ได้แก่ อินโดนีเซีย 26.00 ล้านตัน และมาเลเซีย 16.30 ล้านตัน ตามลำดับ ทั้งสองประเทศรวมกันมีสัดส่วนการส่งออกร้อยละ 90.48 ของการส่งออกโลก

(3) การนำเข้า

ปี 2555/56 - 2559/60 การนำเข้าน้ำมันปาล์มของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.04 ต่อปี โดยปี 2559/60 นำเข้า 44.02 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 42.61 ล้านตัน ในปี 2558/59 ร้อยละ 3.31 เนื่องจากอินเดียและปากีสถานมีการนำเข้าน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้น ประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ อินเดีย 9.00 ล้านตัน สหภาพยุโรป 6.50 ล้านตัน และจีน 4.65 ล้านตัน ตามลำดับ

(4) ราคา

1) ราคาน้ำมันปาล์มดิบตลาดมาเลเซีย ปี 2556 - 2560 ในสกุลริงกิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.09 ต่อปี และเมื่อแปลงให้อยู่ในรูปเงินบาทแล้วพบว่าแนวโน้มลดลงร้อยละ 1.85 ต่อปี เนื่องจากค่าเงินบาท

แข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับเงินสกุลริงกิต โดยปี 2560 ราคาน้ำมันปาล์มดิบเฉลี่ยตันละ 2,804.73 ริงกิต (22.40 บาทต่อกิโลกรัม) เพิ่มขึ้นจาก 2,664.02 ริงกิต (23.04 บาทต่อกิโลกรัม) ในปี 2559 ร้อยละ 5.28 และลดลงในรูปเงินบาทร้อยละ 2.78

2) ราคาน้ำมันปาล์มดิบตลาดรอตเตอร์ดัม ปี 2556 - 2560 ในสกุลดอลลาร์สหรัฐฯ มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 4.78 ต่อปี และเมื่อแปลงให้อยู่ในรูปเงินบาทแล้วพบว่ามีแนวโน้มลดลงร้อยละ 2.02 ต่อปี โดยปี 2560 ราคาน้ำมันปาล์มดิบเฉลี่ยตันละ 722.08 ดอลลาร์สหรัฐฯ (24.66 บาทต่อกิโลกรัม) เพิ่มขึ้นจาก 703.08 ดอลลาร์สหรัฐฯ (24.92 บาทต่อกิโลกรัม) ในปี 2559 ร้อยละ 2.70 และลดลงในรูปเงินบาทร้อยละ 1.04

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2556 - 2560 เนื้อที่ให้ผลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.72 ในขณะที่ผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.79 ต่อปี โดยปี 2560 มีเนื้อที่ให้ผล 4.77 ล้านไร่ ผลผลิต 13.51 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 2,831 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากเนื้อที่ให้ผล 4.38 ล้านไร่ ผลผลิต 11.42 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 2,605 กิโลกรัม ในปี 2559 ร้อยละ 8.90 ร้อยละ 18.30 และร้อยละ 8.68 ตามลำดับ เนื่องจากเนื้อที่ให้ผลและปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้น ประกอบกับเนื้อที่ให้ผลของปาล์มน้ำมันในช่วงอายุ 7-16 ปี มีสัดส่วนมากขึ้น และเป็นช่วงอายุของปาล์มที่ให้ผลผลิตสูง ส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่เฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2556 - 2560 ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งเพื่อการบริโภคและการผลิตไบโอดีเซล ร้อยละ 3.14 และร้อยละ 4.34 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2560 มีความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อการบริโภค 1.09 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 0.99 ล้านตัน ในปี 2559 ร้อยละ 10.32 และมีความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อผลิตไบโอดีเซล 0.97 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 0.82 ล้านตัน ในปี 2559 ร้อยละ 18.87 เนื่องจากความต้องการใช้น้ำมันดีเซลหมุนเร็วเพิ่มขึ้นจากวันละ 61.00 ล้านลิตร ในปี 2559 เป็น 62.50 ล้านลิตร ในปี 2560 รวมทั้งกระทรวงพลังงานได้ประกาศปรับเพิ่มสัดส่วนการใช้ไบโอดีเซลจาก B5 เป็น B7 โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ 8 พฤษภาคม 2560 เป็นต้นไป

(2) การส่งออก

จากข้อมูลกรมศุลกากร พบว่า ในช่วงปี 2556 - 2560 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกน้ำมันปาล์มและผลิตภัณฑ์ของไทยมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 28.65 และร้อยละ 24.90 ต่อปี เนื่องจากความผันผวนด้านราคาในประเทศ ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขัน โดยในปี 2560 มีปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มและผลิตภัณฑ์ 233,198 ตัน มูลค่า 6,698 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 117,538 ตัน มูลค่า 4,478 ล้านบาท ในปี 2559 ร้อยละ 98.40 และร้อยละ 49.58 ตามลำดับ เนื่องจากราคาน้ำมันปาล์มของไทยในช่วงปลายปีปรับตัวลดลงมาอยู่ใกล้เคียงกับราคาในตลาดโลก ส่งผลทำให้สามารถส่งออกได้เพิ่มขึ้น

(3) การนำเข้า

จากข้อมูลกรมศุลกากร พบว่า ในช่วงปี 2556 - 2560 ปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มและผลิตภัณฑ์ของไทยมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 2.52 ต่อปี ในขณะที่มูลค่าการนำเข้าน้ำมันปาล์มและผลิตภัณฑ์

ของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.51 ต่อปี โดยในปี 2560 มีปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มและผลิตภัณฑ์ 102,152 ตัน มูลค่า 4,004 ล้านบาท ลดลงจาก 116,037 ตัน และ 4,555 ล้านบาท ในปี 2559 ร้อยละ 11.97 และร้อยละ 12.10 ตามลำดับ

(4) ราคา

ราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มของไทย ขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิต ปริมาณการใช้ และสต็อกภายในประเทศ รวมทั้งสถานการณ์ราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลก และจากสถานการณ์ปัจจุบันที่กำลังการผลิตของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มมีมากกว่าผลผลิตที่ออกสู่ตลาด ส่งผลให้มีการแย่งซื้อวัตถุดิบ โดยราคา มีความเคลื่อนไหว ดังนี้

- 1) ราคาผลปาล์มสดที่เกษตรกรขายได้ ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.82 ต่อปี โดยปี 2560 ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.10 บาท ลดลงจาก 5.43 บาท ในปี 2559 ร้อยละ 24.49
- 2) ราคาน้ำมันปาล์มดิบขายส่ง กทม. ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.97 ต่อปี โดยปี 2560 ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 25.05 บาท ลดลงจาก 31.95 บาท ในปี 2559 ร้อยละ 21.60
- 3) ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ขายส่ง กทม. ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.81 ต่อปี โดยปี 2560 ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 29.30 บาท ลดลงจาก 35.44 บาท ในปี 2559 ร้อยละ 17.33

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (USDA) คาดการณ์ว่าผลผลิตน้ำมันปาล์มของโลก ปี 2560/61 มีปริมาณ 66.87 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 62.29 ล้านตัน ในปี 2560 ร้อยละ 7.35 เนื่องจากสภาพภูมิอากาศกลับเข้าสู่ภาวะปกติ และมีปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้นจากการคาดการณ์การเกิดภาวะลานีญา

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2560/61 คาดว่าโลกมีความต้องการใช้น้ำมันปาล์ม 63.19 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 59.68 ล้านตัน ในปี 2559/60 ร้อยละ 5.88 เนื่องจากตลาดยังคงความต้องการใช้น้ำมันปาล์มอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความต้องการน้ำมันปาล์มเพื่อผลิตไบโอดีเซล โดยประเทศผู้ใช้น้ำมันปาล์มที่สำคัญ ได้แก่ อินโดนีเซีย 9.60 ล้านตัน อินเดีย 9.50 ล้านตัน สหภาพยุโรป 6.35 ล้านตัน และจีน 4.90 ล้านตัน ตามลำดับ

(2) การส่งออก

ปี 2560/61 คาดว่ามีปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มของโลก 47.88 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 46.75 ล้านตัน ในปี 2559/60 ร้อยละ 2.42 เนื่องจากอินโดนีเซียและมาเลเซียมีการผลักดันการส่งออกเพิ่มขึ้น เพื่อลดสต็อกน้ำมันปาล์มภายในประเทศ โดยประเทศผู้ส่งออกน้ำมันปาล์มดิบที่สำคัญ ได้แก่ อินโดนีเซีย 26.20 ล้านตัน และมาเลเซีย 17.30 ล้านตัน ตามลำดับ

(3) การนำเข้า

ปี 2560/61 คาดว่ามีปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มของโลก 45.47 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 44.02

ล้านตัน ในปี 2559/60 ร้อยละ 3.29 เนื่องจากประเทศผู้นำเข้าหลัก เช่น อินเดีย จีน และปากีสถาน มีความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพิ่มมากขึ้น โดยประเทศผู้นำเข้าน้ำมันปาล์มที่สำคัญ ได้แก่ อินเดีย 9.40 ล้านตัน สหภาพยุโรป 6.50 ล้านตัน และจีน 4.90 ล้านตัน ตามลำดับ

(4) ราคา

ปี 2560/61 คาดว่าราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลกมีแนวโน้มลดลง เมื่อเทียบกับปี 2559/60 โดยราคาน้ำมันปาล์มในตลาดมาเลเซียจะเคลื่อนไหวเฉลี่ยตันละ 2,500.00 ริงกิต (21.50 บาทต่อกิโลกรัม) เนื่องจากปริมาณความต้องการใช้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นน้อยกว่าปริมาณการผลิต ทำให้ในปี 2560/61 สต็อกน้ำมันปาล์มโลกปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นมาอยู่ที่ระดับ 10.21 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 8.36 ล้านตัน ในปี 2560 ร้อยละ 22.13

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2561 คาดว่ามีเนื้อที่ให้ผล 4.99 ล้านไร่ ผลผลิต 14.75 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 2,956 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากเนื้อที่ให้ผล 4.77 ล้านไร่ ผลผลิต 13.51 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 2,831 กิโลกรัม ในปี 2560 ร้อยละ 4.61 ร้อยละ 9.18 และร้อยละ 4.42 ตามลำดับ เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมารายได้จากการปลูกปาล์มน้ำมันโดยเปรียบเทียบสูงกว่าพืชทางเลือกอื่น ส่งผลให้เกษตรกรหันมาปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น รวมทั้งการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามแผนพัฒนาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ในช่วงปี 2551-2555 ต้นปาล์มเริ่มให้ผลมากขึ้น ประกอบกับในช่วงปี 2559-2560 ภูมิอากาศเอื้ออำนวยมีฝนตกอย่างต่อเนื่อง

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2561 คาดว่าความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อการบริโภค 1.10 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.09 ล้านตัน ในปี 2560 ร้อยละ 0.92 และความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อผลิตไบโอดีเซล 1.05 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 0.97 ล้านตัน ในปี 2560 ร้อยละ 8.25

(2) การส่งออก

ปี 2561 คาดว่าปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มและผลิตภัณฑ์ของไทย 350,000 ตัน มูลค่า 7,800 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 233,198 ตัน มูลค่า 6,698 ล้านบาท ในปี 2560 ร้อยละ 50.09 และร้อยละ 16.45 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามปริมาณการส่งออกจะปรับตัวเพิ่มขึ้นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความแตกต่างของระดับราคาภายในประเทศกับราคาในตลาดโลก

(3) ราคา

จากการคาดการณ์ว่าปริมาณความต้องการใช้ในตลาดโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นน้อยกว่าปริมาณการผลิต ส่งผลให้สต็อกน้ำมันปาล์มโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คาดว่าปี 2561 ราคาน้ำมันปาล์มดิบภายในประเทศจะเคลื่อนไหวตามราคาตลาดโลกเฉลี่ยกิโลกรัมละ 22.50 บาท และส่งผลให้ราคาผลปาล์มสดที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.00 บาท

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตการส่งออก และราคา

2.3.1 ปัจจัยด้านบวก

(1) สหภาพยุโรปมีความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตไบโอดีเซลเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับภาคเอกชนของไทยสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานในการผลิตน้ำมันปาล์มตาม RSPO (Roundtable on Sustainable Palm Oil) ส่งผลทำให้น้ำมันปาล์มดิบของไทยเป็นที่ต้องการของตลาดสหภาพยุโรป

(2) การดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มทั้งระบบ ปี 2560 - 2579 ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบ เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2559 โดยยุทธศาสตร์ดังกล่าวมีเป้าหมายที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) การเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมันต่อไร่และการลดต้นทุนการผลิต 2) การส่งเสริมการทำปาล์มคุณภาพ เพื่อเพิ่มอัตราการสกัดน้ำมันจากร้อยละ 17 เป็นร้อยละ 23 ในปี 2579 และ 3) การเพิ่มช่องทางการใช้น้ำมันปาล์มให้เพิ่มมากขึ้น เช่น การเพิ่มสัดส่วนการใช้ไบโอดีเซลเป็น B10 การพัฒนาอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอล เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและการเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน เป็นต้น

(3) ผลักดันให้ร่างพระราชบัญญัติปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม พ.ศ. มีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการแล้ว เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2560 ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาและส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

(4) ในคราวประชุมคณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ (กนป.) เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2560 ที่ประชุมมีมติมอบหมายให้กระทรวงพลังงาน กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกันหาหรือแนวทางในการบริหารจัดการสต็อกน้ำมันปาล์มดิบ เพื่อให้ปริมาณการผลิต และการใช้น้ำมันปาล์มดิบในประเทศ เกิดดุลยภาพและระบบราคามีเสถียรภาพ

2.3.2 ปัจจัยด้านลบ

(1) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การเกิดภาวะน้ำท่วม และฝนทิ้งช่วงในแหล่งปลูก จะส่งผลให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่จะออกสู่ตลาดมีความคลาดเคลื่อน ไม่เป็นไปตามฤดูกาลปกติซึ่งอาจเกิดปัญหาการขาดแคลนหรือเกินความต้องการใช้ในบางช่วง จะส่งผลต่อความผันผวนของราคา

(2) ปริมาณผลผลิตถั่วเหลืองของโลกมีมาก ทำให้ราคาน้ำมันถั่วเหลืองอ่อนตัวลง และกระทบต่อราคาน้ำมันพืชอื่น รวมถึงราคาน้ำมันปาล์มดิบปรับตัวลดลง ซึ่งมีผลโดยตรงต่อความสามารถในการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบของไทย

(3) ปริมาณสต็อกน้ำมันปาล์มดิบของอินโดนีเซียและมาเลเซีย ซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตปาล์มน้ำมันรายใหญ่ของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้สต็อกน้ำมันปาล์มของโลกเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูงกว่า 10.00 ล้านตัน ส่งผลให้ราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลกมีแนวโน้มปรับตัวลดลง

(4) นโยบายการปรับลดอัตราภาษีการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบของอินโดนีเซียและมาเลเซีย เพื่อกระตุ้นการส่งออกและขยายตลาด ส่งผลให้ราคาน้ำมันปาล์มดิบโลกมีแนวโน้มลดลง และจะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกน้ำมันปาล์มดิบของไทย

(5) ค่าเงินริงกิตของมาเลเซียในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2556-2560) มีแนวโน้มอ่อนค่าลงร้อยละ 5.60 ต่อปี ส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการส่งออกน้ำมันปาล์มและผลิตภัณฑ์ของไทย

(6) สต็อกน้ำมันปาล์มดิบของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คาดปี 2560 มีสต็อก 0.53 ล้านตัน ซึ่งสูงกว่าระดับที่เหมาะสม (0.25 ล้านตันต่อเดือน) ถึง 1 เท่าตัว ส่งผลให้ราคาที่เกษตรกรได้รับมีแนวโน้มทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 1 บัญชีสมดุลน้ำมันปาล์มโลกปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตัน

ปี	ผลผลิต	นำเข้า	ส่งออก	ความต้องการใช้	สต็อกคงเหลือ
2555/56	56.38	42.13	43.15	55.42	9.28
2556/57	59.30	41.94	43.19	57.53	9.54
2557/58	61.81	44.84	47.37	58.72	10.10
2558/59	58.83	42.61	43.73	59.32	8.48
2559/60 ^{1/}	62.29	44.02	46.75	59.68	8.36
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	1.93	1.04	1.74	1.80	- 3.21
2560/61 ^{2/}	66.87	45.47	47.88	63.19	10.21

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} ประมาณการ พ.ย. 60

ที่มา: Oilseeds, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2016

ตารางที่ 2 อุปสงค์ อุปทาน น้ำมันปาล์ม รายประเทศปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2555/56	2556/57	2557/58	2558/59	2559/60 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	ร้อยละ	2560/60 ^{2/}
ผลผลิต								
อินโดนีเซีย	28.50	30.50	33.00	32.00	34.00	4.09	54.58	36.00
มาเลเซีย	19.32	20.16	19.88	17.70	18.96	-1.66	30.44	21.00
ไทย	2.14	2.00	2.07	1.80	2.00	-2.38	3.21	2.20
อื่น ๆ	6.42	6.64	6.86	7.33	7.33	3.71	11.77	7.66
รวม	56.38	59.30	61.81	58.83	62.29	1.93	100.00	66.87
นำเข้า								
อินเดีย	8.36	7.82	9.14	8.86	9.00	2.76	20.45	9.40
สหภาพยุโรป	6.81	6.97	6.94	6.64	6.50	-1.41	14.77	6.50
จีน	6.59	5.57	5.70	4.69	4.65	-8.33	10.56	4.90
ปากีสถาน	2.25	2.73	2.83	2.72	3.00	5.88	6.82	3.10
อื่น ๆ	18.12	18.85	20.23	19.70	20.87	3.32	47.41	21.61
รวม	42.13	41.94	44.84	42.61	44.02	1.04	100.00	45.47
ส่งออก								
อินโดนีเซีย	20.37	21.72	25.96	22.91	26.00	5.56	55.61	26.20
มาเลเซีย	18.52	17.34	17.38	16.62	16.30	-2.93	34.87	17.30
อื่น ๆ	4.26	4.13	4.03	4.20	4.45	1.05	9.52	4.36
รวม	43.15	43.19	47.37	43.73	46.75	1.74	100.00	47.88
การบริโภค								
อินเดีย	8.25	8.30	9.15	9.10	9.25	3.26	15.50	9.50
อินโดนีเซีย	8.04	8.75	7.52	8.92	8.57	1.48	14.36	9.60
สหภาพยุโรป	6.56	6.60	6.92	6.70	6.40	-0.34	10.72	6.35
จีน	6.39	5.70	5.70	4.80	4.65	-7.76	7.79	4.90
มาเลเซีย	2.45	2.87	2.94	2.99	2.79	3.05	4.67	3.55
อื่น ๆ	23.73	25.31	26.49	26.81	28.02	5.74	46.95	29.29
รวม	55.42	57.53	58.72	59.32	59.68	1.80	100.00	63.19
สต็อกคงเหลือ								
อินโดนีเซีย	3.15	3.21	2.73	2.92	2.35	-6.58	28.11	3.10
มาเลเซีย	1.78	2.09	2.64	1.55	2.02	-0.46	24.16	2.90
อื่น ๆ	4.35	4.24	4.73	4.01	3.99	-2.26	47.73	4.12
รวม	9.28	9.54	10.10	8.48	8.36	-3.21	100.00	10.21

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} ประมาณการ พ.ย. 60

ที่มา: Oilseeds, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2016 อุปสงค์ อุปทาน น้ำมันปาล์ม รายประเทศปี 2555/56-2560/61

ตารางที่ 3 ราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลกปี 2556 - 2561

ปี	ตลาดมาเลเซีย ^{3/}		ตลาดรอตเตอร์ดัม ^{4/}	
	ริงกิต/ตัน	บาท/กก.	ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน	บาท/กก.
2556	2,412.38	23.91	856.92	26.45
2557	2,412.91	24.37	814.78	26.57
2558	2,219.93	19.69	616.09	21.09
2559	2,664.02	23.04	703.08	24.92
2560 ^{1/}	2,784.73	22.40	722.08	24.66
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	4.09	-1.85	-4.87	-2.02
2561 ^{2/}	2,500.00	21.50	680.00	23.50

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} ประมาณการ พ.ย. 60

ที่มา: ^{3/} BURSA MALAYSIA ^{4/} ตลาดรอตเตอร์ดัม

ตารางที่ 4 เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่ให้ผล ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ปาล์มน้ำมันของไทย ปี 2556 - 2561

ปี	เนื้อที่ยืนต้น (ล้านไร่)	เนื้อที่ให้ผล (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)
2556	4.49	3.77	12.43	3,296
2557	4.62	4.02	12.47	3,100
2558	5.01	4.30	12.05	2,803
2559	5.19	4.38	11.42	2,605
2560 ^{1/}	na.	4.77	13.51	2,831
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	5.29	5.72	0.79	-4.67
2561 ^{2/}	na.	4.99	14.75	2,956

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} ประมาณการ พ.ย. 60

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 5 บัญชีสมมูลน้ำมันปาล์มดิบของไทย ปี 2556 - 2561

หน่วย: ล้านตัน

ปี	สต็อกต้นปี (1)	ผลผลิต (2)	นำเข้า (3)	รวม (4)	ส่งออก (5)	บริโภคภายใน (6)		สต็อกปลายปี (7)	รวม (8)
						บริโภค	ผลิตไปเอทีเซล		
2556	0.364	2.135	-	2.499	0.565	0.772	0.958	0.204	2.499
2557	0.204	2.000	-	2.204	0.255	0.842	0.939	0.168	2.204
2558	0.168	2.068	0.053	2.289	0.068	0.833	1.053	0.335	2.289
2559	0.335	1.804	0.014	2.153	0.056	0.816	0.988	0.293	2.153
2560 ^{1/}	0.293	2.490	0.006	2.789	0.200	0.970	1.090	0.529	2.789
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	0.62	2.07	-	1.98	-30.18	4.34	3.14	27.92	1.98
2561 ^{2/}	0.529	2.650	0.001	3.180	0.250	1.050	1.100	0.780	3.180

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} ประมาณการ ต.ค. 60

ที่มา: กรมการค้าภายใน

ตารางที่ 6 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์ ปี 2556 - 2561

รายการ	การส่งออก		การนำเข้า	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2556	725,222	17,647	110,588	3,268
2557	355,331	11,300	127,738	4,841
2558	131,189	3,904	158,008	4,650
2559	117,538	4,478	116,037	4,555
2560 ^{1/}	233,198	6,698	102,152	4,004
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-28.65	-24.90	-2.52	3.51
2561 ^{2/}	350,000	7,800	132,561	4,454

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} ประมาณการ ต.ค. 60

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 7 ราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ปี 2556 - 2561

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

รายการ	2556	2557	2558	2559	2560 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561 ^{2/}
ผลปาล์มสดที่เกษตรกรขายได้	3.62	4.35	4.12	5.43	4.10	4.82	4.00
น้ำมันปาล์มดิบขายส่ง กทม.	25.24	28.57	27.33	31.95	25.05	0.97	22.50
น้ำมันปาล์มดิบตลาดมาเลเซีย	23.91	24.37	19.69	23.04	22.40	-1.85	21.50
น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ขายส่ง กทม.	28.03	32.37	31.30	35.44	29.30	1.81	28.00

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} ประมาณการ พ.ย. 60

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กลุ่มพืชสวน

7

ยางพารา

8

กาแฟ

9

สับปะรด

10

ลำไย

11

ทุเรียน

12

มังคุด

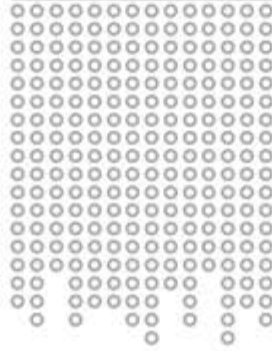
13

มันฝรั่ง

14

กล้วยไม้

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2561

Office of Agricultural Economics

7

ยางพารา

1. สถานการณ์ ปี 2560

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เนื้อที่ปลูกยางพาราของโลกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจาก 76.38 ล้านไร่ในปี 2556 เป็น 80.90 ล้านไร่ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.26 ต่อปี สำหรับผลผลิตยางพาราของโลกเพิ่มขึ้นจาก 12.28 ล้านตัน ในปี 2556 เป็น 13.53 ล้านตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.17 ต่อปี ถึงแม้ว่าราคายางพาราจะลดต่ำลงในปี 2556 ต่อเนื่องมาจนถึง 2559 แต่เนื่องจากก่อนหน้านี้ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่ให้ผลตอบแทนสูงเมื่อเทียบกับพืชเศรษฐกิจอื่น จึงจูงใจให้มีการขยายเนื้อที่ปลูกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและเริ่มกรี๊ดได้ในปัจจุบัน โดยเฉพาะในประเทศผู้ผลิตหลักส่งผลให้เนื้อที่เปิดกรี๊ดเพิ่มมากขึ้น

ประเทศผู้ผลิตยางพารารายใหญ่ของโลก 3 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ในปี 2560 มีเนื้อที่ปลูกยางพารารวม 48.91 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 60.46 ของเนื้อที่ปลูกยางพาราของโลกและมีผลผลิตรวม 8.49 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 62.75 ของผลผลิตโลก โดยอินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีเนื้อที่ปลูกยางพารามากที่สุดในโลก มีการขยายเนื้อที่ปลูกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องร้อยละ 1.14 ต่อปี จาก 21.82 ล้านไร่ในปี 2556 เป็น 22.94 ล้านไร่ในปี 2560 แต่อินโดนีเซียมีผลผลิตมากเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากไทย โดยผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.16 ต่อปี จาก 3.24 ล้านตัน ในปี 2556 เป็น 3.40 ล้านตัน ในปี 2560 สำหรับมาเลเซียมีเนื้อที่ปลูกเป็นอันดับ 4 ของโลกรองจากอินโดนีเซีย ไทย และเวียดนาม โดยมีเนื้อที่ปลูกเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.96 ต่อปี จาก 6.51 ล้านไร่ในปี 2556 เป็น 6.75 ล้านไร่ ในปี 2560 ในขณะที่ผลผลิตลดลงร้อยละ 0.49 ต่อปี จาก 0.83 ล้านตัน ในปี 2556 เหลือ 0.81 ล้านตัน ในปี 2560

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาความต้องการใช้ยางพาราของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.02 ต่อปี จาก 11.43 ล้านตัน ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็น 13.04 ล้านตัน ในปี 2560 โดยความต้องการใช้ยางพาราของประเทศต่าง ๆ เป็นดังนี้

1) จีน เป็นประเทศที่มีการลงทุนจากต่างประเทศสูงจึงทำให้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีการขยายตัวของอุตสาหกรรมรถยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อุตสาหกรรม ยางล้อ อุปกรณ์ และอะไหล่รถยนต์ ทำให้จีนมีความต้องการใช้ยางพาราเพื่ออุตสาหกรรมดังกล่าวเพิ่มขึ้น อย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2556 - 2560 การใช้ยางของจีนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 4.27 ล้านตัน ในปี 2556 เป็น 5.10 ล้านตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.76 ต่อปี

2) กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป มีความต้องการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นจาก 1.06 ล้านตัน ในปี 2556 เป็น 1.24 ล้านตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.59 ต่อปีเนื่องจากความต้องการใช้ยางพาราเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ที่ยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง

3) อินเดีย มีความต้องการใช้อย่างพาราเพิ่มขึ้นจาก 0.96 ล้านตัน ในปี 2556 เป็น 1.06 ล้านตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.16 ต่อปีเนื่องจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศ

4) สหรัฐอเมริกา มีความต้องการใช้อย่างพาราเพิ่มขึ้นจาก 0.91 ล้านตัน ในปี 2556 เป็น 0.95 ล้านตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.85 ต่อปี

5) ญี่ปุ่น มีความต้องการใช้อย่างพาราในประเทศลดลงจาก 0.71 ล้านตัน ในปี 2556 เหลือ 0.69 ล้านตัน ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 1.13 ต่อปี เนื่องจากญี่ปุ่นได้มีการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศแหล่งวัตถุดิบ เช่น อินโดนีเซีย เพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกอย่างพาราโลกเพิ่มขึ้นจาก 9.89 ล้านตัน ในปี 2556 เป็น 11.64 ล้านตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.85 ต่อปี โดยการส่งออกอย่างพาราของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญนอกจากไทยมีดังนี้

1) อินโดนีเซีย ส่งออกอย่างพาราอันดับ 2 ของโลกรองจากไทย โดยการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 2.77 ล้านตัน ในปี 2556 เป็น 3.31 ล้านตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.55 ต่อปี

2) เวียดนาม ส่งออกอย่างพาราอันดับ 3 ของโลก ส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 1.08 ล้านตัน ในปี 2556 เป็น 1.36 ล้านตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.42 ต่อปี

3) มาเลเซีย ส่งออกอย่างพาราอันดับ 4 ของโลก มีปริมาณการส่งออกลดลงจาก 1.33 ล้านตัน ในปี 2556 เป็น 1.21 ล้านตัน ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 3.33 ต่อปี โดยปริมาณการส่งออกส่วนหนึ่งเป็นการนำเข้าจากประเทศอื่น ๆ

(3) ราคา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาราคาย่างพาราในตลาดโลกปรับลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากปี 2556 - 2559 ได้รับผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจของสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และลูกกลมไปทั่วโลกรวมทั้งจีนซึ่งเป็นผู้ใช้อย่างพาราใหญ่ของโลก ทำให้การรับซื้อและการลงทุนชะลอตัว และเริ่มปรับตัวสูงขึ้นในปี 2560 โดยราคาย่างพาราในตลาดต่าง ๆ เป็นดังนี้

1) ราคาซื้อขายล่วงหน้าในตลาดสิงคโปร์: SICOM

ราคาย่างแผ่นรมควันชั้น 3 ลดลงจากกิโลกรัมละ 279.17 เซนต์สหรัฐฯ ในปี 2556 เหลือ กิโลกรัมละ 206.74 เซนต์สหรัฐฯ ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 7.42 ต่อปี และเมื่ออยู่ในรูปของเงินบาทลดลงจากกิโลกรัมละ 85.33 บาทในปี 2556 เหลือกิโลกรัมละ 70.31 บาทในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 4.59 ต่อปี

ราคาย่างแห้ง ลดลงจากกิโลกรัมละ 251.32 เซนต์สหรัฐฯ ในปี 2556 เหลือกิโลกรัมละ 168.00 เซนต์สหรัฐฯ ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 9.66 ต่อปี และเมื่ออยู่ในรูปของเงินบาทลดลงจากกิโลกรัมละ 77.12 บาทในปี 2556 เหลือกิโลกรัมละ 57.10 บาทในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 7.04 ต่อปี

2) ราคาซื้อขายล่วงหน้าในตลาดโตเกียว: TOCOM

ราคาย่างแผ่นรมควันชั้น 3 เมื่อพิจารณาในรูปของเงินเยนลดลงจากกิโลกรัมละ 263.40 เยน ในปี 2556 เหลือกิโลกรัมละ 242.21 เยน ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 3.14 ต่อปี และเมื่ออยู่ในรูปของ

เงินบาทลดลงจากกิโลกรัมละ 82.45 บาทในปี 2556 เป็นกิโลกรัมละ 72.98 บาท ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 3.36 ต่อปี

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยมีเนื้อที่กรีดยังเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.19 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 17.39 ล้านไร่ ในปี 2556 เป็น 19.22 ล้านไร่ ในปี 2560 ในขณะที่ผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 3.98 ล้านตัน ในปี 2556 เป็น 4.28 ล้านตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.27 ต่อปี ในขณะที่ผลผลิตต่อไร่ลดลงจาก 241 กิโลกรัมต่อไร่ (ยางดิบ) ในปี 2556 เหลือ 234 กิโลกรัมต่อไร่ (ยางดิบ) ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 0.92 ต่อปี เนื้อที่กรีดยังได้ และผลผลิตเพิ่มขึ้นเนื่องจากในช่วงปี 2553-2554 ราคายางพาราอยู่ในระดับสูงจึงให้เกษตรกรขยายเนื้อที่ปลูก โดยเฉพาะในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยปัจจุบันประเทศไทยมีเนื้อที่ปลูกยางพารามากเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากอินโดนีเซีย แต่ไทยเป็นประเทศที่มีผลผลิตยางมากที่สุดของโลก ส่วนผลผลิตต่อไร่ที่มีแนวโน้มลดลงเนื่องจากมีพื้นที่เปิดกรีดใหม่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ได้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาต้นทุนการผลิตยางแผ่นดิบของเกษตรกรลดลงจาก 17,811.78 บาทต่อไร่ ในปี 2556 เหลือ 14,413.73 บาทต่อไร่ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 5.28 ต่อปี ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยลดลงจาก 65.24 บาทต่อกิโลกรัมในปี 2556 เหลือ 64.64 บาทต่อกิโลกรัมในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 0.12 ต่อปี

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

1) ความต้องการใช้ยางพาราแยกตามชนิดของยาง

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการใช้ยางพาราของไทย เพิ่มขึ้นจาก 520,628 ตัน ในปี 2556 เป็น 620,000 ตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.81 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นเนื่องจากการขยายฐานการผลิตของอุตสาหกรรมจากต่างประเทศทั้งอุตสาหกรรมยางล้อและอุตสาหกรรมแบบจุ่ม เช่น ถุงมือยางนอกจากนี้ภาครัฐยังส่งเสริม/สนับสนุนให้นำยางพารามาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ภายในประเทศรวมถึงส่งเสริมให้มีการใช้ยางพาราในหน่วยงานภาครัฐเพิ่มมากขึ้นโดยความต้องการใช้ยางพาราแยกตามชนิดได้ดังนี้

1.1) ยางแผ่นรมควันมีการใช้ในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 146,301 ตัน ในปี 2556 เป็น 159,982 ตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.94 ต่อปี

1.2) ยางแท่งมีการใช้ในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 169,184 ตัน ในปี 2556 เป็น 231,199 ตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.42 ต่อปี

1.3) น้ำยางข้นมีการใช้ในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 130,394 ตัน ในปี 2556 เป็น 185,373 ตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.90 ต่อปี

1.4) ยางอื่น ๆ มีการใช้ในประเทศลดลงจาก 74,749 ตัน ในปี 2556 เหลือ 43,446 ตัน ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 13.35 ต่อปี

2) ความต้องการใช้ยางพาราแยกตามประเภทอุตสาหกรรม

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาความต้องการใช้ยางพาราของไทยแยกตามประเภทอุตสาหกรรม ดังนี้

2.1) อุตสาหกรรมยางล้อเป็นอุตสาหกรรมที่มีความต้องการใช้ยางพารามากที่สุดมีการใช้

ยางพาราเพิ่มขึ้นจาก 343,984 ตัน ในปี 2556 เป็น 377,910 ตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.62 ต่อปี

2.2) อุตสาหกรรมถุงมือยางมีการใช้ยางพาราสูงขึ้นจาก 69,645 ตัน ในปี 2556 เป็น 79,921 ตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.42 ต่อปี

2.3) อุตสาหกรรมยางยืด มีการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นจาก 66,603 ตัน ในปี 2556 เป็น 87,809 ตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.94 ต่อปี

2.4) อุตสาหกรรมยางรัดของ มีการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นจาก 14,815 ตัน ในปี 2556 เป็น 21,711 ตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.51 ต่อปี

2.5) อุตสาหกรรมอื่น ๆ มีการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นจาก 25,581 ตัน ในปี 2556 เป็น 52,649 ตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.73 ต่อปี

(2) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาการส่งออกยางพาราของไทยลดลงจาก 3.82 ล้านตัน ในปี 2556 เป็น 3.36 ล้านตัน ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 3.77 ต่อปี เนื่องจากความต้องการใช้ยางพาราในอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่องของจีน ญี่ปุ่น และมาเลเซียลดลง ทางด้านสัดส่วนการส่งออกยางของไทย จำแนกตามชนิดผลิตภัณฑ์ พบว่า น้ำยางข้นและการส่งออกยางแท่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.71 และร้อยละ 4.48 ต่อปีตามลำดับ เนื่องจากอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางประเภทจุ่มที่มีความจำเป็นต้องใช้น้ำยางข้นเป็นวัตถุดิบ มีการขยายตัวมากขึ้น และตลาดมีความต้องการใช้ยางแท่งเพิ่มขึ้น เพราะมีราคาต่ำกว่ายางแผ่นรมควัน สำหรับยางคอมปาวด์และยางแผ่นรมควันในภาพรวมมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 36.75 และร้อยละ 5.95 ต่อปี สำหรับประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย ได้แก่

1) จีน มีแนวโน้มนำเข้ายางพาราจากไทยลดลงจาก 2.14 ล้านตัน ในปี 2556 เป็น 1.67 ล้านตัน ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 7.42 ต่อปี

2) มาเลเซีย มีแนวโน้มนำเข้ายางพาราจากไทยลดลงจาก 0.46 ล้านตัน ในปี 2556 เป็น 0.40 ล้านตัน ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 1.60 ต่อปี

3) ญี่ปุ่น มีแนวโน้มนำเข้ายางพาราจากไทยลดลงจาก 0.29 ล้านตัน ในปี 2556 เหลือ 0.23 ล้านตัน ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 6.55 ต่อปี

4) สหรัฐอเมริกา นำเข้ายางพาราจากไทยเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 0.15 ล้านตัน ในปี 2556 เป็น 0.19 ล้านตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.35 ต่อปี

ปี 2560 ไทยส่งออกยางพารา 3.36 ล้านตัน ลดลงจาก 3.82 ล้านตันของปี 2556 ร้อยละ 3.77 เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของโลกอยู่ในภาวะซบเซา ประกอบกับประเทศผู้ซื้อได้หันไปนำเข้ายางพาราจากประเทศคู่แข่งเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากราคาต่ำกว่าของไทย นอกจากนี้ภาครัฐยังมีการส่งเสริม/สนับสนุนให้มีการใช้ยางพาราภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น

(3) ราคา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาราคายางพาราในประเทศปรับตัวลดลงในปี 2557 และต่ำสุดในปี 2558 เนื่องจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกาที่ซบเซา นอกจากนี้จีนซึ่งเป็นประเทศผู้ซื้อยางพารารายใหญ่ก็ประสบภาวะเศรษฐกิจซบเซาเช่นเดียวกัน รวมทั้งราคาน้ำมันในตลาดโลกปรับตัวลดลง และ

ราคายางพาราเริ่มปรับตัวดีขึ้นในปี 2559 และ 2560 แต่เนื่องจากความต้องการใช้ยางพาราของประเทศผู้ใช้เพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่าการเพิ่มขึ้นของผลผลิต และความกังวลของนักลงทุนต่อความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและการเมือง จึงทำให้อัตราการส่งออกยางพาราปรับตัวในกรอบจำกัด โดยราคายางพาราในตลาดต่าง ๆ เป็นดังนี้

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ราคายางแผ่นดิบคุณภาพ 3 ยางก้อนคละ และน้ำยางสด ที่เกษตรกรขายได้ ณ ไร่นา ในช่วงปี 2556 - 2560 ลดลงร้อยละ 5.75 ร้อยละ 7.32 และร้อยละ 6.38 ต่อปี ตามลำดับ

2) ราคาประมูล ณ ตลาดกลางยางพารา

ราคาประมูลยางแผ่นดิบคุณภาพ 3 ยางแผ่นรมควันชั้น 3 และน้ำยางสด ณ ตลาดกลางยางพาราสงขลาในช่วงปี 2556 - 2560 ลดลงร้อยละ 3.66 ร้อยละ 4.24 และร้อยละ 5.21 ต่อปี ตามลำดับ

3) ราคาส่งออกเอฟ.โอ.บี.

ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ยางแท่ง 20 และน้ำยางข้นในช่วงปี 2556 - 2560 ลดลงร้อยละ 4.29 ร้อยละ 5.62 และร้อยละ 5.06 ต่อปี ตามลำดับ

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2561 คาดว่าผลผลิตยางพาราโลกมีประมาณ 13.71 ล้านตันเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 1.33 เนื่องจากประเทศผู้ผลิตต่าง ๆ เช่น เวียดนาม สเปน ลาว เมียนมาร์ และกัมพูชา ที่ขยายเนื้อที่ปลูกได้ทยอยเปิดกรีดยางเพิ่มมากขึ้น

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2561 คาดว่าความต้องการใช้ยางพาราของโลกจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2560 ตามการคาดการณ์ของสมาคมประเทศผู้ผลิตยาง (Association of Natural Rubber Producing Countries: ANRPC) ที่คาดว่าปี 2561 โลกจะมีความต้องการใช้ยาง 13.28 ล้านตัน เนื่องจากความต้องการใช้ยางพาราในอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่องของจีนและอินเดียยังคงขยายตัวประกอบกับการคาดการณ์อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ที่ประมาณการอัตราขยายตัวของเศรษฐกิจโลกในปี 2561 อยู่ที่ร้อยละ 3.7

(2) การส่งออก

ปี 2561 คาดว่าปริมาณการส่งออกยางพาราในตลาดโลกจะเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย เนื่องจากคาดว่าเศรษฐกิจโลกจะมีการขยายตัวประมาณร้อยละ 3.7 และจีนซึ่งเป็นผู้ใช้ยางพารารายใหญ่ของโลกมีการใช้ยางเพื่อผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง

(3) ราคา

ปี 2561 คาดว่าราคายางพาราในตลาดโลกจะโน้มปรับตัวดีขึ้นจากปีที่ผ่านมาเนื่องจากคาดการณ์ว่าภาวะเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรปซึ่งเป็นผู้บริโภคสินค้าโภคภัณฑ์รายใหญ่ของโลกมีแนวโน้มที่จะขยายตัว ตัวประกอบกับเศรษฐกิจจีนซึ่งเป็นผู้ใช้ยางพารารายใหญ่ของโลกขยายตัวเช่นเดียวกัน

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2561 คาดว่าจะมีเนื้อที่กรี๊ดได้ 20.17 ล้านไร่ เพิ่มขึ้นจาก 19.22 ล้านไร่ ของปี 2560 ร้อยละ 4.94 และปี 2561 คาดว่าผลผลิตมีประมาณ 4.67 ล้านตันยางแห้ง เพิ่มขึ้นจาก 4.28 ล้านตันยางแห้งของปี 2560 ร้อยละ 9.09 เนื่องจากเนื้อที่กรี๊ดได้เพิ่มมากขึ้น สำหรับผลผลิตต่อไร่ในปี 2561 คาดว่าเพิ่มขึ้นเป็น 244 กิโลกรัมต่อไร่ (ยางดิบ) จาก 234 กิโลกรัมต่อไร่ (ยางดิบ) ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.27 เนื่องจากในทุกภาคปริมาณน้ำฝนเพียงพอ ต้นยางสมบูรณ์ดี รวมทั้งส่วนใหญ่เนื้อที่กรี๊ดได้เป็นต้นยางพารา ซึ่งอยู่ช่วงอายุที่ให้ผลผลิตสูง

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2561 คาดว่าการใช้ยางพาราจะเพิ่มขึ้นเป็น 0.635 ล้านตัน เนื่องจากยังมีความต้องการใช้ยางพาราในอุตสาหกรรมยานยนต์รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ยางพาราภายในประเทศให้มากขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2561 คาดว่าการส่งออกยางพาราของไทยจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา จากการเพิ่มขึ้นของผลผลิตในพื้นที่เริ่มเปิดกรี๊ดต้นยางที่ปลูกใหม่เมื่อ 6-7 ปีที่ก่อน และการเพิ่มขึ้นของปริมาณส่งออกยางของประเทศ กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม (CLMV)

(3) ราคา

ปี 2561 คาดว่าราคายางพาราในประเทศมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากการคาดการณ์อัตราขยายตัวของเศรษฐกิจโลก และราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่มีโอกาสปรับตัวสูงขึ้น

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต และการส่งออก

2.3.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต

- (1) เนื้อที่กรี๊ดได้เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น
- (2) สภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของยางพารา
- (3) การดูแลรักษาของเกษตรกร

2.3.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาส่งออก

- (1) อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก ที่ IMF คาดการณ์ว่าในปี 2561 อยู่ที่ร้อยละ 3.8 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3.6 ของปี 2560 โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกาสหภาพยุโรป และจีน ซึ่งเป็นประเทศผู้ใช้ยางพารารายใหญ่ของโลกซึ่ง IMF ได้คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจยังคงมีการขยายตัวอยู่
- (2) อัตราแลกเปลี่ยนและราคาน้ำมันในตลาดโลกผันผวน ส่งผลกระทบต่อราคา
- (3) ผลผลิตยางพาราของโลกปรับตัวสูงขึ้น โดยเฉพาะประเทศ สปป.ลาว เวียดนาม กัมพูชา เมียนมาร์ ซึ่งปัจจุบันได้มีการเปิดกรี๊ดหน้ายางเพิ่มขึ้น
- (4) ราคายางสังเคราะห์ต่ำกว่าราคายางธรรมชาติ ทำให้ผู้ใช้หันไปใช้ยางสังเคราะห์แทน เพื่อลดต้นทุนการผลิต โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางแบบจุ่ม เช่น ถุงมือยาง ถุงยางอนามัย เป็นต้น

ตารางที่ 1 การผลิตยางพาราโลกปี 2556 - 2560

ปี	เนื้อที่ปลูก (ล้านไร่)					ผลผลิต (ล้านตัน)				
	ไทย**	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย	อื่น ๆ	รวม	ไทย**	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย	อื่น ๆ	รวม
2556	17.39	21.82	6.51	30.66	76.38	3.98	3.24	0.83	4.23	12.28
2557	18.16	22.45	6.54	30.83	77.98	4.20	3.15	0.67	4.12	12.14
2558	18.43	22.63	6.74	29.80	77.60	4.19	3.15	0.72	4.21	12.27
2559	18.47	22.75	6.69	30.85	78.76	4.12	3.21	0.67	4.40	12.40
2560*	19.22	22.94	6.75	31.99	80.90	4.28	3.40	0.81	5.04	13.53
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2.19	1.14	0.96	0.86	1.26	1.27	1.16	-0.49	4.25	2.17

หมายเหตุ: * ประมาณการ

** ข้อมูลศูนย์สารสนเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา: IRSG Vol.72No. 1-3July - September 2017

ตารางที่ 2 ผลผลิต ปริมาณการใช้ยาง และการส่งออกของโลกปี 2556 - 2560

หน่วย: ล้านตัน

ปี	ผลผลิต	ปริมาณการใช้	ส่งออก
2556	12.28	11.43	9.89
2557	12.14	12.18	9.85
2558	12.27	12.14	10.21
2559	12.40	12.59	10.38
2560*	13.53	13.04	11.64
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2.17	3.02	3.85

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: IRSG Vol. 72No. 1 - 3July - September 2017

ตารางที่ 3 ความต้องการใช้ยางพาราของประเทศผู้ใช้ที่สำคัญปี 2556 - 2560

หน่วย: ล้านตัน

ปี	โลก	จีน	EU	อินเดีย	อเมริกา	ญี่ปุ่น
2556	11.43	4.27	1.06	0.96	0.91	0.71
2557	12.18	4.80	1.14	1.01	0.93	0.71
2558	12.14	4.68	1.16	0.99	0.94	0.69
2559	12.59	4.87	1.19	1.03	0.93	0.68
2560	13.04	5.10	1.24	1.06	0.95	0.69
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	3.02	3.76	3.59	2.16	0.85	-1.13

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: IRSG Vol. 72No. 1 - 3July - September 2017

ตารางที่ 4 การส่งออกยางพาราของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญปี 2556 - 2560

หน่วย: ล้านตัน

ปี	โลก	ไทย	อินโดนีเซีย	เวียดนาม	มาเลเซีย
2556	9.89	3.75	2.77	1.08	1.33
2557	9.85	3.73	2.66	1.07	1.19
2558	10.21	3.78	2.68	1.14	1.12
2559	10.38	3.31	2.64	1.25	1.02
2560*	11.64	3.56	3.31	1.36	1.21
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	3.85	-2.21	3.55	6.42	-3.33

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: IRSG Vol. 72No. 1 - 3July - September 2017

ตารางที่ 5 ราคายางพาราในตลาดสิงคโปร์และตลาดโตเกียวปี 2556 - 2560

ปี	ตลาดสิงคโปร์ (SICOM)				ตลาดโตเกียว (TOCOM)	
	ยางแผ่นรมควันชั้น 3		ยางแท่ง 20		ยางแผ่นรมควันชั้น 3	
	Cent US/กก.	บาท/กก.	Cent US/กก.	บาท/กก.	เยน/กก.	บาท/กก.
2556	279.17	85.33	251.32	77.12	263.40	82.45
2557	195.13	62.60	170.84	55.38	204.15	62.04
2558	155.65	52.64	136.13	46.56	187.39	52.28
2559	164.61	57.66	138.36	48.67	175.55	56.28
2560	206.74	70.31	168.00	57.10	242.21	72.98
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-7.42	-4.59	-9.66	-7.04	-3.14	-3.36

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 6 พื้นที่ปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ยางพาราของไทยปี 2556 - 2560

ปี	เนื้อที่กรี๊ดได้ (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)		ผลผลิต/ไร่ (ยางดิบ) (กก.)
		ยางดิบ	ยางแท่ง	
2556	17.39	4.19	3.98	241
2557	18.16	4.42	4.20	243
2558	18.43	4.41	4.19	240
2559	18.47	4.34	4.12	235
2560*	19.22	4.51	4.28	234
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2.19	1.27	1.27	-0.92

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 7 ต้นทุนการผลิตยางแผ่นดิบของเกษตรกรปี 2556 - 2560

ปี	ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	ต้นทุนต่อหน่วย (บาท/กก.)
2556	13,321.17	4,490.61	17,811.78	65.24
2557	11,633.29	4,389.01	16,022.30	63.08
2558	10,900.42	4,316.51	15,216.93	64.21
2559	9,926.37	4,291.51	14,217.88	63.47
2560*	9,998.18	4,415.56	14,413.73	64.64
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-7.06	-0.56	-5.28	-0.12

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 8 ความต้องการใช้ยางพาราในประเทศแยกตามชนิดของยางปี 2556 - 2560

หน่วย: ตัน

ปี	ยางแผ่นรมควัน	ยางแท่ง	น้ำยางข้น	อื่น ๆ	รวม
2556	146,301	169,184	130,394	74,749	520,628
2557	171,466	189,232	119,762	60,543	541,003
2558	154,948	223,924	179,540	42,079	600,491
2559*	157,402	227,470	182,383	42,745	610,000
2560*	159,982	231,199	185,373	43,446	620,000
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	0.94	8.42	11.90	-13.35	4.81

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กองการยางกรมวิชาการเกษตร

ตารางที่ 9 การใช้ยางพาราในประเทศแยกตามประเภทอุตสาหกรรมปี 2556 - 2560

หน่วย: ตัน

ปี	ยางล้อ	ถุงมือยาง	ยางยืด	ยางรัดของ	อื่น ๆ	รวม
2556	343,984	69,645	66,603	14,815	25,581	520,628
2557	352,862	58,865	79,168	15,353	34,755	541,003
2558	337,831	81,979	87,746	24,991	67,944	600,491
2559*	343,181	83,277	89,135	25,387	69,020	610,000
2560*	377,910	79,921	87,809	21,711	52,649	620,000
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	1.62	6.42	6.94	13.51	23.73	4.81

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กองการยาง กรมวิชาการเกษตร

ตารางที่ 10 การส่งออกยางพาราของไทยแยกตามชนิดยางปี 2556 - 2560

หน่วย: ล้านบาท

ปี	ยางแผ่นรมควัน	ยางแท่ง	น้ำยางข้น	ยางคอมพาวด์	อื่น ๆ	รวม
2556	0.81	1.47	0.62	0.81	0.11	3.82
2557	0.72	1.51	0.63	0.80	0.10	3.76
2558	0.66	1.82	0.65	0.44	0.09	3.66
2559	0.57	1.73	0.74	0.21	0.06	3.31
2560*	0.67	1.71	0.72	0.16	0.10	3.36
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-5.95	4.48	4.71	-36.75	-6.77	-3.77

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 11 การส่งออกยางพาราของไทยไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญปี 2556 - 2560

หน่วย: ล้านบาท

ปี	จีน	มาเลเซีย	ญี่ปุ่น	สหรัฐอเมริกา	อื่น ๆ	รวม
2556	2.14	0.46	0.29	0.15	0.78	3.82
2557	2.12	0.40	0.26	0.15	0.83	3.76
2558	2.04	0.41	0.24	0.16	0.81	3.66
2559	1.61	0.45	0.21	0.19	0.85	3.31
2560*	1.67	0.40	0.23	0.19	0.87	3.36
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-7.42	-1.60	-6.55	7.35	2.45	-3.77

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 12 ราคายางพาราที่เกษตรกรขายได้ ณ ไร่นาและราคาประมูล ณ ตลาดกลางยางพารา สงขลาปี 2556 - ตุลาคม2560

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

ปี	ราคาเกษตรกรขาย ณ ไร่นา			ราคาประมูล ณ ตลาดกลางยางพารา อ. หาดใหญ่		
	ยางแผ่นดิบ คุณภาพ 3	ยางก้อนคละ	น้ำยางสด	ยางแผ่นดิบ คุณภาพ 3	ยางแผ่น รมควันชั้น 3	น้ำยางสด
2556	74.76	36.32	70.80	75.45	80.17	73.74
2557	55.48	27.61	52.75	55.94	60.41	55.28
2558	44.17	21.62	40.50	45.76	51.39	45.05
2559	48.81	23.15	45.93	52.62	54.89	49.91
2560 (ม.ค. - ต.ค.)	59.29	27.13	54.56	64.56	67.74	59.40
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-5.75	-7.32	-6.38	-3.66	-4.24	-5.21

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, สถาบันวิจัยยาง การยางแห่งประเทศไทย

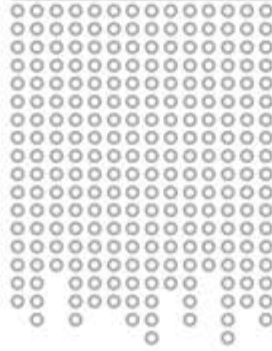
ตารางที่ 13 ราคายางพาราส่งออก เอฟ.โอ.บี. ปี 2556 - 2560

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

ปี	ยางแผ่นรมควันชั้น 3	ยางแท่ง 20	น้ำยางข้น
2556	85.88	77.56	56.24
2557	63.88	56.38	45.07
2558	54.16	47.56	35.68
2559	58.07	49.14	37.47
2560*	72.33	62.20	47.58
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-4.29	-5.62	-5.06

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง การยางแห่งประเทศไทย

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2561

Office of Agricultural Economics

8

กาแฟ

1. สถานการณ์ ปี 2560

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟโลกเพิ่มขึ้นจาก 9.48 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 9.60 ล้านตัน ในปี 2556/57 และลดลงเหลือ 9.55 ล้านตัน ในปี 2559/60 ทำให้ภาพรวมลดลงร้อยละ 0.29 ต่อปี เนื่องจากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย ประเทศที่ผลิตกาแฟมากที่สุด ได้แก่ บราซิล รองลงมาคือ เวียดนาม และโคลัมเบีย

(1) **บราซิล** เป็นผู้ผลิตกาแฟอันดับ 1 ของโลก และเป็นผู้ผลิตกาแฟพันธุ์อาราบิการายใหญ่อันดับ 1 ของโลก หรือร้อยละ 35.03 ของผลผลิตโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟของบราซิลลดลงจาก 3.46 ล้านตัน ในปี 2555/56 เหลือ 3.37 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือลดลงร้อยละ 1.98 ต่อปี โดยแยกเป็นกาแฟพันธุ์อาราบิกาเพิ่มขึ้นจาก 2.53 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 2.74 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.14 เนื่องจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนมาปลูกกาแฟพันธุ์อาราบิกาเพิ่มขึ้น และกาแฟโรบัสตาลดลงจาก 0.93 ล้านตัน ในปี 2555/56 เหลือ 0.63 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือลดลงร้อยละ 8.78 เนื่องจากสภาพอากาศแห้งแล้ง ทำให้ออกดอกติดผลลดลง

(2) **เวียดนาม** เป็นผู้ผลิตกาแฟอันดับ 2 ของโลก รองจากบราซิล หรือร้อยละ 17.77 ของผลผลิตโลก และเป็นผู้ผลิตกาแฟโรบัสตารายใหญ่อันดับ 1 ของโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟของเวียดนามเพิ่มขึ้นจาก 1.59 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 1.79 ล้านตัน ในปี 2556/57 และลดลงเหลือ 1.60 ล้านตัน ในปี 2559/60 ทำให้ภาพรวมลดลงร้อยละ 0.16 ต่อปี โดยกาแฟโรบัสตาเพิ่มขึ้นจาก 1.54 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 1.72 ล้านตัน ในปี 2556/57 และลดลงเหลือ 1.54 ล้านตัน ในปี 2559/60 ทำให้ภาพรวมลดลงร้อยละ 0.29 เนื่องจากภาวะฝนตกหนัก และประสบอุทกภัย

(3) **โคลัมเบีย** เป็นผู้ผลิตกาแฟอันดับ 3 ของโลก หรือร้อยละ 9.11 ของผลผลิตโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟอาราบิกาของโคลัมเบียเพิ่มขึ้นจาก 0.60 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 0.87 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.39 ต่อปี

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโลก เพิ่มขึ้นจาก 8.53 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 9.33 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.50 ต่อปี เนื่องจากการบริโภคโดยรวมของโลกขยายตัว ประเทศที่มีความต้องการใช้เมล็ดกาแฟมากที่สุด ได้แก่ ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (EU-27) มีความต้องการเพิ่มขึ้นจาก 2.60 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 2.67 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.16 ต่อปี รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นจาก 1.38 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 1.53 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.64 ต่อปี และบราซิลเพิ่มขึ้นจาก 1.21 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 1.23 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.49 ต่อปี

(2) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกเมล็ดกาแฟ และกาแฟสำเร็จรูป เพิ่มขึ้นจาก 7.37 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 7.80 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.49 ต่อปี ประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ บราซิล ส่งออก 1.84 ล้านตัน ในปี 2555/56 เพิ่มขึ้นเป็น 1.98 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.87 ต่อปี รองลงมาได้แก่ เวียดนาม ส่งออก 1.48 ล้านตันในปี 2555/56 เพิ่มขึ้นเป็น 1.65 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.61 ต่อปี และโคลัมเบียส่งออก 0.53 ล้านตัน ในปี 2555/56 เพิ่มขึ้นเป็น 0.79 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.56

1) เมล็ดกาแฟ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกเมล็ดกาแฟเพิ่มขึ้นจาก 6.30 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 6.64 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.33 ต่อปี โดยประเทศบราซิลมีการส่งออกมากที่สุด ในปี 2555/56 ส่งออกปริมาณ 1.63 ล้านตัน เพิ่มขึ้นเป็น 1.76 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.93 ล้านตันต่อปี รองลงมาได้แก่ เวียดนามส่งออก 1.43 ล้านตัน ในปี 2555/56เพิ่มขึ้น เป็น 1.50 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.84 ต่อปี และโคลัมเบียส่งออก 0.49 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 0.74 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.76 ต่อปี

2) กาแฟสำเร็จรูป ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกกาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นจาก 0.91 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 0.95 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.69 ต่อปี โดยประเทศบราซิลส่งออกมากที่สุด จาก 0.21 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 0.22 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.41 ต่อปี รองลงมาได้แก่ มาเลเซียส่งออก 0.13 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 0.20 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.60 ต่อปี และเวียดนามส่งออก 0.05 ล้านตัน ในปี 2555/56 เพิ่มขึ้นเป็น 0.12 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 30.04 ต่อปี

(3) การนำเข้า

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้าเมล็ดกาแฟ และกาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นจาก 7.00 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 7.61 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.31 ต่อปี ประเทศผู้นำเข้ากาแฟที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป มีการนำเข้า 2.70 ล้านตัน ในปี 2555/56 เพิ่มขึ้นเป็น 2.80 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.99 ต่อปี รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกานำเข้า 1.42 ล้านตัน ในปี 2555/56 เพิ่มขึ้นเป็น 1.56 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.03 ต่อปี และญี่ปุ่นนำเข้า 0.50 ล้านตัน ในปี 2555/56 เพิ่มขึ้นเป็น 0.50 ล้านตันในปี 2559/60 เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.42 ต่อปี เนื่องจากความต้องการบริโภคของประเทศเหล่านั้นเพิ่มขึ้น

1) เมล็ดกาแฟ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้าเมล็ดกาแฟเพิ่มขึ้นจาก 5.39 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 6.51 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.65 ต่อปี โดยกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปนำเข้ามากที่สุดจาก 2.70 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 2.80 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.99 ต่อปี รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา จาก 1.40 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 1.55 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.23 ต่อปี

2) กาแฟสำเร็จรูป ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้ากาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นจาก 0.74 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 0.92 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.81 ต่อปี โดยประเทศฟิลิปปินส์นำเข้า

มากที่สุด จาก 0.20 ล้านตัน ในปี 2555/56 เป็น 0.36 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 19.50 ต่อปี รองลงมาได้แก่ รัสเซีย จาก 0.11 ล้านตัน ในปี 2555/56 เหลือ 0.09 ล้านตัน ในปี 2559/60 หรือลดลงร้อยละ 3.93 ต่อปี

(4) ราคา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ราคาเมล็ดกาแฟโรบัสตาตลาดนิวยอร์ก เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 68.17 บาท ในปี 2556 เป็นกิโลกรัมละ 79.01 บาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.70 ต่อปี และราคากาแฟอาราบิกาสตลาดนิวยอร์ก เพิ่มขึ้นจากราคากิโลกรัมละ 96.69 บาท ในปี 2556 เป็นกิโลกรัมละ 116.64 บาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.98 ต่อปี สำหรับราคาเมล็ดกาแฟโรบัสตาตลาดลอนดอน เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 57.14 บาท ในปี 2556 เป็นกิโลกรัมละ 79.96 บาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.81 ต่อปี

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เนื้อที่ให้ผลลดลงจาก 298,337 ไร่ ในปี 2555/56 เหลือ 253,054 ไร่ ในปี 2559/60 หรือลดลงร้อยละ 3.46 ต่อปี ส่วนผลผลิตลดลงจาก 37,569 ตัน ในปี 2555/56 เหลือ 25,909 ตัน ในปี 2559/60 หรือลดลงร้อยละ 9.15 ต่อปี และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ลดลงจาก 126 กิโลกรัม ในปี 2555/56 เหลือเพียง 102 กิโลกรัม ในปี 2559/60 หรือลดลงร้อยละ 5.94 ต่อปี เนื่องจากแหล่งปลูกกาแฟพันธุ์โรบัสตาทางภาคใต้ที่ปลูกกาแฟแซมในสวนยางพารา ปาล์มน้ำมัน และไม้ผล เริ่มให้ผลผลิต เกษตรกรจึงโค่นต้นกาแฟที่ไม่สมบูรณ์ และอายุมากออก ประกอบกับสภาพภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวย ทำให้ผลผลิตลดลง

ต้นทุนการผลิตกาแฟในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ลดลงจาก 6,398.22 บาทต่อไร่ ในปี 2556 เหลือ 6,243.13 บาทต่อไร่ ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 1.02 ต่อปี และต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้นจาก 50.78 บาท ในปี 2556 เป็น 61.21 บาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.23 ต่อปี เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของต้นทุนผันแปร เช่น ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ย และค่ายาปราบศัตรูพืช ประกอบกับผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ลดลง ส่งผลให้ต้นทุนต่อกิโลกรัมเพิ่มขึ้น

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปเพิ่มขึ้น จาก 70,000 ตัน ในปี 2556 เป็น 90,000 ตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.48 ต่อปี ทั้งนี้เนื่องจากกระแสความนิยมดื่มกาแฟคั่วบด และกาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้น ประกอบกับมีการผลิตกาแฟสำเร็จรูป เพื่อการส่งออกเพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกเมล็ดกาแฟของไทยมีปริมาณเพิ่มขึ้นจาก 368 ตัน มูลค่า 76 ล้านบาท ในปี 2556 เป็นปริมาณ 438 ตัน และมูลค่า 100 ล้านบาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.61 และ 6.65 ต่อปี ตามลำดับ สำหรับการส่งออกกาแฟสำเร็จรูปมีปริมาณเพิ่มขึ้นจาก 1,621 ตัน มูลค่า 303 ล้านบาท ในปี 2556 เป็น 4,631 ตัน และมูลค่า 621 ล้านบาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.48 และ 17.96 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจาก ผลผลิตในประเทศมีเพิ่มขึ้น

(3) การนำเข้า

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้าเมล็ดกาแฟเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 34,907 ตัน มูลค่า 2,417 ล้านบาท ในปี 2556 เป็นปริมาณ 54,583 ตัน และมูลค่า 4,772 ล้านบาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.36 และ

15.04 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากผลผลิตในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงงานแปรรูป สำหรับ กาแฟสำเร็จรูปมีการนำเข้าลดลงจากปริมาณ 6,427 ตัน มูลค่า 2,041 ล้านบาท ในปี 2556 เหลือปริมาณ 5,933 ตัน มูลค่า 1,803 ล้านบาท ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 2.42 และ 3.71 ต่อปี ตามลำดับ

(4) ราคา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ราคาเมล็ดกาแฟโรบัสตาที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 71.16 บาท ในปี 2556 เป็นกิโลกรัมละ 82.50 บาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.59 ต่อปี เนื่องจากเป็นไปตามทิศทางราคาของตลาดโลก

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 ของโลก

จากข้อมูลของกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (USDA) ณ เดือนมิถุนายน 2560 ได้คาดการณ์การผลิตและการตลาดกาแฟ ปี 2560/61 ดังนี้

2.1.1 การผลิต

ผลผลิตกาแฟโลกปี 2560/61 คาดว่าจะมี 9.57 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 9.55 ล้านตัน ของปี 2559/60 ร้อยละ 0.21 เนื่องจากสภาพอากาศที่เอื้ออำนวย โดยมีประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ คือ บราซิล ผลผลิตลดลง จาก 3.37 ล้านตัน ในปี 2559/60 เหลือ 3.13 ล้านตัน ในปี 2560/61 หรือลดลงร้อยละ 7.12 ส่วนประเทศเวียดนาม ผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 1.60 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 1.72 ล้านตัน ในปี 2560/61 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.50 และประเทศโคลัมเบีย ผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 0.87 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 0.88 ล้านตัน ในปี 2560/61 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.15

ผลผลิตกาแฟพันธุ์อาราบิกาของโลกปี 2560/61 คาดว่าจะมี 5.71 ล้านตัน ลดลงจาก 5.93 ล้านตัน ของปี 2559/60 ร้อยละ 3.71 โดยบราซิลซึ่งเป็นผู้ผลิตกาแฟอาราบิการายใหญ่ผลผลิตลดลงร้อยละ 11.31

ผลผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสตาของโลก คาดว่าจะมี 3.85 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 3.62 ล้านตัน ของปี 2558/59 ร้อยละ 6.35 โดยเวียดนามเป็นผู้ผลิตกาแฟโรบัสตารายใหญ่ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.14

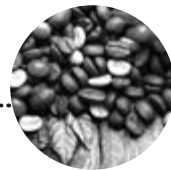
2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโลก ปี 2560/61 คาดว่าจะมี 9.47 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 9.33 ล้านตัน ของปี 2559/60 ร้อยละ 1.50 เนื่องจากมีความต้องการบริโภคเพิ่มขึ้นทั้งในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และบราซิล

(2) การส่งออก

การส่งออกกาแฟโลกปี 2560/61 คาดว่าจะมี 7.82 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 7.80 ล้านตัน ในปี 2559/60 ร้อยละ 0.26 ต่อปี ประเทศที่ส่งออกเพิ่มขึ้นมากที่สุดได้แก่ บราซิล โดยคาดว่าจะส่งออก ในปี 2560/61 เท่ากับปี 2559/60 รองลงมา ได้แก่ เวียดนาม โดยคาดว่าจะส่งออกในปี 2560/61 ปริมาณ 1.60 ล้านตัน ลดลง จาก 1.65 ล้านตัน ของปี 2559/60 ร้อยละ 3.03 และโคลัมเบีย คาดว่าจะส่งออกทรงตัวเท่ากับปี 2559/60

(3) การนำเข้า

การนำเข้าเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูปโลกปี 2560/61 คาดว่าจะมี 7.65 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 7.61 ล้านตัน ในปี 2559/60 ร้อยละ 0.53 ต่อปี ประเทศที่นำเข้ามากที่สุด ได้แก่ กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป 2.79 ล้านตัน ลดลงจากปี 2559/60 ร้อยละ 0.36 และสหรัฐอเมริกา 1.58 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2560/61 ร้อยละ 1.28

(4) ราคา

ราคาเมล็ดกาแฟตลาดโลก คาดว่าจะเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากปริมาณความต้องการใช้ของโลกเพิ่มขึ้น

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

คาดว่าผลผลิตจะเพิ่มขึ้น เนื่องภาครัฐมีการส่งเสริมให้ปลูกกาแฟแซมในสวนไม้ผลไม้ยืนต้น และพื้นที่ป่าชุมชน เมื่อปี 2557 ซึ่งเริ่มให้ผลผลิตในปีนี้ ส่งผลให้ผลผลิตในปีเพิ่มขึ้น

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2561 คาดว่ามีความต้องการใช้ 95,000 ตัน เพิ่มขึ้น จาก 90,000 ตัน ในปี 2560 ร้อยละ 5.55 เนื่องจากความต้องการของโรงงานแปรรูปเพิ่มขึ้น ทั้งเพื่อการบริโภคภายในประเทศและเพื่อการส่งออก

(2) การส่งออก

ปี 2561 คาดว่าการส่งออกเมล็ดกาแฟจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากความต้องการของโรงงานแปรรูปที่ต้องการนำเข้าเมล็ดกาแฟเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่ายังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง จะทำให้การส่งออกเมล็ดกาแฟมีไม่มากนัก

(3) การนำเข้า

ปี 2561 คาดว่าจะมีการนำเข้าเมล็ดกาแฟเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จากความต้องการบริโภคภายในประเทศและนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อส่งออก

(4) ราคา

ในปี 2561 คาดว่าราคาที่เกษตรกรขายได้จะใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นไปตามทิศทางของตลาดโลก

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต และการส่งออก

2.3.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต

(1) ราคากาแฟในช่วงหลายปีที่ผ่านมาค่อนข้างต่ำ เนื่องจากต้นยางพารา ปาล์มน้ำมัน และไม้ผล เช่น ทูเรียน ที่เกษตรกรปลูกไว้เริ่มให้ผลผลิต จึงโค่นต้นกาแฟที่ไม่สมบูรณ์และอายุมากออก ผลผลิตจึงมีแนวโน้มลดลง

(2) สภาพอากาศแปรปรวน ฝนตกในช่วงติดผล และสภาพอากาศแล้งยาวนานในช่วงต้นกาแฟออกดอก ทำให้ติดผลน้อย

(3) สภาพดินเสื่อมและเป็นกรดจากการใช้ปุ๋ยเคมีในปริมาณมากมาเป็นเวลานาน ส่งผลกระทบต่อต้นกาแฟ

2.3.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก

ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปในประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้น จากกระแสความต้องการบริโภคในประเทศ ในขณะที่ผลผลิตในประเทศมีน้อย ทำให้การส่งออกเมล็ดกาแฟมีปริมาณค่อนข้างคงที่ แต่การส่งออกกาแฟสำเร็จรูปมีทิศทางเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 1 ผลผลิตกาแฟของโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2555/56	2556/57	2557/58	2558/59	2559/60	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2560/61*
1. บราซิล	3.46	3.43	3.26	2.96	3.37	-1.98	3.13
2. เวียดนาม	1.59	1.79	1.64	1.74	1.60	-0.16	1.72
3. โคลัมเบีย	0.60	0.72	0.80	0.84	0.87	9.39	0.88
4. อินโดนีเซีย	0.71	0.71	0.63	0.73	0.64	-1.78	0.65
5. เอธิโอเปีย	0.39	0.38	0.39	0.39	0.39	0.26	0.39
6. ฮอนดูรัส	0.28	0.26	0.31	0.32	0.38	8.53	0.39
7. อินเดีย	0.32	0.30	0.33	0.35	0.31	0.91	0.33
8. เปรู	0.26	0.26	0.17	0.21	0.25	-2.88	0.27
9. ยูกันดา	0.22	0.23	0.21	0.22	0.25	2.13	0.26
10. เม็กซิโก	0.28	0.24	0.19	0.14	0.20	-11.41	0.23
อื่น ๆ	1.37	1.28	1.29	1.29	1.29	-1.12	1.32
รวม	9.48	9.60	9.22	9.19	9.55	-0.29	9.57

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: United States Department of Agriculture, June 2017

ตารางที่ 2 ผลผลิตกาแฟพันธุ์อะราบิกาของโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2555/56	2556/57	2557/58	2558/59	2559/60	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2560/61*
1. บราซิล	2.53	2.51	2.24	2.17	2.74	0.14	2.43
2. โคลัมเบีย	0.60	0.72	0.80	0.84	0.87	9.39	0.88
3. เอธิโอเปีย	0.39	0.38	0.39	0.39	0.39	0.26	0.39
4. ฮอนดูรัส	0.28	0.26	0.31	0.32	0.38	8.53	0.39
5. เปรู	0.26	0.26	0.17	0.21	0.25	-2.88	0.27
6. เม็กซิโก	0.27	0.23	0.18	0.13	0.19	-11.96	0.22
7. กัวเตมาลา	0.24	0.21	0.19	0.19	0.18	-6.53	0.17
8. นิคารากัว	0.12	0.12	0.13	0.13	0.14	3.96	0.15
9. อินเดีย	0.10	0.10	0.10	0.10	0.09	-2.09	0.09
10. คอสตาริกา	0.10	0.09	0.08	0.10	0.08	-3.35	0.09
อื่น ๆ	0.68	0.67	0.60	0.61	0.62	-2.75	0.63
รวม	5.57	5.55	5.19	5.19	5.93	0.58	5.71

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: United States Department of Agriculture, June 2017

ตารางที่ 3 ผลผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสตาของโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2555/56	2556/57	2557/58	2558/59	2559/60	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2560/61*
1. เวียดนาม	1.54	1.72	1.58	1.67	1.54	-0.29	1.65
2. บราซิล	0.93	0.92	1.02	0.80	0.63	-8.78	0.70
3. อินโดนีเซีย	0.59	0.60	0.55	0.64	0.56	-0.40	0.58
4. อินเดีย	0.22	0.20	0.23	0.24	0.23	2.75	0.24
5. ยูกันดา	0.17	0.18	0.17	0.17	0.21	3.72	0.22
6. มาเลเซีย	0.08	0.09	0.13	0.13	0.13	14.32	0.13
7. ไควอูว์ โคท	0.11	0.10	0.08	0.10	0.09	-3.93	0.09
8. ไทย	0.06	0.06	0.06	0.04	0.05	-7.41	0.04
9. คามeroon	0.03	0.02	0.03	0.03	0.03	4.14	0.03
10. แทนซาเนีย	0.03	0.02	0.03	0.03	0.03	4.14	0.03
อื่น ๆ	0.15	0.15	0.15	0.15	0.12	-4.36	0.14
รวม	3.91	4.06	4.03	4.00	3.62	-1.68	3.85

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: United States Department of Agriculture, June 2017

ตารางที่ 4 ความต้องการใช้กาแฟของโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2555/56	2556/57	2557/58	2558/59	2559/60	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2560/61*
1. สหภาพยุโรป	2.60	2.49	2.63	2.65	2.67	1.16	2.69
2. สหรัฐอเมริกา	1.38	1.43	1.41	1.51	1.53	2.64	1.56
3. บราซิล	1.21	1.21	1.23	1.23	1.23	0.49	1.24
4. ญี่ปุ่น	0.45	0.47	0.47	0.48	0.50	2.34	0.51
5. ฟิลิปปินส์	0.26	0.22	0.25	0.37	0.43	16.49	0.42
6. แคนาดา	0.25	0.28	0.27	0.27	0.28	1.92	0.29
7. รัสเซีย	0.25	0.25	0.24	0.26	0.27	1.95	0.28
8. อินโดนีเซีย	0.17	0.15	0.17	0.19	0.20	5.77	0.20
9. เอธิโอเปีย	0.19	0.19	0.18	0.19	0.19	0.00	0.19
10. จีน	0.10	0.13	0.14	0.18	0.19	17.46	0.19
อื่น ๆ	1.67	1.72	1.75	1.81	1.84	2.48	1.90
รวม	8.53	8.54	8.74	9.14	9.33	2.50	9.47

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: United States Department of Agriculture, June 2017

ตารางที่ 5 ปริมาณการส่งออกเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2555/56	2556/57	2557/58	2558/59	2559/60	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2560/61*
1. บราซิล	1.84	2.05	2.19	2.13	1.98	1.87	1.98
2. เวียดนาม	1.48	1.70	1.29	1.77	1.65	2.61	1.60
3. โคลัมเบีย	0.53	0.66	0.75	0.74	0.79	9.56	0.79
4. อินโดนีเซีย	0.62	0.62	0.52	0.59	0.48	-5.46	0.49
5. ฮอนดูรัส	0.27	0.24	0.29	0.30	0.37	8.91	0.38
6. อินเดีย	0.29	0.30	0.29	0.34	0.33	3.91	0.33
7. เปรู	0.25	0.25	0.17	0.20	0.24	-3.00	0.26
8. ยูกันดา	0.21	0.22	0.20	0.21	0.24	2.23	0.24
9. เอธิโอเปีย	0.21	0.20	0.21	0.20	0.20	-0.97	0.20
10. มาเลเซีย	0.13	0.13	0.17	0.18	0.20	12.60	0.21
อื่น ๆ	1.54	1.36	1.34	1.34	1.32	-3.18	1.34
รวม	7.37	7.73	7.42	8.00	7.80	1.49	7.82

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: United States Department of Agriculture, June 2017

ตารางที่ 6 ปริมาณการส่งออกเมล็ดกาแฟของโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2555/56	2556/57	2557/58	2558/59	2559/60	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2560/61*
1. บราซิล	1.63	1.84	1.98	1.91	1.76	1.93	1.76
2. เวียดนาม	1.43	1.64	1.19	1.62	1.50	0.84	1.44
3. โคลัมเบีย	0.49	0.62	0.70	0.69	0.74	9.76	0.74
4. อินโดนีเซีย	0.50	0.51	0.41	0.48	0.43	-3.56	0.44
5. ฮอนดูรัส	0.27	0.24	0.29	0.30	0.37	8.91	0.38
6. เปรู	0.25	0.25	0.17	0.20	0.24	-3.00	0.26
7. ยูกันดา	0.21	0.22	0.20	0.21	0.24	2.23	0.24
8. อินเดีย	0.21	0.20	0.20	0.24	0.24	4.60	0.24
9. เอธิโอเปีย	0.21	0.20	0.21	0.20	0.20	-0.97	0.20
10. กัวเตมาลา	0.23	0.19	0.18	0.18	0.17	-6.37	0.17
อื่น ๆ	0.87	0.69	0.69	0.75	0.75	-2.11	0.79
รวม	6.30	6.60	6.22	6.78	6.64	1.33	6.66

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: United States Department of Agriculture, June 2017

ตารางที่ 7 ปริมาณการส่งออกกาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2555/56	2556/57	2557/58	2558/59	2559/60	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2560/61*
1. บราซิล	0.21	0.21	0.21	0.22	0.22	1.41	0.22
2. มาเลเซีย	0.13	0.13	0.17	0.18	0.20	12.60	0.21
3. เวียดนาม	0.05	0.05	0.08	0.12	0.12	30.04	0.13
4. อินเดีย	0.09	0.10	0.09	0.10	0.09	0.00	0.09
5. เม็กซิโก	0.05	0.06	0.05	0.05	0.06	1.84	0.06
6. โคลัมเบีย	0.04	0.04	0.04	0.05	0.05	6.92	0.05
7. อินโดนีเซีย	0.12	0.11	0.11	0.11	0.05	-16.06	0.05
8. ไทย	0.10	0.13	0.12	0.06	0.05	-19.42	0.04
9. สหภาพยุโรป	0.02	0.03	0.01	0.03	0.03	8.45	0.02
10. เอกวาดอร์	0.06	0.05	0.05	0.04	0.03	-14.87	0.02
อื่น ๆ	0.04	0.03	0.05	0.06	0.05	12.07	0.06
รวม	0.91	0.94	0.98	1.02	0.95	1.69	0.95

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: United States Department of Agriculture, June 2017

ตารางที่ 8 ปริมาณการนำเข้าเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2555/56	2556/57	2557/58	2558/59	2559/60	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2560/61*
1. สหภาพยุโรป	2.70	2.68	2.71	2.75	2.80	0.99	2.79
2. สหรัฐอเมริกา	1.42	1.49	1.44	1.51	1.56	2.03	1.58
3. ญี่ปุ่น	0.50	0.47	0.49	0.49	0.50	0.42	0.51
4. ฟิลิปปินส์	0.23	0.19	0.23	0.37	0.40	19.40	0.39
5. แคนาดา	0.25	0.28	0.27	0.27	0.28	1.92	0.29
6. รัสเซีย	0.25	0.25	0.24	0.28	0.27	2.71	0.28
7. จีน	0.09	0.10	0.11	0.18	0.18	21.82	0.19
8. เกาหลีใต้	0.11	0.13	0.14	0.15	0.16	9.34	0.16
9. สวิตเซอร์แลนด์	0.14	0.14	0.15	0.15	0.16	3.42	0.16
10. แอลจีเรีย	0.12	0.14	0.13	0.14	0.14	3.13	0.14
อื่น ๆ	1.19	1.15	1.13	1.17	1.16	0.34	1.16
รวม	7.00	7.02	7.04	7.46	7.61	2.31	7.65

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: United States Department of Agriculture, June 2017

ตารางที่ 9 ปริมาณการนำเข้าเมล็ดกาแฟของโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2555/56	2556/57	2557/58	2558/59	2559/60	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2560/61*
1. สหภาพยุโรป	2.70	2.68	2.71	2.75	2.80	0.99	2.79
2. สหรัฐอเมริกา	1.40	1.47	1.41	1.51	1.55	2.23	1.56
3. ญี่ปุ่น	0.45	0.41	0.43	0.44	0.44	0.26	0.45
4. แคนาดา	0.14	0.15	0.15	0.17	0.18	6.48	0.18
5. รัสเซีย	0.12	0.14	0.13	0.15	0.16	6.66	0.16
6. สวิตเซอร์แลนด์	0.14	0.14	0.15	0.15	0.16	3.42	0.16
7. เกาหลีใต้	0.10	0.12	0.13	0.14	0.14	8.62	0.15
8. แอลจีเรีย	0.11	0.14	0.13	0.14	0.14	4.94	0.14
9. มาเลเซีย	0.08	0.08	0.08	0.09	0.11	7.84	0.13
10. ออสเตรเลีย	0.07	0.07	0.08	0.09	0.08	5.32	0.08
อื่น ๆ	0.08	0.76	0.76	0.81	0.75	57.46	0.73
รวม	5.39	6.16	6.16	6.44	6.51	1.65	6.53

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: United States Department of Agriculture, June 2017

ตารางที่ 10 ปริมาณการนำเข้ากาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2555/56 - 2560/61

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2555/56	2556/57	2557/58	2558/59	2559/60	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2560/61*
1. ฟิลิปปินส์	0.20	0.18	0.21	0.33	0.36	19.50	0.36
2. รัสเซีย	0.11	0.10	0.09	0.10	0.09	-3.93	0.10
3. จีน	0.03	0.04	0.05	0.10	0.09	36.53	0.09
4. แคนาดา	0.07	0.08	0.08	0.08	0.08	2.71	0.08
5. ญี่ปุ่น	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.00	0.05
6. ยูเครน	0.05	0.04	0.03	0.03	0.03	-12.27	0.03
7. อินโดนีเซีย	0.04	0.03	0.04	0.04	0.03	-2.84	0.02
8. อิหร่าน	0.01	0.01	0.004	0.01	0.02	14.87	0.02
9. สหรัฐอเมริกา	0.02	0.02	0.03	0.01	0.02	-6.70	0.02
10. อาร์เจนตินา	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.00	0.02
อื่น ๆ	0.14	0.15	0.14	0.13	0.13	2.87	0.14
รวม	0.74	0.72	0.74	0.90	0.92	6.81	0.93

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: United States Department of Agriculture, June 2017

ตารางที่ 11 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ กาแฟของไทย ปี 2555/56 - 2560/61

ปี	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2555/56	298,337	37,569	126
2556/57	260,968	37,950	145
2557/58	251,433	26,089	104
2558/59	254,947	30,579	120
2559/60	253,054	25,909	102
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-3.46	-9.15	-5.94
2560/61*	260,316	26,173	101

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 12 ต้นทุนการผลิตเมล็ดกาแฟของไทย ปี 2556 - 2560

ปี	ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	ต้นทุนต่อหน่วย (บาท/กก.)
2556	4,832.23	1,565.99	6,398.22	50.78
2557	5,323.06	1,579.20	6,902.26	47.60
2558	4,699.15	1,610.97	6,310.12	60.67
2559	4,939.24	1,606.57	6,545.81	54.55
2560*	4,610.08	1,633.05	6,243.13	61.21
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-1.68	1.02	-1.02	5.23

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 13 ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปในประเทศ ปี 2556 - 2561

ปี	ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงาน (ตัน)
2556	70,000
2557	75,000
2558	80,000
2559	85,000
2560	90,000
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	6.48
2561*	95,000

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

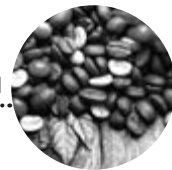
ตารางที่ 14 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูป ปี 2556 - 2561

ปริมาณ: ตัน
มูลค่า: ล้านบาท

ปี	เมล็ดกาแฟ		กาแฟสำเร็จรูป	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2556	368	76	1,621	303
2557	567	111	6,316	860
2558	627	125	7,595	1,007
2559	518	122	6,915	1,068
2560*	438	100	4,631	621
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2.61	6.65	24.48	17.96
2561*	451	107	5,742	727

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 15 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูป ปี 2556 - 2561

ปริมาณ: ตัน
มูลค่า: ล้านบาท

ปี	เมล็ดกาแฟ		กาแฟสำเร็จรูป	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2556	34,907	2,417	6,427	2,041
2557	47,413	3,411	7,015	2,124
2558	58,191	4,042	6,972	2,116
2559	47,434	3,553	6,445	1,865
2560*	54,583	4,772	5,933	1,803
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	9.36	15.04	-2.42	-3.71
2561*	59,692	5,489	5,789	1,736

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 16 ราคาเมล็ดกาแฟดิบ ปี 2556 - 2561

หน่วย: บาท/กก.

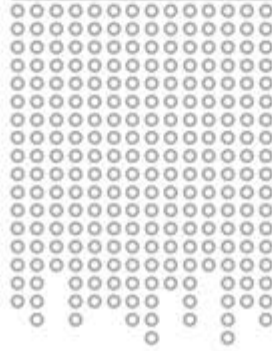
ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้ ^{1/}	ราคากาแฟโรบัสตา (นิวยอร์ก) ^{2/}	ราคากาแฟอะราบิกา (นิวยอร์ก) ^{2/}	ราคากาแฟโรบัสตา (ลอนดอน) ^{3/}
2556	71.16	68.17	96.69	57.14
2557	64.94	75.42	145.08	64.73
2558	68.30	66.56	120.89	58.96
2559	62.38	66.43	121.64	63.88
2560*	82.50	79.01	116.49	79.96
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2.59	1.70	1.98	6.81
2561*	83.50	83.35	122.89	84.35

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/} International Coffee Organization, October 2016

^{3/} Robusta Coffee Futures/Global Derivatives, October 2016

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2561

Office of Agricultural Economics

9

สับปะรด

1. สถานการณ์ ปี 2560

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2556 - 2560 ผลผลิตลดลงร้อยละ 2.92 ต่อปี จากผลผลิต 24.53 ล้านตัน ในปี 2556 ลดลงเป็น 23.00 ล้านตัน ในปี 2560 โดยผลผลิตในปี 2560 เพิ่มขึ้นจาก 21.50 ล้านตัน ของปี 2559 ร้อยละ 6.98 เนื่องจาก สภาพอากาศในประเทศผู้ผลิตสำคัญ เช่น ไทย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย เอื้ออำนวยต่อการผลิต

1.1.2 การตลาด

(1) การส่งออก

1) สับปะรดกระป๋อง (รหัส 200820) ปี 2556 - 2560 ปริมาณการส่งออกสับปะรดกระป๋องเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.63 ต่อปี จากปริมาณ 1,051 พันตัน ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็น 1,150 พันตัน ในปี 2560 โดยในปี 2560 ไทยส่งออกมากที่สุดปริมาณ 527 พันตัน หรือร้อยละ 45.83 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ส่งออกปริมาณ 401 พันตัน และ 131 พันตัน หรือร้อยละ 34.87 และร้อยละ 11.39 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับมูลค่าการส่งออกสับปะรดกระป๋องเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.06 ต่อปี จากมูลค่า 976.17 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็น 1,228.78 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2560 โดยในปี 2560 ไทยส่งออกมากที่สุดมูลค่า 583.34 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 47.47 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ส่งออกมูลค่า 331.23 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ 147.92 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 26.96 และร้อยละ 12.04 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด ตามลำดับ

2) น้ำสับปะรด (รหัส 200949) ปี 2556 - 2560 ปริมาณการส่งออกน้ำสับปะรดเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.08 ต่อปี จากปริมาณ 413 พันตัน ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็น 451 พันตัน โดยในปี 2560 ฟิลิปปินส์ส่งออกมากที่สุด ปริมาณ 192 พันตัน หรือร้อยละ 42.57 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ไทย และเนเธอร์แลนด์ ส่งออกปริมาณ 102 พันตัน และ 56 พันตัน หรือร้อยละ 22.62 และร้อยละ 12.41 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับมูลค่าการส่งออกน้ำสับปะรดเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.42 ต่อปี จากมูลค่า 402.08 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็น 582.45 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2560 โดยในปี 2560 ไทยส่งออกมากที่สุดมูลค่า 144.35 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 24.78 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ เนเธอร์แลนด์และฟิลิปปินส์ ส่งออกมูลค่า 134.89 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ 88.80 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 23.16 และร้อยละ 15.25 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด ตามลำดับ

(2) การนำเข้า

1) สับปะรดกระป๋อง (รหัส 200820) ปี 2560 สหรัฐอเมริกานำเข้ามากที่สุดปริมาณ 343 พันตัน หรือร้อยละ 35.43 ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ เยอรมนีและสเปน นำเข้าปริมาณ 87 พันตัน และ 45 พันตัน หรือร้อยละ 8.99 และร้อยละ 4.65 ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับมูลค่าการนำเข้าสับปะรดกระป๋อง สหรัฐอเมริกานำเข้ามากที่สุดมูลค่า 371.59 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 32.71 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ เยอรมนีและสเปน นำเข้ามูลค่า 104.47 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ 64.95 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 9.20 และร้อยละ 5.72 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด ตามลำดับ

2) **น้ำสับปะรด** (รหัส 200949) ในปี 2560 สหรัฐอเมริกานำเข้ามากที่สุดปริมาณ 179 พันตัน หรือร้อยละ 47.22 ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ เนเธอร์แลนด์และสเปน นำเข้าปริมาณ 67 พันตัน และ 20 พันตัน หรือร้อยละ 17.69 และร้อยละ 5.28 ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับมูลค่าการนำเข้าน้ำสับปะรด เนเธอร์แลนด์นำเข้ามากที่สุดมูลค่า 160.53 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 28.46 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกาและสเปน มูลค่า 88.39 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ 51.41 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 15.67 และร้อยละ 9.12 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด ตามลำดับ

(3) ราคา

1) ราคาส่งออก

- สับปะรดกระป๋อง (รหัส 200820) ปี 2556 - 2560 ราคาส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.31 ต่อปี จากตันละ 928 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็นตันละ 1,068 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2560 โดยในปี 2560 ราคาส่งออกสับปะรดกระป๋องของเนเธอร์แลนด์มีราคาสูงที่สุดตันละ 1,721 ดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมา ได้แก่ เยอรมนีและอินโดนีเซีย ราคาส่งออกตันละ 1,403 ดอลลาร์สหรัฐฯ และ 1,130 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

- น้ำสับปะรด (รหัส 200949) ปี 2556 - 2560 ราคาส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.98 ต่อปี จากตันละ 972 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็นตันละ 1,292 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2560 โดยในปี 2560 ราคาส่งออกน้ำสับปะรดของเนเธอร์แลนด์มีราคาสูงที่สุดตันละ 2,395 ดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมา ได้แก่ คอสตาริกาและไทย ราคาส่งออกตันละ 2,205 ดอลลาร์สหรัฐฯ และ 1,420 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

2) ราคานำเข้า

- สับปะรดกระป๋อง (รหัส 200820) ปี 2556 - 2560 ราคานำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.77 ต่อปี จากตันละ 1,050 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็นตันละ 1,172 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2560 โดยในปี 2560 ราคานำเข้าสับปะรดกระป๋องของสเปน มีราคาสูงที่สุดตันละ 1,433 ดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมา ได้แก่ เนเธอร์แลนด์และเยอรมนี ราคาส่งออกตันละ 1,285 ดอลลาร์สหรัฐฯ และ 1,200 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

- น้ำสับปะรด (รหัส 200949) ปี 2556 - 2560 ราคานำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.18 ต่อปี จากตันละ 962 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็นตันละ 1,489 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2560 โดยในปี 2560 ราคานำเข้าน้ำสับปะรดของสเปนมีราคาสูงที่สุดตันละ 2,516 ดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมา ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ และอิตาลี ราคานำเข้าตันละ 2,411 ดอลลาร์สหรัฐฯ และ 2,393 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2556 - 2560 ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.52 และร้อยละ 0.87 ต่อปี จากผลผลิต 2.07 ล้านตัน ผลผลิตต่อไร่ 3.88 ตัน ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็นผลผลิต 2.17 ล้านตัน ผลผลิตต่อไร่ 4.13 ตัน ในปี 2560 ตามลำดับ สำหรับเนื้อที่เก็บเกี่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.64 ต่อปี ทั้งนี้ ในช่วงปี 2557 เนื้อที่เก็บเกี่ยวมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากราคาที่เกษตรกรขายได้ตกต่ำในปี 2555 - 2556 ทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน อย่างไรก็ตามตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา เนื้อที่เก็บเกี่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลมาจากราคาสับปะรดโรงงานที่เกษตรกรขายได้ตั้งแต่ปลายปี 2557 อยู่ในเกณฑ์สูง

จูงใจให้เกษตรกรขยายการปลูกสับปะรดในพื้นที่ว่าง และปลูกแซมในสวนยางพาราที่ปลูกใหม่ รวมทั้งมีการปลูกแทนพืชไร่ชนิดอื่น ๆ เช่น มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน เป็นต้น

1.2.2 การตลาด

(1) การบริโภค

ผลผลิตสับปะรดประมาณร้อยละ 10 ของผลผลิตทั้งหมด จะบริโภคในประเทศในรูปแบบสด สำหรับผลิตภัณฑ์สับปะรดแปรรูปที่ผลิตได้จะส่งออกประมาณร้อยละ 90

(2) การส่งออก

1) **สับปะรดกระป๋อง** (รหัส 200820) ปี 2556 - 2560 ปริมาณส่งออกลดลงร้อยละ 1.95 ต่อปี จากปริมาณ 0.56 ล้านตัน ในปี 2556 ลดลงเป็น 0.53 ล้านตัน ในปี 2560 โดยปริมาณส่งออกปี 2560 เพิ่มขึ้นจาก 0.49 ล้านตัน ของปี 2559 ร้อยละ 7.52 สำหรับมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.23 ต่อปี จากมูลค่า 15,453 ล้านบาท ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็น 20,400 ล้านบาท ในปี 2560 โดยมูลค่าการส่งออกปี 2560 ลดลงจาก 20,736 ล้านบาท ในปี 2559 ร้อยละ 1.62

2) **น้ำสับปะรด** (รหัส 200941 และ 200949) ปี 2556 - 2560 ปริมาณส่งออกลดลงร้อยละ 7.49 ต่อปี จากปริมาณ 0.14 ล้านตัน ในปี 2556 ลดลงเป็น 0.10 ล้านตัน ในปี 2560 โดยปริมาณการส่งออกปี 2560 เพิ่มขึ้นจาก 0.09 ล้านตัน ของปี 2559 ร้อยละ 11.11 สำหรับมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.43 ต่อปี จาก 4,551 ล้านบาท ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็น 5,050 ล้านบาท ในปี 2560 โดยมูลค่าการส่งออกปี 2560 ลดลงจาก 6,459 ล้านบาท ของปี 2559 ร้อยละ 21.81

(3) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

- สับปะรดโรงงาน ปี 2556 - 2560 ราคาสับปะรดโรงงานที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.93 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 4.53 บาท ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 5.56 บาท ในปี 2560 โดยราคา สับปะรดโรงงานที่เกษตรกรขายได้ปี 2560 ลดลงจากกิโลกรัมละ 10.18 บาท ของปี 2559 ร้อยละ 45.38 เนื่องจาก ช่วงปี 2558 - 2559 ราคาสับปะรดอยู่ในเกณฑ์สูง ทำให้เกษตรกรมีการขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในจังหวัด ที่ไม่มีโรงงานแปรรูปสับปะรดตั้งอยู่ ประกอบกับสับปะรดที่ปลูกในปี 2559 เริ่มให้ผลผลิต ส่งผลให้ผลผลิตออกสู่ ตลาดมาก รวมทั้งสภาพอากาศแปรปรวน ส่งผลให้คุณภาพผลผลิตไม่ตรงตามความต้องการของโรงงานแปรรูป สับปะรด

- สับปะรดบริโภคสด ปี 2556 - 2560 ราคาสับปะรดบริโภคสดที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 12.55 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 7.42 บาท ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 10.97 บาท ในปี 2560 โดยราคา ที่เกษตรกรขายได้ปี 2560 ลดลงจากจากกิโลกรัมละ 13.45 บาท ในปี 2559 ร้อยละ 18.44

2) **ราคาจำหน่ายส่งตลาดกรุงเทพฯ** ปี 2556 - 2560 ราคาจำหน่ายส่งสับปะรดบริโภคสด (ศรีราชา เบอร์ 1) เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.46 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 15.21 บาท ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 18.65 บาท ในปี 2560 โดยราคาจำหน่ายส่งสับปะรดบริโภคสด (ศรีราชา เบอร์ 1) ปี 2560 ลดลงจากกิโลกรัมละ 22.25 บาท ของปี 2559 ร้อยละ 16.18

3) ราคาส่งออก

- สับปะรดกระป๋อง (รหัส 200820) ปี 2556 - 2560 ราคาส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.49 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 27.27 บาท ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 38.50 บาท ในปี 2560 โดยราคาส่งออก สับปะรดกระป๋อง ปี 2560 ลดลงจากกิโลกรัมละ 42.22 บาท ของปี 2559 ร้อยละ 8.82

- น้ำสับปะรด (รหัส 200941 และ 200949) ปี 2556 - 2560 ราคาส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.90 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 32.11 บาท ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 50.50 บาท ในปี 2560 โดยราคา ส่งออกน้ำสับปะรดปี 2560 ลดลงจากกิโลกรัมละ 74.45 บาท ของปี 2559 ร้อยละ 32.17

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

คาดว่า ผลผลิตสับปะรดของโลกในภาพรวมจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจาก สภาพอากาศในประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย เอื้ออำนวยต่อการผลิต

2.1.2 การตลาด

คาดว่า การส่งออกสับปะรดของโลกในภาพรวมจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจาก กำลังซื้อของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป มีแนวโน้มขยายตัว ซึ่งเป็นผลมาจากภาวะเศรษฐกิจที่เริ่มฟื้นตัว

2.1.3 ราคา

คาดว่า ราคาส่งออกสับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด จะมีแนวโน้มลดลงจากปีที่ผ่านมา เนื่องจาก ปริมาณผลผลิตสับปะรดของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ประกอบกับตัวแทนการค้า (Broker) จะรักษาระดับราคาให้ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

คาดว่า มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 581,646 ไร่ ผลผลิต 2.46 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 4.23 ตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 10.43 ร้อยละ 13.22 และร้อยละ 2.52 ตามลำดับ เนื่องจาก เนื้อที่ปลูกสับปะรด ในปี 2558 และ 2559 เริ่มให้ผลผลิต สำหรับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น สภาพอากาศเอื้ออำนวย ส่งผลให้ผลผลิตรวมทั้งประเทศเพิ่มขึ้น

2.2.2 การตลาด

(1) ราคา

1) **ราคาที่เกษตรกรขายได้** คาดว่า จะมีแนวโน้มใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นผลมาจากราคาส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดของไทยมีแนวโน้มลดลงจากปีที่ผ่านมา ประกอบกับโรงงานแปรรูปสับปะรดมีความต้องการวัตถุดิบสับปะรดเพื่อทำการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดที่อยู่ในภาวะค่อนข้างคงที่

2) **ราคาส่งออก** คาดว่า ราคาส่งออกสับปะรดกระป๋อง และน้ำสับปะรดของไทย ลดลงจากปีที่ผ่านมา เนื่องจาก ปริมาณผลผลิตสับปะรดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รวมทั้งตัวแทนการค้า (Broker) จะรักษาระดับราคาให้ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา

(2) การส่งออก

คาดว่า การส่งออกสับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจาก ตลาดส่งออกที่สำคัญของไทย ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป มีกำลังซื้อเพิ่มขึ้น

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

2.3.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต

(1) สภาพอากาศ เนื่องจากแหล่งผลิตสับปะรดสำคัญส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณเชิงเขา ต้องอาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติ โดยคาดว่า ปี 2561 สภาพอากาศจะเอื้ออำนวยต่อการผลิตสับปะรด ส่งผลให้ผลผลิตรวมทั้งประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

(2) นโยบายรัฐบาล ในการส่งเสริมการผลิตในรูปแบบแปลงใหญ่ ซึ่งสนับสนุนให้ผลิตในเขตพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกสับปะรด และในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์รับรอง โดยคาดว่า ผลผลิตจะมีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงงานแปรรูป

2.3.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อส่งออก

(1) ภาวะเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศคู่ค้าสำคัญ คาดว่า ภาวะเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกาเริ่มฟื้นตัว ทำให้ผู้บริโภคมีกำลังซื้อเพิ่มขึ้น

(2) ค่าเงินบาท คาดว่า ค่าเงินบาทอาจอ่อนค่าลง เพื่อผลักดันภาคการส่งออกของไทยให้ขยายตัว จะเป็นปัจจัยสนับสนุนต่อภาคอุตสาหกรรมสับปะรดไทย โดยทำให้ราคาผลิตภัณฑสับปะรดของไทยลดลงเมื่อเทียบกับคู่แข่ง มีผลให้การส่งออกผลิตภัณฑสับปะรดของไทยปรับตัวดีขึ้น

(3) ราคาสินค้าของประเทศคู่แข่ง เนื่องจาก ฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย เป็นการผลิตโดยบริษัทขนาดใหญ่ ทำให้มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าไทย ประกอบกับได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรทั่วไป (GSP) ทำให้สามารถเสนอราคาจำหน่ายต่ำกว่าไทยได้ ซึ่งมีผลต่อการส่งออกผลิตภัณฑสับปะรดของไทย

ตารางที่ 1 ผลผลิตสับปะรดของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ปี 2556 - 2560

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2556	2557	2558 ^{1/}	2559 ^{1/}	2560 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ฟิลิปปินส์ ^{2/}	2.46	2.51	2.58	2.61	2.67	2.07
คอ스타ริกา	2.69	2.92	2.50	2.30	2.32	-5.16
ไทย ^{3/}	2.07	1.92	1.83	2.01	2.17	1.52
บราซิล	2.48	2.65	2.00	1.90	2.10	-6.45
อินโดนีเซีย	1.88	1.84	1.56	1.60	1.70	-3.36
อื่น ๆ	12.95	13.62	11.53	11.08	12.04	-3.47
รวม	24.53	25.44	22.00	21.50	23.00	-2.92

หมายเหตุ: ^{1/} ประมาณการ

^{2/} Philippine Statistics Authority

^{3/} ข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา: Food and Agricultural Organization of The United Nations (FAO), October 2017 (ปี 2556 – 2558)

ตารางที่ 2 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกสับประรดกระป๋องของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ปี 2556 - 2560

ปริมาณ: พันตัน มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	2556		2557		2558		2559		2560*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ไทย	565	502.22	528	504.75	491	564.16	494	590.61	527	583.34	-2.04	4.67
ฟิลิปปินส์	211	176.03	215	181.98	324	337.02	373	341.47	401	331.23	20.14	20.85
อินโดนีเซีย	154	134.55	171	165.69	172	192.25	123	152.49	131	147.92	-6.32	1.07
เนเธอร์แลนด์	27	43.3	25	41.04	19	33.33	25	43.46	25	43.03	-1.53	0.45
เยอรมนี	18	25.09	18	25.76	17	23.5	18	28.35	20	28.06	2.13	3.25
จีน	24	21.17	13	13.04	20	19.98	26	26.95	28	26.68	10.53	12.62
อื่น ๆ	52	73.81	50	71.31	48	66.43	46	69.21	18	68.52	-19.79	-1.77
รวม	1,051	976.17	1,020	1,003.57	1,091	1,236.67	1,105	1,252.54	1,150	1,228.78	2.63	7.06

หมายเหตุ: * ประมาณการ , (สับประรดกระป๋อง รหัส 200820)

ที่มา: Global Trade Information Services, October 2017

ตารางที่ 3 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกน้ำสับประรดของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ปี 2556 - 2560

ปริมาณ: พันตัน มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	2556		2557		2558		2559		2560*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ไทย	137	145.85	103	130.33	85	156.61	85	181.66	102	144.35	-7.52	3.16
เนเธอร์แลนด์	65	86.72	71	101.58	68	126.95	53	134.89	56	134.89	-5.73	12.38
ฟิลิปปินส์	115	63.45	126	73	87	60.15	173	89.70	192	88.80	14.36	9.18
คอซตาริกา	42	37.68	31	32.48	58	67.07	33	77.72	35	76.94	-2.98	25.86
อินโดนีเซีย	20	22.67	21	27.48	20	39.18	13	34.76	35	34.59	6.61	11.41
อื่น ๆ	34	45.71	43	52.41	56	96.31	50	110.73	31	102.88	-0.34	26.75
รวม	413	402.08	395	417.28	374	546.27	407	629.46	451	582.45	2.08	12.21

หมายเหตุ: * ประมาณการ , (น้ำสับประรด รหัส 200949)

ที่มา: Global Trade Information Services, October 2017

ตารางที่ 4 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าสับปะรดกระป๋องของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ปี 2556 - 2560

ปริมาณ: พันตัน มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	2556		2557		2558		2559		2560*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
สหรัฐอเมริกา	340	319.44	314	307.74	334	386.84	321	383.09	343	371.59	0.40	5.35
เยอรมนี	106	107.64	84	93.79	87	103.04	81	107.70	87	104.47	-4.22	0.79
สเปน	49	65.57	46	67.06	47	64.91	42	66.96	45	64.95	-2.58	-0.20
รัสเซีย	73	62.54	62	56.00	48	41.93	42	40.89	45	39.66	-12.69	-11.53
เนเธอร์แลนด์	31	36.79	42	47.38	36	47.68	41	58.69	44	56.93	7.00	11.49
อื่น ๆ	423	480.45	404	480.96	377	484.59	378	505.98	404	498.36	-1.57	1.25
รวม	1,022	1,072.43	952	1,052.93	929	1,128.99	905	1,163.31	968	1,135.96	-1.58	2.17

หมายเหตุ: * ประมาณการ , (สับปะรดกระป๋อง รหัส 200820)

ที่มา: Global Trade Information Services, October 2017

ตารางที่ 5 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าน้ำสับปะรดของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ปี 2556 - 2560

ปริมาณ: พันตัน มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	2556		2557		2558		2559		2560*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เนเธอร์แลนด์	73	87.64	89	111.38	81	153.97	62	165.50	67	160.53	-5.19	17.43
สหรัฐอเมริกา	140	46.18	133	44.50	148	65.73	174	91.13	179	88.39	7.90	22.33
สเปน	30	40.25	33	44.24	27	48.33	19	53.00	20	51.41	-12.74	6.93
อิตาลี	17	21.45	15	20.37	17	30.83	12	32.74	13	31.75	-7.32	13.42
ฝรั่งเศส	13	17.78	15	20.30	15	23.86	13	30.76	14	30.45	0.05	16.09
อื่น ๆ	110	155.89	108	158.77	90	173.91	80	203.50	86	201.47	-7.62	7.91
รวม	384	369.19	393	399.56	378	496.64	360	576.62	379	564.01	-1.11	12.91

หมายเหตุ: * ประมาณการ , (น้ำสับปะรด รหัส 200949)

ที่มา: Global Trade Information Services, October 2017

ตารางที่ 6 ราคาส่งออกสับประดกระป๋องของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ปี 2556 - 2560

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เนเธอร์แลนด์	1,576	1,668	1,784	1,755	1,721	2.29
เยอรมนี	1,433	1,423	1,366	1,549	1,403	0.43
อินโดนีเซีย	870	970	1,120	1,230	1,130	7.90
ไทย	890	960	1,150	1,190	1,107	6.73
จีน	870	1,030	1,010	1,060	950	2.07
ฟิลิปปินส์	830	850	1,040	920	826	0.70
เฉลี่ย	928	984	1,134	1,133	1,068	4.31

หมายเหตุ: * ประมาณการ , (สับประดกระป๋อง รหัส 200820)

ที่มา: Global Trade Information Services, October 2017

ตารางที่ 7 ราคาส่งออกน้ำสับประดของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ปี 2556 - 2560

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เนเธอร์แลนด์	1,326	1,422	1,865	2,562	2,395	19.38
คอซตาริกา	900	1,040	1,160	2,340	2,205	29.73
ไทย	1,070	1,270	1,840	2,130	1,420	11.44
อินโดนีเซีย	1,150	1,310	1,930	2,740	991	4.50
ฟิลิปปินส์	550	580	690	520	463	-4.43
เฉลี่ย	972	1,056	1,456	1,547	1,292	9.98

หมายเหตุ: * ประมาณการ , (น้ำสับประด รหัส 200949)

ที่มา: Global Trade Information Services, October 2017

ตารางที่ 8 ราคานำเข้าสับปะรดกระป๋องของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ปี 2556 - 2560

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สเปน	1,329	1,446	1,392	1,580	1,433	2.42
เนเธอร์แลนด์	1,203	1,141	1,340	1,417	1,285	3.55
เยอรมนี	1,018	1,118	1,187	1,324	1,200	5.11
สหรัฐอเมริกา	940	980	1,160	1,200	1,083	4.98
รัสเซีย	860	900	880	970	877	1.15
เฉลี่ย	1,050	1,106	1,217	1,285	1,172	3.77

หมายเหตุ: * ประมาณการ , (สับปะรดกระป๋อง รหัส 200820)

ที่มา: Global Trade Information Services, October 2017

ตารางที่ 9 ราคานำเข้าน้ำสับปะรดของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ปี 2556 - 2560

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สเปน	1,327	1,354	1,823	2,776	2,516	22.11
เนเธอร์แลนด์	1,202	1,251	1,892	2,659	2,411	23.94
อิตาลี	1,253	1,317	1,842	2,640	2,393	22.01
ฝรั่งเศส	1,391	1,393	1,601	2,393	2,214	15.84
สหรัฐอเมริกา	423	436	564	667	494	7.63
เฉลี่ย	962	1,018	1,315	1,600	1,489	14.18

หมายเหตุ: * ประมาณการ , (น้ำสับปะรด รหัส 200949)

ที่มา: Global Trade Information Services, October 2017

ตารางที่ 10 เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ สับปะรดของไทย ปี 2556 - 2561

ปี	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (พันไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
2556	532,947	2.07	3.88
2557	452,352	1.92	4.24
2558	446,771	1.83	4.09
2559	493,582	2.01	4.08
2560*	526,693	2.17	4.13
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	0.64	1.52	0.87
2561*	581,646	2.46	4.23

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 11 ปริมาณ มูลค่า และราคาส่งออกสับประดะป้องกันของไทย ปี 2556 - 2561

ปี	ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ราคา (บาท/กิโลกรัม)
2556	0.56	15,453	27.27
2557	0.53	16,393	31.03
2558	0.49	19,016	39.23
2559	0.49	20,736	42.22
2560*	0.53	20,400	38.50
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-1.95	8.23	10.49
2561*	0.56	21,500	38.40

หมายเหตุ: * ประมาณการ , (สับประดะป้องกัน รหัส 200820)

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 12 ปริมาณ มูลค่า และราคาส่งออกน้ำสับประดะของไทย ปี 2556 - 2561

ปี	ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ราคา (บาท/กิโลกรัม)
2556	0.14	4,551	32.11
2557	0.10	4,264	40.78
2558	0.09	5,373	62.69
2559	0.09	6,459	74.45
2560*	0.10	5,050	50.50
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-7.49	6.43	16.27
2561*	0.11	5,350	48.60

หมายเหตุ: * ประมาณการ , (น้ำสับประดะ รหัส 200941 และ 200949)

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 13 ราคาที่เกษตรกรขายได้ และราคาจำหน่ายส่งสับประดะบริโภคสด ณ ตลาดกรุงเทพฯ ปี 2556 - 2560

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้ ^{1/}		ราคาจำหน่ายส่ง ^{2/}
	สับประดะโรงงาน	สับประดะบริโภคสด	สับประดะบริโภคสด
2556	4.53	7.42	15.21
2557	7.15	9.01	17.89
2558	10.29	12.57	17.23
2559	10.18	13.45	22.25
2560*	5.56	10.97	18.65
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	7.93	12.55	6.46

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ^{2/} กรมการค้าภายใน

10 ลำไย

1. สถานการณ์ ปี 2560

1.1 การผลิต

ปี 2556-2560 เนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นจาก 1,038,108 ไร่ ในปี 2556 เป็น 1,093,765 ไร่ ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.07 ต่อปี และผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 854,616 ตัน ในปี 2556 เป็น 1,019,732 ตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.81 ต่อปี ขณะที่ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 823 กิโลกรัม ในปี 2556 เป็น 932 กิโลกรัม ในปี 2560 เนื่องจากราคาลำไยที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ภาครัฐให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาราคาลำไยตกต่ำในแต่ละปี ได้แก่ การกระจายผลผลิตออกนอกแหล่งผลิต การส่งเสริมการแปรรูป และการส่งเสริมการตลาด ประกอบกับความต้องการบริโภคลำไยจากต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน เวียดนาม มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทำให้เกษตรกรขยายเนื้อที่ปลูกลำไยเพิ่มขึ้น และมีเงินลงทุนในการดูแลและบำรุงรักษาต้นลำไย ส่งผลให้ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น

ปี 2560 มีเนื้อที่ให้ผล 1,093,765 ไร่ เพิ่มขึ้นจาก 1,053,699 ไร่ ในปี 2559 ร้อยละ 3.80 ผลผลิต 1,019,732 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 757,177 ตัน ในปี 2559 ร้อยละ 34.68 และผลผลิตต่อไร่ 932 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจาก 719 กิโลกรัม ในปี 2559 ร้อยละ 29.62

1.2 การตลาด

(1) การบริโภคภายในประเทศ

ผลผลิตลำไยส่วนใหญ่ที่บริโภคในประเทศจะอยู่ในรูปลำไยสด สำหรับผลิตภัณฑ์แปรรูป ได้แก่ ลำไยอบแห้ง ลำไยกระป๋อง และลำไยแช่แข็ง มีการบริโภคในประเทศเล็กน้อย โดยปี 2556-2560 ปริมาณความต้องการบริโภคลำไยสดและผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 40,000 ตัน ในปี 2556 เป็น 53,000 ตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.08 ต่อปี เนื่องจากปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยในปี 2560 มีการบริโภคลำไยภายในประเทศ 53,000 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 35,000 ตัน ในปี 2559 ร้อยละ 51.43

(2) การส่งออก

ไทยเป็นผู้ส่งออกลำไยรายใหญ่ของโลก โดยส่วนใหญ่ส่งออกในรูปลำไยสด และลำไยอบแห้ง ซึ่งตลาดหลักลำไยสดของไทยได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน เวียดนาม อินโดนีเซีย และฮ่องกง ส่วนตลาดหลักลำไยอบแห้งของไทยได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน เวียดนาม และฮ่องกง ทั้งนี้ ในช่วงปี 2556-2560 ปริมาณการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจาก 565,961 ตัน (902,766 ตันสด) ในปี 2556 เป็น 791,420 ตัน (1,220,168 ตันสด) ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.69 ต่อปี สำหรับมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 13,172 ล้านบาท ในปี 2556 เป็น 27,383 ล้านบาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.35 ต่อปี

ปี 2560 มีการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ปริมาณ 791,420 ตัน เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 552,464 ตัน ในปี 2559 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 43.25 ขณะที่มูลค่าการส่งออก 27,383 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 20,721 ล้านบาท ในปี 2559 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 32.15 เนื่องจากผลผลิตเพิ่มขึ้นและความต้องการของตลาดที่เพิ่มขึ้น สำหรับการส่งออกแยกตามผลิตภัณฑ์ได้ดังนี้

- **ลำไยสด** ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 413,400 ตัน ในปี 2556 เป็น 600,000 ตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.39 ต่อปี ขณะที่มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 8,503 ล้านบาท ในปี 2556 เป็น 17,000 ล้านบาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 19.33 ต่อปี

- **ลำไยอบแห้ง** ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 140,232 ตัน ในปี 2556 เป็น 180,000 ตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.50 ต่อปี ขณะที่มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 4,026 ล้านบาท ในปี 2556 เป็น 9,720 ล้านบาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.47 ต่อปี

- **ลำไยกระป๋อง** ปริมาณการส่งออกลดลงจาก 12,274 ตัน ในปี 2556 เป็น 11,400 ตัน ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 1.98 ต่อปี ขณะที่มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 633 ล้านบาท ในปี 2556 เป็น 660 ล้านบาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.79 ต่อปี

- **ลำไยแช่แข็ง** ปริมาณการส่งออกลดลงจาก 55 ตัน ในปี 2556 เป็น 20 ตัน ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 19.07 ต่อปี ขณะที่มูลค่าการส่งออกลดลงจาก 9 ล้านบาท ในปี 2556 เป็น 3 ล้านบาท ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 22.38 ต่อปี

(3) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2556 - 2560 ราคาลำไยสดทั้งช่อเกรด AA และเกรด A เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 29.53 บาท และ 25.77 บาท ในปี 2556 เป็นกิโลกรัมละ 33.00 บาทและ 26.00 บาทในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.02 และร้อยละ 2.92 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2556 - 2560 ราคาลำไยอบแห้งเกรด AA เกรด A และเกรด B เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 65.68 บาท 39.60 บาท และ 21.83 บาท ในปี 2556 เป็นกิโลกรัมละ 99.00 บาท 60.00 บาท และ 34.00 บาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.80 ร้อยละ 16.21 และร้อยละ 17.65 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2560 ราคาลำไยสดทั้งช่อเกรด AA และเกรด A กิโลกรัมละ 33.00 บาท และ 26.00 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 38.66 บาท และ 33.24 บาท ในปี 2559 ร้อยละ 14.64 และ 21.78 ตามลำดับ เนื่องจากผลผลิตเพิ่มขึ้น

ปี 2560 ราคาลำไยอบแห้งเกรด AA เกรด A และเกรด B กิโลกรัมละ 99.00 บาท 60.00 บาท และ 34.00 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 122.47 บาท 76.03 บาท และ 47.35 บาท ในปี 2559 ร้อยละ 19.16 ร้อยละ 21.08 และร้อยละ 28.19 ตามลำดับ เนื่องจากผลผลิตเพิ่มขึ้น

2) ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี

ปี 2556 - 2560 ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ลำไยสด ลำไยอบแห้ง ลำไยกระป๋อง เพิ่มขึ้นจาก กิโลกรัมละ 20.57 บาท 28.71 บาท และ 51.57 บาท ในปี 2556 เป็นกิโลกรัมละ 28.33 บาท 54.00 บาท และ 57.89 บาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.08 ร้อยละ 23.85 และร้อยละ 3.84 ต่อปี ตามลำดับ ขณะที่ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ลำไยแช่แข็งลดลงจากกิโลกรัมละ 163.64 บาท ในปี 2556 เป็นกิโลกรัมละ 150.00 บาท ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 4.09 ต่อปี

ปี 2560 ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ลำไยสด และลำไยแช่แข็ง กิโลกรัมละ 28.33 บาท และ 150.00 บาท เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 27.93 บาท และ 121.95 บาท ในปี 2559 ร้อยละ 1.43 และร้อยละ 23.00 ตามลำดับ สำหรับราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ลำไยอบแห้ง และลำไยกระป๋อง กิโลกรัมละ 54.00 บาท และ 57.89 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 67.24 บาท และ 59.72 บาท ในปี 2559 ร้อยละ 19.69 และร้อยละ 3.06 ตามลำดับ

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 การผลิต

คาดว่าจะมีเนื้อที่ให้ผล 1,144,952 ไร่ เพิ่มขึ้นจาก 1,093,765 ไร่ ในปี 2560 ร้อยละ 4.68 เนื่องจากเกษตรกรหันมาปลูกลำไยกันมากขึ้น ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะสาธารณรัฐประชาชนจีน และเวียดนาม สำหรับผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ คาดว่า มีปริมาณ 1,134,352 ตัน และ 991 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากผลผลิต 1,019,732 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 932 กิโลกรัม ในปี 2560 ร้อยละ 11.24 และ 6.33 ตามลำดับ เนื่องจากมีปริมาณฝนเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น และส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น

2.2 การตลาด

(1) การบริโภคภายในประเทศ

คาดว่าความต้องการบริโภคลำไยภายในประเทศประมาณ 58,000 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 53,000 ตัน ในปี 2560 ร้อยละ 9.43 เนื่องจากปริมาณผลผลิตที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

คาดว่าจะมีการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ประมาณ 842,050 ตัน (1,317,890 ตันสด) เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 6.40 เนื่องจากผลผลิตที่เพิ่มขึ้น และตลาดส่งออกลำไยที่สำคัญของไทย ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน อินโดนีเซีย และฮ่องกง ยังมีความต้องการบริโภคลำไยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งความต้องการลำไยสดและผลิตภัณฑ์จากกลุ่มประเทศอาเซียน โดยเฉพาะเวียดนามมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนการขยายการส่งออกในตลาดใหม่ ได้แก่ กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง อินเดีย สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย เป็นต้น เพื่อลดการพึ่งพิงจากตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นตลาดหลักของไทย

(3) ราคา

ปี 2561 คาดว่าราคาลำไยสดทั้งข้อ ลำไยอบแห้งที่เกษตรกรขายได้จะมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้น

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

2.3.1 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการผลิต

(1) สภาวะโลกร้อน

สภาวะโลกร้อนหรือปรากฏการณ์ก๊าซเรือนกระจก ส่งผลให้สภาพภูมิอากาศเกิดการเปลี่ยนแปลง และธรรมชาติเกิดความแปรปรวน ทำให้เกิดภัยธรรมชาติอย่างรุนแรง เช่น อุทกภัย และภัยแล้ง ส่งผลให้พื้นที่ปลูกและผลผลิตทางการเกษตรในภาคเหนือเกิดความเสียหาย รวมทั้งส่งผลกระทบต่อการติดดอกออกผล ทำให้ผลผลิตออกล่าช้าและไม่ได้คุณภาพ ดังนั้น ปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตลำไยของไทย ทั้งนี้คาดว่าในปี 2561 ภาวะภัยแล้งจะลดน้อยลง ปริมาณฝนเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2560

(2) ราคาผลผลิตลำไย

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2556-2560) ราคาผลผลิตลำไยของไทยอยู่ในเกณฑ์ดี และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากลำไยของไทยเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีน อินโดนีเซีย ฮองกง และเวียดนาม จึงทำให้เกษตรกรขยายเนื้อที่ปลูกลำไย และดูแลรักษาต้นลำไย ทำให้เนื้อที่ปลูกและผลผลิตเพิ่มขึ้น ดังนั้น ราคาผลผลิตลำไยอาจเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตลำไยของไทยในปี 2561 โดยราคาลำไยที่เกษตรกรขยายได้เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้น

2.3.2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การส่งออก

(1) ความต้องการบริโภคของตลาดต่างประเทศ

ลำไยส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 90 ของผลผลิตทั้งหมดจะส่งออกไปตลาดต่างประเทศ ในรูปของลำไยสด และลำไยอบแห้ง โดยตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน เวียดนาม อินโดนีเซีย และฮองกง เป็นต้น ทั้งนี้ ลำไยสดและลำไยอบแห้งของไทยเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคในต่างประเทศ เนื่องจากลำไยไทยมีรสชาติและคุณภาพดี ดังนั้น ความต้องการบริโภคลำไยของตลาดต่างประเทศจึงเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ส่งผลกระทบต่อ การส่งออก โดยความต้องการบริโภคลำไยที่มากขึ้น ทำให้การส่งออกลำไยเพิ่มขึ้น

(2) มาตรการการนำเข้าสินค้าเกษตรและการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐของสาธารณรัฐประชาชนจีน

สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศผู้นำเข้าลำไยรายใหญ่ของไทย ดังนั้น การกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการนำเข้าของสาธารณรัฐประชาชนจีนจะส่งผลกระทบต่อผู้ส่งออก และการส่งออกลำไยของไทย เช่น การกำหนดราคาประเมินซึ่งใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ให้สูงขึ้น และการกำหนดให้ต้องมีการตรวจสอบรับรองโรคศัตรูจากเจ้าหน้าที่ของจีนก่อนการส่งออกไปจีน รวมถึงภาครัฐจีนได้ขยายการก่อสร้างด่านนำเข้าผลไม้ ณ มณฑลกุวางสี ซึ่งเป็นมณฑลที่นำเข้าผลไม้มากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ ในปี 2558 เพิ่มเติม จำนวน 3 ด่าน ทำให้ปัจจุบัน มณฑลกุวางสี มีด่านนำเข้าผลไม้ รวมทั้งสิ้น 6 ด่าน ประกอบด้วย ด่านชายแดน 3 แห่ง ได้แก่ ด่านผิงเสียง ด่านหลงปาง และด่านตงซิง ด่านชายฝั่งทะเล 2 แห่ง ได้แก่ ด่านท่าเรือฝางเฉิง และด่านท่าเรือคลังสินค้าทัณฑ์บนฉินโจว และด่านท่าอากาศยาน 1 แห่ง ได้แก่ ท่าอากาศยานกุยหลิน ซึ่งเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการขนส่งผลไม้ของประเทศอาเซียนเข้าสู่ตลาดกุวางสี และตลาดภายในประเทศ ได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้มาตรการนำเข้าต่าง ๆ เหล่านี้ อาจมีผลทำให้การส่งออกลำไยของไทยไม่เป็นไปตามที่คาดหมาย

(3) มาตรการการนำเข้าสินค้าเกษตรของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

สาธารณรัฐอินโดนีเซียเป็นประเทศผู้นำเข้าลำไยของไทยรองจากจีน ดังนั้น การกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการนำเข้าของอินโดนีเซียจะส่งผลกระทบต่อผู้ส่งออก และการส่งออกลำไยของไทย เช่น มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชที่ควบคุมให้ผลไม้ไม่นำเข้าต้องมีมาตรฐานความปลอดภัย ไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมี และสารชีวภาพที่เกินกว่าระดับสูงสุดที่กำหนด รวมทั้งการขึ้นทะเบียนห้องปฏิบัติการที่ใช้ตรวจสอบระบบความปลอดภัยทางด้านอาหารเพื่อการส่งออกต้องได้รับการรับรองจากหน่วยงานรัฐบาล ซึ่งการบังคับใช้มาตรการเหล่านี้ อาจมีผลทำให้การส่งออกลำไยของไทยไม่เป็นไปตามที่คาดหมาย

(4) ค่าเงินบาทและค่าระวางเรือขนส่ง

ค่าเงินบาทที่แข็งค่าขึ้นตั้งแต่ปี 2559 จนถึงปี 2560 ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ของไทยในรูปของเงินบาทลดลง ทำให้ผู้ประกอบการส่งออกมีรายได้ลดลง ประกอบกับเมื่อพิจารณาในเรื่องค่าระวางเรือขนส่งสำหรับตู้คอนเทนเนอร์ปรับอากาศ (ห้องเย็น) ขนาด 40 ฟุต จากไทยไปฮ่องกงและจากไทยไปเซี่ยงไฮ้ พบว่า ปี 2559 มีราคาประมาณ 100 ดอลลาร์สหรัฐฯต่อตู้ (3,530 บาทต่อตู้) และ 300 ดอลลาร์สหรัฐฯต่อตู้ (10,590 บาทต่อตู้) ณ อัตราแลกเปลี่ยน 35.30 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ สำหรับปี 2560 ค่าระวางเรือขนส่งจากไทยไปฮ่องกง และจากไทยไปเซี่ยงไฮ้ มีราคาเพิ่มขึ้นเป็น 200 ดอลลาร์สหรัฐฯต่อตู้ (6,834 บาทต่อตู้) และ 400 ดอลลาร์สหรัฐฯต่อตู้ (13,668 บาทต่อตู้) ณ อัตราแลกเปลี่ยน 34.17 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งค่าระวางเรือขนส่งเพิ่มขึ้นเที่ยวละ 3,304 บาทต่อตู้ และ 3,078 บาทต่อตู้ ตามลำดับ ดังนั้น ค่าเงินบาทและค่าระวางเรือขนส่ง จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกลำไยของไทย โดยค่าเงินบาทที่แข็งค่าและค่าระวางเรือขนส่งที่เพิ่มขึ้นซึ่งส่งผลให้ต้นทุนการส่งออกทางเรือเพิ่มขึ้น อาจมีผลทำให้การส่งออกลำไยของไทยไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์

(5) สถานะเศรษฐกิจจีนและสหรัฐอเมริกาขยายตัว ในขณะที่สถานะเศรษฐกิจสหภาพยุโรป

ชะลอตัว

การส่งออกลำไยของไทยส่วนใหญ่ร้อยละ 95 อยู่ในรูปของลำไยสด และลำไยอบแห้ง ตลาดส่งออกลำไยสดหลัก ได้แก่ เวียดนาม สาธารณรัฐประชาชนจีน อินโดนีเซีย และฮ่องกง ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51 ร้อยละ 25 ร้อยละ 15 และร้อยละ 6 ของการส่งออกลำไยสดของไทย ในปี 2559 ส่วนตลาดส่งออกลำไยอบแห้งหลัก ได้แก่ เวียดนาม สาธารณรัฐประชาชนจีน และเมียนมาร์ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 71 ร้อยละ 19 และร้อยละ 5 ของการส่งออกลำไยอบแห้งของไทยในปี 2559 ดังนั้น หากเศรษฐกิจจีนขยายตัว จะส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกลำไยสดและลำไยแห้งของไทย ทำให้ไทยสามารถส่งออกลำไยสดและลำไยอบแห้งได้มากขึ้น ในขณะที่เศรษฐกิจสหภาพยุโรปชะลอตัว จะส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกลำไยกระป๋องและลำไยแช่แข็งของไทย ซึ่งตลาดส่งออกลำไยกระป๋องคือ ฝรั่งเศส และอิตาลี และตลาดส่งออกลำไยแช่แข็งของไทยคือ ฝรั่งเศส แต่ปริมาณและมูลค่าการส่งออกยังมีน้อย จึงอาจส่งผลกระทบต่อปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลงไม่มาก สำหรับเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาขยายตัว จะส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกลำไยกระป๋องและลำไยแช่แข็งของไทย แต่ปริมาณและมูลค่าการส่งออกยังมีน้อย จึงอาจส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกไม่มาก โดยปริมาณและมูลค่าการส่งออกอาจมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

ตารางที่ 1 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ลำไย ปี 2556 - 2560 และประมาณการปี 2561

ปี	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม/ไร่)
2556	1,038,108	854,616	823
2557	1,052,058	994,904	946
2558	1,059,853	872,122	823
2559	1,053,699	757,177	719
2560	1,093,765	1,019,732	932
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	1.07	0.81	-0.26
2561*	1,144,952	1,134,352	991

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 2 การบริโภคภายในประเทศและการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ ปี 2556 - 2560 และประมาณการปี 2561

ปี	ปริมาณการบริโภคภายในประเทศ (ตัน)	การส่งออก	
		ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2556	40,000	565,961	13,172
2557	50,000	565,559	14,052
2558	40,000	553,265	15,813
2559	35,000	552,464	20,721
2560*	53,000	791,420	27,383
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2.08	6.69	20.35
2561*	58,000	842,050	30,600

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 3 การส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ ปี 2556 - 2560 และประมาณการปี 2561

ปี	ลำไยสด		ลำไยอบแห้ง		ลำไยกระป๋อง		ลำไยแช่แข็ง	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2556	413,400	8,503	140,232	4,026	12,274	633	55	9
2557	357,207	7,934	196,666	5,510	11,641	601	45	7
2558	431,121	9,753	110,729	5,426	11,374	631	40	3
2559	415,854	11,616	125,518	8,440	11,052	660	41	5
2560*	600,000	17,000	180,000	9,720	11,400	660	20	3
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	9.39	19.33	0.50	24.47	-1.98	1.79	-19.07	-22.38
2561*	630,000	19,100	200,000	10,800	12,000	690	50	10

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4 ราคาลำไยสดและลำไยอบแห้งที่เกษตรกรขายได้ ปี 2556 - 2560

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)				
	ลำไยสดทั้งข้อ		ลำไยอบแห้ง		
	เกรด AA	เกรด A	เกรด AA	เกรด A	เกรด B
2556	29.53	25.77	65.68	39.60	21.83
2557	29.59	25.37	76.40	38.85	22.61
2558	34.54	28.57	90.09	50.78	30.60
2559	38.66	33.24	122.47	76.03	47.35
2560*	33.00	26.00	99.00	60.00	34.00
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	5.02	2.92	13.80	16.21	17.65

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 5 ราคาส่งออกเอฟ.โอ.บี.ลำไยสดและผลิตภัณฑ์ ปี 2556 - 2560

ปี	ราคาส่งออกเอฟ.โอ.บี (บาท/กก.)			
	ลำไยสด	ลำไยอบแห้ง	ลำไยกระป๋อง	ลำไยแช่แข็ง
2556	20.57	28.71	51.57	163.64
2557	22.21	28.02	51.63	155.56
2558	22.62	49.00	55.48	75.00
2559	27.93	67.24	59.72	121.95
2560*	28.33	54.00	57.89	150.00
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	9.08	23.85	3.84	-4.09

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และกรมศุลกากร

11

ทุเรียน

1. สถานการณ์ ปี 2560

1.1 การผลิต

ปี 2556 - 2560 เนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นจาก 577,235 ไร่ในปี 2556 เป็น 592,750 ไร่ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.73 ต่อปี ขณะที่ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 569,313 ตัน และ 986 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2556 เป็น 616,121 ตัน และ 1,039 กิโลกรัมต่อไร่ในปี 2560 และเพิ่มขึ้นสูงสุดเป็น 631,775 ตัน ในปี 2557 จากนั้นผลผลิตลดลงเป็น 601,884 ตัน และ 517,955 ตัน ในปี 2558 - 2559 เนื่องจากสภาพอากาศแปรปรวน มีอากาศร้อนจัด และเกิดภาวะแล้งนาน จึงทำให้ปริมาณผลผลิตลดลง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาแนวโน้มของผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาลดลงร้อยละ 0.41 และร้อยละ 1.12 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2560 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 581,659 ไร่ ผลผลิต 517,955 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 890 กิโลกรัม ในปี 2559 ร้อยละ 1.91 ร้อยละ 18.95 และร้อยละ 16.73 ตามลำดับ เนื่องจากในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมาราคาที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดี บางพื้นที่มีการขยายเนื้อที่ปลูกเพิ่มขึ้น เช่น ภาคตะวันออก ฉียงเหนือ และการปลูกแทนพืชชนิดอื่น เช่น ยางพารา เงาะ ลองกอง และปลูกแซมในสวนกาแฟมากขึ้น ประกอบกับเกษตรกรดูแลเอาใจใส่สวนทุเรียนมากขึ้น มีการปรับปรุงบำรุงดิน มีการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ และการบำรุงรักษาผลไม้เพิ่มขึ้น เพื่อให้ได้คุณภาพมาตรฐานในการส่งออก รวมถึงการรวมกลุ่มทำทุเรียนคุณภาพเพื่อการส่งออกในรูปแบบทุเรียนแปลงใหญ่จึงส่งผลให้ผลผลิตมีคุณภาพ และมีปริมาณเพิ่มขึ้น

1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2556 - 2560 ความต้องการบริโภคภายในประเทศลดลงจาก 182,567 ตันในปี 2556 เป็น 105,698 ตันในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 19.03 ต่อปี ซึ่งการบริโภคส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปผลสด

ปี 2560 การบริโภคภายในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 86,230 ตันในปี 2559 ร้อยละ 22.58 เนื่องจากปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้นประกอบกับความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศมีเพิ่มขึ้นด้วย

(2) การส่งออก

ไทยเป็นประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกทุเรียนรายใหญ่ของโลก ซึ่งตลาดหลักสำคัญของไทยคือ จีน โดยส่งออกในรูปทุเรียนสดมากกว่าร้อยละ 90 ของการส่งออกทั้งหมด ในปี 2556 - 2560 การส่งออกทุเรียนสด และผลิตภัณฑ์ของไทยเพิ่มขึ้นจาก 381,414 ตัน (คิดเป็นทุเรียนสด 386,746 ตัน) มูลค่า 8,528.99 ล้านบาท ในปี 2556 เป็น 503,205 ตัน (คิดเป็นทุเรียนสด 510,423 ตัน) มูลค่า 23,820.06 ล้านบาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.68 และร้อยละ 27.44 ต่อปี ตามลำดับ แบ่งเป็น

1) ทุเรียนสด เพิ่มขึ้นจาก 367,057 ตัน มูลค่า 7,344.69 ล้านบาท ในปี 2556 เป็น 488,189 ตัน มูลค่า 21,241.51 ล้านบาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.81 และร้อยละ 27.97 ต่อปี ตามลำดับ

2) ทุเรียนกวน เพิ่มขึ้นจาก 230 ตัน มูลค่า 28.55 ล้านบาทในปี 2556 เป็น 666 ตัน มูลค่า 86.93 ล้านบาทในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 29.51 และร้อยละ 30.55 ต่อปี ตามลำดับ

3) **ทุเรียนแช่แข็ง** เพิ่มขึ้นจาก 13,662 ตัน มูลค่า 876.55 ล้านบาทในปี 2556 เป็น 13,918 ตัน มูลค่า 2,146.34 ล้านบาทในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.11 และร้อยละ 27.67 ต่อปี ตามลำดับ

4) **ทุเรียนอบแห้ง** ลดลงจาก 465 ตันในปี 2556 เป็น 432 ตัน ในปี 2560 หรือลดจรร้อยละ 1.80 ขณะที่มูลค่าเพิ่มขึ้นจาก 279.20 ล้านบาท ในปี 2556 เป็นมูลค่า 345.29 ล้านบาทในปี 2560 และร้อยละ 7.12 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2560 การส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจาก 425,059 ตัน (คิดเป็นทุเรียนสด 431,725 ตัน) มูลค่า 20,049.98 ล้านบาทในปี 2559 ร้อยละ 18.38 และร้อยละ 18.80 ตามลำดับ เนื่องจากความต้องการในตลาดต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ราคาส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับสูง ทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น จึงทำให้ผู้ประกอบการเข้ามาดำเนินธุรกิจการส่งออกทุเรียนสด ทุเรียนแช่แข็ง แบบแกะเปลือก และแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์มากขึ้น

(3) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2556 - 2560 ราคาทุเรียนพันธุ์หมอนทองเกรดคละที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 40.45 บาท ในปี 2556 เป็นกิโลกรัมละ 69.24 บาทในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.32 ต่อปี สำหรับราคาทุเรียนพันธุ์ชะนีเกรดคละเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 15.14 บาทในปี 2556 เป็นกิโลกรัมละ 47.62 บาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 33.19 ต่อปี

ปี 2560 ราคาทุเรียนพันธุ์หมอนทองเกรดคละและทุเรียนพันธุ์ชะนีเกรดคละที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 62.96 บาท และกิโลกรัมละ 42.20 บาทในปี 2559 ร้อยละ 9.97 และร้อยละ 12.84 ตามลำดับ

2) ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ

ปี 2556 - 2560 ราคาขายส่งทุเรียนพันธุ์หมอนทองและพันธุ์ชะนีเพิ่มขึ้นจาก กิโลกรัมละ 55.08 บาท และกิโลกรัมละ 30.01 บาทในปี 2556 เป็นกิโลกรัมละ 91.36 บาท และกิโลกรัมละ 69.11 บาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.67 และร้อยละ 27.57 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2560 ราคาขายส่งทุเรียนพันธุ์หมอนทองเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 88.51 บาท ในปี 2559 ร้อยละ 3.22 ขณะที่ทุเรียนพันธุ์ชะนีลดลงจากกิโลกรัมละ 70.00 บาท ในปี 2559 ร้อยละ 1.27 ตามลำดับ

3) ราคาส่งออก

ปี 2556 - 2560 ราคาส่งออกทุเรียนสด ทุเรียนแช่แข็ง และทุเรียนกวนเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 20.01 บาท กิโลกรัมละ 64.16 บาท และกิโลกรัมละ 124.31 บาทในปี 2556 เป็นกิโลกรัมละ 43.51 บาท กิโลกรัมละ 154.22 บาท และกิโลกรัมละ 130.59 บาทในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 19.81 ร้อยละ 25.03 และร้อยละ 0.80 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2560 ราคาส่งออกทุเรียนสด ทุเรียนแช่แข็ง และทุเรียนกวน เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 43.37 บาท กิโลกรัมละ 106.62 บาท และกิโลกรัมละ 125.16 บาท ในปี 2559 ร้อยละ 0.32 ร้อยละ 44.64 และร้อยละ 4.34 ต่อปี ตามลำดับ

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 การผลิต

ปี 2561 คาดว่าจะมีเนื้อที่ให้ผล 611,186 ไร่ ผลผลิต 760,032 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 1,244 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจาก 592,750 ไร่ ผลผลิต 616,121 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 1,039 กิโลกรัม ในปี 2560 ร้อยละ 3.11 ร้อยละ 23.36 และร้อยละ 19.73 ตามลำดับ เนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว เนื่องจากราคาในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมา อยู่ในเกณฑ์ดีจึงจูงใจให้เกษตรกรหันมาปลูกทุเรียนเพิ่มขึ้น โดยมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการปลูกพืช ไม้ผลอื่น และยางพารามาปลูกทุเรียนแทน สำหรับผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ คาดว่าเพิ่มขึ้นจากสภาพภูมิอากาศในปี 2561 เอื้ออำนวยต่อการออกดอกและติดผล และการขยายเนื้อที่ปลูกทุเรียนในปี 2556 จะเริ่มทยอยให้ผลผลิต ในปี 2561 ประกอบกับเกษตรกรดูแลเอาใจใส่และบำรุงรักษาสวนทุเรียนเป็นอย่างดี

2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2561 คาดว่าความต้องการบริโภคทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์ภายในประเทศมีปริมาณ 209,251 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 105,698 ตันในปี 2560 ร้อยละ 97.97 เนื่องจากปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2561 คาดว่าการส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์จะเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 7.87 โดยมีปริมาณ 542,819 ตัน (คิดเป็นต้นสด 550,781 ตัน) แยกเป็น ทุเรียนสด 527,245 ตัน ทุเรียนแช่แข็ง 14,335 ตัน ทุเรียนกวน 799 ตัน และทุเรียนอบแห้ง 441 ตัน ความต้องการของตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะตลาดจีน ซึ่งมีการกระจายผลผลิตไปยังผู้บริโภคในมณฑลต่าง ๆ เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีการส่งออกทุเรียนแช่แข็งไปยังตลาดต่างประเทศ ได้แก่ ยุโรป สหรัฐอเมริกา จีน และเกาหลีใต้ เป็นต้น ดังนั้น ทำให้ปริมาณการส่งออกในภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา

(3) ราคา

ปี 2561 คาดว่าราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ และราคาส่งออก มีแนวโน้มใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากความต้องการของตลาดทั้งภายในประเทศและตลาดต่างประเทศเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาอยู่ในเกณฑ์ดี อย่างไรก็ตาม ราคาที่เกษตรกรขายได้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของผลผลิต

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

(1) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต

1) สภาพอากาศ เป็นปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ โดยการทำสวนผลไม้ของเกษตรกรส่วนใหญ่ ขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการออกดอกและติดผลของผลไม้ หากปีใดมีสภาพอากาศแปรปรวนมีฝนตกหนักปริมาณน้ำฝนมาก และมีช่วงแล้งสั้นจะทำให้ผลไม้แตกใบอ่อนแทนการติดผล หรือบางปีมีสภาพอากาศร้อนจัด เกิดภาวะแล้งนาน ทำให้การออกดอกติดผลของผลไม้ลดลง ส่งผลให้ปริมาณของผลผลิตลดลงตามไปด้วย ขณะที่บางปีมีสภาพอากาศเหมาะสม มีช่วงร้อน และหนาวไม่ยาวนานเกินไปก็จะทำให้การติดดอกออกผลดี ส่งผลให้มีปริมาณผลไม้ส่งออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น

2) ปัญหาโรครากเน่าโคนเน่า (ไฟทอปเธอรา) ซึ่งเกิดจากเชื้อราในทุเรียน และปัญหาโรคหนอนเจาะทุเรียนซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากสภาพอากาศ และมีปริมาณน้ำมาก ทำให้ง่ายต่อการเกิดเชื้อราของทุเรียน และมีสภาพดินที่ไม่สมบูรณ์ ส่งผลให้ผลผลิตไม่ได้คุณภาพมาตรฐานตามความต้องการของตลาด

3) เทคโนโลยีการทำทุเรียนนอกฤดู สำหรับกลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง มีการรวมกลุ่มเพื่อทำทุเรียนนอกฤดู มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ เช่น กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ ได้มีการนำเทคโนโลยีการดูแลรักษา การตัดแต่งกิ่ง การใส่ปุ๋ย การจัดการน้ำ โดยอาศัยเทคนิควิชาการ และประสบการณ์ เพื่อเลื่อนการออกดอกและติดผลของทุเรียนให้ได้ผลผลิตนอกฤดูกลาง ซึ่งจะมีผลผลิตออกสู่ตลาดในช่วงปลายปีประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมีนาคมของอีกปี ส่งผลให้มีปริมาณทุเรียนออกสู่ตลาดทั้งปี ทั้งนี้ เกษตรกรมีการควบคุมคุณภาพผลผลิตอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ตรงตามความต้องการของตลาด จึงส่งผลดีในการกำหนดราคาจำหน่ายเอง สร้างความเป็นธรรม และเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร

(2) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อด้านการตลาด

1) ความต้องการทุเรียนของตลาดประเทศคู่ค้าและคู่แข่ง โดยตลาดทุเรียนมีแนวโน้มความต้องการปรับตัวสูงขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ สำหรับตลาดหลักที่สำคัญของทุเรียนสด ได้แก่ ตลาดจีน ซึ่งมีความต้องการเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ การนำเข้าทุเรียนสดของโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.31 ต่อปี โดยประเทศผู้นำเข้าทุเรียนที่สำคัญของโลกได้แก่ จีน ฮองกง อินโดนีเซีย ใต้หวัน มาเลเซีย เวียดนาม และสหรัฐอเมริกา ซึ่งมากกว่าร้อยละ 90 เป็นการนำเข้าทุเรียนจากไทย โดยปริมาณและมูลค่าการส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์ของไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.00 และร้อยละ 30.41 ต่อปี ตามลำดับ ซึ่งความต้องการของตลาดจีนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีการกระจายผลผลิตไปยังผู้บริโภคในมณฑลต่าง ๆ จากการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ และการขนส่งทั้งทางบกและทางเรือทำให้สินค้าไปถึงตลาดปลายทางได้อย่างรวดเร็ว และมีความสะดวกมากยิ่งขึ้นมีช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลาย เช่น การซื้อขายผ่านระบบออนไลน์ล่วงหน้า และมีผู้ประกอบการส่งออก (ส่งออก) เข้ามาจับซื้อทุเรียนในแหล่งผลิตเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ผู้บริโภค และผู้ส่งออกสามารถเข้าถึงผู้ผลิต (เกษตรกร) ได้ง่ายขึ้น แทนรูปแบบการขายส่งผ่านตลาดค้าส่งแล้วจึงกระจายต่อไปยังมณฑลต่าง ๆ เพียงอย่างเดียวจึงทำให้ไทยครองส่วนแบ่งการตลาดเป็นอันดับ 1 ของโลก และอาเซียน สำหรับตลาดส่งออกทุเรียนแช่แข็งมีการส่งออกไปยังประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา จีน และเกาหลีใต้ ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกันจึงส่งผลให้ราคาที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวเพิ่มขึ้นตามไปด้วย สำหรับประเทศคู่ค้าและคู่แข่งในอาเซียน ได้แก่ มาเลเซีย มีการส่งออกส่วนใหญ่ไปสิงคโปร์ จีน ฮองกง และสหรัฐอเมริกา สำหรับเวียดนาม มีการส่งออกไปจีนเป็นหลักมากกว่าร้อยละ 90 ของผลผลิตเวียดนาม และสหรัฐอเมริกา โดยมาเลเซีย และเวียดนาม มีแนวโน้มการส่งออกไปจีนในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นร้อยละ 74 และร้อยละ 479 ต่อปี ซึ่งเวียดนามเริ่มมีการส่งออกไปจีนมากในช่วงปี 2558 ขณะที่การนำเข้าทุเรียนของมาเลเซียและเวียดนามจะนำเข้าจากไทยคิดเป็นร้อยละ 99 และร้อยละ 100 ตามลำดับ ซึ่งการนำเข้าทุเรียนจากไทยของเวียดนามเป็นการนำเข้าเพื่อส่งออกต่อไปยังจีน (re export) เช่นเดียวกับประเทศฮองกง

2) กฎระเบียบการค้าของผลไม้ในประเทศคู่ค้า

2.1) การใช้มาตรการของประเทศคู่ค้าที่มีใช้ภาษี (NTBs) ของประเทศคู่ค้า โดยจีน และฮองกง เพิ่มความเข้มงวดในการสุ่มตรวจทุเรียนมากขึ้น

2.2) อินโดนีเซีย เป็นประเทศผู้นำเข้าทุเรียนของไทยที่สำคัญในตลาดอาเซียนประเทศหนึ่ง แต่การส่งออกทุเรียนของไทยไปอินโดนีเซียในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2555 - 2559) มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 18.84 ต่อปี นับตั้งแต่เริ่มมีการปรับปรุงกฎระเบียบทางการค้าที่มีความเข้มงวดมากยิ่งขึ้น จากการปรับเปลี่ยนนโยบายด้านการเกษตรของอินโดนีเซีย ส่งผลกระทบต่อ การส่งออกผลไม้ของไทย โดยกระทรวงเกษตรอินโดนีเซีย มีนโยบายลดการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ การปกป้องผลผลิตเกษตรและราคาตลาดภายในประเทศ ลดการนำเข้า และหันมาส่งออกแทน รวมถึงมีเป้าหมายการเพิ่มผลผลิตของผลไม้ การกำหนดปริมาณการนำเข้าตามความสามารถในการเก็บรักษา การจำกัดท่าเรือ/ด่านนำเข้าผลไม้สดและพืชหัว ไม่พิจารณาอนุญาตนำเข้าสินค้าผัก และผลไม้ที่ออกสู่ตลาดช่วงเดียวกับอินโดนีเซีย ผู้นำเข้าชาวอินโดนีเซียต้องได้รับใบแนะนำการนำเข้า (Import Recommendation of Horticultural Product: RIPH) จากกรมการพืชสวนของอินโดนีเซียก่อน และการนำเข้าผลไม้ครั้งแรกผู้นำเข้าต้องขอรับการรับรองจากสำนักงานอาหารและยา (BPOM) ของอินโดนีเซียก่อน โดยในปี 2560 มีปัญหาด้านการบริหารจัดการในการออกใบอนุญาตนำเข้า (SPIs) ของกระทรวงการค้าให้กับผู้ประกอบการนำเข้าลำไย ซึ่งใบอนุญาตต้องออกในเดือนมิถุนายน 2560 แต่ได้เลื่อนไปถึงเดือนสิงหาคม 2560 ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การส่งออกทุเรียนของไทยช่วงที่ออกสู่ตลาดมาก ซึ่งปัจจุบันอินโดนีเซียนำเข้าผลไม้ไทย ได้แก่ ลำไย ทุเรียน มะพร้าวเผา ชมพู่ทับทิมจันทร์ มะม่วงเขียวเสวย มะขามหวาน และกล้วยไม้ สำหรับการนำเข้าช่วงแรกอนุญาตให้นำเข้าทุเรียนไทยได้เพียง 1 เดือน คือ เดือนมิถุนายน 2560 เนื่องจากช่วงเดือนมกราคม – พฤษภาคม เป็นช่วงที่ทุเรียนของอินโดนีเซียออกสู่ตลาดมาก จึงอาจส่งผลกระทบต่อราคาทุเรียนภายในประเทศ ดังนั้น การปรับปรุงกฎระเบียบทางการค้าจึงส่งผลให้เป็นข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการส่งออกทุเรียนของไทยไปอินโดนีเซีย

3) ปี 2560 อัตราค่าระวางเรือใกล้เคียงกับปี 2559 และมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในช่วงที่มีความต้องการส่งออกมาก โดยเฉพาะในช่วงเดือนเมษายนถึงกันยายน ขณะที่ค่าเงินบาทได้แข็งค่าขึ้นจากปี 2559 เล็กน้อย ทำให้ต้นทุนค่าขนส่งทางเรือในการส่งออกผลไม้ของไทยไปจีน และฮ่องกงเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา แต่ไม่มากนัก โดยต้นทุนค่าขนส่งทางเรือจากไทยไปฮ่องกง และจากไทยไปเซี่ยงไฮ้มีอัตรา 200 ดอลลาร์สหรัฐฯ และ 400 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อตู้คอนเทนเนอร์ (ปรับอุณหภูมิ) ขนาด 40 ฟุตตามลำดับ (มีค่าระวางตู้ละ 6,832 บาท และ 13,664 บาท ณ อัตราแลกเปลี่ยนช่วงเดือนมีนาคม – กันยายน 2560 เฉลี่ย 34.16 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2559 ที่มีค่าระวางเรือต่อตู้คอนเทนเนอร์ (ปรับอุณหภูมิ) ขนาด 40 ฟุต สูงสุดประมาณ 100 ดอลลาร์สหรัฐฯ และ 300 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (คิดเป็นเงินบาท มีค่าระวางตู้ละ 3,526 บาท และ 10,578 บาท ณ อัตราแลกเปลี่ยนช่วงเดือนมีนาคม – กันยายน 2559 เฉลี่ย 35.26 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) หรือเพิ่มขึ้นตู้ละ 3,306 บาท และ 3,086 บาท ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ทิศทางการส่งออกยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามความต้องการของตลาดแม้ว่าต้นทุนการขนส่งผลไม้ทางเรือจะเพิ่มขึ้นก็ตาม

4) ภาวะเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีน ทิศทางการเติบโตทางเศรษฐกิจมีทิศทางที่ดี ดัชนีตัวชี้วัดผู้บริโภคชาวจีนและการจับจ่ายใช้สอยมีอัตราการขยายตัว มีอัตรารายได้หลังหักภาษีต่อคนเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 7.3 (จากสองไตรมาสแรกปี 2560) ดังนั้น จึงเป็นโอกาสที่ดีในการส่งออกผลไม้ของไทย จากแนวโน้มขยายการบริโภค และเพิ่มช่องทางการส่งออกไปยังมณฑลต่าง ๆ ของจีนได้หลากหลายขึ้น

ตารางที่ 1 เนื้อที่ให้ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ทุเรียน ปี 2556 - 2561

ปี	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2556	577,235	569,313	986
2557	570,602	631,775	1,107
2558	573,293	601,884	1,050
2559	581,659	517,955	890
2560*	592,750	616,121	1,039
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	0.72	-0.41	-1.12
2561*	611,186	760,032	1,244

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 2 การบริโภคภายในประเทศและการส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์ ปี 2556 - 2561

ปี	การบริโภคในรูปผลสดภายในประเทศ (ตัน)	การส่งออก	
		ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2556	182,567	381,414 (คิดเป็นทุเรียนสด 386,746 ตัน)	8,528.99
2557	238,766	387,554 (คิดเป็นทุเรียนสด 393,009 ตัน)	13,842.63
2558	213,362	381,470 (คิดเป็นทุเรียนสด 388,522 ตัน)	15,563.24
2559	86,230	425,059 (คิดเป็นทุเรียนสด 431,725 ตัน)	20,013.25
2560*	105,698	503,205 (คิดเป็นทุเรียนสด 510,423 ตัน)	23,820.06
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-19.03	6.68	27.44
2561*	209,251	542,819 (คิดเป็นทุเรียนสด 550,781 ตัน)	28,521.83

หมายเหตุ: * ประมาณการ

อัตราแปลง: ทุเรียนสด 10 กก. = ทุเรียนอบแห้ง 1 กก. และทุเรียนสด 6กก. = ทุเรียนกวน 1 กก.

ที่มา: จากการคำนวณ, กรมศุลกากร

ตารางที่ 3 การส่งออกทุเรียนแยกเป็นรายผลิตภัณฑ์ ปี 2556 - 2561

ปริมาณ: ตัน มูลค่า: ล้านบาท

ปี	ทุเรียนสด		ทุเรียนกวน		ทุเรียนแช่แข็ง		ทุเรียนอบแห้ง		รวม	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2556	367,057	7,344.69	230	28.55	13,662	876.55	465	279.20	381,414	8,528.99
2557	369,602	12,435.70	455	58.08	17,143	1,131.33	353	217.52	387,554	13,842.63
2558	358,192	13,246.39	690	82.42	22,187	1,944.78	401	289.65	381,470	15,563.24
2559	403,634	17,505.76	720	90.09	20,365	2,171.23	341	282.89	425,059	20,049.98
2560*	488,189	21,241.51	666	86.93	13,918	2,146.34	432	345.29	503,205	23,820.06
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	6.81	27.97	29.51	30.55	2.11	27.67	-1.80	7.12	6.68	27.44
2561*	527,245	25,489.81	799	90.41	14,335	2,575.60	441	366.01	542,819	28,521.83

หมายเหตุ: * ปริมาณการ

อัตราแปลง: ทุเรียนสด 10 กก. = ทุเรียนอบแห้ง 1 กก.

ทุเรียนสด 6 กก. = ทุเรียนกวน 1 กก.

ที่มา: จากการค้ารวม, กรมศุลกากร

ตารางที่ 4 ราคาที่เกษตรกรขายได้ราคาขายส่งและราคาส่งออกทุเรียน ปี 2556 - 2560

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้ ^{1/}		ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ ^{2/}		ราคาส่งออก ^{3/}		
	หมอนทอง	ชะนี	หมอนทอง	ชะนี	ทุเรียนสด	ทุเรียนแช่แข็ง	ทุเรียนกวน
2556	40.45	15.14	55.08	30.01	20.01	64.16	124.31
2557	34.29	23.76	47.83	32.50	33.65	65.99	127.53
2558	46.96	31.11	67.89	47.50	36.98	87.65	119.53
2559	62.96	42.20	88.51	70.00	43.37	106.62	125.16
2560*	69.24	47.62	91.36	69.11	43.51	154.22	130.59
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	18.32	33.19	17.67	27.57	19.81	25.03	0.80

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/} กรมการค้าภายใน

^{3/} จากการคำนวณ

12

มังคุด

1. สถานการณ์ ปี 2560

1.1 การผลิต

ปี 2556 - 2560 เนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นจาก 409,462 ไร่ ในปี 2556 เป็น 415,383 ไร่ ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.45 ขณะที่ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ ลดลงจาก 279,263 ตัน และ 682 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2556 เป็น 217,141 ตัน และ 523 กิโลกรัมต่อไร่ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 8.93 และร้อยละ 9.34 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2560 เนื้อที่ให้ผลลดลงจาก 419,245 ไร่ ในปี 2559 ร้อยละ 0.92 ขณะที่ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ เพิ่มขึ้นจาก 187,755 ตัน และ 448 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2559 ร้อยละ 15.65 และร้อยละ 16.73 ตามลำดับ เนื้อที่ให้ผลลดลงเนื่องจากเกษตรกรโค่นต้นมังคุดที่แซมในสวนทุเรียนออก มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่บางส่วนไปปลูกทุเรียน เนื่องจากราคาทุเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี สำหรับผลผลิตเพิ่มขึ้นจากการดูแลเอาใจใส่สวนมังคุดมากขึ้น เพื่อปรับปรุงคุณภาพของผลผลิต

1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2556 - 2560 ความต้องการบริโภคภายในประเทศลดลงจาก 63,398 ตันในปี 2556 เหลือ 19,044 ตันในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 27.00 ต่อปี เนื่องจากผลผลิตลดลง และส่วนใหญ่ถูกส่งออกไปตลาดต่างประเทศ ซึ่งการบริโภคส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปผลสด

ปี 2560 การบริโภคภายในประเทศลดลงจาก 44,529 ตันในปี 2559 ประมาณ 2 เท่า (ร้อยละ 57.23) เนื่องจากผลผลิตมีคุณภาพสามารถส่งออกได้มากขึ้นทั้งประเทศจีน และประเทศในอาเซียนที่รองรับผลผลิตเกรดรอง

(2) การส่งออก

ไทยเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกมังคุดรายใหญ่ของโลก ตลาดหลักของไทยคือ สาธารณรัฐประชาชนจีน เวียดนาม ฮองกง ไต้หวัน และสาธารณรัฐเกาหลีใต้ โดยในปี 2556-2560 การส่งออกมังคุดสดและผลิตภัณฑ์ ลดลงจาก 215,865 ตัน ในปี 2556 เป็นปริมาณ 205,097 ตัน ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 4.07 ขณะที่มูลค่าเพิ่มขึ้นจาก 4,296.50 ล้านบาท ในปี 2556 เป็น 7,433.36 ล้านบาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.31 ต่อปี ตามลำดับดังนี้

1) **มังคุดสด** ปริมาณลดลงจาก 215,182 ตัน ในปี 2556 เป็น 204,993 ตัน ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 4.00 ขณะที่มูลค่าเพิ่มขึ้นจาก 4,251.37 ล้านบาท ในปี 2556 เป็น 7,423.18 ล้านบาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.55 โดยตลาดส่งออกหลักได้แก่ เวียดนาม สาธารณรัฐประชาชนจีน และฮองกง

2) **มังคุดแช่แข็ง** ลดลงจาก 683 ตัน มูลค่า 45.13 ล้านบาท ในปี 2556 เป็น 104 ตัน มูลค่า 10.18 ล้านบาท ในปี 2560 หรือลดลงร้อยละ 35.83 และร้อยละ 29.07 ต่อปี ตามลำดับ โดยตลาดส่งออกหลักได้แก่ สาธารณรัฐเกาหลี ไต้หวัน สาธารณรัฐประชาชนจีน และญี่ปุ่น

ปี 2560 การส่งออกมังคุดสดและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจาก 143,226 ตันมูลค่า 4,308.73 ล้านบาท ในปี 2559 ร้อยละ 43.20 และร้อยละ 72.52 ตามลำดับ เนื่องจากมีปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นจากปี 2559 ประกอบ

กับการดูแลเอาใจใส่สวนมังคุดของเกษตรกรเป็นอย่างดีทำให้ผลผลิตได้คุณภาพการส่งออก ส่งผลให้ผลผลิตเกรดดีและเกรดรองสามารถกระจายไปยังตลาดต่างประเทศได้มากขึ้น

(3) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2556 - 2560 ราคามังคุดเกรดคละที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 18.90 บาท ในปี 2556 เป็นกิโลกรัมละ 37.50 บาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.37 ต่อปี

ปี 2560 ราคามังคุดเกรดคละที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 35.56 บาท ในปี 2559 ร้อยละ 5.44

2) ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ

ปี 2556 - 2560 ราคาขายส่งมังคุดผิวมันเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 25.00 บาท ในปี 2556 เป็นกิโลกรัมละ 40.55 บาทในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.43 ต่อปี

ปี 2560 ราคาขายส่งมังคุดผิวมันในตลาดกรุงเทพฯ ลดลงจากกิโลกรัมละ 46.57 บาท ในปี 2559 ร้อยละ 12.92

3) ราคาส่งออก

ปี 2556 - 2560 ราคาส่งออกมังคุดสดและมังคุดแช่แข็งเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 19.76 บาท และ 66.10 บาท ในปี 2556 เป็นกิโลกรัมละ 36.21 บาท และ 97.67 บาท ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.16 และร้อยละ 10.53 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2560 ราคาส่งออกมังคุดสดและมังคุดแช่แข็งเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 29.92 บาท และ 93.37 บาท ในปี 2559 ร้อยละ 21.03 และร้อยละ 4.61 ตามลำดับ

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 การผลิต

ปี 2561 คาดว่ามีเนื้อที่ให้ผล 418,523 ไร่ ผลผลิต 297,145 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 710 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากเนื้อที่ให้ผล 415,383 ไร่ ผลผลิต 217,142 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 523 กิโลกรัม ในปี 2560 ร้อยละ 0.75 ร้อยละ 36.84 และร้อยละ 35.76 ตามลำดับ โดยเนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้น เนื่องจากพื้นที่ปลูกในปี 2554 เริ่มให้ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากปี 2560 ราคามังคุดอยู่ในเกณฑ์ดี จึงใจให้เกษตรกรดูแลสวนเพื่อปรับปรุงคุณภาพ ทำให้ต้นมังคุดมีความสมบูรณ์มากขึ้น และคาดว่า ปี 2561 หากสภาพอากาศเอื้ออำนวยต่อการออกดอกและติดผล และไม่มีฝนตกในช่วงที่มังคุดออกดอกก็จะทำให้ภาพรวมของผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2561 คาดว่าความต้องการบริโภคมังคุดสดและผลิตภัณฑ์ภายในประเทศมีจำนวน 55,955 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 19,045 ตัน ในปี 2560 ประมาณ 2 เท่า เนื่องจากปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2561 คาดว่าการส่งออกมังคุดสดและผลิตภัณฑ์จะเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 20.04 โดยมีปริมาณ 246,190 ตัน แยกเป็น มังคุดสด 245,992 ตัน และมังคุดแช่แข็ง 198 ตัน เนื่องจากตลาดต่างประเทศ

มีความต้องการมังคุดสดและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในตลาดจีน เกาหลีใต้ อาเซียน และยุโรป

(3) ราคา

ปี 2560 คาดว่าราคาที่ใช้เกษตรกรขายได้ ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ และราคาส่งออกจะใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาดสอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ราคาขึ้นอยู่กับคุณภาพผลผลิตของเกษตรกรด้วย

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

(1) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต

สภาพอากาศ การทำสวนผลไม้ของเกษตรกรส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการออกดอกและติดผลของผลไม้ หากปีใดมีสภาพอากาศแปรปรวนมีฝนตกหนักปริมาณน้ำฝนมาก และมีช่วงแล้งสั้นจะทำให้การผลไม้นั้นแตกใบอ่อนแทนการติดผล หรือบางปีมีสภาพอากาศร้อนจัด มีภาวะแล้งนาน ทำให้การออกดอกติดผลของผลไม้ลดลงเช่นกัน ส่งผลให้ปริมาณของผลผลิตลดลงตามไปด้วย ขณะที่บางปีมีสภาพอากาศเหมาะสม มีช่วงร้อน และหนาวไม่ยาวนานเกินไปก็จะทำให้การติดดอกออกผลดี ส่งผลให้มีปริมาณผลไม้ออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น

(2) ปัจจัยที่มีผลกระทบด้านการตลาด

1) ความต้องการของตลาด โดยตลาดส่งออกหลักของมังคุด ได้แก่ จีน ในปี 2559 ไทยมีส่วนแบ่งการตลาดในจีนร้อยละ 85 และมาเลเซียร้อยละ 15 ซึ่งไทยยังคงมีส่วนแบ่งการตลาดเป็นอันดับ 1 ทั้งในตลาดโลกและอาเซียน โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2555-2559) การส่งออกมังคุดสดไปตลาดต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.23 ต่อปี โดยเฉพาะตลาดจีน เกาหลีใต้ ไต้หวัน และเวียดนาม มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.32 ร้อยละ 55.44 ร้อยละ 164.91 และร้อยละ 12.61 นอกจากนี้ ตลาดยุโรปมีแนวโน้มการส่งออกเพิ่มขึ้นในประเทศสเปน อิตาลี เนเธอร์แลนด์ และโอมานร้อยละ 192.78 ร้อยละ 453.98 ร้อยละ 41.29 และร้อยละ 295.51 ตามลำดับ ซึ่งความต้องการของตลาดโลกยังคงมีต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การส่งออกขึ้นอยู่กับคุณภาพ และปริมาณผลผลิตภายในประเทศ โดยในช่วงปี 2557-2558 เกิดภาวะแล้ง สภาพอากาศแปรปรวน ทำให้ปริมาณผลผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด

2) ปี 2560 อัตราค่าระวางเรือใกล้เคียงกับปี 2559 และมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในช่วงที่มีความต้องการส่งออกมาก โดยเฉพาะในช่วงเดือนเมษายนถึงกันยายน ขณะที่ค่าเงินบาทได้แข็งค่าขึ้นจากปี 2559 เล็กน้อย ทำให้ต้นทุนค่าขนส่งทางเรือในการส่งออกผลไม้ของไทยไปจีน และฮ่องกงเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา แต่ไม่มากนัก โดยต้นทุนค่าขนส่งทางเรือจากไทยไปฮ่องกง และจากไทยไปเซี่ยงไฮ้มีอัตรา 200 ดอลลาร์สหรัฐฯ และ 400 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อตู้คอนเทนเนอร์ (ปรับอุณหภูมิ) ขนาด 40 ฟุตตามลำดับ (มีค่าระวางตู้ละ 6,832 บาท และ 13,664 บาท ณ อัตราแลกเปลี่ยนช่วงเดือนมีนาคม – กันยายน 2560 เฉลี่ย 34.16 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2559 ที่มีค่าระวางเรือต่อตู้คอนเทนเนอร์ (ปรับอุณหภูมิ) ขนาด 40 ฟุต สูงสุดประมาณ 100 ดอลลาร์สหรัฐฯ และ 300 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (คิดเป็นเงินบาท มีค่าระวางตู้ละ 3,526 บาท และ 10,578 บาท ณ อัตราแลกเปลี่ยนช่วงเดือนมีนาคม – กันยายน 2559 เฉลี่ย 35.26 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) หรือเพิ่มขึ้นตู้ละ 3,306 บาท และ 3,086 บาท ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ทิศทางการส่งออกยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามความต้องการของตลาดแม้ว่าต้นทุนการขนส่งผลไม้ทางเรือจะเพิ่มขึ้นก็ตาม

3) ภาวะเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีน ทิศทางการเติบโตทางเศรษฐกิจ มีทิศทางที่ดี ดัชนีตัวชี้วัดผู้บริโภคชาวจีนและการใช้จ่ายใช้สอยมีอัตราการขยายตัว มีอัตรารายได้หลังหักภาษีต่อคนเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 7.3 (จากสองไตรมาสแรกปี 2560) ดังนั้น จึงเป็นโอกาสในส่งออกผลไม้ของไทย ซึ่งจีนมีแนวโน้มขยายการบริโภคมากขึ้น

ตารางที่ 1 เนื้อที่ให้ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่มังคุด ปี 2556 - 2561

ปี	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2556	409,462	279,263	682
2557	412,605	289,359	701
2558	415,020	199,911	482
2559	419,245	187,755	448
2560*	415,383	217,141	523
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	0.45	-8.93	-9.34
2561*	418,523	297,145	710

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 2 การบริโภคภายในประเทศและการส่งออกมังคุดสดและผลิตภัณฑ์ ปี 2556 - 2561

ปี	การบริโภคภายในประเทศ	การส่งออก	
	(ตันสด)	ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2556	63,398	215,865	4,296.50
2557	93,521	195,838	4,835.37
2558	21,222	178,689	4,349.75
2559	44,529	143,226	4308.73
2560*	19,045	205,097	7,433.36
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-27.00	-4.07	10.31
2561*	55,955	246,190	8,777.88

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: จากการคำนวณ, กรมศุลกากร

ตารางที่ 3 การส่งออกมังคุดแยกเป็นรายผลิตภัณฑ์ ปี 2556 - 2561

ปริมาณ: ตัน มูลค่า: ล้านบาท

ปี	มังคุดสด		มังคุดแช่แข็ง		รวม	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2556	215,182	4,251.37	683	45.13	215,865	4,296.50
2557	195,108	4,780.71	729	54.66	195,838	4,835.37
2558	178,384	4,330.65	305	19.11	178,689	4,349.75
2559	142,855	4,274.11	371	34.62	143,226	4,308.73
2560*	204,993	7,423.18	104	10.18	205,097	7,433.36
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-4.00	10.55	-35.83	-29.07	-4.07	10.31
2561*	245,992	8,759.35	198	18.53	246,190	8,777.88

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: จากการคำนวณ, กรมศุลกากร

ตารางที่ 4 ราคาที่เกษตรกรขายได้ราคาขายส่งและราคาส่งออกมังคุด ปี 2556 - 2560

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

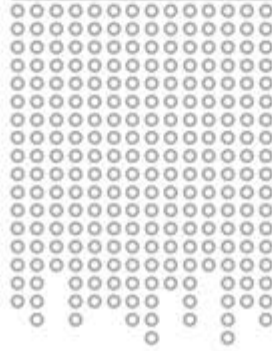
ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้ ^{1/}	ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ ^{2/}	ราคาส่งออก ^{3/}	
	เกรดคละ	มังคุดผิวมัน	มังคุดสด	มังคุดแช่แข็ง
2556	18.90	25.00	19.76	66.10
2557	20.18	24.58	24.50	74.93
2558	34.87	35.73	24.28	62.65
2559	35.56	46.57	29.92	93.37
2560*	37.50	40.55	36.21	97.67
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	21.37	17.43	15.16	10.53

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/} กรมการค้าภายใน

^{3/} จากการคำนวณ

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2561

Office of Agricultural Economics

13

มันฝรั่ง

1. สถานการณ์ ปี 2560

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2556 - 2560 พื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจาก 199.99 ล้านไร่ ในปี 2556 เป็น 120.07 ล้านไร่ ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.01 ต่อปี และผลผลิตมันฝรั่งของโลกเพิ่มขึ้นจาก 374.81 ล้านตัน ในปี 2556 เป็น 380.10 ล้านตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.14 ต่อปี เนื่องจากประชากรโลกนิยมบริโภคมันฝรั่งเป็นอาหารในชีวิตประจำวันและบริโภคเป็นขนมขบเคี้ยวมากขึ้น

จีนเป็นประเทศที่มีการผลิตมันฝรั่งมากที่สุดในโลก โดยปี 2560 ผลผลิตคิดเป็นร้อยละ 25.15 ของผลผลิตมันฝรั่งโลก พื้นที่เพาะปลูกที่สำคัญอยู่ในมณฑลกานซู มณฑลกุ้ยโจว มณฑลซานตง มณฑลอันฮุย มณฑลเจ้อเจียง และมณฑลฟูเจี้ยน แต่ที่มีการเพาะปลูกในเชิงพาณิชย์อยู่ที่มณฑลฟูเจี้ยน ในช่วงที่ผ่านมาจีนมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากรัฐบาลให้เงินสนับสนุนเกษตรกรและบริษัทเอกชนที่ลงทุนด้านการเพาะปลูกมันฝรั่งโดยเฉพาะมันฝรั่งสายพันธุ์ที่มีคุณภาพตามที่กระทรวงเกษตรกำหนด โดยช่วงปี 2556 - 2560 พื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งของจีนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.02 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 35.09 ล้านไร่ ในปี 2556 เป็น 35.20 ล้านไร่ ในปี 2560 แต่ผลผลิตมีแนวโน้มลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.08 ต่อปี โดยลดลงจาก 95.94 ล้านตัน ในปี 2556 เป็น 95.75 ล้านตัน ในปี 2560 เนื่องจากปัญหาด้านสภาพภูมิอากาศ

อินเดียมีการผลิตมันฝรั่งมากเป็นอันดับสองของโลกรองจากจีน โดยช่วงปี 2556 - 2560 พื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งของอินเดียมีแนวโน้มลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.03 ต่อปี และผลผลิตมีแนวโน้มลดลงเช่นกัน โดยลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.07 ต่อปี

รัสเซียมีการผลิตมันฝรั่งมากเป็นอันดับสามของโลก พื้นที่เพาะปลูกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.25 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 13.05 ล้านไร่ ในปี 2556 เป็น 13.20 ล้านไร่ ในปี 2560 และผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.12 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 30.20 ล้านตัน ในปี 2556 เป็น 30.50 ล้านตัน ในปี 2560

1.1.2 การตลาด

(1) การส่งออก

ปี 2556 - 2560 ปริมาณการส่งออกมันฝรั่งของโลกมีแนวโน้มลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.47 ต่อปี โดยลดลงจาก 12.63 ล้านตัน ในปี 2556 เป็น 12.36 ล้านตัน ในปี 2560 โดยมีเนเธอร์แลนด์เป็นผู้ส่งออกรายใหญ่อันดับหนึ่งของโลก ซึ่งมีแนวโน้มการส่งออกลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 1.08 ต่อปี รองลงมาได้แก่ ฝรั่งเศส มีแนวโน้มการส่งออกลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.47 ต่อปี สำหรับเยอรมนีและเบลเยียม ซึ่งเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่อันดับสามและอันดับสี่ของโลก มีแนวโน้มการส่งออกลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.57 และร้อยละ 1.10 ต่อปี ตามลำดับ

(2) การนำเข้า

ปี 2556 - 2560 ปริมาณการนำเข้ามันฝรั่งของโลกมีแนวโน้มลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 7.95 ต่อปี โดยมีเนเธอร์แลนด์เป็นผู้นำเข้ารายใหญ่อันดับหนึ่งของโลก ซึ่งมีแนวโน้มการนำเข้าเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 1.32 ต่อปี รองลงมาได้แก่เบลเยียมมีแนวโน้มนำเข้าเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 6.13 ต่อปี สำหรับสเปน ซึ่งเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่อันดับสามของโลก มีแนวโน้มการนำเข้าเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.40 ต่อปี แต่อิตาลี ซึ่งเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่อันดับสี่ของโลก มีแนวโน้มการนำเข้าลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.70 ต่อปี

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2556 - 2560 พื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งรวมลดลงจาก 45,227 ไร่ ในปี 2556 เป็น 37,858 ไร่ ในปี 2560 หรือลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.55 ต่อปี แต่ผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 105,160 ตัน ในปี 2556 เป็น 107,103 ตัน ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.22 ต่อปี โดยแยกเป็นพื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งพันธุ์บริโภคลดลงจาก 4,040 ไร่ ในปี 2556 เป็น 2,376 ไร่ ในปี 2560 หรือลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 7.90 ต่อปี และผลผลิตลดลงจาก 9,064 ตัน ในปี 2556 เป็น 6,023 ตัน ในปี 2560 หรือลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4.64 ต่อปี สำหรับพื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งพันธุ์โรงงานลดลงจาก 41,187 ไร่ ในปี 2556 เป็น 35,482 ไร่ ในปี 2560 หรือลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.07 ต่อปี แต่ผลผลิตเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.69 ต่อปี

แหล่งเพาะปลูกมันฝรั่งที่สำคัญ 5 อันดับแรกอยู่ในเขตภาคเหนือตอนบน ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ตาก เชียงราย ลำพูน และพะเยา เนื่องจากมีพื้นที่เพาะปลูกมากและมีสภาพภูมิอากาศหนาวเย็น ซึ่งเหมาะสำหรับการเพาะปลูกมันฝรั่ง นอกจากนี้ยังมีการเพาะปลูกมันฝรั่งในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดสกลนคร นครพนม และเลย ซึ่งมีการนำมันฝรั่งพันธุ์โรงงานและพันธุ์บริโภคไปส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเพาะปลูก

ปี 2556 - 2560 ต้นทุนการผลิตต่อไร่ของมันฝรั่งพันธุ์โรงงาน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.06 ต่อปี ขณะที่ต้นทุนต่อกิโลกรัมลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 11.50 ต่อปี หรือจากกิโลกรัมละ 9.40 บาท ในปี 2556 เป็นกิโลกรัมละ 5.90 บาท ในปี 2560 สำหรับต้นทุนการผลิตต่อไร่ของมันฝรั่งพันธุ์บริโภคมีแนวโน้มลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.49 ต่อปี หรือจากไร่ละ 23,621.43 บาท ในปี 2556 เป็นไร่ละ 22,378.10 บาท ในปี 2559 แต่ในปี 2560 ต้นทุนการผลิตต่อไร่ปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็นไร่ละ 24,601.90 บาท และต้นทุนต่อกิโลกรัมลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4.87 ต่อปี หรือจากกิโลกรัมละ 9.74 บาท ในปี 2556 เป็นกิโลกรัมละ 8.19 บาท ในปี 2560

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2556 - 2560 ความต้องการใช้มันฝรั่งรวมในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 1.37 ต่อปี เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจเริ่มขยายตัวเล็กน้อยเมื่อเทียบกับช่วงที่ผ่านมา

(2) การส่งออก

ปี 2556 - 2560 มันฝรั่งสดหรือแช่เย็นและผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง มีปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 35.75 และร้อยละ 22.81 ต่อปี ตามลำดับ โดยเพิ่มขึ้นจาก 1,403 ตัน และ 204.26 ล้านบาท ในปี 2556 เป็น 4,351 ตัน และ 431.10 ล้านบาท ในปี 2560 ตลาดส่งออกหลักของไทย ได้แก่ ลาว ฟิลิปปินส์ และกัมพูชา สำหรับประเทศในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ เมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา มีอัตราการขยายการส่งออกมันฝรั่งทอดกรอบเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่า เนื่องจากมีการเปิดการค้าเสรี

(3) การนำเข้า

ปี 2556 - 2560 มันฝรั่งสดหรือแช่เย็นและผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง มีปริมาณและมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 1.29 และร้อยละ 2.80 ต่อปี ตามลำดับ โดยเพิ่มขึ้นจาก 119,965 ตัน และ 3,959.48 ล้านบาท ในปี 2556 เป็น 120,192 ตัน และ 4,189.83 ล้านบาท ในปี 2560 เนื่องจากผลิตภัณฑ์มันฝรั่งบางชนิดยังไม่สามารถผลิตได้ในประเทศ เช่น เฟรนด์ฟรายและแป้งมันฝรั่ง จึงจำเป็นต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ประเทศนำเข้าหลักของไทย ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ แคนาดา และสาธารณรัฐประชาชนจีน

(4) ราคา

ปี 2556 - 2560 ราคามันฝรั่งพันธุ์โรงงานที่เกษตรกรขายได้ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.93 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 11.31 บาท ในปี 2556 เป็นกิโลกรัมละ 11.76 บาท ในปี 2560 ส่วนราคามันฝรั่งพันธุ์บริโภคที่เกษตรกรขายได้ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 14.44 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 6.83 บาท ในปี 2556 เป็นกิโลกรัมละ 17.50 บาท ในปี 2560

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 ของไทย

2.1.1 การผลิต

ปี 2561 คาดว่าจะมีพื้นที่เพาะปลูก 39,604 ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี 2560 คิดเป็นร้อยละ 4.61 เนื่องจากความต้องการใช้มันฝรั่งเพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจที่เริ่มขยายตัว ทำให้เกษตรกรเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกขึ้นและมีผลผลิต 121,673 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 คิดเป็นร้อยละ 13.60 เนื่องจากภาครัฐและภาคเอกชนร่วมกันถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตมันฝรั่งคุณภาพ เพื่อให้เปอร์เซ็นต์แป้งมันฝรั่งเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งจัดเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำด้านการผลิตและการดูแลรักษาที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้แก่เกษตรกร

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2561 คาดว่าความต้องการใช้มันฝรั่งพันธุ์โรงงานจะขยายตัวเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากสถานการณ์เศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวมากขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2561 คาดว่าปริมาณการส่งออกยังไม่ขยายตัวมากนัก เนื่องจากการผลิตมันฝรั่งมุ่งตอบสนองตลาดภายในประเทศเป็นหลัก ส่วนมันฝรั่งพันธุ์บริโภคจะจำหน่ายในประเทศเป็นหลักเช่นกัน การส่งออกไปขายต่างประเทศมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

(3) ราคา

ปี 2561 คาดว่าราคามันฝรั่งพันธุ์โรงงานฤดูแล้งที่เกษตรกรขายได้กิโลกรัมละ 12 - 13 บาท ส่วนมันฝรั่งพันธุ์โรงงานฤดูฝนราคากิโลกรัมละ 14 - 15 บาท ซึ่งคาดว่าราคาจะใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา สำหรับราคามันฝรั่งพันธุ์บริโภคคาดว่าจะใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมาเช่นกัน เนื่องจากสภกรณ์ผู้ปลูกมันฝรั่งได้มีการควบคุมการนำเข้าหัวพันธุ์มันฝรั่งในปริมาณที่ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา

2.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและนโยบายภาครัฐที่มีต่อการพัฒนามันฝรั่ง

2.2.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต

(1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้สนับสนุนงบประมาณให้กรมวิชาการเกษตรดำเนินการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งหลัก (G_0) ปีละ 500,000 หัว เพื่อนำไปขยายการผลิตเป็นหัวพันธุ์ขยาย (G_1) ปีละ 50-60 ตัน และให้ภาคเอกชนรับไปดำเนินการขยายการผลิตหัวพันธุ์รับรอง (G_2) ต่อไป ซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างการขยายการผลิตหัวพันธุ์เพื่อทดแทนการนำเข้า ส่งผลให้เกษตรกรสามารถซื้อหัวพันธุ์ในราคาที่ถูกกว่าการนำเข้าจากต่างประเทศ สามารถลดต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกรได้

(2) การขยายการผลิตหัวมันฝรั่งสดเพื่อแปรรูปอยู่ระหว่างดำเนินการทดลองผลิตหัวมันฝรั่งสดเพื่อใช้ในประเทศให้เพียงพอในฤดูฝน ซึ่งมีข้อจำกัดในการผลิตหัวมันฝรั่งสดส่งเข้าโรงงานแปรรูป เนื่องจากการปลูกมันฝรั่งในฤดูฝนมีความเสี่ยง มักพบปัญหาโรคใบไหม้และไส้เดือนฝอยในบางพื้นที่ ทำให้ผลผลิตมีไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ จึงมีความจำเป็นต้องเปิดตลาดให้นำเข้าหัวมันฝรั่งสดเพื่อแปรรูป ระหว่างปี 2561 - 2563 อัตราภาษีในโควตาร้อยละ 27 และอัตราภาษีนอกโควตาร้อยละ 125 สำหรับปี 2561 อยู่ระหว่างการเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบในการเปิดตลาดนำเข้าหัวมันฝรั่งสดเพื่อแปรรูปในโควตาปริมาณ 52,000 ตัน

(3) การทดสอบมันฝรั่งสายพันธุ์ใหม่ ๆ เพื่อให้ได้พันธุ์ที่มีคุณภาพทดแทนการนำเข้ายังทำได้จำกัด โดยกรมวิชาการเกษตรมีการนำเข้าพันธุ์ใหม่จากศูนย์วิจัยมันฝรั่งนานาชาติ (International-Potato Center: CIP) ถ้าได้ผลการทดลองที่ดีจะสามารถขยายผลผลิตและพันธุ์ใหม่ทดแทนการนำเข้าได้

2.2.2 นโยบายภาครัฐที่มีต่อการพัฒนามันฝรั่ง

(1) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์สินค้ามันฝรั่งและเขตพื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งที่มีศักยภาพ ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าพืชหัว และคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

(2) หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนบูรณาการร่วมกัน เพื่อขยายการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งทดแทนการนำเข้า โดยมอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรนำหัวพันธุ์มันฝรั่งหลักไปผลิตหัวพันธุ์ขยายให้แก่เกษตรกร เพื่อให้ได้รับพันธุ์ที่มีคุณภาพและผลผลิตต่อไร่สูง รวมทั้งให้บริษัทเอกชนรับเทคโนโลยีการผลิตจากกรมวิชาการเกษตรไปทำการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งต่อไป

ตารางที่ 1 การผลิตมันฝรั่งโลก ปี 2556 - 2560

ปี	พื้นที่ปลูก (ล้านไร่)						ผลผลิต (ล้านตัน)					
	จีน	อินเดีย	รัสเซีย	ยูเครน	อเมริกา	โลก	จีน	อินเดีย	รัสเซีย	ยูเครน	อเมริกา	โลก
2556	35.09	12.45	13.05	8.71	2.66	119.99	95.94	45.34	30.20	22.26	19.72	374.81
2557	35.28	12.65	13.13	8.39	2.66	120.03	96.09	46.40	31.50	23.69	20.06	385.07
2558*	35.08	12.44	13.23	8.61	2.70	120.09	95.38	45.10	30.72	23.17	20.14	378.80
2559*	35.14	12.51	13.16	8.57	2.68	120.05	95.70	45.54	30.85	23.15	20.03	379.88
2560*	35.20	12.50	13.20	8.60	2.68	120.07	95.75	45.60	30.50	23.10	20.05	380.10
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	0.02	-0.03	0.25	-0.04	0.22	0.01	-0.08	-0.07	0.12	0.51	0.32	0.14

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: Food and Agricultural Organization of The United Nations (FAO), November 2017

ตารางที่ 2 ปริมาณการส่งออกมันฝรั่งของโลก ปี 2556 - 2560

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เนเธอร์แลนด์	2.06	2.09	1.82	1.99	2.00	-1.08
ฝรั่งเศส	1.92	1.90	1.96	1.85	1.90	-0.47
เยอรมนี	2.23	1.65	1.66	1.78	1.79	-3.57
เบลเยียม	0.99	1.04	0.90	0.97	0.97	-1.10
อียิปต์	0.43	0.68	0.60	0.40	0.50	-2.26
อื่น ๆ	5.00	4.79	4.65	5.11	5.20	1.44
รวม	12.63	12.15	11.59	12.10	12.36	-0.47

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: International Trade Centre, November 2017

ตารางที่ 3 ปริมาณการนำเข้ามันฝรั่งของโลก ปี 2556 - 2560

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เนเธอร์แลนด์	1.74	1.67	1.74	1.78	1.80	1.32
เบลเยียม	1.67	1.59	1.56	2.01	2.00	6.13
สเปน	0.67	0.62	0.68	0.72	0.70	2.40
อิตาลี	0.70	0.63	0.66	0.63	0.61	-2.70
รัสเซีย	0.45	0.69	0.55	0.28	0.29	-16.31
อื่น ๆ	15.84	7.11	6.96	7.68	8.10	-11.88
รวม	21.07	12.31	12.15	13.10	13.50	-7.95

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: International Trade Centre, November 2017

ตารางที่ 4 พื้นที่ปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่มันฝรั่งของไทย ปี 2556 - 2561

ปี	มันฝรั่งรวม			มันฝรั่งพันธุ์บริโภค			มันฝรั่งพันธุ์โรงงาน		
	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต/ไร่ (กก.)	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต/ไร่ (กก.)	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต/ไร่ (กก.)
2556	45,227	105,160	2,325	4,040	9,064	2,244	41,187	96,096	2,333
2557	39,284	99,715	2,538	4,025	9,790	2,432	35,259	89,925	2,550
2558	48,944	125,663	2,567	4,202	10,522	2,504	44,742	115,141	2,573
2559	39,887	119,778	3,003	5,110	13,790	2,699	34,777	105,988	3,048
2560	37,858	107,103	2,829	2,376	6,023	2,535	35,482	101,080	2,849
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-3.55	2.22	5.77	-7.90	-4.64	3.54	-3.07	2.69	5.95
2561*	39,604	121,673	3,072	2,479	6,770	2,731	37,125	114,903	3,095

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 5 บัญชีสมดุลสินค้ามันฝรั่ง ปี 2556 - 2560

ปริมาณ: ตัน

ปี	อุปทาน			อุปสงค์		
	ผลผลิต	นำเข้า	รวม	ส่งออก	บริโภคในประเทศ ^{1/}	รวม
2556	105,160	119,965	225,125	1,403	223,722	225,125
2557	99,715	116,471	216,186	2,099	214,087	216,186
2558	125,663	117,079	242,742	2,835	239,907	242,742
2559	119,778	131,941	251,719	4,638	247,081	251,719
2560*	107,103	120,192	227,295	4,351	222,944	227,295
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2.22	1.29	1.73	35.75	1.37	1.73

หมายเหตุ: * ประมาณการ ^{1/} จากการคำนวณ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 6 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกมันฝรั่งสดหรือแช่เย็นและผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง ปี 2556 - 2560

ปี	มันฝรั่งสด หรือแช่เย็น		ผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง		รวม	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2556	65	2.10	1,338	202.17	1,403	204.26
2557	165	3.36	1,934	282.83	2,099	286.19
2558	101	2.80	2,733	344.73	2,835	347.53
2559	350	7.17	4,288	494.46	4,638	501.63
2560*	78	1.40	4,273	429.7	4,351	431.10
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	11.81	-0.52	36.58	22.95	35.75	22.81

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ตารางที่ 7 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ามันฝรั่งสดหรือแช่เย็นและผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง ปี 2556 - 2560

ปี	มันฝรั่งสด หรือแช่เย็น		ผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง		รวม	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2556	58,834	884.36	61,131	3,075.13	119,965	3,959.48
2557	53,137	783.55	63,334	3,080.87	116,471	3,864.42
2558	37,206	283.15	79,873	3,378.77	117,079	3,661.92
2559	46,000	669.00	85,941	3,893.94	131,941	4,562.94
2560*	32,931	488.00	87,261	3,701.83	120,192	4,189.83
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-12.23	-12.60	10.71	6.24	1.29	2.80

หมายเหตุ: * ประมาณการ

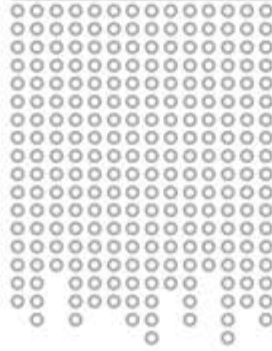
ที่มา: กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ตารางที่ 8 ราคาที่เกษตรกรขายได้ ปี 2556 - 2560

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้	
	มันฝรั่งพันธุ์โรงงาน (บาท/กิโลกรัม)	มันฝรั่งพันธุ์บริโภค (บาท/กิโลกรัม)
2556	11.31	6.83
2557	12.25	12.85
2558	12.05	15.45
2559	12.43	7.54
2560*	11.76	17.50
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	0.93	14.44

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2561

Office of Agricultural Economics

14

กล้วยไม้

1. สถานการณ์ ปี 2560

1.1 ของโลก

1.1.1 การตลาด

(1) การส่งออก

ปี 2556 - 2560 การส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกของโลก ปริมาณและมูลค่ามีแนวโน้มลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.31 และร้อยละ 1.92 ต่อปี ตามลำดับ ประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกมากที่สุดในปี 2560 ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ รองลงมาได้แก่ ไทย ไต้หวัน และนิวซีแลนด์ ตามลำดับ

(2) การนำเข้า

ปี 2556 - 2560 การนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอกของโลก ปริมาณและมูลค่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 10.77 และร้อยละ 1.55 ต่อปี ตามลำดับ ประเทศที่มีมูลค่าการนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอกมากที่สุดในปี 2560 ได้แก่ ญี่ปุ่น รองลงมาได้แก่ อิตาลี สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร ตามลำดับ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2556 - 2560 พื้นที่ปลูกและผลผลิตกล้วยไม้ตัดดอก มีแนวโน้มลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 1.06 และร้อยละ 0.83 ต่อปี ตามลำดับ โดยลดลงจาก 21,703 ไร่ ปริมาณ 47,812 ตัน ในปี 2556 เป็น 20,629 ไร่ ปริมาณ 47,137 ตัน ในปี 2560 ตามลำดับ แต่ผลผลิตต่อไร่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.24 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 2,203 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2556 เป็น 2,285 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2560

แหล่งปลูกที่สำคัญ 5 อันดับแรก ได้แก่ นครปฐม สมุทรสาคร กาญจนบุรี นนทบุรี และราชบุรี เนื่องจากมีสภาพภูมิอากาศและแหล่งน้ำที่เหมาะสมต่อการปลูกกล้วยไม้ มีระยะทางใกล้กับตลาดชายฝั่งที่กรุงเทพฯ รวมทั้งมีความสะดวกในการขนส่งไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2556 - 2560 ความต้องการใช้กล้วยไม้ตัดดอกภายในประเทศ มีแนวโน้มลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4.66 ต่อปี โดยลดลงจาก 25,212 ตัน ในปี 2556 เป็น 22,086 ตัน ในปี 2560 ซึ่งความต้องการใช้ภายในประเทศมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 47 ของผลผลิตทั้งหมด ส่วนปริมาณอีกประมาณร้อยละ 53 ส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ

(2) การส่งออก

ปี 2556 - 2560 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกกล้วยไม้ตัดดอก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.08 และร้อยละ 4.01 ต่อปี ตามลำดับโดยเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 22,604 ตัน มูลค่า 2,008.15 ล้านบาท ในปี 2556 เป็นปริมาณ 25,054 ตัน มูลค่า 2,246.86 ล้านบาท ในปี 2560 ตลาดส่งออกที่สำคัญได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป จีน และกลุ่มประเทศอาเซียน

ประเทศในกลุ่มอาเซียนมีอัตราขยายการส่งออกเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่า เนื่องจากการเปิดการค้าเสรีมากขึ้น จึงทำให้มีการส่งออกกล้วยไม้ก้านและกล้วยไม้ตัดดอกไปขายยังประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งเมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย ส่วนประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลัก มีอัตราขยายการส่งออกไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจโลกอยู่ในช่วงชะลอตัว ส่งผลให้ความต้องการใช้กล้วยไม้ของ ประเทศญี่ปุ่นมีแนวโน้มค่อนข้างทรงตัว

ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกดอกกล้วยไม้เขตร้อนอันดับ 1 ของโลก หากพิจารณา สัดส่วนการส่งออกกล้วยไม้พบว่า ประมาณร้อยละ 80 เป็นกล้วยไม้ตัดดอก โดยมีกล้วยไม้สกุลหวาย (Dendrobium) มากที่สุด รองลงมาเป็นกล้วยไม้สกุลอะแรนด้า อะแรคนิส ออนซิเดียม และแวนด้า สำหรับการส่งออกกล้วยไม้ กระถางส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ฟาแลนนอปซิส (Phalaenopsis) ซิมบิเดียม (Cymbidium) แวนด้า และอะแรนด้า

ตลาดกล้วยไม้ตัดดอกของไทยที่ส่งออกไปยังตลาดต่าง ๆ แบ่งตามความนิยมของแต่ละตลาด ได้แก่ ตลาดเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น ต้องการกล้วยไม้ตัดดอกสีอ่อน สีชมพู ซอขาว ตลาดจีน และอินเดียต้องการกล้วยไม้ สีม่วงแดงเข้ม ขาว ชมพู และสีอื่น ๆ ตลาดยุโรป เช่น อิตาลี เนเธอร์แลนด์ ต้องการกล้วยไม้สีม่วงแดงเข้ม สีชมพู และสีขาวซอขาว สหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย ต้องการกล้วยไม้สีม่วงแดงเข้ม สีชมพู และสีขาว สำหรับประเทศ คู่แข่งกล้วยไม้ของไทย ได้แก่ มาเลเซีย และสิงคโปร์

(3) การนำเข้า

ปี 2556 - 2560 ปริมาณการนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอกของประเทศไทย มีแนวโน้มลดลงในอัตรา เฉลี่ยร้อยละ 7.85 และร้อยละ 28.35 ต่อปี ตามลำดับ โดยแหล่งที่ประเทศไทยมีการนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอกมาก ได้แก่ เวียดนาม ไต้หวัน เนเธอร์แลนด์ และนิวซีแลนด์

(4) ราคา

ปี 2556 - 2560 ราคากล้วยไม้ตัดดอก (ขนาดก้านซอขาว 55 - 60 เซนติเมตร) ที่เกษตรกร ขายได้มีแนวโน้มลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4.53 ต่อปี โดยลดลงจากช่อละ 3.40 บาท หรือกิโลกรัมละ 112.20 บาท ในปี 2556 เป็นช่อละ 2.54 บาท หรือกิโลกรัมละ 83.90 บาท ในปี 2560

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 ของไทย

2.1.1 การผลิต

ปี 2561 คาดว่าพื้นที่ปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ จะเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.74 ร้อยละ 3.87 และร้อยละ 3.11 โดยเพิ่มขึ้นจาก 20,629 ไร่ ปริมาณ 47,137 ตัน และ 2,285 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2560 เป็น 20,781 ไร่ ปริมาณ 48,960 ตัน และ 2,356 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2561 เนื่องจากเกษตรกรมีการลงทุน เพาะปลูกเพิ่มขึ้น และคาดว่าสภาพอากาศจะเอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก รวมทั้งเกษตรกรมีการดูแลรักษาและ พัฒนาเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมมากขึ้น เช่น การปรับใช้วัสดุเพื่อลดต้นทุนการผลิต เป็นต้น

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2561 คาดว่าความต้องการใช้กล้วยไม้ตัดดอกภายในประเทศจะทรงตัวอยู่ในระดับเดิม ประมาณ 24,000 - 25,000 ตัน หรือประมาณร้อยละ 50 ของผลผลิตทั้งหมด

(2) การส่งออก

ปี 2561 คาดว่าปริมาณและมูลค่าการส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกยังคงค่อนข้างทรงตัวจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากเศรษฐกิจโลกยังไม่ฟื้นตัวมากนัก

ความต้องการของตลาดต่างประเทศยังอยู่ที่ตลาดเดิม ประกอบกับตลาดในภูมิภาคอาเซียน ยังขยายตัวไม่มากนัก โดยคาดว่าจะสามารถส่งออกได้ประมาณ 24,000- 25,000 ตัน ซึ่งใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา

(3) ราคา

ปี 2561 คาดว่าราคาที่เกษตรกรขายได้ยังคงค่อนข้างทรงตัว เนื่องจากปริมาณการผลิตใกล้เคียงจากปีที่ผ่านมา ประกอบกับตลาดส่งออกกล้วยไม้ที่สำคัญของไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และยุโรป ยังไม่ขยายตัวมากนัก

2.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

2.2.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต

(1) แหล่งเพาะปลูกกล้วยไม้ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตปริมณฑล ซึ่งที่ดินบริเวณดังกล่าวมีราคาแพง ทำให้การขยายพื้นที่เพาะปลูกทำได้ค่อนข้างจำกัด

(2) การเพาะปลูกกล้วยไม้ต้องใช้เงินลงทุนสูง อีกทั้งเกษตรกรจะต้องมีความรู้และความชำนาญในการเพาะปลูกเป็นอย่างมาก

(3) ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เช่น ปุ๋ยเคมี สารกำจัดศัตรูพืช ฯลฯ มีราคาแพง ทำให้ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรเพิ่มสูงขึ้น

(4) เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ยังเข้าร่วมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ค่อนข้างน้อย ทำให้การผลิตกล้วยไม้มีข้อจำกัดในด้านคุณภาพการส่งออก

(5) ขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากแรงงานต่างด้าวจะเข้ามาทำงานในสวนกล้วยไม้เป็นครั้งคราว จากนั้นจะมีการเคลื่อนย้ายไปทำงานในแหล่งอื่น ๆ

2.2.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การส่งออก

(1) ประเทศกลุ่มสหภาพยุโรป เช่น อิตาลี อังกฤษ ฯลฯ มีมาตรการกีดกันการนำเข้ากล้วยไม้ โดยวางมาตรการเข้มงวดในการตรวจเพลี้ยไฟ ทำให้ผู้ส่งออกจะต้องรมดอกกล้วยไม้เพื่อฆ่าเพลี้ยไฟด้วยสารเมทิลโบรไมด์ (Methyl Bromide) หากเจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืชตรวจพบเพลี้ยไฟจะเผาทำลายดอกกล้วยไม้ที่จะนำเข้าชุดนั้นทิ้ง ซึ่งผู้ส่งออกไทยมีต้นทุนค่าใช้จ่ายมากขึ้น ทำให้การขยายตลาดส่งออกในช่วงที่ผ่านมาทำได้ไม่มากนัก

(2) ภาวะเศรษฐกิจโลกอยู่ในช่วงชะลอตัว ส่งผลให้การส่งออกกล้วยไม้ยังไม่ขยายตัวมากนัก

(3) ผู้นำเข้าในตลาดกล้วยไม้ใหม่ ๆ เช่น อินเดีย ตะวันออกกลาง และรัสเซีย ฯลฯ ยังไม่สามารถเชื่อมโยงกับผู้ส่งออกของประเทศไทยได้ ส่งผลให้การส่งออกกล้วยไม้ไปตลาดดังกล่าวทำได้ค่อนข้างจำกัด

ตารางที่ 1 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกของโลก ปี 2556 - 2560

ปริมาณ: ตัน มูลค่า: ล้านบาท

ประเทศ	2556		2557		2558		2559		2560*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เนเธอร์แลนด์	10,303	2,871	5,368	2,729	4,642	2,459	4,310	2,223	4,621	2,395	-16.67	-5.52
ไทย	22,604	2,008	23,471	1,954	24,649	2,082	25,884	2,312	25,054	2,247	3.08	4.01
ไต้หวัน	1,852	606	1,968	697	1,932	711	1,806	788	1,876	747	-0.60	5.56
นิวซีแลนด์	1,092	434	817	349	753	356	629	297	704	325	-10.77	-7.13
มาเลเซีย	1,681	115	1,489	114	1,187	105	1,020	91	1,164	100	-10.54	-4.92
อื่น ๆ	742	1,012	1,088	1,165	688	847	511	810	680	888	-8.88	-6.06
รวมของโลก	38,274	7,046	34,201	7,008	33,851	6,560	34,160	6,521	34,076	6,630	-2.31	-1.92

หมายเหตุ: * ปริมาณการ
ที่มา: International Trade Centre, November 2017

ตารางที่ 2 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอกของโลก ปี 2556 - 2560

ปริมาณ: ตัน มูลค่า: ล้านบาท

ประเทศ	2556		2557		2558		2559		2560*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ญี่ปุ่น	6,106	1,979	5,883	1,996	5,989	1,995	5,799	2,291	5,873	2,143	-0.92	3.02
อิตาลี	2,287	716	2,418	819	2,348	731	2,418	955	2,397	861	0.94	5.36
สหรัฐอเมริกา	920	638	1,128	642	1,416	710	2,686	757	1,993	720	27.30	4.15
สหราชอาณาจักร	5,445	299	2,037	392	15,271	615	15,988	636	12,983	581	46.20	19.87
จีน	5,972	381	6,279	426	6,597	477	6,790	510	6,630	483	2.91	6.76
อื่น ๆ	10,838	3,563	15,455	4,088	11,845	3,094	14,901	3,255	14,095	3,373	5.01	-3.32
รวมของโลก	31,568	7,576	33,200	8,363	43,466	7,622	47,582	8,404	43,971	8,161	10.77	1.55

หมายเหตุ: * ปริมาณการ

ที่มา: International Trade Centre, November 2017

ตารางที่ 3 พื้นที่ปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่กล้วยไม้ตัดดอกของไทย ปี 2556 - 2561

ปี	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2556	21,703	47,812	2,203
2557	21,846	49,805	2,280
2558	22,285	50,030	2,245
2559	21,730	47,166	2,171
2560	20,629	47,137	2,285
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-1.06	-0.83	0.24
2561*	20,781	48,960	2,356

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4 บัญชีสมดุลของสินค้ากล้วยไม้ ปี 2556 - 2560

หน่วย: ตัน

ปี	อุปทาน			อุปสงค์		
	ผลผลิต	นำเข้า	รวม	ส่งออก	บริโภคในประเทศ ^{1/}	รวม
2556	47,812	4.48	47,816	22,604	25,212	47,816
2557	49,805	1.99	49,807	23,471	26,336	49,807
2558	50,030	2.78	50,033	24,649	25,384	50,033
2559	47,166	2.67	47,169	25,884	21,285	47,169
2560*	47,137	2.57	47,140	25,054	22,086	47,140
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-0.83	-7.85	-0.83	3.08	-4.66	-0.83

หมายเหตุ: * ประมาณการ ^{1/} จากการคำนวณ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 5 การส่งออกและการนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอก ปี 2556 - 2560

ปี	การส่งออกกล้วยไม้ตัดดอก		การนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอก	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2556	22,604	2,008.15	4.48	2.85
2557	23,471	1,954.34	1.99	1.03
2558	24,649	2,081.86	2.78	0.93
2559	25,884	2,312.06	2.67	0.53
2560*	25,054	2,246.86	2.57	0.75
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	3.08	4.01	-7.85	-28.35

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ตารางที่ 6 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกของไทยไปยังประเทศต่าง ๆ ปี 2556 - 2560

ปริมาณ: ตัน มูลค่า: ล้านบาท

ประเทศ/ กลุ่มประเทศ	2556		2557		2558		2559		2560*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ญี่ปุ่น	4,233	677.14	4,006	594.34	4,142	636.81	4,192	665.52	4,140	642.67	0.01	0.09
สหรัฐอเมริกา	2,440	383.66	2,431	383.48	2,421	428.33	2,572	560.11	2,499	485.25	1.05	8.86
สหภาพยุโรป (EU)	2,122	251.76	2,038	259.68	2,058	250.96	2,041	297.93	2,046	276.19	-0.71	3.28
จีน	6,402	128.33	6,958	135.51	7,083	159.15	7,868	166.99	7,451	158.34	4.36	6.49
กลุ่มอาเซียน	2,118	88.13	2,690	87.81	3,597	117.58	4,458	150.59	3,846	128.13	18.51	13.74
อื่น ๆ	5,289	479.13	5,348	493.52	5,348	489.03	4,753	470.92	5,076	556.28	-1.98	2.55
รวม	22,604	2,008.15	23,471	1,954.34	24,649	2,081.86	25,884	2,312.06	25,054	2,246.86	3.08	4.01

หมายเหตุ: * ปริมาณการ
ที่มาจากกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ตารางที่ 7 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอกของไทยจากประเทศต่าง ๆ ปี 2556 - 2560

ปริมาณ: ตัน มูลค่า: ล้านบาท

ประเทศ	2556		2557		2558		2559		2560*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เวียดนาม	0.43	0.19	0.42	0.50	0.58	0.59	0.09	0.19	0.30	0.37	-20.23	3.72
ไต้หวัน	0.91	0.14	0.11	0.04	0.04	0.01	1.46	0.18	0.76	0.10	24.93	8.67
เนเธอร์แลนด์	0.89	0.18	1.02	0.08	1.18	0.05	0.66	0.05	0.89	0.06	-4.26	-23.41
นิวซีแลนด์	2.16	2.28	0.44	0.41	0.51	0.22	0.02	0.03	0.25	0.16	-52.31	-54.74
อื่น ๆ	0.09	0.06	0.00	0.00	0.47	0.06	0.44	0.08	0.36	0.06	-	-
รวม	4.48	2.85	1.99	1.03	2.78	0.93	2.67	0.53	2.57	0.75	-7.85	-28.35

หมายเหตุ: * ปริมาณการ
ที่มาจากกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ตารางที่ 8 ราคาที่เกษตรกรขายได้และราคาส่งออกกล้วยไม้ตัดดอก ปี 2556 - 2560

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้ (ขนาดก้านช่อยาว 55 - 60 ซม.)	
	บาท/ช่อ	บาท/กิโลกรัม
2556	3.40	112.20
2557	2.91	96.03
2558	2.94	97.02
2559	3.28	108.24
2560*	2.54	83.90
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-4.53	-4.51

หมายเหตุ: * ประมาณการ

อัตราแปลง: ดอกกล้วยไม้ 33 ช่อ เท่ากับ 1 กิโลกรัม

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กลุ่มปศุสัตว์ และประมง

15

ไก่เนื้อ

16

ไข่ไก่

17

สุกร

18

โคเนื้อ

19

โคนม

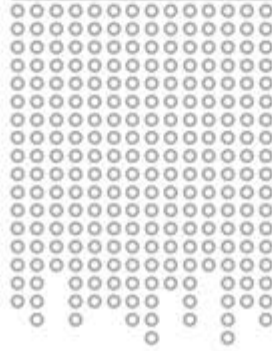
20

กุ้ง

21

ปลาป่น

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2561

Office of Agricultural Economics

15 ไก่อู๋

1. สกานการณั ปี 2560

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2556 - 2560 การผลิตเนื้อไก่อู๋ของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.60 ต่อปี ซึ่งรัสเซียมีอัตราการขยายตัวสูงที่สุด คือ ร้อยละ 6.58 เป็นผลจากมาตรการสนับสนุนการเลี้ยงไก่อู๋ของภาครัฐ โดยปี 2560 การผลิตเนื้อไก่อู๋ของโลกมีปริมาณ 90.18 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 89.10 ล้านตัน ในปี 2559 ร้อยละ 1.21 ซึ่งสหรัฐอเมริกายังคงเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ที่สุด มีปริมาณการผลิต 18.60 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ บราซิล 13.25 ล้านตัน สหภาพยุโรป 11.70 ล้านตัน และจีน 11.60 ล้านตัน

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2556 - 2560 การบริโภคเนื้อไก่อู๋ของโลก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.50 ต่อปี โดยในปี 2560 การบริโภคเนื้อไก่อู๋ของโลกมีปริมาณ 88.14 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 87.37 ล้านตันของปี 2559 ร้อยละ 0.88 ซึ่งสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีการบริโภคเนื้อไก่อู๋มากที่สุด คือ 15.58 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ จีน 11.65 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 11.17 ล้านตัน

(2) การส่งออก

ปี 2556 - 2560 การส่งออกเนื้อไก่อู๋ของโลกขยายตัวเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.72 ต่อปี โดยในปี 2560 การส่งออกเนื้อไก่อู๋ของโลกมีปริมาณ 11.08 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 10.69 ล้านตัน ในปี 2559 ร้อยละ 3.69 ผลจากการระบาดของโรคไข้หวัดนกตั้งแต่ปี 2547 ทำให้บราซิลซึ่งเป็นประเทศปลอดไข้หวัดนกก้าวขึ้นมาเป็นผู้ส่งออกอันดับ 1 ของโลกแทนสหรัฐอเมริกา โดยในปี 2560 บราซิลสามารถส่งออกเนื้อไก่อู๋ได้ปริมาณ 4.00 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา 3.09 ล้านตัน สหภาพยุโรป 1.25 ล้านตัน และไทย 0.77 ล้านตัน ซึ่งไทยได้ก้าวมาเป็นประเทศผู้ส่งออกเนื้อไก่อู๋อันดับที่ 4 ของโลกตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมา

(3) การนำเข้า

ปี 2556 - 2560 การนำเข้าเนื้อไก่อู๋ของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.85 ต่อปี โดยในปี 2560 การนำเข้าเนื้อไก่อู๋ของโลกมีปริมาณ 9.05 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 8.94 ล้านตัน ในปี 2559 ร้อยละ 2.39 โดยญี่ปุ่นเป็นประเทศที่นำเข้าเนื้อไก่อู๋มากเป็นอันดับ 1 ของโลก คือ 1.00 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย 0.78 ล้านตัน เม็กซิโก 0.75 ล้านตัน สหภาพยุโรป 0.72 ล้านตัน อิรัก 0.61 ล้านตัน และแอฟริกาใต้ 0.50 ล้านตัน

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2556 - 2560 การผลิตไก่อู๋ของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5.19 ต่อปี โดยในปี 2560 มีการผลิตไก่อู๋ 1,470.26 ล้านตัว หรือ 2.08 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,405.49 ล้านตัว หรือ 2.03 ล้านตัน ในปี 2559 ร้อยละ 4.61 เนื่องจากมีการขยายการผลิตเพื่อตอบสนองต่อความต้องการบริโภคและการส่งออกที่เพิ่มขึ้น เพราะการผลิตไก่อู๋ของไทยมีการจัดการฟาร์มที่ได้มาตรฐาน และมีระบบการผลิตปลอดภัย เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2556 - 2560 การบริโภคเนื้อไก่ของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 4.77 ต่อปี โดยในปี 2560 มีปริมาณการบริโภคเนื้อไก่ 1.36 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.34 ล้านตัน ในปี 2559 ร้อยละ 1.31 โดยปริมาณการบริโภคมีสัดส่วนร้อยละ 65.39 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด

(2) การส่งออก

ปี 2556 - 2560 ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 9.93 ต่อปี โดยในปี 2560 ไทยส่งออกเนื้อไก่รวมปริมาณ 720,000 ตัน มูลค่า 92,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 690,109 ตัน มูลค่า 89,202 ล้านบาท ของปี 2559 ร้อยละ 4.33 และร้อยละ 3.14 ตามลำดับ ตามความต้องการบริโภคของประเทศคู่ค้าที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น ทั้งตลาดญี่ปุ่นและสหภาพยุโรป ซึ่งถือเป็นตลาดส่งออกหลักของไทย รวมทั้งเกาหลีใต้อนุญาตให้ไทยส่งออกไก่สดแช่เย็นแช่แข็งไปได้ตั้งแต่วันที่ 9 พฤศจิกายน 2559 หลังจากที่ระงับการส่งออกตั้งแต่ไทยมีการระบาดของโรคไข้หวัดนกในปี 2547 ทำให้ไทยส่งออกไก่สดไปยังเกาหลีใต้ได้ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี 2560 โดยตลาดส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ที่สำคัญของไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 57.18) สหภาพยุโรป (ร้อยละ 26.87) กลุ่มประเทศในอาเซียน (ร้อยละ 8.22) และประเทศอื่น ๆ (ร้อยละ 7.73)

การส่งออกไก่สดแช่แข็ง ในปี 2560 ส่งออกปริมาณ 220,000 ตัน มูลค่า 18,500 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 213,032 ตัน มูลค่า 17,522 ล้านบาท ของปี 2559 ร้อยละ 3.27 และร้อยละ 5.58 ตามลำดับ โดยตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 63.73) กลุ่มประเทศในอาเซียน (ร้อยละ 26.57) ซึ่งส่วนใหญ่ส่งไปยังประเทศ สเปน, ลาว และมาเลเซีย) สหภาพยุโรป (ร้อยละ 3.47) และประเทศอื่น ๆ (ร้อยละ 6.23)

การส่งออกเนื้อไก่แปรรูป ส่งออกปริมาณ 500,000 ตัน มูลค่า 73,500 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 477,077 ตัน มูลค่า 71,680 ล้านบาท ในปี 2559 ร้อยละ 4.80 และร้อยละ 2.54 ตามลำดับ ตลาดส่งออกไก่แปรรูปที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 55.47) สหภาพยุโรป (ร้อยละ 32.89) กลุ่มประเทศในอาเซียน (ร้อยละ 3.42) และประเทศอื่น ๆ (ร้อยละ 8.22)

(3) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2556 - 2560 ราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 3.73 ต่อปี โดยในปี 2560 ราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 37.70 บาท สูงขึ้นจากกิโลกรัมละ 37.36 บาท ในปี 2559 ร้อยละ 0.91 เนื่องจากปริมาณไก่เนื้อออกสู่ตลาดสอดคล้องกับความต้องการบริโภค

2) ราคาส่งออก

ปี 2560 ราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งเฉลี่ยกิโลกรัมละ 84.09 บาท ปรับตัวสูงขึ้นจากกิโลกรัมละ 82.25 บาท ในปี 2559 ร้อยละ 2.24 ส่วนราคาส่งออกเนื้อไก่แปรรูปในปี 2560 เฉลี่ยกิโลกรัมละ 147.00 บาท ปรับตัวลดลงจากกิโลกรัมละ 150.25 บาท ในปี 2559 ร้อยละ 2.16

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2561 คาดว่าการผลิตเนื้อไก่ของโลกจะมีปริมาณ 91.28 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 90.18 ล้านตัน ในปี 2559 ร้อยละ 1.22 การผลิตเนื้อไก่ของโลกขยายตัวตามความต้องการบริโภคที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประเทศผู้ผลิตที่สำคัญทั้งสหรัฐอเมริกา บราซิล สหภาพยุโรป และอินเดียขยายการผลิตเพิ่มขึ้น ในขณะที่การผลิตไก่เนื้อของจีนคาดว่าจะลดลง เนื่องจากจีนยังประสบปัญหาการระบาดของโรคไข้หวัดนก

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2561 คาดว่าการบริโภคเนื้อไก่ของโลกมีปริมาณ 89.09 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 88.14 ล้านตัน ในปี 2560 ร้อยละ 1.08 ผู้บริโภครายใหญ่ที่สุดคือ สหรัฐอเมริกา คาดว่าจะมีการบริโภคปริมาณ 15.84 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ สหภาพยุโรป 11.32 ล้านตัน และ จีน 11.10 ล้านตัน

(2) การส่งออก

ปี 2561 คาดว่าการส่งออกเนื้อไก่ของโลกมีปริมาณ 11.44 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 11.08 ล้านตัน ในปี 2560 ร้อยละ 3.29 ผู้ผลิตรายเดิม (บราซิล สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป) ยังคงเป็นผู้ครองตลาด โดยบราซิล ยังคงเป็นประเทศที่ส่งออกเนื้อไก่มากที่สุด คือ 4.15 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 4.00 ล้านตัน ในปี 2560 ร้อยละ 3.75 รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และไทย ตามลำดับ โดยไทยยังคงเป็นผู้ส่งออกอันดับ 4 ของโลก

(3) การนำเข้า

ปี 2561 คาดว่าการนำเข้าเนื้อไก่ของโลกมีปริมาณ 9.27 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 9.05 ล้านตัน ในปี 2560 ร้อยละ 6.67 ประเทศผู้นำเข้าเนื้อไก่ 5 อันดับแรก ได้แก่ ญี่ปุ่น เม็กซิโก ซาอุดีอาระเบีย สหภาพยุโรป และอิรัก โดยในปี 2561 คาดว่าประเทศดังกล่าวจะมีปริมาณการนำเข้าเนื้อไก่ 0.99 0.78 0.74 0.72 และ 0.64 ล้านตัน ตามลำดับ

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2561 คาดว่าการผลิตไก่เนื้อของไทยยังคงขยายตัวเพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากร และความต้องการบริโภคที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ โดยคาดว่าไทยจะผลิตไก่เนื้อปริมาณ 1,501.53 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจาก 1,470.26 ล้านตัว ในปี 2560 ร้อยละ 2.13

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2561 คาดว่าการบริโภคเนื้อไก่ของไทยมีปริมาณ 1.42 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.36 ล้านตัน ในปี 2560 ร้อยละ 4.52 เนื่องจากเนื้อไก่ยังเป็นอาหารที่จำเป็นเพื่อการบริโภค และมีราคาถูกกว่าเนื้อสัตว์ชนิดอื่น ๆ โดยการบริโภคในประเทศคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 65.46 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด

(2) การส่งออก

การส่งออกเนื้อไก่ของไทยในปี 2561 คาดว่าจะขยายตัวเพิ่มขึ้นสอดรับกับปริมาณความต้องการบริโภคของตลาด โดยเฉพาะตลาดญี่ปุ่น สหภาพยุโรป และตลาดอื่น ๆ ที่มีแนวโน้มนำเข้าเนื้อไก่จากไทยเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลจากมาตรการควบคุมป้องกัน และเฝ้าระวังโรคระบาดสัตว์ที่เข้มงวด และการรักษามาตรฐานการผลิตและคุณภาพสินค้า จนเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคและประเทศคู่ค้า ทำให้ไทยสามารถขยายการส่งออกเนื้อไก่ได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ในปี 2561 คาดว่าการส่งออกเนื้อไก่รวมมีปริมาณ 750,000 ตัน มูลค่า 96,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 720,000 ตัน มูลค่า 92,000 ล้านบาท ในปี 2560 ร้อยละ 4.17 และร้อยละ 4.35 ตามลำดับ โดยแยกเป็นการส่งออกไก่สดแช่แข็งปริมาณ 230,000 ตัน มูลค่า 19,500 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 220,000 ตัน มูลค่า 18,500 ล้านบาท ในปี 2560 ร้อยละ 4.55 และร้อยละ 5.41 ตามลำดับ และเป็นการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปปริมาณ 520,000 ตัน มูลค่า 76,500 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 500,000 ตัน มูลค่า 73,500 ล้านบาท ในปี 2560 ร้อยละ 4.00 และร้อยละ 4.08 ตามลำดับ

(3) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2561 คาดว่าราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้จะสูงขึ้นเล็กน้อยจากปี 2560 เนื่องจากมีการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

2) ราคาส่งออก

ปี 2561 คาดว่าราคาส่งออกเนื้อไก่สดแช่เย็นแช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูปจะสูงขึ้นเล็กน้อยจากปี 2560

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตหรือการส่งออกของไทย

2.3.1 ปัจจัยด้านบวก

(1) การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรโลกทำให้ความต้องการบริโภคอาหารจากเนื้อสัตว์โดยเฉพาะเนื้อไก่ปรับตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากเนื้อไก่เป็นอาหารโปรตีนที่มีไขมันต่ำ รวมทั้งยังมีราคาถูกเมื่อเทียบกับเนื้อสัตว์ประเภทอื่น ๆ

(2) การส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ไปยังญี่ปุ่นขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง หลังจากญี่ปุ่นได้อนุญาตให้ไทยส่งออกไก่สดแช่เย็นแช่แข็งอีกครั้ง ตั้งแต่วันที่ 25 ธันวาคม 2556 เนื่องจากสินค้าอาหารจากไทยมีภาพลักษณ์ที่ดีทั้งในด้านคุณภาพและราคา และไทยมีระยะทางที่ใกล้กว่าประเทศคู่แข่งอย่างสหรัฐอเมริกาและบราซิล รวมทั้งแรงงานไทยมีฝีมือและประณีต ทำให้ผลิตภัณฑ์ไก่สดของไทยสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดีกว่าคู่แข่ง ประกอบกับการที่จีนมีปัญหาเรื่องความปลอดภัยทางด้านอาหาร ทำให้ญี่ปุ่นเพิ่มการนำเข้าเนื้อไก่แปรรูปจากไทยเพื่อไปทดแทน

(3) การดำเนินการเรื่อง Compartment และ Traceability สามารถสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพการผลิตเนื้อไก่ของไทยให้ประเทศคู่ค้ายอมรับ ซึ่งเป็นผลจากมาตรการควบคุมป้องกัน และเฝ้าระวังโรคระบาดสัตว์ที่เข้มงวด ทำให้ไทยไม่มีรายงานการพบโรคไข้หวัดนกในประเทศไทยเป็นเวลากว่า 9 ปี นับจากวันที่ทำลายสัตว์ปีกตัวสุดท้าย เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2551 ในขณะที่ประเทศคู่แข่งต่าง ๆ มีการระบาดของโรคไข้หวัดนก

อาทิ ประเทศสหรัฐอเมริกา และจีน จึงเป็นโอกาสที่ทำให้ไทยมีส่วนแบ่งการตลาดส่งออกเนื้อไก่ไปยังตลาดโลกเพิ่มขึ้น

2.3.2 ปัจจัยด้านลบ

(1) ประเทศไทยต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิต และเทคโนโลยีจากต่างประเทศ เช่น พันธุ์สัตว์ เคมีภัณฑ์ เวชภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ

(2) ต้นทุนการผลิตเนื้อไก่ของไทยโดยเปรียบเทียบสูงกว่าประเทศคู่แข่ง อาทิ บราซิล สหรัฐอเมริกา และจีน

(3) ประเทศต่าง ๆ มีการนำมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่มีใช้ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs) มาใช้มากขึ้น โดยนำประเด็นทางสังคมต่าง ๆ มากำหนดเป็นมาตรฐานทางการค้าระหว่างประเทศ เช่น มาตรฐานแรงงาน มาตรฐานสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งประเทศคู่ค้าอาจนำประเด็นดังกล่าวมาใช้กีดกันการค้าระหว่างกัน หากไทยไม่ได้มีการเตรียมการป้องกันและแก้ไขอย่างจริงจัง ก็อาจส่งผลกระทบต่อ การส่งออกเนื้อไก่ของไทยได้

ตารางที่ 1 ปริมาณการผลิตเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของประเทศที่สำคัญ

หน่วย: พันตัน

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561 ^{2/}
สหรัฐอเมริกา	16,976	17,306	17,971	18,261	18,596	2.39	18,970
บราซิล	12,308	12,692	13,146	12,910	13,250	1.66	13,550
สหภาพยุโรป	10,050	10,450	10,890	11,533	11,700	4.11	11,880
จีน	13,350	13,000	13,400	12,300	11,600	-3.31	11,000
อินเดีย	3,450	3,725	3,900	4,200	4,400	6.25	4,600
รัสเซีย	3,010	3,260	3,600	3,730	3,870	6.58	3,910
ไทย	1,500	1,570	1,700	1,780	1,900	6.17	1,990
ประเทศอื่น ๆ	23,763	24,762	24,519	24,384	24,859	0.75	25,378
รวมทั้งหมด	84,407	86,765	89,126	89,098	90,175	1.60	91,278

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 2 ปริมาณการบริโภคเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของประเทศที่สำคัญ

หน่วย: พันตัน

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561 ^{2/}
สหรัฐอเมริกา	13,691	14,043	15,094	15,331	15,576	3.52	15,838
สหภาพยุโรป	9,638	10,029	10,441	11,018	11,170	3.97	11,320
จีน	13,174	12,830	13,267	12,344	11,650	-2.81	11,095
บราซิล	46,389	48,252	48,547	48,675	49,739	1.49	50,838
รวมทั้งหมด	82,892	85,154	87,349	87,368	88,135	1.50	89,091

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 3 ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของประเทศที่สำคัญ

หน่วย: พันตัน

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561 ^{2/}
บราซิล	3,482	3,558	3,841	3,889	4,000	3.73	4,150
สหรัฐอเมริกา	3,332	3,310	2,867	3,014	3,091	-2.41	3,189
สหภาพยุโรป	1,083	1,133	1,179	1,276	1,250	4.14	1,280
ไทย	504	546	622	690	770	11.42	800
จีน	420	430	401	386	400	-2.03	385
ตุรกี	337	378	321	296	360	-1.12	375
ประเทศอื่น ๆ	1,117	1,123	1,028	1,134	1,208	1.68	1,265
รวมทั้งหมด	10,275	10,478	10,259	10,685	11,079	1.72	11,444

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 4 ปริมาณการนำเข้าเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของประเทศที่สำคัญ

หน่วย: พันตัน

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561 ^{2/}
ญี่ปุ่น	854	888	936	973	995	4.05	990
เม็กซิโก	682	722	790	791	750	2.85	775
ซาอุดีอาระเบีย	838	762	863	886	780	0.07	740
สหภาพยุโรป	671	712	730	761	720	2.10	720
อิรัก	673	698	625	661	610	-2.48	635
แอฟริกาใต้	355	369	436	504	500	10.48	510
จีน	244	260	268	430	450	18.85	480
ฮ่องกง	272	299	312	344	390	8.99	400
สหรัฐอเมริกาและเม็กซิโก	217	225	277	296	340	12.44	335
คิวบา	182	186	224	233	300	13.03	320
ประเทศอื่น ๆ	3,706	3,781	3,131	3,060	3,215	-4.84	3,369
รวมทั้งหมด	8,694	8,902	8,592	8,939	9,050	0.85	9,274

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 5 การผลิต การบริโภค และส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของไทย

ปี	ผลผลิต (ล้านตัว)	ผลผลิต (ตัน)	บริโภค (ตัน)	ส่งออก (ตัน)		
				ไก่สด	ไก่แปรรูป	รวม
2556	1,189.04	1,629,916	1,125,510	91,242	413,164	504,406
2557	1,295.56	1,775,928	1,230,370	146,543	399,016	545,559
2558	1,337.87	1,846,264	1,224,490	175,758	446,016	621,774
2559	1,405.49	2,032,676	1,342,567	213,032	477,077	690,109
2560 ^{1/}	1,470.26	2,080,120	1,360,120	220,000	500,000	720,000
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	5.19	5.19	4.77	23.79	5.76	9.93
2561 ^{2/}	1,501.53	2,171,569 ^{3/}	1,421,569	230,000	520,000	750,000

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน^{3/} ตั้งแต่ 2561 ปรับน้ำหนักไก่เฉลี่ยที่ใช้ในการคำนวณเพิ่มขึ้นจาก 2.25 เป็น 2.30 ก.ก./ตัว

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, กรมศุลกากร

ตารางที่ 6 ปริมาณส่งออกไก่สดแช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูป

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561 ^{2/}
ไก่สดแช่แข็ง ปริมาณ (ตัน)	91,242	146,543	175,758	213,032	220,000	23.79	230,000
มูลค่า (ล้านบาท)	6,330	12,648	14,320	17,522	18,500	28.03	19,500
เนื้อไก่แปรรูป ปริมาณ (ตัน)	413,164	399,016	446,016	477,077	500,000	5.76	520,000
มูลค่า (ล้านบาท)	60,476	61,315	64,500	71,680	73,500	5.61	76,500
รวมทั้งหมด ปริมาณ (ตัน)	504,406	545,559	621,774	690,109	720,000	9.93	750,000
มูลค่า (ล้านบาท)	66,805	73,963	78,820	89,202	92,000	8.63	96,000

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 7 ราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูป

รายการ	2556	2557	2558	2559	2560 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561 ^{2/}
ราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	43.25	42.34	39.61	37.36	37.70	-3.92	37.75
ราคาส่งออก							
ไก่สดแช่แข็ง (บาท/กก.)	69.37	86.31	81.48	82.25	84.09	3.42	84.78
เนื้อไก่แปรรูป (บาท/กก.)	146.37	153.67	144.61	150.25	147.00	-0.14	147.12

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

16 ไข่ไก่

1. สถานการณ์ ปี 2560

1.1 การผลิต

ปี 2556 - 2560 การผลิตไข่ไก่ของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 3.74 ต่อปี ตามความต้องการบริโภคที่เพิ่มขึ้น โดยในปี 2560 มีปริมาณการผลิตไข่ไก่ 14,037.23 ล้านฟอง เพิ่มขึ้นจาก 13,280.30 ล้านฟอง ของปี 2559 ร้อยละ 5.70 เนื่องจากเกษตรกรมีการจัดการเลี้ยงไก่ไข่ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น

1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2556 - 2560 การบริโภคไข่ไก่เฉลี่ยทั้งประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 3.94 ต่อปี โดยในปี 2560 มีปริมาณการบริโภคไข่ไก่ 13,932.72 ล้านฟอง เพิ่มขึ้นจาก 13,190.30 ล้านฟอง ของปี 2559 ร้อยละ 5.63 เนื่องจากไข่ไก่มีราคาถูกเมื่อเทียบกับอาหารโปรตีนชนิดอื่น และสามารถปรุงอาหารได้ง่าย ประกอบกับภาครัฐและภาคเอกชนมีการรณรงค์ส่งเสริมการบริโภคไข่ไก่เพื่อกระตุ้นการบริโภคไข่ไก่ให้เพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

การส่งออกไข่ไก่แบ่งออกเป็น การส่งออกไข่ไก่สด และผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่

1) การส่งออกไข่ไก่สด

ปี 2556 - 2560 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกไข่ไก่สดมีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 14.20 ต่อปี และร้อยละ 9.92 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2560 การส่งออกไข่ไก่สดมีปริมาณ 104.51 ล้านฟอง มูลค่า 328.70 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 90.01 ล้านฟอง มูลค่า 309.29 ล้านบาท ของปี 2559 ร้อยละ 16.11 และร้อยละ 6.27 ตามลำดับ เนื่องจากเกษตรกรและผู้ประกอบการส่งออกไข่ไก่ไปต่างประเทศเพื่อระบายผลผลิตในประเทศ ประกอบกับประเทศเกาหลีใต้เปิดตลาดไข่ไก่สดให้กับไทย ซึ่งเป็นผลจากความต้องการบริโภคไข่ไก่ภายในประเทศเกาหลีใต้ที่เพิ่มสูงขึ้นจากการระบาดของไข้หวัดนก โดยตลาดส่งออกที่สำคัญของไทย คือ ฮองกง (ร้อยละ 94.38) และเกาหลีใต้ (ร้อยละ 3.65)

2) การส่งออกผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่

ปี 2556 - 2560 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 3.16 ต่อปี และร้อยละ 9.37 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2560 มีการส่งออกผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ปริมาณ 4,365.00 ตัน มูลค่า 456.00 ล้านบาท ปริมาณลดลงจาก 4,607.38 ตัน ของปี 2559 ร้อยละ 5.26 แต่มูลค่าเพิ่มขึ้นจาก 446.74 ล้านบาท ของปี 2559 ร้อยละ 2.07 ผลิตภัณฑ์ที่ส่งออกมากที่สุด คือ ไข่เหลวรวมตลาดส่งออกที่สำคัญ คือ ญี่ปุ่น ซึ่งมีสัดส่วนการส่งออกร้อยละ 57.74 ของปริมาณการส่งออกไข่เหลวรวมทั้งหมด

(3) การนำเข้า

ปี 2556 - 2560 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 15.99 ต่อปี และร้อยละ 3.99 ต่อปีตามลำดับ โดยในปี 2560 มีการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ปริมาณ 3,387.21 ตัน มูลค่า 589.98 ล้านบาท ปริมาณเพิ่มขึ้นจาก 2,614.71 ตัน ของปี 2559 ร้อยละ 29.54 แต่มูลค่าลดลงจาก 670.90 ล้านบาท ของปี 2559 ร้อยละ 12.06 โดยผลิตภัณฑ์ที่นำเข้าจะใช้เป็นส่วนผสมในการผลิต

ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ในประเทศและส่งออก ผลิตภัณฑ์ที่นำเข้ามากที่สุด คือไข่ขาวผง โดยนำเข้าจากประเทศ เนเธอร์แลนด์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.16 ของปริมาณนำเข้าไข่ขาวผงทั้งหมด รองลงมาได้แก่ อิตาลี และ ฝรั่งเศส

(4) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2556 - 2560 ราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 3.14 ต่อปี โดยในปี 2560 ราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยฟองละ 2.70 บาท ลดลงจากฟองละ 2.95 บาท ของปี 2559 ร้อยละ 9.49 เนื่องจากผลผลิตไข่ไก่ออกสู่ตลาดมีปริมาณมาก

2) ราคาส่งออก

ปี 2556 - 2560 ราคาส่งออกไข่ไก่สดและผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 4.96 ต่อปี และร้อยละ 6.09 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2560 ราคาส่งออกไข่ไก่สดเฉลี่ยฟองละ 3.14 บาท ลดลงจากฟองละ 3.45 บาท ของปี 2559 ร้อยละ 8.99 และราคาส่งออกผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่เฉลี่ยตันละ 104,421 บาท เพิ่มขึ้นจากตันละ 97,641 บาท ของปี 2559 ร้อยละ 6.99

3) ราคานำเข้า

ปี 2556 - 2560 ราคานำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 9.68 ต่อปี โดยในปี 2560 ราคานำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ เฉลี่ยตันละ 174,719 บาท ลดลงจากตันละ 274,543 บาท ของปี 2559 ร้อยละ 36.36

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 การผลิต

ปี 2561 คาดว่าจะมีปริมาณการผลิตไข่ไก่ 14,355.17 ล้านฟอง เพิ่มขึ้นจาก 14,037.23 ล้านฟอง ในปี 2560 ร้อยละ 2.26 เนื่องจากมีการขยายการผลิตตามความต้องการบริโภคที่เพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากร ประกอบกับเกษตรกรมีการจัดการฟาร์มไข่ไก่ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น

2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2561 คาดว่าปริมาณการบริโภคไข่ไก่จะเพิ่มขึ้นจากปี 2560 เนื่องจากภาครัฐและภาคเอกชน มีการรณรงค์ส่งเสริมการบริโภคไข่ไก่ โดยการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับคุณประโยชน์ของไข่ไก่และปริมาณ การบริโภคไข่ไก่ที่เหมาะสมกับทุกเพศทุกวัยอย่างต่อเนื่อง

(2) การส่งออก

ปี 2561 คาดว่าการส่งออกไข่ไก่สดและผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่จะเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เมื่อเทียบกับปี 2560 เนื่องจากต้องรักษาระดับราคาไข่ไก่ในประเทศ และรักษาตลาดส่งออก

(3) การนำเข้า

ปี 2561 คาดว่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่จะทรงตัวหรือเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากโรงงานแปรรูปไข่ไก่ภายในประเทศยังไม่สามารถผลิตผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ประเภทต่าง ๆ ได้อย่างเพียงพอและอุตสาหกรรม

แปรรูปอาหารเพื่อการส่งออกบางประเภทยังต้องใช้ผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่จากกลุ่มประเทศ ที่สหภาพยุโรปให้การรับรองให้ใช้เป็นส่วนประกอบได้

(4) ราคา

ปี 2561 คาดว่าราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยทั้งประเทศจะสูงขึ้นจากปี 2560 เนื่องจากการจัดทำแผนการนำเข้าพ่อแม่พันธุ์ไข่ไก่ที่เหมาะสม เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาไข่ไก่ในประเทศ รวมทั้งมีการรณรงค์ส่งเสริมการบริโภคไข่ไก่ ทำให้ความต้องการบริโภคขยายตัวเพิ่มขึ้น

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตและการตลาด

(1) สภาพอากาศที่แปรปรวน มีผลต่อสุขภาพของไข่ไก่ อาจทำให้มีภูมิคุ้มกันลดลง และเป็นโรคได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้อัตราการให้ไข่ลดลงได้

(2) หน่วยงานจากภาครัฐและภาคเอกชนได้มีการรณรงค์ส่งเสริมการบริโภคไข่ไก่อย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การจัดงานวันไข่โลก เพื่อประชาสัมพันธ์คุณประโยชน์ของไข่ไก่และรณรงค์ส่งเสริมการบริโภคไข่ไก่ให้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้บริโภคหันมาบริโภคไข่ไก่มากขึ้น อย่างไรก็ตาม เกษตรกรควรมีการจัดการฟาร์มที่ดี รวมทั้งมีการวางแผนการผลิต เพื่อลดต้นทุนการผลิต และแก้ไขปัญหาผลผลิตเกินความต้องการบริโภค

ตารางที่ 1 ปริมาณการผลิต การส่งออก และการบริโภคไข่ไก่ของไทย ปี 2556 - 2561

รายการ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561**
ปริมาณการผลิต ^{1/} (ล้านฟอง)	12,033.39	12,520.42	12,733.16	13,280.30	14,037.23	3.74	14,355.17
ปริมาณการส่งออก ^{2/} (ล้านฟอง)	177.91	143.59	186.77	90.01	95.00	-15.82	n.a.
ปริมาณการบริโภค ^{3/} (ล้านฟอง)	11,855.48	12,376.83	12,546.39	13,190.30	13,932.72	3.94	n.a.

หมายเหตุ: * ข้อมูลเบื้องต้น

** ข้อมูลคาดคะเน

ที่มา: ^{1/}, ^{3/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/} กรมศุลกากร

ตารางที่ 2 การส่งออกไข่ไก่ และผลิตภัณฑ์ ปี 2556 - 2560

รายการ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ไข่ไก่สด						
ปริมาณ (ล้านฟอง)	177.91	143.59	189.45	90.01	104.51	-14.20
มูลค่า (ล้านบาท)	461.73	445.62	587.70	309.29	328.70	-9.92
ผลิตภัณฑ์ไข่ไก่						
ปริมาณ (ตัน)	3,971.14	4,077.74	4,564.13	4,607.38	4,365.00	3.16
มูลค่า (ล้านบาท)	322.39	364.80	411.28	446.74	456.00	9.37

หมายเหตุ: * คาดคะเน

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 3 การนำเข้าผลิตภัณฑ์ไข่ไก่ ปี 2556 - 2560

รายการ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ผลิตภัณฑ์ไข่ไก่						
ปริมาณ (ตัน)	1,927.25	1,831.80	2,453.31	2,614.71	3,387.21	15.99
มูลค่า (ล้านบาท)	528.54	565.08	739.98	670.90	589.98	3.99

หมายเหตุ: * คาดคะเน

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 4 ราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออก และราคานำเข้า ปี 2556 - 2560

รายการ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/ฟอง) ^{1/}	3.06	3.09	2.69	2.95	2.67	-3.14
ราคาส่งออก ^{2/} (เอฟ.โอ.บี.)						
ไข่ไก่สด (บาท/ฟอง)	2.60	3.10	3.10	3.45	3.14	4.96
ผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ (บาท/ตัน)	81,183	89,461	90,112	97,641	104,421	6.09
ราคานำเข้า ^{2/} (ซี.ไอ.เอฟ.)						
ผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ (บาท/ตัน)	274,246	308,483	301,624	274,543	174,719	-9.68

หมายเหตุ: * คาดคะเน

 ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/} กรมศุลกากร

17

สุกร

1. สถานการณ์ ปี 2560

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2556 - 2560 การผลิตเนื้อสุกรของประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.34 ต่อปี ในปี 2560 การผลิตเนื้อสุกรของโลกมีปริมาณรวม 111.03 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ซึ่งมีปริมาณ 109.97 ล้านตัน ร้อยละ 0.97 เนื่องจากประเทศส่วนใหญ่ผลิตเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ได้แก่ จีน สหรัฐอเมริกา บราซิล รัสเซีย เวียดนาม แคนาดา และฟิลิปปินส์ ผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.96 ร้อยละ 3.55 ร้อยละ 0.68 ร้อยละ 3.14 ร้อยละ 1.81 ร้อยละ 2.40 และร้อยละ 2.92 ตามลำดับ ส่วนสหภาพยุโรปผลิตลดลงร้อยละ 0.52

1.1.2 การตลาด

1) ความต้องการบริโภค

ปี 2556 - 2560 ความต้องการบริโภคเนื้อสุกรของประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.36 ต่อปี ในปี 2560 การบริโภคเนื้อสุกรของโลกมีปริมาณรวม 110.59 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ซึ่งมีปริมาณ 109.67 ล้านตัน ร้อยละ 0.84 เนื่องจากประเทศต่าง ๆ มีการบริโภคเพิ่มขึ้น โดยสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา รัสเซีย บราซิล เวียดนาม ญี่ปุ่น และเม็กซิโก มีการบริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.99 ร้อยละ 1.29 ร้อยละ 2.13 ร้อยละ 1.64 ร้อยละ 1.57 ร้อยละ 3.01 และร้อยละ 6.16 ตามลำดับ ส่วนจีน มีการบริโภคลดลงเล็กน้อย ร้อยละ 0.08

(2) การส่งออก

ปี 2556 - 2560 การส่งออกเนื้อสุกรของประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5.18 ต่อปี ในปี 2560 การส่งออกเนื้อสุกรมีปริมาณรวม 8.27 ล้านตัน ลดลงจากปี 2559 ซึ่งมีปริมาณ 8.32 ล้านตัน ร้อยละ 0.59 ประเทศที่ส่งออกเพิ่มขึ้น ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา จีน ซิลิ เม็กซิโก ออสเตรเลีย และเวียดนาม มีการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.92 ร้อยละ 0.76 ร้อยละ 12.57 ร้อยละ 4.05 ร้อยละ 13.48 ร้อยละ 10.53 และร้อยละ 14.29 ตามลำดับ เนื่องจากความต้องการในตลาดโลกเพิ่มขึ้น สำหรับประเทศที่ส่งออกลดลง ได้แก่ สหภาพยุโรป และบราซิล ส่งออกลดลงร้อยละ 10.40 และร้อยละ 2.64 ตามลำดับ

3) การนำเข้า

ปี 2556 - 2560 การนำเข้าเนื้อสุกรของประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5.97 ต่อปี ในปี 2560 การนำเข้าเนื้อสุกรของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญมีปริมาณรวม 7.88 ล้านตัน ลดลงจากปี 2559 ซึ่งมีปริมาณ 7.97 ล้านตัน ร้อยละ 1.78 ประเทศที่นำเข้าเพิ่มขึ้น ได้แก่ ญี่ปุ่น เม็กซิโก เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา และฟิลิปปินส์ มีการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.80 ร้อยละ 10.19 ร้อยละ 10.57 ร้อยละ 2.22 และร้อยละ 28.21 ตามลำดับ สำหรับประเทศที่นำเข้าลดลง ได้แก่ จีน ฮองกง และรัสเซีย นำเข้าลดลงร้อยละ 24.35 ร้อยละ 4.43 และร้อยละ 6.34 ตามลำดับ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2556 - 2560 การผลิตสุกรของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 9.42 ต่อปี ในปี 2560 มีปริมาณ

การผลิตสุกร 19.252 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจาก 18.870 ล้านตัว ของปี 2559 ร้อยละ 2.02 เนื่องจากตลาดภายในประเทศยังคงมีความต้องการบริโภคอย่างต่อเนื่อง และผู้ผลิตรายกลางและรายใหญ่มีการบริหารจัดการที่ดี โดยสามารถจัดการฟาร์มได้อย่างมีประสิทธิภาพและป้องกันโรคได้ดี ทำให้อัตราการรอดของสุกรเพิ่มขึ้น ส่งผลให้มีปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2556 - 2560 ความต้องการบริโภคเนื้อสุกรของไทย เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 8.03 ต่อปี สุกรที่ผลิตได้ใช้บริโภคภายในประเทศเป็นหลักประมาณร้อยละ 97 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด ปี 2560 มีปริมาณการบริโภคสุกร 18.71 ล้านตัว หรือ 1.403 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 10.30

(2) การส่งออก

การส่งออกสุกรมีปริมาณเพียงร้อยละ 3.17 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด โดยเป็นการส่งออกเนื้อสุกรและเนื้อสุกรแปรรูปร้อยละ 0.72 และสุกรมีชีวิตร้อยละ 2.45 เนื้อสุกรส่งออกไปยัง สเปน,ลาว มาเลเซีย กัมพูชา ฮองกง และสหรัฐอเมริกา ส่วนเนื้อสุกรแปรรูปส่งออกไปยังญี่ปุ่น ฮองกง กัมพูชา สเปน,ลาว เมียนมาร์ เนเธอร์แลนด์ และเยอรมัน สำหรับสุกรมีชีวิตส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ สเปน,ลาว กัมพูชา เมียนมาร์ และเวียดนาม ปี 2556-2560 ปริมาณการส่งออกเนื้อสุกรชำแหละ ลดลงในอัตราร้อยละ 8.44 ต่อปี โดยในปี 2560 ส่งออกเนื้อสุกรชำแหละปริมาณ 2,200 ตัน มูลค่า 130 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ซึ่งส่งออกปริมาณ 3,324 ตัน มูลค่า 169.26 ล้านบาท ร้อยละ 33.81 และร้อยละ 23.20 ตามลำดับ ปี 2556-2560 ปริมาณการส่งออกเนื้อสุกรแปรรูป ลดลงในอัตราร้อยละ 10.65 ต่อปี โดยในปี 2560 ส่งออกเนื้อสุกรแปรรูปปริมาณ 8,200 ตัน มูลค่า 1,900 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ซึ่งส่งออกปริมาณ 10,336 ตัน มูลค่า 2,183.60 ล้านบาท ร้อยละ 20.67 และร้อยละ 12.99 ตามลำดับ สำหรับสุกรมีชีวิตส่งออกปริมาณ 359,500 ตัว มูลค่า 1,707 ล้านบาท เป็นสุกรพันธุ์ 44,500 ตัว มูลค่า 207.00 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ซึ่งส่งออกปริมาณ 126,704 ตัว มูลค่า 662.56 ล้านบาท ร้อยละ 64.88 และ ร้อยละ 68.76 ตามลำดับ และเป็นสุกรมีชีวิตอื่น ๆ ปริมาณ 315,000 ตัว มูลค่า 1,500 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ซึ่งส่งออกปริมาณ 920,481 ตัว มูลค่า 4,603.40 ล้านบาท ร้อยละ 65.78 และร้อยละ 67.42 ตามลำดับ เนื่องจากราคาสุกรมีชีวิตในเวียดนามมีราคาตลาดอยู่ที่โลกรั่มละ 35-40 บาท ทำให้กัมพูชาและสเปน,ลาว หันไปนำเข้าสุกรมีชีวิตจากเวียดนามแทน ส่งผลให้การส่งออกไปยังกัมพูชาและสเปน,ลาวลดลง รวมทั้งที่ สเปน,ลาว มีการส่งออกต่อไปยังจีนลดลงด้วย นอกจากนี้จีนมีการผลิตสุกรเพื่อบริโภคในประเทศจำนวนมาก ทำให้จีนลดปริมาณการนำเข้าลง ส่งผลกระทบต่อการส่งออกสุกรของไทย

(3) การนำเข้า

ส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร (หนัง ตับ และเครื่องในอื่น ๆ) และผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร ปี 2556-2560 ปริมาณการนำเข้าส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 28.80 ต่อปี โดยในปี 2560 นำเข้าส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ปริมาณ 36,200 ตัน มูลค่า 770.00 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ซึ่งนำเข้าปริมาณ 40,680 ตัน มูลค่า 887.87 ล้านบาท ร้อยละ 11.01 และร้อยละ 13.28 ตามลำดับ โดยนำเข้าส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร (หนัง ตับ เครื่องในอื่น ๆ) จาก เยอรมัน อิตาลี และเนเธอร์แลนด์ ส่วนปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร ปี 2556-2560 ลดลงในอัตราร้อยละ 4.27 ต่อปี โดยในปี 2560 นำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร

ปริมาณ 530 ตัน มูลค่า 104 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ซึ่งนำเข้าปริมาณ 139.20 บาท มูลค่า 1,497 ล้านบาท ร้อยละ 64.60 และร้อยละ 25.29 ตามลำดับ โดยนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรจาก จีน อิตาลี และฮ่องกง

(4) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2556 - 2560 ราคาที่เกษตรกรขายได้ลดลงในอัตราร้อยละ 4.84 ต่อปี ราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้ปี 2560 เฉลี่ยกิโลกรัมละ 54.00 บาท ลดลงจากเฉลี่ยกิโลกรัมละ 66.96 บาท ของปี 2559 ร้อยละ 19.35 ถึงแม้ว่าความต้องการบริโภคภายในประเทศ จะมีอยู่อย่างต่อเนื่องแต่เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง ทั้งที่ราคาสุกรมีชีวิตที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวลดลง แต่ราคาขายปลีก ณ ตลาด กรุงเทพมหานคร (เนื้อแดง ไหล่ สะโพก) เฉลี่ยกิโลกรัมละ 126 บาท ลดลงร้อยละ 10 จากปีที่ผ่านมา ซึ่งไม่ได้ปรับลดตามราคาสุกรมีชีวิตมากนัก จึงไม่สามารถกระตุ้นให้การบริโภคเนื้อสุกรเพิ่มขึ้นได้ ประกอบกับปริมาณการส่งออกสุกรมีชีวิตลดลง ทำให้จำนวนสุกรมีชีวิตในประเทศคงเหลือเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ราคาสุกรมีชีวิตลดลง

2) ราคาส่งออก

ปี 2556 - 2560 ราคาส่งออกเนื้อสุกรชำแหละลดลงในอัตราร้อยละ 1.23 ต่อปี โดยในปี 2560 ราคาส่งออกเนื้อสุกรชำแหละเฉลี่ยกิโลกรัมละ 59.00 บาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 15.87 ส่วนราคาเนื้อสุกรแปรรูป ปี 2556-2560 เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 4.25 ต่อปี โดยปี 2560 ราคาส่งออกเนื้อสุกรแปรรูป เฉลี่ยกิโลกรัมละ 230.00 บาท สูงขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 8.87

3) ราคานำเข้า

ปี 2556 - 2560 ราคานำเข้าส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกรรวมสูงขึ้นในอัตราร้อยละ 10.50 ต่อปี และราคานำเข้าต่ำลดลงเล็กน้อยในอัตราร้อยละ 0.36 ต่อปี โดยในปี 2560 ราคานำเข้าส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกรรวม เฉลี่ยกิโลกรัมละ 21.00 บาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 3.80 ส่วนราคานำเข้าต่ำ เฉลี่ยกิโลกรัมละ 25.00 บาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 2.00

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2561 คาดว่าการผลิตเนื้อสุกรจะมีปริมาณรวม 113.07 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 1.83 โดยคาดว่าประเทศผู้ผลิตที่สำคัญหลายประเทศ ได้แก่ จีน สหรัฐอเมริกา บราซิล รัสเซีย เวียดนาม แคนาดา และฟิลิปปินส์ จะผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.34 ร้อยละ 3.98 ร้อยละ 0.81 ร้อยละ 1.35 ร้อยละ 0.91 ร้อยละ 2.04 และร้อยละ 3.15 ตามลำดับ ประเทศจีนมีผลผลิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผู้ผลิตในประเทศได้รับผลตอบแทนที่ดีจึงจูงใจให้ขยายการผลิต ประกอบกับน้ำหนักซากที่เพิ่มขึ้น ทำให้มีผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และความต้องการบริโภคภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้นในประเทศรัสเซีย ฟิลิปปินส์ และ เม็กซิโก ส่วนสหภาพยุโรป มีการผลิตลดลงร้อยละ 0.21 ซึ่งเป็นผลจากภาวะซบเซาของความต้องการของตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2561 คาดว่าความต้องการบริโภคเนื้อสุกรจะมีปริมาณรวม 112.58 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 1.80 โดยคาดว่า จีน สหรัฐอเมริกา รัสเซีย บราซิล เวียดนาม และเม็กซิโก บริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.15 ร้อยละ 2.82 ร้อยละ 0.46 ร้อยละ 0.34 ร้อยละ 0.81 และร้อยละ 4.80 ตามลำดับ เนื่องจากผลผลิตภายในประเทศเพิ่มขึ้น ส่วนสหภาพยุโรปมีการบริโภคลดลงร้อยละ 0.24 สำหรับญี่ปุ่นมีการบริโภคทรงตัว

(2) การส่งออก

ปี 2561 คาดว่าการส่งออกเนื้อสุกรของโลกจะมีปริมาณรวม 8.48 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 2.58 เนื่องจากมีความต้องการบริโภคเนื้อสุกรอย่างมากจากประเทศเม็กซิโก ฟิลิปปินส์ อาร์เจนตินา ชิลี และโคลอมเบีย โดยคาดว่าสหรัฐอเมริกา แคนาดา บราซิล จีน ชิลี เม็กซิโก ออสเตรเลีย และเวียดนาม จะส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.52 ร้อยละ 1.50 ร้อยละ 2.47 ร้อยละ 9.30 ร้อยละ 8.33 ร้อยละ 6.25 ร้อยละ 7.14 และร้อยละ 7.5 ตามลำดับ โดยที่สหรัฐอเมริกามีปริมาณการผลิตที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจึงคาดว่าจะส่งผลให้ราคาสุกรลดลง ซึ่งเป็นผลดีต่อการส่งออกเนื้อสุกรของสหรัฐอเมริกา ส่วนสหภาพยุโรปการส่งออกคาดว่าจะทรงตัวแม้ว่าจะเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุด เนื่องจากการส่งออกไปจีนโดยทางเรือลดลง และการแข็งตัวของค่าเงินยูโร

(3) การนำเข้า

ปี 2561 คาดว่าการนำเข้ามีปริมาณรวม 8.05 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 2.14 โดยคาดว่าเม็กซิโก ฮองกง และฟิลิปปินส์ นำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.67 ร้อยละ 3.66 และร้อยละ 14.00 ตามลำดับ ส่วนจีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา และรัสเซีย นำเข้าลดลงร้อยละ 3.03 ร้อยละ 0.35 ร้อยละ 3.68 ร้อยละ 10.28 และร้อยละ 7.69 ตามลำดับ

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2561 คาดว่าการผลิตสุกรมีปริมาณ 19.884 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจาก 19.252 ล้านตัว ของปี 2560 ร้อยละ 3.28 เนื่องจากปริมาณการผลิตขยายตัวตามจำนวนประชากรและความต้องการบริโภคจากตลาดภายในประเทศที่ยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเกษตรกรมีการบริหารจัดการจัดการฟาร์มและป้องกันโรคระบาดได้เป็นอย่างดี ทำให้ประสิทธิภาพในการเลี้ยงสุกรเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2561 คาดว่าการบริโภคสุกรจะเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับปี 2560 เนื่องจากปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น โดยคาดว่าจะมีปริมาณการบริโภคสุกร 19.39 ล้านตัว หรือ 1.454 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 3.64

(2) การส่งออก

ปี 2561 คาดว่าการส่งออกเนื้อสุกรชำแหละและเนื้อสุกรแปรรูปจะใกล้เคียงกับปี 2560 เนื่องจากปริมาณการส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านจะทรงตัวหรือลดลงเล็กน้อย และประเทศจีนยังคงมีปริมาณการผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจีนยังมีความเข้มงวดในการนำเข้าทำให้การส่งออกสุกรมีชีวิตไปจีนโดยผ่าน สปป.ลาว จะลดตัวลง

(3) การนำเข้า

ปี 2561 คาดว่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรและส่วนอื่น ๆ ที่บริโภครได้ของสุกร (หนัง ตับ และเครื่องในอื่น ๆ) จะใกล้เคียงกับปี 2560

(4) ราคา

ปี 2561 คาดว่าราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้โดยเฉลี่ยจะใกล้เคียงกับปี 2560 หรือลดลงเล็กน้อย เนื่องจากปริมาณการผลิตยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปริมาณการส่งออกยังคงไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ส่วนราคาส่งออกเนื้อสุกรชำแหละและเนื้อสุกรแปรรูปคาดว่าจะใกล้เคียงกับปี 2560

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตหรือการส่งออก

2.3.1 โรคระบาดและความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ แม้ว่าการจัดการฟาร์มสุกรในปัจจุบันจะมีประสิทธิภาพและควบคุมโรคระบาดได้ดีขึ้น แต่ยังคงมีปัจจัยเสี่ยงที่จะเกิดโรคระบาดในสุกร เนื่องจากสภาพอากาศในปัจจุบันมีความแปรปรวนจึงทำให้สุกรมีภูมิคุ้มกันต่ำ โดยในปี 2560 ที่ประเทศไทยได้ประสบสภาวะที่มีฝนตกชุก ทำให้มีความเสี่ยงที่จะเกิดโรคระบาด ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการผลิตสุกร โดยส่งผลให้ปริมาณการผลิตลดลงและต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ซึ่งฟาร์มสุกรของเกษตรกรรายย่อยและฟาร์มขนาดเล็กที่มีการจัดการฟาร์มที่ยังไม่ได้มาตรฐานมีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับผลกระทบจากโรคระบาด รวมทั้งปี 2561 มีความเป็นไปได้ที่สภาพภูมิอากาศจะมีความแปรปรวนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตสุกร

2.3.2 ภาวะเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการบริโภคและการส่งออกสุกร โดยคาดว่าปี 2561 อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยจะยังคงชะลอตัวตามการส่งออกสินค้า เนื่องจากเศรษฐกิจโลกมีภาวะชะลอตัว ซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกสินค้าเกษตรของไทย และส่งผลกระทบต่อกำลังซื้อของผู้บริโภคในประเทศ นอกจากนี้หากภาวะเศรษฐกิจยังคงมีการชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง ผู้บริโภคอาจหันมาบริโภคสินค้าโปรตีนอื่นที่มีราคาต่ำกว่าเพื่อทดแทนเนื้อสุกร เช่น เนื้อไก่ ไช้ไก่ เป็นต้น ส่งผลให้การบริโภคเนื้อสุกรลดลง

2.3.3 ประเทศคู่ค้าสุกร จากการคาดการณ์ในปี 2561 ประเทศจีนจะมีการขยายปริมาณการผลิตสุกรเพื่อการบริโภคภายในประเทศเพิ่มขึ้น รวมทั้งราคาสุกรในประเทศเวียดนามมีราคาลดลงเหลืออีโกลกรัมละ 35-40 บาท ทำให้ประเทศจีนหันมานำเข้าสุกรจากประเทศเวียดนามมากขึ้น ส่งผลให้การค้าสุกรมีชีวิตที่ชายแดนของไทยลดลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกสุกรมีชีวิตของประเทศไทย ทำให้ปริมาณอุปทานของสุกรของตลาดในประเทศเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่อุปสงค์ภายในประเทศมีปริมาณไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ซึ่งส่งผลให้ราคาสุกรมีชีวิตลดลง

2.3.4 ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตสุกร

- ความผันผวนของราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์ ราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์มีความผันผวนตลอดเวลา หากวัตถุดิบอาหารสัตว์มีราคาสูงขึ้นก็จะส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตของสุกร โดยเฉพาะฟาร์มขนาดเล็ก เนื่องจากมีต้นทุนเฉลี่ยสูงกว่าฟาร์มขนาดใหญ่

ตารางที่ 1 ปริมาณการผลิตเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2556 - 2561

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561 ^{2/}
จีน	54,930	56,710	54,870	52,990	53,500	-1.20	54,750
สหภาพยุโรป*	22,359	22,540	23,249	23,523	23,400	1.35	23,350
สหรัฐอเมริกา	10,525	10,368	11,121	11,320	11,722	3.08	12,188
บราซิล	3,335	3,400	3,519	3,700	3,725	3.11	3,755
รัสเซีย	2,400	2,510	2,615	2,870	2,960	5.69	3,000
เวียดนาม	2,357	2,431	2,572	2,701	2,750	4.22	2,775
แคนาดา	1,822	1,805	1,899	1,914	1,960	2.07	2,000
ฟิลิปปินส์	1,388	1,402	1,463	1,540	1,585	3.66	1,635
อื่น ๆ	9,734	9,486	9,310	9,411	9,309	-0.97	9,617
รวม	108,850	110,652	110,618	109,969	111,034	0.34	113,070

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

* สมาชิกทั้งหมด 28 ประเทศ

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 2 ปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2556 - 2561

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2556	2557	2558	2559 ^{1/}	2560 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561 ^{2/}
จีน	55,456	57,194	55,668	54,980	54,935	-0.58	56,115
สหภาพยุโรป*	20,147	20,390	20,873	20,410	20,613	0.47	20,563
สหรัฐอเมริกา	8,665	8,544	9,341	9,475	9,597	3.13	9,868
รัสเซีย	3,282	3,021	3,016	3,192	3,260	0.42	3,275
บราซิล	2,751	2,846	2,893	2,870	2,917	1.26	2,927
เวียดนาม	2,341	2,414	2,550	2,676	2,718	4.10	2,740
ญี่ปุ่น	2,549	2,543	2,568	2,626	2,705	1.52	2,705
เม็กซิโก	1,956	1,991	2,176	2,256	2,395	5.44	2,510
อื่น ๆ	11,319	11,021	11,063	11,182	11,448	0.37	11,881
รวม	108,466	109,964	110,148	109,667	110,588	0.36	112,584

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

* สมาชิกทั้งหมด 28 ประเทศ

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 3 ปริมาณส่งออกเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2556 - 2561

หน่วย: พันตันน้ำหนักรวม

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561 ^{2/}
สหภาพยุโรป*	2,227	2,164	2,388	3,125	2,800	8.60	2,800
สหรัฐอเมริกา	2,262	2,310	2,272	2,377	2,589	3.03	2,706
แคนาดา	1,246	1,220	1,239	1,320	1,330	2.12	1,350
บราซิล	585	556	627	832	810	11.11	830
จีน	244	277	231	191	215	-6.06	235
ชิลี	164	163	178	173	180	2.49	195
เม็กซิโก	111	117	128	141	160	9.61	170
ออสเตรเลีย	36	37	36	38	42	3.41	45
เวียดนาม	22	21	30	35	40	18.61	43
อื่น ๆ	114	123	105	88	105	-4.87	110
รวม	7,011	6,988	7,235	8,320	8,271	5.18	8,484

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

* สมาชิกทั้งหมด 28 ประเทศ

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 4 ปริมาณนำเข้าเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2556 - 2561

หน่วย: พันตันน้ำหนักรวม

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561 ^{2/}
จีน	770	761	1,029	2,181	1,650	29.40	1,600
ญี่ปุ่น	1,223	1,332	1,270	1,361	1,440	3.54	1,435
เม็กซิโก	783	818	981	1,021	1,125	9.93	1,200
เกาหลีใต้	388	480	599	615	680	14.68	655
สหรัฐอเมริกา	399	459	506	495	506	5.66	454
ฮ่องกง	399	347	397	429	410	2.70	425
รัสเซีย	883	516	408	347	325	-21.30	300
ฟิลิปปินส์	172	199	175	195	250	7.55	285
อื่น ๆ	1,593	1,429	1,353	1,329	1,493	-2.00	1,694
รวม	6,610	6,341	6,718	7,973	7,879	5.97	8,048

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 5 ปริมาณการผลิต การส่งออก และการบริโภคสุกร ปี 2556 - 2561

รายการ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561**
ปริมาณการผลิต ^{1/} (ล้านตัว)	14.139	14.216	16.040	18.870	19.252	9.42	19.884
(ล้านตัน)	1.060	1.066	1.203	1.415	1.444	9.42	1.491
ปริมาณส่งออก ^{2/} (ตัน)	15,957	17,227	17,078	13,660	10,400	-10.31	n.a.
ปริมาณการบริโภค ^{3/} (ล้านตัน)	1.070	1.010	1.140	1.272	1.403	8.03	1.454

หมายเหตุ: * ข้อมูลเบื้องต้น ** คาดคะเน

ที่มา: ^{1/ 3/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/} กรมศุลกากร

ตารางที่ 6 การส่งออกเนื้อสุกรชำแหละ เนื้อสุกรแปรรูป และสุกรมีชีวิต ปี 2556 - 2560

รายการ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เนื้อสุกรชำแหละ ปริมาณ (ตัน)	3,840	2,635	3,189	3,324	2,200	-8.44
มูลค่า: ล้านบาท	226.07	152.49	193.99	169.26	130.00	-9.54
เนื้อสุกรแปรรูป ปริมาณ (ตัน)	12,117	14,592	13,889	10,336	8,200	-10.65
มูลค่า: ล้านบาท	2,437.61	2,657.87	2,551.71	2,183.60	1,900.00	-6.71
สุกรพันธุ์ ปริมาณ (ตัว)	17,988	25,168	312,200	126,704	44,500	40.89
มูลค่า: ล้านบาท	66.34	141.91	1,427.49	662.56	207.00	46.47
สุกรมีชีวิตอื่น ๆ ปริมาณ (ตัว)	243,261	388,846	560,350	920,481	315,000	14.78
มูลค่า: ล้านบาท	925.68	1,765.06	2,538.73	4,603.40	1,500.00	21.22

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 7 การนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร และส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร (หนัง ตับ และ เครื่องในอื่น ๆ) ปี 2556-2560

รายการ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร						
ปริมาณ (ตัน)	801	1,014	1,046	1,497	530	-4.27
มูลค่า (ล้านบาท)	65.20	81.26	125.50	139.20	104.00	15.86
ส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร						
ปริมาณ (ตัน)	12,548	26,956	36,758	40,680	36,200	28.80
มูลค่า (ล้านบาท)	161.90	574.59	803.42	887.87	770.00	42.68

หมายเหตุ: * ประมาณการ

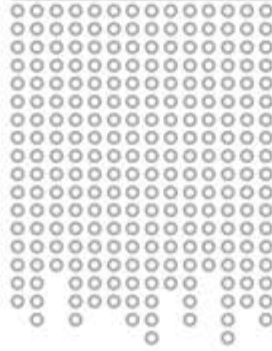
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 8 ราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออก และราคานำเข้า ปี 2556 - 2560

รายการ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	65.35	75.08	66.08	66.96	54.00	-4.84
ราคาส่งออก (บาท/กก.)						
เนื้อสุกรชำแหละ	58.87	57.88	60.83	50.92	59.00	-1.23
เนื้อสุกรแปรรูป	201.17	182.14	183.72	211.26	230.00	4.25
ราคานำเข้า (บาท/กก.)						
ส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกรรวม	12.90	21.32	12.00	21.83	21.00	10.50
ตับ	24.32	27.94	21.86	25.51	25.00	-0.36

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, กรมศุลกากร

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศและแนวร่วม ปี 2561

Office of Agricultural Economics

18 โคเนื้อ

1. สถานการณ์ ปี 2560

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2556 - 2560 การผลิตเนื้อโคของประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเล็กน้อยในอัตราร้อยละ 0.21 ต่อปี ในปี 2560 มีปริมาณการผลิต 61.37 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ที่มีปริมาณการผลิต 60.44 ล้านตัน ร้อยละ 1.54 ผู้ผลิตรายใหญ่มีการผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ สหรัฐอเมริกา บราซิล สหภาพยุโรป จีน และอินเดีย โดยผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.23 ร้อยละ 1.79 ร้อยละ 0.11 ร้อยละ 1.00 และร้อยละ 1.19 ตามลำดับ

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2556 - 2560 ปริมาณความต้องการบริโภคเนื้อโคในประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเล็กน้อยในอัตราร้อยละ 0.20 ต่อปี ประเทศที่มีการบริโภคมากที่สุด คือ สหรัฐอเมริกา รองลงมาได้แก่ จีนและบราซิล การบริโภคเนื้อโคในปี 2560 มีปริมาณ 59.36 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ที่มีการบริโภคปริมาณ 58.71 ล้านตัน ร้อยละ 1.14

(2) การส่งออก

ปี 2556 - 2560 การส่งออกเนื้อโคเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.57 ต่อปี อินเดียมีการส่งออกมากที่สุด รองลงมาได้แก่ บราซิล ออสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกา ในปี 2560 มีการส่งออกเนื้อโค 9.79 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ที่มีการส่งออก 9.42 ล้านตัน ร้อยละ 3.92 เนื่องจากออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ มีการส่งออกลดลงร้อยละ 2.03 และร้อยละ 2.90 ตามลำดับ ส่วนอินเดีย บราซิล และสหรัฐอเมริกามีการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.46 ร้อยละ 3.65 และร้อยละ 10.87 ตามลำดับ

(3) การนำเข้า

ปี 2556 - 2560 การนำเข้าเนื้อโคเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.54 ต่อปี ในปี 2560 มีการนำเข้าเนื้อโค 7.75 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ที่มีการนำเข้า 7.69 ล้านตัน ร้อยละ 0.74 เนื่องจากจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ มีการนำเข้าเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 0.13 ร้อยละ 8.48 และร้อยละ 7.21 ตามลำดับ ส่วนสหรัฐอเมริกา และรัสเซียมีการนำเข้าลดลงร้อยละ 1.90 และร้อยละ 0.38 ตามลำดับ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2556 - 2560 การผลิตโคเนื้อของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.97 ต่อปี สำหรับปี 2560 มีปริมาณการผลิตโคเนื้อ 0.962 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ซึ่งมีปริมาณการผลิต 0.916 ล้านตัว ร้อยละ 5.00 เนื่องจากปริมาณการผลิตยังไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภค และยังมีความต้องการจากประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้มีโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อเพื่อสนับสนุนปริมาณโคเนื้อให้เพิ่มขึ้น เกษตรกรจึงเลี้ยงโคเนื้อมากขึ้น

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2556 - 2560 ความต้องการบริโภคเนื้อโคของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราเพียงร้อยละ 0.06 ต่อปี

สำหรับปี 2560 คาดว่าจะมีปริมาณการบริโภคเนื้อ 1.260 ล้านตัว หรือคิดเป็นเนื้อโค 211.68 พันตัน ซึ่งเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2559 ร้อยละ 0.08 ตามความต้องการของตลาดภายในประเทศที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยตลาดยังคงนิยมบริโภคเนื้อโคแบบซาบูหรือปิ้งย่าง

(2) การส่งออก

ปี 2556 - 2560 การส่งออกโคมีชีวิตของไทยลดลงในอัตราร้อยละ 7.41 ต่อปี โดยส่วนใหญ่ส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ มาเลเซีย และสปป.ลาว (ส่งต่อไปยังจีน) ปี 2560 การส่งออกโคมีชีวิตมีปริมาณ 161,000 ตัว มูลค่า 2,090 ล้านบาท เทียบกับปี 2559 ซึ่งส่งออกปริมาณ 227,172 ตัว มูลค่า 1,066.63 ล้านบาท ปริมาณลดลงร้อยละ 29.13 แต่มูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 95.94 เนื่องจากการเข้มงวดของด่านชายแดนจีนและสารเร่งเนื้อแดง ส่งผลให้การส่งออกโคมีชีวิตชะลอตัวลง

ปี 2556 - 2560 ปริมาณการส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ของไทยลดลงร้อยละ 72.67 ต่อปี ปี 2560 การส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์มีปริมาณ 119.23 ตัน มูลค่า 35.46 ล้านบาท เทียบกับปี 2559 ซึ่งส่งออกปริมาณ 172.09 ตัน มูลค่า 32.44 ล้านบาท ปริมาณลดลงร้อยละ 30.72 แต่มูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.31 ตามลำดับ เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านหันไปนำเข้าเนื้อโคจากออสเตรเลีย จึงทำให้การส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ลดลง

(3) การนำเข้า

ปี 2556 - 2560 การนำเข้าโคมีชีวิตของไทยลดลงในอัตราร้อยละ 11.90 ต่อปี ปี 2560 การนำเข้าโคมีชีวิตมีปริมาณ 121,530 ตัว มูลค่า 1,716.00 ล้านบาท เทียบกับปี 2559 ซึ่งนำเข้าปริมาณ 101,507 ตัว มูลค่า 1,594.28 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.73 และร้อยละ 7.63 ตามลำดับ เนื่องจากความต้องการโคเนื้อยังมีอย่างต่อเนื่อง

ปี 2556 - 2560 ปริมาณการนำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ของไทยลดลงในอัตราร้อยละ 10.23 ต่อปี โดยส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าเนื้อโคจากประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย ส่วนผลิตภัณฑ์นำเข้าจากประเทศอินเดีย นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย ปี 2560 การนำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ มีปริมาณ 12,503 ตัน มูลค่า 2,658 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งนำเข้าปริมาณ 10,476.51 ตัน มูลค่า 2,196.10 ล้านบาท ร้อยละ 19.34 และร้อยละ 21.03 ตามลำดับ เนื่องจากยังคงมีความต้องการเนื้อโคคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

(4) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2556 - 2560 ราคาโคมีชีวิตที่เกษตรกรขายได้สูงขึ้นในอัตราร้อยละ 7.36 ต่อปี สำหรับปี 2560 โคมีชีวิตที่เกษตรกรขายได้มีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 96.00 บาท ลดลงจากปี 2559 ซึ่งมีราคากิโลกรัมละ 103.23 บาท ร้อยละ 7.00 เนื่องจากตลาดส่งออกยังไม่คึกคักเท่าที่ควร ส่งผลให้ราคาโคเนื้อที่เกษตรกรขายได้ลดลงตามไปด้วย ซึ่งการส่งออกโคมีชีวิตไปยังจีนยังคงประสบปัญหาในเรื่องความเข้มงวดของด่านชายแดนจีนและการตรวจเจอสารเร่งเนื้อแดง จึงส่งผลให้การส่งออกโคมีชีวิตต้องหยุดชะงักชั่วคราวหรือชะลอตัวลง

2) ราคาส่งออก

ปี 2556 - 2560 ราคาส่งออกโคมีชีวิตสูงขึ้นในอัตราร้อยละ 8.13 ต่อปี ในปี 2560 ราคาส่งออกโคมีชีวิตสูงขึ้นจากปี 2559 คิดเป็น 2.14 เท่า ส่วนราคาส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์สูงขึ้นในอัตราร้อยละ 34.76 ต่อปี ในปี 2560 ราคาส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์สูงขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 71.01

3) ราคานำเข้า

ปี 2556 - 2560 ราคานำเข้าโคมีชีวิตสูงที่สุดในอัตราร้อยละ 31.39 ต่อปี ในปี 2560 ราคานำเข้าโคมีชีวิตลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 9.71 ส่วนราคานำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์สูงที่สุดในอัตราร้อยละ 15.64 ต่อปี โดยเนื้อโคที่นำเข้าเป็นเนื้อโคคุณภาพ ซึ่งผลิตในประเทศได้ไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้บริโภคในตลาดบน ในปี 2560 ราคานำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์สูงขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 1.34

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2561 คาดว่าการผลิตเนื้อโคจะมีปริมาณ 62.55 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 1.92 ผู้ผลิตรายใหญ่ที่มีการผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ สหรัฐอเมริกา บราซิล สหภาพยุโรป จีน และอินเดีย ซึ่งผลิตเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.80 ร้อยละ 2.65 ร้อยละ 0.13 ร้อยละ 0.57 และร้อยละ 1.18 ตามลำดับ โดยครึ่งหนึ่งของอัตรากาเติบโตเป็นผลผลิตของสหรัฐอเมริกาและบราซิล ซึ่งผลผลิตของบราซิลเพิ่มขึ้นจากการขยายตลาดส่งออก และผลผลิตของอาร์เจนตินายังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากนโยบายที่สนับสนุนการขยายการผลิตโคเนื้อ

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2561 คาดว่าจะมีการบริโภคเนื้อโค 60.55 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 2.00 โดยประเทศที่มีการบริโภคมากที่สุดยังคงเป็นสหรัฐอเมริกา 12.52 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ จีน 8.14 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 7.94 ล้านตัน

(2) การส่งออก

ปี 2561 คาดว่าจะมีการส่งออกเนื้อโค 10.06 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 2.71 อินเดียเป็นผู้ส่งออกมากที่สุด ปริมาณ 1.85 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ บราซิล 1.83 ล้านตัน และออสเตรเลีย 1.53 ล้านตัน ซึ่งตลาดของประเทศผู้ส่งออกเนื้อโครายใหญ่ ประกอบด้วย บราซิล ออสเตรเลีย อาร์เจนตินา และสหรัฐอเมริกา ที่เน้นตลาดในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังคงมีความต้องการเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะตลาดจีน ซึ่งผลผลิตภายในประเทศยังไม่เพียงพอต่อการขยายตัวของกรบริโภคภายในประเทศ และสหรัฐอเมริกาสามารถเปิดตลาดส่งออกในจีนได้อีกครั้งหลังจากรงับการส่งออกตั้งแต่สหรัฐอเมริกามีการเกิดโรควัวบ้า เมื่อ 13 ปีที่ผ่านมา

(3) การนำเข้า

ปี 2561 คาดว่าจะมีการนำเข้าเนื้อโคของโลก 7.99 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 3.15 เนื่องจากประเทศผู้นำเข้าหลัก เช่น สหรัฐอเมริกา จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ มีการนำเข้าเนื้อโคเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.46 ร้อยละ 10.81 ร้อยละ 4.49 และร้อยละ 1.82 ตามลำดับ จีนมีแนวโน้มการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 11 จากปีที่ผ่านมา จากจำนวนประชากรและระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งในระยะยาวเป็นโอกาสของสหรัฐอเมริกาที่มีผลิตภัณฑ์เนื้อโคที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในจีนซึ่งคาดว่าจะเติบโตอย่างต่อเนื่อง

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2561 คาดว่ามีปริมาณการผลิต 1.005 ล้านตัว หรือ 168.84 พันตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 4.45 เนื่องจากภาครัฐมีโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรหันมาเลี้ยงโคเนื้อกันมากขึ้น ส่งผลให้ปริมาณการผลิตโคเนื้อ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

โคที่ผลิตได้จะใช้บริโภคในประเทศเกือบทั้งหมด และมีบางส่วนที่ได้จากการนำเข้ามาโดยถูกต้องตามกฎหมาย และการลักลอบนำเข้าทั้งในรูปของโคมีชีวิตและเนื้อโคชำแหละ ปี 2561 คาดว่าการบริโภคจะเพิ่มขึ้นตามการเพิ่มของจำนวนประชากรและความต้องการบริโภคเนื้อโคแบบปิ้งย่างที่เพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2561 คาดว่าการส่งออกโคมีชีวิต เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ จะเพิ่มขึ้นจากปี 2560 เนื่องจากจีนจะสร้างโรงฆ่าสัตว์ที่เมืองสิบสองปันนาของจีน จึงส่งผลให้ความต้องการโคมีชีวิตที่เข้าโรงฆ่าเพิ่มขึ้น

(3) การนำเข้า

ปี 2561 คาดว่าการนำเข้าโคมีชีวิตจะลดลงจากปี 2560 เนื่องจากปัญหาในการส่งออกชะลอตัว ส่งผลให้มีการนำเข้าโคเนื้อจากเมียนมาร์ลดลง ส่วนการนำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์คาดว่าจะใกล้เคียงกับปี 2560

(4) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้ ปี 2561 คาดว่าราคาจะลดลงจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากการส่งออกที่ลดลงส่งผลให้ราคาโคเนื้อ มีแนวโน้มปรับตัวลดลง

2) ราคาส่งออกและราคานำเข้า ปี 2561 คาดว่าราคาส่งออกโคมีชีวิตจะลดลง ราคาส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์จะใกล้เคียงกับปี 2560 ส่วนราคานำเข้าโคมีชีวิต เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ คาดว่าจะใกล้เคียงกับปี 2560

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตและการค้าของไทย

2.3.1 การผลิต

ปัจจุบันการผลิตโคเนื้อของไทย ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภค ดังนั้นรัฐบาลโดยกรมปศุสัตว์จึงมีการส่งเสริมในโครงการต่าง ๆ ให้เกษตรกรหันมาเลี้ยงโคเนื้อเพิ่มขึ้น เช่น

1) โครงการฟาร์มโคเนื้อสร้างอาชีพ วัตถุประสงค์เพื่อสร้างอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อให้กับเกษตรกร มีรายได้อย่างยั่งยืน และเพิ่มผลผลิตโคเนื้อและความมั่นคงทางอาหารของประเทศ

- ระยะ 1 ระยะเวลาดำเนินการ 7 ปี (พ.ศ.2558 - 2565) โดยมีเป้าหมายจัดหาโคเนื้อให้เกษตรกรรายละไม่เกิน 5 ตัว ให้แก่สหกรณ์หรือกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อไม่ต่ำกว่า 20 องค์กร ๆ ละ ไม่เกิน 20 ราย รวมทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่า 400 ราย รวมทั้งหมด 2,000 ตัว โดยผลการดำเนินงานได้จัดหาโคเนื้อให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 2,000 ตัว มีลูกโคเกิดใหม่ 1,346 ตัว เพศผู้ 571 ตัว เพศเมีย 745 ตัว งบประมาณทั้งสิ้น 100 ล้านบาท

- ระยะที่ 2 ระยะเวลาดำเนินการ 7 ปี (พ.ศ.2560 - 2567) โดยมีเป้าหมายของโครงการฯ คือ องค์กรเกษตรกร (สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน) จำนวน 360 องค์กร รวม 3,600 ราย โคเนื้อเพศเมีย

18,000 ตัว การกั๊ยมเงิน ค่าแม่พันธุ์ รายละไม่เกิน 5 ตัว ๆ ละราคาไม่เกิน 40,000 บาท ค่าก่อสร้างและ/หรือ ปรับปรุงโรงเรือนและแปลงหญ้ารายละไม่เกิน 50,000 บาท งบประมาณทั้งสิ้น 900 ล้านบาท

2) โครงการโคบาลบูรพา ระยะเวลาดำเนินการ 6 ปี (1 มิ.ย. 2560 - 30 ก.ย. 2566) มีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูเกษตรกรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง และส่งเสริมอาชีพให้เกษตรกรในพื้นที่ ส.ป.ก. ที่ยึดคินตาม คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 36/2559 ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2559 รวมทั้งเพื่อปรับเปลี่ยนพื้นที่ ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมไปเลี้ยงปศุสัตว์ สร้างรายได้ที่มั่นคงให้เกษตรกรอย่างยั่งยืน ตลอดจนเพื่อส่งเสริมและพัฒนา อุตสาหกรรมโคเนื้อครบวงจรในพื้นที่ภาคตะวันออก โดยพื้นที่ประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉิน (ภัยแล้ง) จังหวัดสระแก้ว ปี 2559/60 ใน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ อำเภอโคกสูง และ อำเภอวัฒนานคร เนื้อที่ 100,477 ไร่ เกษตรกร 6,106 ราย ซึ่งการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 4 กิจกรรม ดังนี้ 1) ส่งเสริมการเลี้ยงแม่โคเนื้อผลิตลูก 2) ส่งเสริมอาชีพเลี้ยงแพะ 3) ส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ และ 4) การจัดตั้งโรงฆ่าสัตว์มาตรฐาน GMP งบประมาณทั้งสิ้น 967.64 ล้านบาท ซึ่งในขณะนี้มีเกษตรกรเข้าร่วม โครงการ 6,100 ราย จัดหาโคเนื้อเข้าโครงการ 30,000 ตัว

การดำเนินโครงการฯ จะสามารถเพิ่มผลผลิตโคเนื้อเพื่อรองรับความต้องการบริโภคทั้งในประเทศ และประเทศเพื่อนบ้านได้

2.3.2 การนำเข้าและส่งออก

ไทยมีศักยภาพในการผลิตโคเนื้อและเนื้อโคคุณภาพดี โดยเป็นที่ต้องการของประเทศเพื่อนบ้าน สำหรับนักท่องเที่ยวและผู้มีรายได้สูง ซึ่งยังไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภค แม้ว่าในช่วงปี 2559-2560 ผลผลิต จะเริ่มเพิ่มขึ้น แต่การเพิ่มผลผลิตโคเนื้อนั้นทำได้ค่อนข้างยากและต้องอาศัยระยะเวลา 2-3 ปี

ในปี 2561 ตลาดประเทศเพื่อนบ้านยังมีความต้องการบริโภคเนื้อโคอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ตลาด จีนก็ยังมีปริมาณความต้องการบริโภคเนื้อโคจำนวนมากตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน โดยในปี 2556 - 2560 จีนมีอัตราการนำเข้าเนื้อโคเพิ่มขึ้นร้อยละ 65 ต่อปี ประกอบกับโครงการรถไฟ สปป.ลาว-จีน จะเริ่มใช้ในปี 2565 ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้มีการส่งออกไปยังจีนได้เพิ่มขึ้น ทำให้ต้นทุนโลจิสติกส์ต่ำลง ซึ่งไทย สามารถส่งออกโคมีชีวิตและเนื้อโคไปยังมณฑลต่าง ๆ ทางรถไฟได้สะดวกมากขึ้น ทั้งนี้ไทยต้องเร่งเจรจาในการ ปลดล็อคปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการส่งออกไปจีน เช่น เรื่องโรคระบาด เพื่อรักษาตลาดจีนและช่วยให้ การส่งออกมีเสถียรภาพ อีกทั้งยังเป็นการสร้างความมั่นคงในอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อได้อีกด้วย

ตารางที่ 1 ปริมาณการผลิตเนื้อโคของโลก ปี 2556 - 2561

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561**
สหรัฐอเมริกา	11,751	11,075	10,817	11,507	12,109	0.99	12,448
บราซิล	9,675	9,723	9,425	9,284	9,450	-0.93	9,700
สหภาพยุโรป	7,388	7,443	7,684	7,881	7,890	1.90	7,900
จีน	6,730	6,890	6,700	7,000	7,070	1.51	7,110
อินเดีย	3,800	4,100	4,100	4,200	4,250	2.51	4,300
อื่น ๆ	21,191	21,584	20,973	20,571	20,604	-1.04	21,096
รวม	60,535	60,815	59,699	60,443	61,373	0.21	62,554

หมายเหตุ: * ประมาณการ ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 2 ปริมาณการบริโภคเนื้อโคของโลก ปี 2556 - 2561

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561**
สหรัฐอเมริกา	11,608	11,241	11,276	11,678	12,191	1.37	12,524
จีน	7,112	7,277	7,342	7,765	7,985	3.01	8,140
สหภาพยุโรป	7,885	7,896	7,781	7,652	7,745	-0.67	7,935
บราซิล	7,520	7,514	7,744	7,906	7,830	1.33	7,840
อาร์เจนตินา	2,664	2,503	2,534	2,434	2,480	-1.70	2,550
อื่น ๆ	21,953	22,318	21,142	21,279	21,131	-1.23	21,561
รวม	58,742	58,749	57,819	58,714	59,362	0.20	60,550

หมายเหตุ: * ประมาณการ ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 3 ปริมาณการส่งออกเนื้อโคของโลก ปี 2556 - 2561

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561**
อินเดีย	1,881	2,082	1,806	1,764	1,825	-2.24	1,850
บราซิล	1,849	1,909	1,705	1,698	1,760	-2.14	1,825
ออสเตรเลีย	1,593	1,851	1,854	1,480	1,450	-4.03	1,525
สหรัฐอเมริกา	1,174	1,167	1,028	1,159	1,285	1.75	1,320
นิวซีแลนด์	529	579	639	587	570	1.64	570
อื่น ๆ	2,213	2,409	2,513	2,734	2,901	6.91	2,966
รวม	9,239	9,997	9,545	9,422	9,791	0.57	10,056

หมายเหตุ: * ประมาณการ ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 4 ปริมาณการนำเข้าเนื้อโคของโลก ปี 2556 - 2561

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561**
สหรัฐอเมริกา	1,020	1,337	1,529	1,367	1,341	5.86	1,374
จีน	412	417	666	818	925	25.75	1,025
ญี่ปุ่น	760	739	707	719	780	0.25	815
เกาหลีใต้	375	392	414	513	550	10.91	560
รัสเซีย	1,023	932	621	522	520	-17.58	480
อื่น ๆ	3,855	4,073	3,694	3,752	3,632	-1.99	3,738
รวม	7,445	7,890	7,631	7,691	7,748	0.54	7,992

หมายเหตุ: * ประมาณการ ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 5 ปริมาณการผลิต การส่งออก การนำเข้า และการบริโภคเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ของไทย ปี 2556 - 2561

รายการ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561**
การผลิต ^{1/} (ล้านตัว)	0.929	0.892	0.890	0.916	0.962	0.97	1.005
(พันตันน้ำหนักซาก)	133.73	128.45	149.54	154.03	161.73	5.78	168.84
ส่งออก ^{2/} (พันตัน)	11.966	7.338	2.462	0.172	0.119	-72.68	n.a.
นำเข้า ^{2/} (พันตัน)	18.288	14.411	10.314	10.477	12.50	-10.24	n.a.
การบริโภค ^{1/} (ล้านตัว)	1.257	1.257	1.258	1.259	1.260	0.06	1.261
(พันตันน้ำหนักซาก)	181.008	181.008	211.344	211.512	211.680	4.80	211.848

หมายเหตุ: * ประมาณการ ** คาดคะเน *** ตั้งแต่ปี 2558 ปรับน้ำหนักโคเนื้อเฉลี่ยจาก 300 กก./ตัว เป็น 350 กก./ตัว

ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/} กรมศุลกากร

ตารางที่ 6 การส่งออก การนำเข้าโคมีชีวิต เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ของไทย ปี 2556 - 2560

รายการ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
การส่งออก						
โคมีชีวิต						
ปริมาณ (ตัว)	228,068	244,457	204,857	227,172	161,000	-7.41
มูลค่า (ล้านบาท)	1,513.80	1,765.78	1,755.25	1,066.63	2,090.00	1.42
เนื้อโคและผลิตภัณฑ์						
ปริมาณ (ตัน)	11,966.37	7,338.85	2,462.82	172.09	119.23	-72.67
มูลค่า (ล้านบาท)	1,007.62	806.34	253.23	32.44	35.46	-62.57
การนำเข้า						
โคมีชีวิต						
ปริมาณ (ตัว)	204,882	126,790	130,260	101,507	121,530	-11.90
มูลค่า (ล้านบาท)	777.82	1,788.45	1,857.44	1,594.28	1,716.00	15.81
เนื้อโคและผลิตภัณฑ์						
ปริมาณ (ตัน)	18,288.00	14,411.57	10,314.90	10,476.51	12,503	-10.23
มูลค่า (ล้านบาท)	2,137.29	2,340.29	2,206.63	2,196.10	2,658.00	3.80

หมายเหตุ: * - การส่งออกโคมีชีวิต ปี 2559 ไปยัง สปป.ลาว มีตัวเลขมูลค่าส่งออกผิดปกติ ซึ่งทำให้ราคาโคเนื้อที่ส่งออกต่ำกว่าปกติ โดยมีราคาเฉลี่ยตัวละ 4,292 บาท

- การนำเข้าโคมีชีวิตไม่รวมตัวเลขที่ผิดปกติในเดือน พ.ค. 56 จากการนำเข้าโคเนื้อจากเมียนมาร์ 74,362 ตัว มูลค่า 59,048,000 บาท เฉลี่ยตัวละ 795.40 บาท และเดือน มิ.ย. 56 จากการนำเข้าโคเนื้อจากเมียนมาร์ 24,510 ตัว มูลค่า 38,440,000 บาท เฉลี่ยตัวละ 1,568.34 บาท

** ข้อมูลประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 7 ราคาโคเนื้อที่เกษตรกรขายได้ และราคาส่งออก-นำเข้าโคมีชีวิต เนื้อโคและผลิตภัณฑ์
ของไทยปี 2556 - 2560

รายการ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาที่เกษตรกรขายได้ ^{1/} (บาท/กก.)	70.39	94.22	104.79	103.23	96.00	7.36
ราคาส่งออก ^{2/}						
โคมีชีวิต (บาท/ตัว)	6,637.48	7,223.28	8,568.18	4,127.64	12,981.37	8.13
เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ (บาท/กก.)	84.20	109.88	102.82	173.91	297.40	34.76
ราคานำเข้า ^{2/}						
โคมีชีวิต (บาท/ตัว)	3,796.43	14,105.56	14,259.47	15,638.30	14,119.97	31.39
เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ (บาท/กก.)	116.87	162.39	213.93	209.78	212.59	15.64

หมายเหตุ: การส่งออกโคมีชีวิต ปี 2559 ไปยัง สปป.ลาว มีตัวเลขมูลค่าส่งออกผิดปกติ ซึ่งทำให้ราคาโคเนื้อที่ส่งออกต่ำกว่าปกติ โดยมีราคาเฉลี่ย ตัวละ 4,292 บาท

ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/} จากการคำนวณข้อมูลในตารางที่ 6

1. สถานการณ์ ปี 2560

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2556 - 2560 จำนวนโคขุนในประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของโลก มีอัตราเพิ่มร้อยละ 1.33 ต่อปี โดยในปี 2560 มีจำนวนโคขุนรวม 142.55 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจาก 140.97 ล้านตัว ของปี 2559 ร้อยละ 1.12 ประเทศที่มีการเลี้ยงโคขุนมากที่สุด คือ ประเทศอินเดีย มีจำนวนโคขุนรวม 56.50 ล้านตัว รองลงมาได้แก่ สหภาพยุโรป 23.55 ล้านตัว และบราซิล 17.85 ล้านตัว

ปี 2556 - 2560 ผลผลิตน้ำนมดิบในประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ มีอัตราเพิ่มร้อยละ 1.68 ต่อปี โดยผลผลิตน้ำนมดิบในปี 2560 มีปริมาณรวม 502.20 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 493.84 ล้านตัน ของปี 2559 ร้อยละ 1.69 ประเทศที่มีผลผลิตน้ำนมดิบมากที่สุด คือ สหภาพยุโรป มีผลผลิตน้ำนมดิบรวม 151.30 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา 98.11 ล้านตัน และอินเดีย 72.00 ล้านตัน

ปี 2556 - 2560 ปริมาณการผลิตนมผงขาดมันเนยในประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ มีอัตราเพิ่มร้อยละ 4.12 ต่อปี โดยในปี 2560 มีปริมาณรวม 4.79 ล้านตัน ลดลงจาก 4.83 ล้านตัน ของปี 2559 ร้อยละ 0.83 เนื่องจากสหภาพยุโรปซึ่งเป็นผู้ผลิตหลักผลิตนมผงขาดมันเนยลดลงร้อยละ 6.16 เป็นผลจากปริมาณน้ำนมดิบในช่วงต้นปีมีน้อย และถูกนำไปใช้ในการผลิตชีส เนื่องจากตลาดชีสเติบโตมากกว่า โดยประเทศที่ผลิตนมผงขาดมันเนยมากที่สุด คือ สหภาพยุโรป มีปริมาณรวม 1.68 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา 1.09 ล้านตัน และอินเดีย 0.57 ล้านตัน

1.1.2 การตลาด

(1) **ความต้องการบริโภค** ปี 2556 - 2560 ความต้องการบริโภคน้ำนมของประเทศต่าง ๆ โดยรวม มีอัตราเพิ่มร้อยละ 1.36 ต่อปี ในปี 2560 มีความต้องการบริโภค 183.85 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 181.05 ล้านตัน ของปี 2559 ร้อยละ 1.55 อินเดียเป็นประเทศที่บริโภคน้ำนมสูงที่สุด คือ 65.20 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ สหภาพยุโรป 33.55 ล้านตัน และสหรัฐอเมริกา 26.50 ล้านตัน

ความต้องการบริโภคนมผงขาดมันเนยในช่วงปี 2556 - 2560 มีอัตราเพิ่มร้อยละ 3.28 ต่อปี ในปี 2560 มีการบริโภครวม 4.03 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 3.72 ล้านตัน ของปี 2559 ร้อยละ 8.33 ประเทศที่มีการบริโภคสูงสุด คือ สหภาพยุโรป มีปริมาณการบริโภค 1.01 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ อินเดีย 0.58 ล้านตัน และสหรัฐอเมริกา 0.44 ล้านตัน

(2) **การส่งออก** นมผงขาดมันเนยเป็นผลิตภัณฑ์นมส่งออกที่สำคัญ ในช่วงปี 2556 - 2560 การส่งออกนมผงขาดมันเนยของประเทศที่สำคัญมีอัตราเพิ่มร้อยละ 3.89 ต่อปี ในปี 2560 มีการส่งออกรวม 2.11 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 2.00 ล้านตัน ของปี 2559 ร้อยละ 5.50 ประเทศที่ส่งออกนมผงขาดมันเนยมากที่สุด คือ สหภาพยุโรป ส่งออกปริมาณ 0.68 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา 0.64 ล้านตัน และนิวซีแลนด์ 0.41 ล้านตัน โดยสหรัฐอเมริกาได้เปรียบการแข่งขันมากกว่าสหภาพยุโรป เนื่องจากค่าเงินของสหภาพยุโรปแข็งตัวมากกว่า

(3) การนำเข้า ในช่วงปี 2556 - 2560 การนำเข้านมผงขาดมันเนยของประเทศที่สำคัญ มีอัตราเพิ่ม ร้อยละ 3.47 ต่อปี โดยในปี 2560 มีปริมาณนำเข้ารวม 1.32 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.25 ล้านตัน ของปี 2559 ร้อยละ 5.60 ประเทศที่นำเข้ามากที่สุด คือ ประเทศเม็กซิโก นำเข้าปริมาณ 0.30 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ จีน 0.23 ล้านตัน และอินโดนีเซีย 0.21 ล้านตัน

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2556 - 2560 จำนวนโคนมทั้งหมดมีอัตราเพิ่มร้อยละ 2.35 ต่อปี โดยในปี 2560 (ณ วันที่ 1 มกราคม) มีจำนวน 645,495 ตัว เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 622,892 ตัว ร้อยละ 3.63 และจำนวน แมโครดนมมีอัตราเพิ่มร้อยละ 2.77 ต่อปี โดยในปี 2560 มีแมโครดนม 269,397 ตัว เพิ่มขึ้นจาก 265,218 ตัว ของปี 2559 ร้อยละ 1.58 ส่วนผลผลิตน้ำนมดิบในช่วงปี 2556-2560 มีอัตราเพิ่มร้อยละ 2.13 ต่อปี โดยปี 2560 มีผลผลิต 1,197,658 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,161,102 ตัน ของปี 2559 ร้อยละ 3.15 เนื่องจากลูกโคนมเกิดใหม่ ในรอบปี และจำนวนแมโครดนมเฉลี่ยในรอบปีมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากแมโคสาวที่เข้ามาทดแทน รวมทั้งราคาน้ำนมดิบ อยู่ในเกณฑ์ดี จึงจูงใจให้เกษตรกรมีการพัฒนาการเลี้ยงโคนมโดยการบริหารจัดการฟาร์มที่เป็นระบบตาม มาตรฐานฟาร์มที่ดีและมีประสิทธิภาพในการเลี้ยง อีกทั้งปัญหาโรคระบาดคลัสต์ภายในทิศทางที่ดีขึ้น ทำให้มีอัตรา การให้น้ำนมสูงขึ้นและน้ำนมดิบมีคุณภาพดีขึ้น

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค ผลผลิตน้ำนมดิบของไทยใช้สำหรับบริโภคภายในประเทศทั้งหมด ปี 2556 - 2560 ความต้องการบริโภคนมมีอัตราเพิ่มร้อยละ 2.13 ต่อปี โดยในปี 2560 มีปริมาณการบริโภคนม 1,197,658 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,161,102 ตัน ของปี 2559 ร้อยละ 3.15

(2) การส่งออกผลิตภัณฑ์นม ไทยมีการส่งออกผลิตภัณฑ์นมหลายชนิด แต่ส่วนใหญ่ได้จากการนำเข้า ผลิตภัณฑ์นมเพื่อมาใช้ผลิตผลิตภัณฑ์นมประเภทอื่น ๆ แล้วส่งออก สินค้าส่งออกส่วนมากมีสภาพเป็นครีม หรือนมผงในรูปของเหลวหรือขี้ผึ้ง น้ำตาล เนยที่ได้จากนม นมผงขาดมันเนย นมข้นหวาน นมเปรี้ยว โยเกิร์ต เป็นต้น และเป็นการส่งออกไปยังประเทศใกล้เคียง เช่น กัมพูชา สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ สปป.ลาว และเมียนมาร์ โดยในปี 2560 มีการส่งออกผลิตภัณฑ์นมทั้งหมด 171,990 ตัน มูลค่า 7,282 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ที่ส่งออก 166,488 ตัน มูลค่า 7,099 ล้านบาท ร้อยละ 3.30 และร้อยละ 2.58 ตามลำดับ

(3) การนำเข้าผลิตภัณฑ์นม ไทยนำเข้านมและผลิตภัณฑ์นมต่าง ๆ ในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก นมผงขาดมันเนยเป็นผลิตภัณฑ์นมนำเข้าที่สำคัญ และยังคงมีสัดส่วนการนำเข้าสูงกว่าผลิตภัณฑ์นมนำเข้าอื่น ๆ เพราะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น ผลิตนมพร้อมดื่ม นมข้น ขนมหัง ไอศกรีม โยเกิร์ต นมข้นหวาน ลูกกวาด และซ็อกโกแลต เป็นต้น ในปี 2560 มีการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมทั้งหมด 235,745 ตัน มูลค่า 20,694 ล้านบาท เป็นนมผงขาดมันเนย 56,594 ตัน มูลค่า 4,741 ล้านบาท โดยนำเข้าผลิตภัณฑ์นมทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ที่นำเข้า 228,736 ตัน มูลค่า 16,415 ล้านบาท ร้อยละ 3.06 และร้อยละ 26.07 ตามลำดับ

(4) ราคา ในปี 2560 ราคาน้ำนมดิบที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 18.09 บาท สูงขึ้น เล็กน้อยจาก 18.02 บาท ของปี 2559 ร้อยละ 0.39 เนื่องจากมีการประกาศใช้มาตรฐานการรับซื้อน้ำนมโค ณ ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ ควบคู่กับประกาศราคากลางรับซื้อน้ำนมโค ณ ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ โดยมีผลบังคับ ใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2559 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรมีการปรับปรุงคุณภาพน้ำนมดิบให้ดีขึ้น

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2561 คาดว่าจำนวนโคนมและผลผลิตน้ำนมดิบของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากการผลิตนมของสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตที่สำคัญขยายตัวเพิ่มขึ้นไม่มากนัก จากราคาน้ำนมดิบและผลิตภัณฑ์นมที่สูงขึ้น รวมทั้งการผลิตนมของนิวซีแลนด์ที่เพิ่มขึ้นจากจำนวนโคนมที่เพิ่มขึ้นและสภาพอากาศที่เอื้ออำนวย ประกอบกับราคาอยู่ในเกณฑ์ดี แม้ว่าการผลิตนมในประเทศออสเตรเลียจะมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย และราคาน้ำนมดิบที่เกษตรกรขายได้ลดลง แต่ไม่ส่งผลกระทบต่อภาพรวมของโลกมากนัก

2.1.2 การตลาด

(1) **ความต้องการบริโภค** ปี 2561 คาดว่าการบริโภคน้ำนมและผลิตภัณฑ์นมของโลกจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากปริมาณผลผลิตน้ำนมดิบของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย และความต้องการนำเข้าของประเทศจีนซึ่งเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่มีแนวโน้มลดลง ซึ่งเป็นผลจากความต้องการภายในประเทศถึงจุดอิ่มตัว

(2) **การส่งออก** ปี 2561 คาดว่าการส่งออกนมผงขาดมันเนยของโลกจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้ส่งออกหลักมีการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้จะต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น

(3) **การนำเข้า** ปี 2561 คาดว่าการนำเข้านมผงขาดมันเนยของโลกจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศผู้นำเข้าหลักยังคงมีการนำเข้าเพิ่มขึ้นแม้ว่าจะมีอัตราที่ลดลง ได้แก่ ประเทศเม็กซิโก จีน อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2561 คาดว่าจำนวนโคนมและผลผลิตน้ำนมดิบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากการขยายตัวตามธรรมชาติของฝูงโค อีกทั้งการเลี้ยงโคนมในปัจจุบันมีการบริหารจัดการฟาร์มที่เป็นระบบตามมาตรฐานฟาร์มที่ดีและมีประสิทธิภาพในการเลี้ยงมากขึ้น ประกอบกับกรมปศุสัตว์มีนโยบายพัฒนาคุณภาพน้ำนมโค เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพน้ำนมดิบ และลดต้นทุนการผลิต โดยเน้นไปที่อาหารในการเลี้ยงโคนม ซึ่งจะส่งผลให้น้ำนมดิบมีปริมาณเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพดีขึ้น โดยในปี 2561 คาดว่ามีจำนวนโคนมทั้งหมด (ณ วันที่ 1 มกราคม) 660,155 ตัว เพิ่มขึ้นจาก 645,495 ตัว ของปี 2560 ร้อยละ 2.27 และมีจำนวนแม่โครีดนม 276,321 ตัว เพิ่มขึ้นจาก 269,397 ตัว ของปี 2560 ร้อยละ 2.57 ส่วนผลผลิตน้ำนมดิบในปี 2561 คาดว่ามีปริมาณ 1,233,483 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,197,658 ตัน ของปี 2560 ร้อยละ 2.99

2.2.2 การตลาด

(1) **ความต้องการบริโภค** ปี 2561 คาดว่าความต้องการบริโภคนมจะเพิ่มขึ้น จากการบริโภคนมในตลาดนมพาณิชย์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แม้ว่าตลาดนมโรงเรียนซึ่งเป็นตลาดหลักจะมีปริมาณลดลง โดยในปี 2561 คาดว่ามีปริมาณการบริโภค 1,233,483 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,197,658 ตัน ของปี 2560 ร้อยละ 2.99

(2) การส่งออก-การนำเข้า ปี 2561 คาดว่าการส่งออก - การนำเข้าผลิตภัณฑ์นมจะมีปริมาณเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้ประกอบการในตลาดนมพาณิชย์มีการผลิตเพิ่มขึ้น เพื่อมุ่งขยายตลาดส่งออก

(3) ราคา ปี 2561 คาดว่าราคาน้ำนมดิบที่เกษตรกรขายได้จะสูงขึ้นจากปี 2560 เนื่องจากเกษตรกรมีการปรับปรุงคุณภาพน้ำนมดิบให้ดีขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต

2.3.1 นโยบายของรัฐบาลในปัจจุบันมุ่งเน้นการยกระดับมาตรฐานฟาร์มและการพัฒนาคุณภาพน้ำนมดิบให้ได้มาตรฐานและปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค เกษตรกรจึงต้องมีการบริหารจัดการฟาร์มเพิ่มขึ้น ทั้งปรับรูปแบบการเลี้ยง การจัดการโรงเรือน และการให้อาหารที่ดี เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตและพัฒนาคุณภาพน้ำนมดิบให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตน้ำนมโคของเกษตรกรเพิ่มขึ้น แต่ในทางกลับกันเกษตรกรก็จะได้รับรายได้เพิ่มขึ้นเพราะราคาขึ้นอยู่กับคุณภาพน้ำนมดิบ อย่างไรก็ตามเกษตรกรรายย่อยบางรายอาจตัดสินใจเลิกอาชีพการเลี้ยงโคนม เพราะไม่สามารถบริหารจัดการฟาร์มให้ได้มาตรฐานฟาร์มที่ดีได้ เนื่องจากต้องใช้เงินลงทุนสูง

2.3.2 ปัญหาด้านโรคต่าง ๆ เช่น ปัญหาเต้านมอักเสบ ทำให้คุณภาพน้ำนมดิบต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งจะส่งผลต่อราคาน้ำนมดิบที่เกษตรกรได้รับ และโรคปากและเท้าเปื่อยซึ่งยังพบการระบาดอยู่เป็นระยะ ๆ แม้จะมีมาตรการเพื่อควบคุมและป้องกัน แต่ก็ยังไม่สามารถควบคุมไม่ให้เกิดโรคในฟาร์มเกษตรกรได้ทั้งหมด ซึ่งเมื่อเกิดโรคเกษตรกรก็ไม่สามารถส่งนมขายได้ ทำให้สูญเสียรายได้

2.3.3 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของโคนม ทำให้ผลผลิตน้ำนมดิบของเกษตรกรมีความผันผวน ซึ่งจะส่งผลให้รายได้ที่เกษตรกรได้รับไม่แน่นอน

2.3.4 การขาดทายาทสืบทอด เนื่องจากคนรุ่นใหม่เห็นว่าอาชีพการเลี้ยงโคนมเป็นอาชีพที่เหนื่อยเพราะต้องทำงานทุกวันโดยไม่มีวันหยุด แม้จะมีรายได้สูงกว่าการทำอาชีพเกษตรกรรมอื่นหรือการทำงานบริษัทก็ตาม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งพัฒนาอาชีพการเลี้ยงโคนมให้มีความน่าสนใจและมีคุณค่า เพื่อจูงใจให้คนรุ่นใหม่อยากที่จะสานต่ออาชีพนี้

ตารางที่ 1 จำนวนโคนมในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2556 - 2560

หน่วย: ล้านตัว

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
อินเดีย	48.25	50.50	52.50	54.50	56.50	4.00
สหภาพยุโรป	23.19	23.47	23.56	23.60	23.55	0.36
บราซิล	16.60	16.83	17.43	17.43	17.85	1.82
สหรัฐอเมริกา	9.22	9.26	9.31	9.33	9.40	0.46
จีน	8.35	8.40	8.40	8.00	7.50	-2.60
รัสเซีย	8.25	8.05	7.75	7.55	7.32	-2.99
อื่น ๆ	21.18	21.09	20.77	20.56	20.43	-0.97
รวม	135.04	137.60	139.72	140.97	142.55	1.33

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2017

ตารางที่ 2 ปริมาณผลผลิตนํ้านมดิบในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2556 - 2560

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหภาพยุโรป	140.10	146.50	150.20	151.00	151.30	1.86
สหรัฐอเมริกา	91.28	93.49	94.62	96.34	98.11	1.76
อินเดีย	57.50	60.50	64.00	68.00	72.00	5.83
จีน	34.30	37.25	37.55	36.02	35.50	0.35
รัสเซีย	30.53	30.50	30.55	30.47	30.70	0.10
บราซิล	24.26	25.49	24.77	22.73	24.21	-1.18
อื่น ๆ	88.66	90.60	91.01	89.28	90.38	0.24
รวม	466.63	484.33	492.70	493.84	502.20	1.68

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2017

ตารางที่ 3 ปริมาณการผลิตนมผงขาดมันเนยในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2556 - 2560

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหภาพยุโรป	1.250	1.550	1.715	1.785	1.675	7.54
สหรัฐอเมริกา	0.956	1.047	1.029	1.049	1.085	2.58
อินเดีย	0.490	0.520	0.540	0.540	0.570	3.46
นิวซีแลนด์	0.404	0.415	0.410	0.414	0.420	0.76
ออสเตรเลีย	0.215	0.205	0.266	0.238	0.240	3.76
บราซิล	0.151	0.154	0.155	0.153	0.157	0.72
อื่น ๆ	0.585	0.621	0.658	0.648	0.646	2.44
รวม	4.051	4.512	4.773	4.827	4.793	4.12

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2017

ตารางที่ 4 ปริมาณการบริโภคน้ำมันในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2556 - 2560

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
อินเดีย	54.40	57.00	59.75	62.75	65.20	4.69
สหภาพยุโรป	33.80	34.07	33.80	33.60	33.55	-0.29
สหรัฐอเมริกา	27.33	27.06	26.79	26.52	26.50	-0.82
จีน	14.35	15.15	15.36	14.60	14.70	0.11
บราซิล	9.04	9.66	10.93	10.14	10.95	4.41
รัสเซีย	10.15	9.86	9.50	9.15	8.90	-3.32
อื่น ๆ	24.45	24.73	24.72	24.29	24.05	-0.51
รวม	173.52	177.53	180.85	181.05	183.85	1.36

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2017

ตารางที่ 5 ปริมาณการบริโภคนมผงขาดมันเนยในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2556 - 2560

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหภาพยุโรป	0.848	0.887	0.981	0.865	1.014	3.38
อินเดีย	0.400	0.446	0.492	0.531	0.575	9.42
สหรัฐอเมริกา	0.424	0.458	0.487	0.448	0.435	0.29
เม็กซิโก	0.253	0.258	0.314	0.338	0.350	9.63
จีน	0.289	0.300	0.244	0.223	0.265	-4.59
อินโดนีเซีย	0.222	0.215	0.202	0.204	0.209	-1.72
อื่น ๆ	1.052	1.028	1.064	1.113	1.178	3.10
รวม	3.488	3.592	3.784	3.722	4.026	3.28

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2017

ตารางที่ 6 ปริมาณการส่งออกนมผงขาดมันเนยในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2556 - 2560

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหภาพยุโรป	0.407	0.648	0.692	0.574	0.675	9.31
สหรัฐอเมริกา	0.555	0.544	0.560	0.593	0.638	3.72
นิวซีแลนด์	0.392	0.383	0.411	0.444	0.410	2.40
ออสเตรเลีย	0.119	0.164	0.201	0.163	0.165	6.69
เบลารุส	0.096	0.092	0.122	0.111	0.105	3.74
แคนาดา	0.013	0.013	0.014	0.024	0.045	36.30
อื่น ๆ	0.177	0.124	0.083	0.087	0.076	-18.50
รวม	1.759	1.968	2.083	1.996	2.114	3.89

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2017

ตารางที่ 7 ปริมาณการนำเข้านมผงขาดมันเนยในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2556 - 2560

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เม็กซิโก	0.198	0.203	0.259	0.286	0.300	12.46
จีน	0.235	0.253	0.200	0.184	0.225	-3.97
อินโดนีเซีย	0.225	0.215	0.205	0.205	0.210	-1.84
ฟิลิปปินส์	0.113	0.093	0.100	0.185	0.170	16.24
อัลจีเรีย	0.120	0.168	0.136	0.119	0.130	-1.83
รัสเซีย	0.131	0.103	0.120	0.128	0.130	2.04
อื่น ๆ	0.126	0.143	0.167	0.146	0.155	4.45
รวม	1.148	1.178	1.187	1.253	1.320	3.47

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2017

ตารางที่ 8 จำนวนโคนมและผลผลิตนํ้านมดิบของไทย ปี 2556 - 2561

รายการ	2556	2557	2558	2559 ^{1/}	2560 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561 ^{2/}
โคนมทั้งหมด ณ 1 ม.ค. (ตัว)	589,779	591,642	600,563	622,892	645,495	2.35	660,155
แม่โครีดนม ณ 1 ม.ค. (ตัว)	243,991	245,974	259,793	265,218	269,397	2.77	276,321
ผลผลิตนํ้านมดิบ (ตัน)	1,097,058	1,111,481	1,157,493	1,161,102	1,197,658	2.13	1,233,483
อัตราการให้นมของแม่โค (กก./ตัว/วัน)	12.32	12.38	12.20	12.03	12.18	-0.51	12.23
การบริโภคนม (ตัน)	1,097,058	1,111,481	1,157,493	1,161,102	1,197,658	2.13	1,233,483

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 9 ต้นทุนการผลิตนํ้ามันดิบ และราคา ปี 2556 - 2560

ปี	ต้นทุนนํ้ามันดิบ (บาท/กก.)	ราคาเกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	ราคาหน้าโรงงาน (บาท/กก.)	ราคาอาหารชั้น (บาท/กก.)
2556	15.34	16.92	18.00	10.00
2557 ^{1/}	15.62	16.91	18.00/19.00	10.36
2558	14.17	17.74	19.00	11.42
2559	14.74	18.02	19.00	11.92
2560 ^{2/}	14.86	18.09	19.00	11.90

หมายเหตุ: ^{1/} มีการปรับราคากลางรับซื้อนํ้ามันหน้าโรงงานระหว่างปี ^{2/} ประมาณการ
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 10 ปริมาณและมูลค่านํ้ามันและผลิตภัณฑ์นํ้ามันส่งออกของไทย ปี 2556 - 2560

ปี	นํ้ามันดิบ		นํ้ามันและผลิตภัณฑ์นํ้ามัน		รวม	
	ตัน	พันบาท	ตัน	พันบาท	ตัน	พันบาท
2556	695	113,385	116,893	5,429,212	117,588	5,542,597
2557	791	116,927	130,689	5,740,105	131,480	5,857,032
2558	1,884	134,451	147,869	6,456,358	149,753	6,590,809
2559	8,075	418,514	158,413	6,680,893	166,488	7,099,407
2560 ^{1/}	10,320	577,449	161,670	6,704,486	171,990	7,281,935
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	116.39	57.32	8.77	5.91	10.48	7.66

หมายเหตุ: ^{1/} ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 11 ปริมาณและมูลค่านํ้ามันและผลิตภัณฑ์นํ้ามันนำเข้าของไทย ปี 2556 - 2560

ปี	นํ้ามันดิบ		นํ้ามันและผลิตภัณฑ์นํ้ามัน		รวม	
	ตัน	พันบาท	ตัน	พันบาท	ตัน	พันบาท
2556	59,819	7,552,436	128,615	12,256,964	188,434	19,809,400
2557	62,526	8,815,525	150,845	17,121,088	213,371	25,936,613
2558	82,449	7,023,487	160,895	12,790,870	243,344	19,814,357
2559	58,350	4,320,808	170,386	12,094,055	228,736	16,414,863
2560 ^{1/}	56,594	4,741,068	179,151	15,953,039	235,745	20,694,107
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-1.78	-15.16	8.16	1.81	5.31	-3.63

หมายเหตุ: ^{1/} ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร

20

กุ้ง

1. สถานการณ์ ปี 2560

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2556 - 2560) ผลผลิตกุ้งทะเลจากการเพาะเลี้ยงของโลก มีแนวโน้มลดลง ในอัตราร้อยละ 0.72 ต่อปี ผลผลิตส่วนใหญ่มาจากประเทศในแถบเอเชีย โดยจีนเป็น ผู้ผลิตอันดับหนึ่งของโลก แต่ผลผลิตส่วนใหญ่ใช้บริโภคภายในประเทศเป็นหลัก รองลงมา คือ อินโดนีเซีย อินเดีย เวียดนาม เอกวาดอร์ และไทย ตามลำดับ โดยในปี 2560 มีปริมาณผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงของโลกรวม 3.90 ล้านตัน ลดลงจาก 4.26 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมา ร้อยละ 8.45 เนื่องจากประเทศผู้ผลิตทั่วโลกต่างประสบปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหา ด้านโรค ต้นทุนการผลิตที่สูง ขาดแคลนลูกพันธุ์กุ้งคุณภาพ ราคากุ้งในตลาดโลกไม่มีเสถียรภาพ โดยเฉพาะประเทศ ผู้ผลิตหลัก ได้แก่ อินเดีย ประสบปัญหาโรครอคี้ขาว และโรคไอเอ็มเอ็น (IMN: Infectious Myonecrosis) ทำให้กุ้งมีอาการกล้ามเนื้อตาย ชาวุ่น อินโดนีเซีย มีการระบาดของโรคจุดขาว (WSD: White spot Disease) ส่วนจีนและเวียดนามยังไม่ฟื้นตัวจากปัญหาโรคระบาดทั้งโรคตายด่วน และโรครอคี้ขาว สำหรับไทยผลผลิตเพิ่มขึ้น แม้ยังคงมีโรคระบาด แต่มีการบริหารจัดการการเลี้ยงได้ดีขึ้นทำให้ผลผลิตกุ้งค่อย ๆ ฟื้นตัว

1.1.2 การตลาด

(1) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2556 - 2560) ปริมาณการส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์ในตลาดโลก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่าในอัตราร้อยละ 2.76 ต่อปี และร้อยละ 1.69 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2560 การส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์ในตลาดโลกมีปริมาณทั้งสิ้น 2.44 ล้านตัน มูลค่า 19,003 ล้านดอลลาร์ฯ เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2559 ปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.87 และร้อยละ 2.42 ตามลำดับ เนื่องจาก ผู้บริโภคในตลาดหลักยังมีความต้องการเพิ่มขึ้น โดยประเทศผู้ส่งออกกุ้งปริมาณมากเป็นอันดับหนึ่งของโลก คือ อินเดีย รองลงมาได้แก่ เอกวาดอร์ จีน เวียดนาม ไทย และอินโดนีเซีย ตามลำดับ โดยอินเดียและเอกวาดอร์ มีความสามารถในการแข่งขันมากขึ้นเห็นได้จากแนวโน้มปริมาณ การส่งออกกุ้งในตลาดโลกเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 16.70 ต่อปี และร้อยละ 15.98 ต่อปี ตามลำดับ สำหรับไทยมีแนวโน้มของปริมาณการส่งออกกุ้งในตลาดโลก เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 2.84 ต่อปี แต่มูลค่าลดลงในอัตราร้อยละ 1.56 ต่อปี โดยในปี 2560 ไทยเป็นผู้ส่งออก อันดับห้าของโลก

(2) การนำเข้า

กลุ่มประเทศและประเทศที่นำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ที่สำคัญของโลก ได้แก่

1) สหรัฐอเมริกา การนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์กุ้งของสหรัฐอเมริกา ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (2556 - 2560) มีแนวโน้มการนำเข้าเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่าในอัตราร้อยละ 4.61 ต่อปี และร้อยละ 1.44 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาเริ่มฟื้นตัวดีขึ้นทำให้มีกำลังซื้อมากขึ้น ในปี 2560 มีการนำเข้า กุ้งและผลิตภัณฑ์ปริมาณ 618.30 พันตัน มูลค่า 6,181 ล้านดอลลาร์ฯ เพิ่มจากปริมาณ 605.64 พันตัน มูลค่า 5,712.72 ล้านดอลลาร์ฯ ของปี 2559 ร้อยละ 2.09 และร้อยละ 8.19 ตามลำดับ สหรัฐอเมริกามีการนำเข้า

กึ่งจากอินเดียมากเป็นอันดับหนึ่งมีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 31.53 ของปริมาณการนำเข้ากึ่งทั้งหมดของสหรัฐฯ รองลงมาได้แก่ อินโดนีเซียมีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 17.79 และไทย มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 12.13

2) สหภาพยุโรป ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2556 - 2560) การนำเข้ากึ่งและผลิตภัณฑ์ของสหภาพยุโรป 28 ประเทศ (ไม่นับรวมการค้าระหว่างกันในสหภาพยุโรป) ปริมาณมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.70 ต่อปี แต่มูลค่าลดลงในอัตราร้อยละ 1.11 ต่อปี ในปี 2560 การนำเข้ากึ่งและผลิตภัณฑ์ของสหภาพยุโรปมีปริมาณ 548 พันตัน มูลค่า 4,489 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากจาก 587 พันตัน มูลค่า 4,573.93 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ของปี 2559 ร้อยละ 6.64 และร้อยละ 1.85 ตามลำดับ โดยนำเข้าจากเอกวาดอร์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 17.88 ของปริมาณนำเข้าทั้งหมด ซึ่งเอกวาดอร์ได้ทำข้อตกลงการค้าเสรีกับสหภาพยุโรปทำให้เสียภาษีในอัตราร้อยละ 0 ในการส่งกึ่งเข้าตลาดสหภาพยุโรปทำให้มีความได้เปรียบในการแข่งขันเหนือผู้ส่งออกรายอื่น รองลงมาได้แก่ อินเดียร้อยละ 13.68 แต่อินเดียอาจถูกส่งระงับการนำเข้ากึ่งเนื่องจากการตรวจพบสารปนเปื้อนมากกว่าปริมาณที่กำหนด ซึ่งคาดว่าจะประกาศภายในต้นปี 2561 โดยจะส่งผลให้การส่งออกของอินเดียลดลง และนำเข้าจากเวียดนามร้อยละ 9.13 จากการที่สหภาพยุโรปได้ประกาศให้ใบเหลืองจากการทำประมงผิดกฎหมายกับเวียดนาม เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2560 จึงคาดว่าจะทำให้ความสามารถในการแข่งขันในตลาดนี้ลดลง สำหรับไทยมีส่วนแบ่งตลาดในสหภาพยุโรปเพียงร้อยละ 1.35 สาเหตุจากไทยได้รับใบเหลืองจากการทำประมงผิดกฎหมายเช่นกัน

3) ญี่ปุ่น ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2556 - 2560) ปริมาณการนำเข้ากึ่งและผลิตภัณฑ์ของญี่ปุ่น มีแนวโน้มลดลงทั้งปริมาณและมูลค่าในอัตราร้อยละ 1.37 ต่อปี และร้อยละ 3.56 ต่อปี ตามลำดับ ในปี 2560 เศรษฐกิจญี่ปุ่นฟื้นตัวดีขึ้นทำให้มีการนำเข้าสินค้ากึ่งเพิ่มขึ้น โดยนำเข้าปริมาณ 244 พันตัน มูลค่า 2,648 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 224 พันตัน มูลค่า 2,379.79 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ของปี 2559 ร้อยละ 8.92 และร้อยละ 11.27 ตามลำดับ โดยยังคงนำเข้าจากเวียดนามมากเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25.81 ของปริมาณการนำเข้ากึ่งทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย และอินเดีย โดยมีสัดส่วนของปริมาณการนำเข้าคิดเป็นร้อยละ 16.39 ร้อยละ 14.34 และร้อยละ 13.52 ตามลำดับ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ผลผลิตกึ่งจากการเพาะเลี้ยงของไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2556 - 2560) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 8.51 ต่อปี ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาผลผลิตกึ่งของไทยประสบปัญหาโรคกึ่งตายด่วนหรือ EMS ทำให้ผลผลิตกึ่งลดลงจากภาวะปกติ ภาครัฐโดยกรมประมงได้ร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาและควบคุมการระบาดของโรค EMS และโรคอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้สถานการณ์การเลี้ยงค่อย ๆ ฟื้นตัว ในปี 2560 มีปริมาณผลผลิตกึ่ง 330,000 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 310,980 ตัน ในปี 2559 ร้อยละ 6.11 โดยผลผลิตกึ่งต่ำกว่าที่คาดการณ์ เนื่องจากยังคงมีการระบาดของโรคตายด่วน ประกอบกับพบการระบาดของโรคซึ่ขาวในหลายพื้นที่ อย่างไรก็ตามเกษตรกรบางส่วนมีการปรับตัวในการเลี้ยงได้ดีขึ้นโดยมีการนำเทคนิคการเลี้ยงใหม่ ๆ มาปรับใช้ทำให้ผลผลิตกึ่งโดยรวมเพิ่มขึ้น สำหรับภาพรวมของประเทศ ไทยมีสัดส่วนการเลี้ยงกึ่งขาวแวนนาไม่ร้อยละ 97 และสัดส่วนการเลี้ยงกึ่งกุลาดำร้อยละ 3 ของผลผลิตกึ่งทะเลจากการเพาะเลี้ยงทั้งหมด

1.2.2 การตลาด

(1) การบริโภค

ปี 2560 แม้ผลผลิตกฐจะเพิ่มขึ้น แต่ราคากฐทุกขนาดยังอยู่ในระดับสูง ทำให้ความต้องการบริโภคกฐภายในประเทศยังอยู่ระดับเดิม คือ ปริมาณ 40,000 ตัน หรือร้อยละ 12.12 ของผลผลิตทั้งหมด สำหรับร้อยละ 87.88 ใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปสินค้ากฐเพื่อการส่งออก

(2) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2556 - 2560) การส่งออกกฐและผลิตภัณฑ์ของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่าในอัตราร้อยละ 2.87 ต่อปี และร้อยละ 1.87 ต่อปี ตามลำดับ โดยเป็นการส่งออกกฐแช่เย็นแช่แข็งและผลิตภัณฑ์กฐแปรรูปประเภทต่าง ๆ โดยในปี 2560 การส่งออกกฐและผลิตภัณฑ์ของไทย มีปริมาณ 217 พันตัน มูลค่า 72,777 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 207 พันตัน มูลค่า 69,204.29 ล้านบาท ของปี 2559 ร้อยละ 4.83 และร้อยละ 5.16 ตามลำดับ เป็นการส่งออกกฐแช่เย็นแช่แข็งปริมาณ 128 พันตัน มูลค่า 37,978 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 122 พันตัน มูลค่า 36,613.11 ล้านบาท ของปี 2559 ร้อยละ 4.91 และร้อยละ 3.72 ตามลำดับ สำหรับการส่งออกกฐแปรรูปในปี 2560 มีปริมาณ 89 พันตัน มูลค่า 34,799 เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 4.70 และร้อยละ 6.77 ตามลำดับ การที่มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากคู่แข่งมีผลผลิตลดลงจากปัญหาเรื่องโรคทำให้ราคาส่งออกของไทยปรับตัวสูงขึ้น โดยตลาดส่งออกหลักของไทย คือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เวียดนาม จีน และแคนาดา ขณะนี้ผู้ส่งออกพยายามแสวงหาช่องทางการจำหน่ายในตลาดใหม่ ๆ เช่น ประเทศในแถบตะวันออกกลาง ออสเตรเลีย เกาหลีใต้ และตลาดอาเซียนโดยเฉพาะเวียดนามที่มีการนำเข้ากฐจากไทยปริมาณ 17,481 ตัน มูลค่า 4,347 ล้านบาท เพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่าเมื่อเทียบกับปี 2559 ร้อยละ 1.54 และร้อยละ 3.96 ตามลำดับ เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปอาหารเพื่อการส่งออกให้ได้ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารเพื่อการส่งออกของเวียดนาม เนื่องจากผลผลิตกฐของเวียดนามลดลงจากปัญหาโรคระบาด

(3) การนำเข้า

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2556 - 2560) ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากฐของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 3.13 ต่อปี และร้อยละ 2.61 ต่อปี ตามลำดับ ในปี 2560 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากฐและผลิตภัณฑ์มีปริมาณ 29.25 พันตัน เพิ่มขึ้นจาก 22 พันตัน ของปี 2559 ร้อยละ 32.95 มีมูลค่าการนำเข้า 3,699 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากมูลค่า 3,484.52 ล้านบาท ของปี 2559 ร้อยละ 6.15 โดยนำเข้ากฐแช่เย็นแช่แข็งและกฐแปรรูป คิดเป็นร้อยละ 99.15 และร้อยละ 0.85 ตามลำดับ ส่วนใหญ่นำเข้ากฐแช่เย็นแช่แข็งมาเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเพื่อส่งออก

(4) ราคา

1) **ราคาที่เกษตรกรขายได้** ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2556 - 2560) ราคากฐขาวแวนนาไมที่เกษตรกรขายได้ (ขนาด 70 ตัวต่อกิโลกรัม) มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 3.34 ต่อปี เนื่องจากผลผลิตกฐมีปริมาณเพิ่มขึ้น โดยปี 2560 มีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 185.44 บาท สูงขึ้นจากกิโลกรัมละ 179.97 บาท ของปี 2559 ร้อยละ 3.03 และราคาเฉลี่ยของกฐทุกขนาดเมื่อเทียบกับปี 2559 สูงขึ้นทั้งหมด สาเหตุจากผลผลิตกฐของโลกลดลงราคาจึงปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้ราคากฐภายในประเทศสูงขึ้นด้วย

2) ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี. ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2556 - 2560) ราคาส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งในรูปเงินบาทมีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 2.26 ต่อปี ส่วนราคากุ้งแปรรูปมีแนวโน้มสูงขึ้นในอัตราร้อยละ 1.56 ต่อปี ส่วนราคาส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปในรูปเงินเหรียญสหรัฐฯ มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 5.11 ต่อปี และร้อยละ 1.48 ต่อปี ตามลำดับ ปี 2560 เมื่อเทียบกับปี 2559 ราคาส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งในรูปเงินบาทลดลงร้อยละ 0.44 แต่ราคาส่งออกกุ้งแปรรูปเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.34 ส่วนราคาส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งในรูปเงินเหรียญสหรัฐฯ สูงขึ้นร้อยละ 2.83 และราคาส่งออกกุ้งแปรรูปสูงขึ้นร้อยละ 5.32 ซึ่งเป็นไปตามราคาในตลาดโลก

3) ราคานำเข้า ซี.ไอ.เอฟ. ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2556 - 2560) ส่วนใหญ่ไทยนำเข้ากุ้งในรูปกุ้งแช่เย็นแช่แข็ง โดยราคานำเข้ากุ้งแช่เย็นแช่แข็งในรูปเงินบาทและในรูปเงินเหรียญสหรัฐฯ มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 4.24 ต่อปี และร้อยละ 7.56 ต่อปี ตามลำดับ สำหรับปี 2560 เมื่อเทียบกับปี 2559 ราคานำเข้ากุ้งแช่เย็นแช่แข็งในรูปเงินบาทและในรูปเงินเหรียญสหรัฐฯ ลดลงร้อยละ 21.96 และร้อยละ 16.77 ตามลำดับ

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2561 คาดว่าปริมาณผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงของโลกโดยรวมจะลดลงเมื่อเทียบกับปี 2560 จากการที่ประเทศผู้เลี้ยงหลักต่าง ๆ เช่น จีน อินเดีย เวียดนาม อินโดนีเซีย ยังคงประสบปัญหาโรคระบาดและคาดว่าจะเผชิญกับโรคอย่างต่อเนื่องในปี 2561 ส่วนประเทศในแถบอเมริกากลาง-ใต้ คาดว่าผลผลิตกุ้งจะลดลงเนื่องจากเอกวาดอร์ซึ่งเป็นผู้ผลิตสำคัญประสบปัญหาด้านโรคอย่างต่อเนื่องเช่นกัน ขณะที่ไทย มีการปรับตัวและบริหารจัดการการเลี้ยงได้ดีขึ้นจึงคาดว่าผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2.1.2 การตลาด

ปี 2561 คาดว่าภาวะเศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มฟื้นตัวดีขึ้น ส่งผลให้ความต้องการบริโภคกุ้งจะมีอยู่อย่างต่อเนื่อง แต่ผู้บริโภคต้องการสินค้ากุ้งที่มีราคาไม่สูงมากนัก ทำให้ผู้ค้าอาจจะไม่สามารถปรับราคาให้สูงขึ้นเนื่องจากประเทศผู้ผลิตต่างต้องการรักษาตลาดหลักไว้

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2561 คาดว่าผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงของไทยจะมีปริมาณ 345,000 ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.54 เมื่อเทียบกับปี 2560 โดยราคากุ้งที่ยังอยู่ในเกณฑ์ดีจึงใจให้เกษตรกรมีการเลี้ยงกุ้งมากขึ้น ประกอบกับภาครัฐได้พยายามแก้ไขปัญหาเรื่องโรคกุ้งมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนาสายพันธุ์ และการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึงมากขึ้น เช่น เทคนิคการเลี้ยงใหม่ ๆ การส่งเสริมการปรับปรุงฟาร์มให้มีบ่อพักน้ำและนำน้ำหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ นอกจากนี้ยังมีการตรวจคัดกรองโรคให้กับโรงเพาะฟักและเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เกษตรกรในการกลับมาทำการเลี้ยงกุ้งตามปกติต่อไป

2.2.2 การตลาด

(1) การบริโภค คาดว่าความต้องการบริโภคในประเทศจะมีปริมาณใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา โดยความต้องการบริโภคกุ้งและผลิตภัณฑ์จะยังคงมีอย่างต่อเนื่อง

(2) การส่งออก การส่งออกกุ้งของไทยคาดว่าจะเพิ่มขึ้น จากการที่ประเทศคู่แข่งผลิตได้ลดลง จากปัญหาโรคระบาด ทำให้ประเทศผู้นำเข้าหันมานำเข้ากุ้งจากไทยเพิ่มขึ้น แต่ไทยยังคงต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นข้อกีดกันทางการค้าของประเทศผู้นำเข้า เกี่ยวกับมาตรฐานสินค้า การใช้แรงงานผิดกฎหมาย

(3) การนำเข้า สำหรับการนำเข้าปี 2561 คาดว่าไทยจะนำเข้ากุ้งในปริมาณที่ลดลง เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากสถานการณ์การผลิตกุ้งของไทยเริ่มฟื้นตัวดีขึ้น

(4) ราคา ราคากุ้งที่เกษตรกรขายได้ในปี 2561 คาดว่าจะปรับตัวสูงขึ้นจากสถานการณ์ผลผลิตกุ้งของโลกที่ลดลง ทำให้ประเทศผู้นำเข้าหันมานำเข้ากุ้งจากไทย ส่งผลให้ราคาในประเทศปรับตัวสูงขึ้นด้วย

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต การตลาด และการส่งออก

2.3.1 การผลิต

การเพาะเลี้ยงกุ้งของไทยยังคงมีปัญหาจากโรคตายด่วน และโรคซีขาว ซึ่งพบการระบาด ในหลายพื้นที่ รวมทั้งมีความเสี่ยงจากโรคชนิดใหม่ที่อาจแพร่เข้าสู่ไทย เช่น โรคไอเอ็มเอ็น (IMN: Infectious Myonecrosis) ที่เคยพบการระบาดในหลายประเทศ เช่น อินโดนีเซีย บราซิล ซึ่งหากโรคนี้ออกสู่ไทยจะสร้างความเสียหายต่ออุตสาหกรรมกุ้งทั้งระบบได้ ทั้งนี้กรมประมงได้มีมาตรการในการควบคุมโรคอย่างเข้มงวด โดยประกาศให้กุ้งที่จะนำเข้ามาภายในประเทศ ต้องมีหนังสือรับรองการปลอดเชื้อโรคไอเอ็มเอ็น

2.3.2 การตลาด

การส่งออกกุ้งของไทยต้องเผชิญกับปัญหาที่กีดกันทางการค้าจากกลุ่มสหภาพยุโรป ทั้งเรื่องปัญหาการทำประมงที่ผิดกฎหมายขาดการรายงานและไร้การควบคุม (IUU Fishing) นอกจากนี้เกษตรกรผู้ผลิตกุ้งของไทยต้องเผชิญกับความยุ่งยากในการผลิตเพื่อส่งออกมากขึ้น เนื่องจากกลุ่มผู้นำเข้าอาหารทะเลแปรรูปจากกลุ่มสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา ได้รวมกลุ่มผู้นำเข้าภายใต้ชื่อ Seafood Task Force โดยกำหนดให้การผลิตอาหารทะเลต้องโปร่งใส สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ตลอดห่วงโซ่การผลิต ของอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลทั้งระบบ ซึ่งในส่วนการเพาะเลี้ยงกุ้งอยู่ภายใต้กลุ่ม Farm to Plant เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบย้อนกลับของอาหารกุ้ง ที่กำหนดให้วัตถุดิบต้องไม่มาจากการทำประมงผิดกฎหมาย ซึ่งเกษตรกรผู้เลี้ยงต้องมีการบันทึกข้อมูลการให้อาหารลงในใบพิฟ (Feed Information Form) ว่าใช้อาหารกุ้งจากบริษัทหรือผู้ผลิตอาหารสัตว์จากแหล่งใด เพื่อใช้ประกอบ ในการซื้อขายกุ้ง จึงจะสามารถขายกุ้งให้กับแปรรูปและสามารถส่งออกไปยังตลาดดังกล่าวได้ โดยในช่วงแรกเกษตรกรอาจประสบปัญหาความยุ่งยากในการบันทึกข้อมูล แต่หากเกษตรกรมีการปรับตัวและมีการบันทึกข้อมูลที่เป็นระบบสามารถตรวจสอบได้ จะเป็นการเพิ่มจุดแข็งหรือเพิ่มความสามารถในการแข่งขันสินค้ากุ้งของไทยในอนาคต

การเตรียมความพร้อมของไทย ควรเร่งปรับโครงสร้างการผลิตกุ้งทั้งระบบ โดยการปรับโครงสร้างการผลิตของเกษตรกรในเรื่องการบริหารจัดการฟาร์ม ให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ โดยเฉพาะในประเด็นการตรวจสอบที่มาของวัตถุดิบอาหารสัตว์ ซึ่งต้องไม่เกี่ยวข้องกับการทำประมง ผิดกฎหมายตลอดห่วงโซ่อุปทาน โดยภาครัฐต้องสนับสนุนการจัดทำระบบการตรวจสอบย้อนกลับและสนับสนุนแหล่งเงินทุนให้เกษตรกรมีสภาพคล่องสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบฟาร์มให้ได้มาตรฐานได้มากขึ้น เพื่อให้เกิดการเลี้ยงที่ยั่งยืนและสามารถแข่งขันได้ในทุกตลาด

ตารางที่ 1 ผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงของโลก ปี 2556 - 2561

หน่วย: พันตัน

ประเทศ	2556	2557	2558	2559*	2560 *	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2561 *
จีน	1,515	1,665	1,711	1,454	1,236	-5.28	1,200
อินโดนีเซีย	551	572	537	564	536	-0.69	510
อินเดีย	290	376	498	473	450	11.76	427
เวียดนาม	423	593	542	488	440	-1.15	418
เอกวาดอร์	304	340	403	432	389	7.60	350
ไทย	325	279	294	311	330	8.51	345
ประเทศอื่น ๆ	574	577	608	547	520	-2.49	500
รวม	3,982	4,402	4,593	4,269	3,901	0.72	3,750

หมายเหตุ: * ประมาณการโดย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา: Fisheries and Aquaculture Statistics, Global Aquaculture Production 1950-2015, Food and Agriculture Organization of the United Nations, November 2017.

ตารางที่ 2 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์กุ้งในตลาดโลกแยกตามประเทศผู้ส่งออกปี 2556 - 2561

ปริมาณ: พันตัน
มูลค่า: ล้านบาทหรือดอลลาร์*

ประเทศ	2556		2557		2558		2559		2560*		2561*	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
อินเดีย	253	2,569.56	345	3,721.51	383	3,193.38	438	3,703.11	486	4,096	480	4,046
เอกวาดอร์	226	1,821.05	301	2,599.46	346	2,315.89	373	2,599.69	426	2,962	410	2,850
จีน	270	2,538.72	233	2,555.18	192	1,920.55	205	2,153.78	232	2,361	235	2,392
เวียดนาม	250	2,932.50	266	3,122.70	253	2,482.09	267	2,583.68	230	2,390	240	2,493
ไทย	211	2,256.23	167	2,001.99	172	1,667.61	209	1,980.35	217	2,097	220	2,145
อินโดนีเซีย	152	1,582.11	181	2,039.30	181	1,574.48	188	1,672.24	156	1,498	160	1,536
ประเทศอื่น ๆ	850	3,206.24	746	3,781.79	770	3,676.90	722	3,860.35	700	3,611	705	3,565
รวม	2,212	16,906.41	2,239	19,821.93	2,297	16,830.90	2,402	18,553.20	2,447	19,003	2,450	19,027

หมายเหตุ: * ปริมาณการโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม กุ้งน้ำเย็น และกุ้งอื่น ๆ ภายใต้พิกัดศุลกากร 030616 030617 030626 030627 030635 030636 030695 160521 และ 160529 ตามรหัส HS.2017 (ปี 2017-2021)

ที่มา: Global Trade Information Services, October 2017

ตารางที่ 3 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าและผลิตภัณฑ์ของสหรัฐอเมริกา ปี 2556 - 2561

ปริมาณ: พันตัน
มูลค่า: ล้านเหรียญสหรัฐ*

ประเทศ	2556		2557		2558		2559		2560*		2561*	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
อินเดีย	94	1,043.53	109	1,384.02	135	1,280.64	154	1,499.90	195	1,923	200	1,970
อินโดนีเซีย	81	909.27	103	1,318.70	114	1,101.30	117	1,108.36	110	1,104	105	1,056
ไทย	84	906.49	65	816.49	74	755.37	82	826.34	75	798	78	830
เวียดนาม	60	729.08	74	1,004.32	61	663.73	64	687.92	64	690	65	700
เอกวาดอร์	74	654.86	92	901.35	86	635.04	73	584.93	69	750	66	718
เม็กซิโก	18	263.97	20	303.18	28	320.38	25	294.80	19	243	19	243
จีน	32	238.63	33	271.48	29	189.47	35	233.17	35	235	36	242
มาเลเซีย	10	79.52	18	178.48	8	75.44	0.26	1.61	0.30	2	0.30	2
ประเทศอื่น ๆ	56	487.27	55	528.00	52	433.34	55.38	475.69	51	436	52	447
รวม	509	5,312.62	569	6,706.02	587	5,454.71	605.64	5,712.72	618.30	6,181	621.30	6,208

หมายเหตุ: * ปริมาณการโดย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม กุ้งน้ำเย็น และกุ้งอื่น ๆ ที่อยู่ภายใต้พิกัดศุลกากร 030616 030617 030626 030627 030635 030636 030695 160521 และ 160529 ในระดับ 11 หลัก(Digit) ตามรหัส HS.2017 (ปี 2017-2021)

ที่มา: Global Trade Information Services, October 2017

ตารางที่ 4 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของสหภาพยุโรปปี 2556 – 2561

ปริมาณ: พันตัน

มูลค่า: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

ประเทศ	2556		2557		2558		2559		2560*		2561*	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เอกวาดอร์	81	625.66	91	798.80	93	639.96	96	711.11	98	766	110	861
อินเดีย	64	510.24	93	768.49	79	636.32	78	612.13	73	577	66	525
เวียดนาม	34	320.38	44	488.13	48	480.30	52	519.59	52	555	45	480
บังคลาเทศ	37	358.80	35	418.97	30	342.86	29	328.65	25	317	25	317
แคนาดา	35	267.85	35	188.46	35	344.40	24	206.98	20	161	20	161
กรีเนแลนด์	39	136.01	54	248.74	46	220.12	53	244.98	48	225	48	225
อินโดนีเซีย	11	122.45	15	187.94	12	142.86	13	141.35	8	98	10	121
จีน	36	194.98	28	176.30	28	163.42	22	121.69	20	115	20	115
ไทย	29	332.87	17	237.81	9	105.75	8	91.13	6	68	6	68
ประเทศอื่น ๆ	165	1,454.95	171	1,997.89	185	1,514.78	212	1,596.32	198	1,607	200	1,627
รวม	531	4,324.19	583	5,511.53	565	4,572.77	587	4,573.93	548	4,489	550	4,500

หมายเหตุ: * ปริมาณการโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม กุ้งน้ำเย็น และกุ้งอื่น ๆ ที่อยู่ภายใต้พิกัดศุลกากร 030616 030617 030626 030627 030635 030636 030695 160521 และ 160529 ในระดับ 11 หลัก (Digit) ตามรหัส HS.2017 (ปี 2017- 2021)

ที่มา: Global Trade Information Services, October 2017

ตารางที่ 5 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าและผลิตภัณฑ์ของญี่ปุ่นปี 2556 - 2561

ปริมาณ: พันตัน
มูลค่า: ล้านบาท/เหรียญสหรัฐ*

ประเทศ	2556		2557		2558		2559		2560*		2561*	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เวียดนาม	53	640.76	51	691.89	51	569	51	561.75	63	739	65	750
ไทย	58	619.93	37	447.89	36	378.13	37	398.07	40	431	42	450
อินเดีย	32	340.18	31	362.35	31	302.48	34	335.48	33	320	35	350
อินโดนีเซีย	39	471.78	32	419.21	32	366.50	31	349.50	35	469	35	470
จีน	24	232.68	19	198.44	15	134.18	17	152.25	19	140	19	140
ประเทศอื่น ๆ	56	645.93	53	632.84	49	523.18	54	582.74	54	549	54	550
รวม	262	2,951.26	223	2,752.62	214	2,273.47	224	2,379.79	244	2,648	250	2,710

หมายเหตุ: * ปริมาณการค้าโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม กุ้งน้ำเย็น และกุ้งอื่น ๆ ที่อยู่ภายใต้พิกัดศุลกากร 030616 030617 030626 030627 030635 030636 030695 160521 และ 160529 ในระดับ 11 หลัก (Digit) ตามรหัส HS.2017 (ปี 2017 - 2021)

ที่มา: Global Trade Information Services, October 2017

ตารางที่ 6 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกและการนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยปี 2556 - 2561

ปริมาณ: พันตัน
มูลค่า: ล้านบาท

รายการ	2556		2557		2558		2559		2560*		2561*	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ส่งออก	211	68,790.56	165	64,342.93	170	87,106.54	207	69,204.29	217	72,777	220	73,800
กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง	97	29,470.56	80	29,185.35	83	24,062.19	122	36,613.11	128	37,978	130	38,750
กุ้งแปรรูป	113	39,320.00	85	35,157.58	87	32,044.35	85	32,591.18	89	34,799	90	35,050
นำเข้า	24	3,134.33	24	3,749.15	26	3,172.91	22	3,484.52	29.25	3,699	28.33	3,573
กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง	21	3,093.19	20	3,689.66	20	3,114.50	21	3,445.31	29	3,682	28	3,555
กุ้งแปรรูป	3	41.14	4	59.49	6	58.41	1	39.52	0.25	17	0.30	18

หมายเหตุ: * ปริมาณการโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ กุ้งน้ำเย็น และกุ้งอื่น ๆ ไม่รวมกุ้งก้ามกรามที่อยู่ภายใต้พิกัดศุลกากร 030616 030617 030626 030627 030635 030636 030695 160521 และ 160529 ในระดับ 11 หลัก (Digit) ตามรหัส HS.2017 (ปี 2017- 2021)

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 7 ราคาข้าวขาวแวนนาไมเฉลี่ย ปี 2556 - 2561

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้ ^{1/} ข้าวขาว ขนาด 70 ตั้ว/กก. (บาท/กก.)	ราคาระดับกลาง ^{2/} ข้าวขาว ขนาด 70 ตั้ว/กก. (บาท/กก.)
2556	197.66	205.12
2557	222.58	210.80
2558	179.33	160.47
2559	179.97	170.41
2560	185.44	177.06
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-3.34	-4.94
2561 *	186	178

หมายเหตุ: * ประมาณการ

^{1/} ราคาที่เกษตรกรขายได้ จากศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/} ราคาระดับกลาง จากตลาดทะเลไทย จ.สมุทรสาคร

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 8 ราคาส่งออก-นำเข้าของไทย ปี 2556 - 2561

ปี	ราคาส่งออก (เอฟ.โอ.บี.)		ราคานำเข้า (ซี.ไอ.เอฟ.)		อัตราแลกเปลี่ยน (บาท/เหรียญสหรัฐฯ)	
	กึ่งแปดเดือน (บาท/ก.)	กึ่งแปดเดือน (เหรียญสหรัฐฯ/ตัน)	กึ่งแปดเดือน (บาท/ก.)	กึ่งแปดเดือน (เหรียญสหรัฐฯ/ตัน)	ซื้อ	ขาย
2556	302.52	9,922.23	346.91	11,412.60	147.29	30.4891
2557	364.18	11,294.12	415.42	12,827.38	186.38	32.2451
2558	302.41	8,893.76	367.78	10,832.44	153.82	34.0025
2559	299.09	8,537.53	384.43	10,906.57	162.73	35.0324
2560*	297.76	8,779.62	389.60	11,487.58	126.98	33.9149
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-2.26	-5.11	1.56	-1.48	-4.24	3.00
2561*	297.95	8,757.65	391.28	11,508.24	126.97	34.0000

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ที่มา: กรมศุลกากร

21 ปลาป่น

1. สถานการณ์ ปี 2560

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ผลผลิตปลาป่นของโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2556 - 2560) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในอัตราร้อยละ 0.98 ต่อปี โดยในปี 2560 ผลผลิตปลาป่นโลกมีปริมาณ 4.58 ล้านตัน ลดลงจาก 4.88 ล้านตันของปี 2559 ร้อยละ 6.55 เนื่องจากประเทศผู้ผลิตปลาป่นที่สำคัญ เช่น เปรู สหรัฐอเมริกา และชิลี มีผลผลิตลดลง

1.1.2 การตลาด

(1) การบริโภค

การใช้ปลาป่นของโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2556 - 2560) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในอัตราร้อยละ 0.59 ต่อปี โดยในปี 2560 มีการใช้ปลาป่นในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์สำเร็จรูปของโลกปริมาณทั้งสิ้น 4.90 ล้านตัน ลดลงจาก 5.28 ล้านตันของปี 2559 ร้อยละ 7.76

(2) การส่งออก

ปริมาณการส่งออกปลาป่นของโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2556 - 2560) มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 1.90 ต่อปี โดยมีประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ คือ เปรู ชิลี และเดนมาร์ก ซึ่งสามารถผลิตปลาป่นคุณภาพดี ซึ่งมีโปรตีนสูงมากกว่าร้อยละ 60 เนื่องจากวัตถุดิบที่ใช้เป็นปลาแองโชวี (Anchovy) ซึ่งเป็นปลาที่มีคุณภาพดีในการผลิตปลาป่น และยังมีการใช้ผลพลอยได้จากอุตสาหกรรมปลาป่น คือ น้ำมันปลา (Fish oil) ในสัดส่วนประมาณร้อยละ 15 ของผลผลิตจากอุตสาหกรรมปลาป่น ซึ่งสามารถนำไปแปรรูปเป็นอาหารเพื่อสุขภาพสำหรับมนุษย์และใช้ผสมในสูตรอาหารสัตว์สำเร็จรูป

(3) การนำเข้า

ปริมาณการนำเข้าปลาป่นของโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2556 - 2560) มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยในอัตราร้อยละ 0.81 ต่อปี เนื่องจากประเทศหลักที่สำคัญ คือ จีนมีแนวโน้มนำเข้าปลาป่นในปริมาณที่ลดลง

(4) ราคา

ราคาปลาป่นของโลกซึ่งอ้างอิงจากราคาซื้อขายปลาป่นของเปรูซึ่งเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกอันดับหนึ่งของโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2556 - 2560) ราคาส่งออก (เอฟ.โอ.บี.) ปลาป่นคุณภาพโปรตีนร้อยละ 60 ขึ้นไป มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 3.64 ต่อปี โดยในปี 2560 ราคาปลาป่น เอฟ.โอ.บี.เปรู เฉลี่ย กิโลกรัมละ 37.35 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 46.87 บาท ของปี 2560 ร้อยละ 20.31 เนื่องจาก จีนซึ่งเป็นตลาดหลักที่มีการใช้ปลาป่นมากที่สุดได้ลดปริมาณการสั่งซื้อลงมาก เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของ จีนชะลอตัวลง จึงลดการนำเข้าปลาป่นลง ทำให้ปลาป่นมีเหลืออยู่ในตลาดโลกปริมาณมาก ส่งผลให้ราคาปลาป่นลดลง

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

อุตสาหกรรมปลาป่นของไทยในปัจจุบันมีการพัฒนามากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการผลิตที่ได้มาตรฐานสากล ทำให้คุณภาพปลาป่นเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ทั้งในประเทศและ

ต่างประเทศ ในปี 2560 ประเทศไทยมีโรงงานผลิตปลาแปรรูป 86 แห่งกระจายอยู่ใน 18 จังหวัดที่ภาคใต้และภาคตะวันออก และได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP (Good Manufacturing Practices) แล้วจำนวน 77 โรงงาน โรงงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐานทั้ง GMP และ HACCP (Hazard Analysis Critical Control Point) จำนวน 58 โรงงาน โรงงานผลิตปลาแปรรูปของไทยสามารถผลิตปลาแปรรูปที่มีคุณภาพโปรตีนสูงกว่าร้อยละ 60 คิดเป็นร้อยละ 25 ของผลผลิตปลาแปรรูปทั้งหมดและร้อยละ 75 เป็นผลผลิตปลาแปรรูป คุณภาพโปรตีนต่ำกว่าร้อยละ 60 สำหรับปริมาณผลผลิตในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2556-2560) มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 12.20 ต่อปี เนื่องจากวัตถุดิบที่ใช้ผลิตปลาแปรรูปมีปริมาณลดลงจากจำนวนปลาเปิดที่จับได้ลดลง เพราะสภาพภูมิอากาศที่แปรปรวนส่งผลต่อการทำประมงและทรัพยากรธรรมชาติลดลง ประกอบกับตั้งแต่ปี 2558 รัฐบาลเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU fishing) ทำให้เรือประมงบางส่วนไม่สามารถออกทำการประมงได้ประมาณร้อยละ 50 ของเรือทั้งหมด ส่งผลให้ปริมาณปลาเปิดลดลงมาก ทำให้ผู้ประกอบการปลาแปรรูปบางรายเลิกกิจการไป อีกทั้งมีการตรวจสอบย้อนกลับแหล่งที่มาของวัตถุดิบอย่างเข้มงวด ทำให้อุตสาหกรรมปลาแปรรูปต้องเข้มงวดในการรับซื้อวัตถุดิบปลาเปิดและปรับสัดส่วนการใช้วัตถุดิบในกระบวนการผลิต โดยใช้ปลาเปิดในสัดส่วนที่ลดลงและใช้เศษเหลือจากอุตสาหกรรมปลาน้ำจืดเพิ่มขึ้น รวมทั้งใช้เศษเหลือจากวัตถุดิบปลาน้ำจืดในประเทศ ซึ่งในปัจจุบันการผลิตปลาแปรรูปใช้เศษปลาที่ได้จากอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ อาทิ โรงงานซูริมิ โรงงานผลิตทูน่ากระป๋อง โรงงานผลิตลูกชิ้นปลามาใช้เป็นวัตถุดิบมากถึงร้อยละ 45 และใช้ปลาเปิด (ปลาเรือ) ร้อยละ 55 โดยในปี 2560 คาดว่าผลผลิตปลาแปรรูปของไทยจะมีปริมาณ 0.320 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 0.314 ล้านตัน ของปี 2559 ร้อยละ 1.91

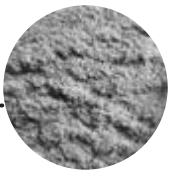
1.2.2 การตลาด

(1) การบริโภค

การใช้ปลาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์สำเร็จรูปในประเทศไทยที่ผ่านมานั้น ส่วนใหญ่ใช้ปลาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในสูตรอาหารสำหรับสัตว์น้ำ โดยแนวโน้มการใช้ปลาแปรรูปสำหรับอาหารสัตว์ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2556-2560) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 7.64 ต่อปี จากการที่เกษตรกรเพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม่ประสบปัญหาโรคตายด่วน (Early Mortality Syndrome: EMS) ตั้งแต่ปลายปี 2555 ทำให้เกษตรกรลดปริมาณการเลี้ยงกุ้งลงในระยะหนึ่ง แต่ต่อมาเกษตรกรได้มีการปรับตัวและมีการเลี้ยงกุ้งกันมากขึ้น ทำให้ความต้องการใช้ปลาแปรรูปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยความต้องการใช้ปลาแปรรูปในปี 2560 มีปริมาณ 0.785 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 0.734 ล้านตันของปี 2559 ร้อยละ 6.95

(2) การส่งออก

การส่งออกปลาแปรรูปของไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2556 - 2560) มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 5.46 ต่อปี เนื่องจากราคาปลาแปรรูปไทยในปัจจุบันมีต้นทุนของการซื้อวัตถุดิบปลาเปิดที่มีราคาสูงขึ้น ทำให้ราคาปลาแปรรูปไทยสูงกว่าประเทศผู้ผลิตปลาแปรรูปรายอื่นโดยในปี 2560 ไทยส่งออกปลาแปรรูปคุณภาพโปรตีนสูงกว่าร้อยละ 60 และคุณภาพโปรตีนต่ำกว่าร้อยละ 60 รวมปริมาณทั้งสิ้น 0.095 ล้านตัน ลดลงจากปริมาณ 0.154 ล้านตัน ของปี 2559 ร้อยละ 38.31 โดยมีตลาดส่งออกที่สำคัญ คือ จีน เวียดนาม และญี่ปุ่น เนื่องจากจีนผู้ค้าหลักลดการนำเข้าปลาแปรรูปจากไทยและไปซื้อปลาแปรรูปจากประเทศอื่นที่ราคาถูกลงกว่าไทย

(3) การนำเข้า

ปลาป่นเป็นสินค้าควบคุมการนำเข้าตาม พ.ร.บ. การส่งออกป่นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 และประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการนำเข้าสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ 72) พ.ศ. 2533 ให้การนำเข้าปลาป่นเฉพาะชนิดคุณภาพโปรตีนต่ำกว่าร้อยละ 60 เป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตในการนำเข้าจากกรมการค้าต่างประเทศ ปัจจุบันการกำหนดนโยบายและมาตรการนำเข้าปลาป่นอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการนโยบายอาหาร ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ซึ่งจะพิจารณากำหนดนโยบายการนำเข้าทุก ๆ 3 ปี โดยระหว่างปี 2561 - 2563 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามมติคณะกรรมการนโยบายอาหารกำหนดให้นำเข้าปลาป่นได้ในปริมาณไม่จำกัด แต่การนำเข้าปลาป่นคุณภาพโปรตีนต่ำกว่าร้อยละ 60 ต้องขออนุญาตนำเข้าจากกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ สำหรับอาหารขาเข้าปลาป่นตามความตกลงการค้าเสรีกรอบต่าง ๆ ที่มีผลบังคับใช้แล้ว ได้รับการยกเว้นการเก็บอากรทุกระดับโปรตีนของทุกรอบความตกลงยกเว้นการนำเข้าทั่วไป (MFN Applied Rate) ปลาป่นคุณภาพโปรตีนสูงกว่าร้อยละ 60 เก็บอากรขาเข้าร้อยละ 15 ปลาป่นคุณภาพโปรตีนต่ำกว่าร้อยละ 60 เก็บอากรขาเข้าร้อยละ 6

การนำเข้าปลาป่นในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2556 - 2560) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 65.31 ต่อปี เนื่องจากอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูปต้องการปลาป่นคุณภาพสูงในสูตรอาหารสัตว์ต่าง ๆ และโรงงานอาหารสัตว์ใหญ่ในประเทศไม่ซื้อปลาป่นในประเทศเพราะมีราคาสูงกว่าปลาป่นจากต่างประเทศ ประกอบกับตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา ปริมาณวัตถุดิบปลาป่นเปิดจากท่าเทียบเรือภาคใต้มีแนวโน้มลดลงเป็นผลมาจากทรัพยากรสัตว์น้ำลดลง และจากมาตรการแก้ไขปัญหาประมง IUU โดยในปี 2560 มีการนำเข้าปลาป่นปริมาณ 0.038 ล้านตัน ลดลงจาก 0.076 ล้านตันของปี 2559 ร้อยละ 50.00 ซึ่งประเทศนำเข้าปลาป่นหลักของไทยคือ เยอรมนี ฝรั่งเศส อิตาลี สเปน และออสเตรเลีย

(4) ราคา

ราคาปลาป่นในประเทศกำหนดโดยใช้ราคาอ้างอิงตลาดต่างประเทศ คือ ตลาดเปรู ตามชั้นคุณภาพ ซึ่งเป็นค่าร้อยละของคุณภาพโปรตีนในปลาป่น โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2556 - 2560) ราคาส่งออก (เอฟ.โอ.บี.) เปรู มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 3.64 ต่อปี เนื่องจากปริมาณการผลิตปลาป่นของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ประกอบกับสต็อกปลาป่นของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นกัน ทำให้มีปริมาณปลาป่นเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาปลาป่นในตลาดโลกลดลง สำหรับการนำเข้าปลาป่นในประเทศจะมีการแบ่งชั้นคุณภาพตามกลิ่นและความสดของปลาป่น โดยบริษัทผู้ผลิตอาหารสัตว์รายใหญ่ของประเทศ ปัจจุบันผู้ผลิตปลาป่นใช้ปริมาณปลาป่นเปิดเป็นวัตถุดิบลดลงมาก จากเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ผู้ซื้อปลาป่นกำหนดและปริมาณจับสัตว์น้ำลดลง สำหรับราคาปลาป่นเปิดในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2556 - 2560) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 2.89 ต่อปี ราคาขายส่งปลาป่นคุณภาพโปรตีนต่ำกว่าร้อยละ 60 เบอร์ 2 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 3.75 ต่อปี และราคาปลาป่นคุณภาพโปรตีนสูงกว่าร้อยละ 60 เบอร์ 1 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 3.58 ต่อปี

2. แนวโน้ม ปี 2561

2.1 ของโลก

ปี 2561 ผลผลิตปลาปนของโลกคาดว่าจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2560 ซึ่งเป็นผลจากปริมาณปลาที่ใช้เป็นวัตถุดิบที่จับได้มีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเปอรูมีนโยบายอนุรักษ์สัตว์น้ำเพื่อการทำประมงที่ยั่งยืน ได้มีการกำหนดช่วงเวลาและโควตาปริมาณการจับสัตว์น้ำในแต่ละปี ทำให้ห่วงโซ่ชีวิตของสัตว์น้ำได้มีโอกาสฟื้นตัวเพิ่มขึ้น สำหรับราคาปลาปนในตลาดโลก คาดว่าจะลดลงจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากปริมาณผลผลิตปลาปนโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2561 ผลผลิตปลาปนของไทยคาดว่าจะมีปริมาณใกล้เคียงกับปี 2560 เนื่องจากข้อจำกัดด้านวัตถุดิบและการตรวจสอบย้อนกลับแหล่งที่มาของวัตถุดิบ

2.2.2 การตลาด

ปี 2561 ราคาปลาปนในประเทศคาดว่าจะมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากปริมาณการผลิตปลาปนของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาลดลง

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตหรือการส่งออก

2.3.1 สภาพอากาศแปรปรวน ทำให้ปริมาณสัตว์น้ำในมหาสมุทรเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำ ทำให้ปลาที่จับได้มีปริมาณที่ไม่แน่นอน ส่งผลให้จำนวนวัตถุดิบปลาเปิดที่ใช้ในการผลิตปลาปนเปลี่ยนแปลง

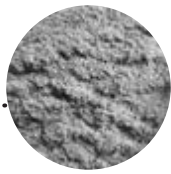
2.3.2 ประเด็นเรื่องการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (IUU fishing) และเรื่องการปฏิบัติต่อแรงงานประมงไม่เป็นธรรมที่สหภาพยุโรปกำลังติดตามผลการดำเนินการของไทยอย่างใกล้ชิด และข้อกำหนดต่าง ๆ จากประเทศคู่ค้า

ตารางที่ 1 ผลผลิต การค้าและการใช้ปลาปนของโลก ปี 2556 - 2560

หน่วย: ล้านตัน

รายการ	2556	2557	2558	2559	2560	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	การเปลี่ยนแปลง 2560/2559 (ร้อยละ)
สต็อกต้นปี	0.23	0.26	0.27	0.28	0.27	4.03	-3.57
ผลผลิต	4.45	4.69	4.49	4.88	4.58	0.98	-6.15
นำเข้า	2.74	2.51	2.46	2.87	2.46	-0.81	-14.29
ใช้ในประเทศ	4.95	4.88	4.75	5.28	4.90	0.59	-7.20
ส่งออก	2.47	2.28	2.19	2.46	2.16	-1.90	-12.20
สต็อกปลายปี	0.26	0.27	0.28	0.27	0.27	0.76	0.00

ที่มา: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 2 ประเทศผู้ผลิตปลาป่นที่สำคัญ 5 อันดับแรกของโลก ปี 2556 - 2560

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	การเปลี่ยนแปลง 2560/2559 (ร้อยละ)
เปรู	0.590	0.754	0.660	0.730	0.655	1.78	-10.27
ไทย**	0.497	0.478	0.381	0.314	0.320	-12.20	1.91
จีน	0.560	0.450	0.400	0.436	0.440	-5.01	0.92
สหรัฐอเมริกา	0.234	0.277	0.258	0.253	0.250	0.42	-1.19
ชิลี	0.384	0.450	0.450	0.430	0.415	1.10	-3.49
อื่น ๆ	2.185	2.281	2.341	2.717	2.500	4.54	-7.99
รวม	4.450	4.690	4.490	4.880	4.580	0.98	-6.15

หมายเหตุ: ** สมาคมผู้ผลิตปลาป่นไทย

ที่มา: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2017

ตารางที่ 3 ปริมาณการผลิต การใช้ การนำเข้าและส่งออกปลาป่นของไทย ปี 2556 - 2560

หน่วย: ล้านตัน

รายการ	2556	2557	2558	2559	2560	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	การเปลี่ยนแปลง 2559/2558 (ร้อยละ)
ผลผลิต ^{1/}	0.497	0.478	0.381	0.314	0.320	-12.20	1.91
ความต้องการใช้ ^{1/}	0.579	0.646	0.701	0.734	0.785	7.64	6.95
นำเข้า*	0.006	0.020	0.031	0.076	0.038**	65.31	-50.00
ส่งออก*	0.119	0.172	0.156	0.154	0.095**	-5.46	-38.31

หมายเหตุ: ^{1/} ผลผลิตจาก สมาคมผู้ผลิตปลาป่นไทย ความต้องการใช้จากสมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย

* ไม่รวมสัตว์น้ำอื่น ๆ ปั่น เช่น เปลือกกุ้งป่น ดับหมึกป่น ฯลฯ กรมศุลกากร (ปี 2560 **ประมาณการ)

ที่มา: สมาคมผู้ผลิตปลาป่นไทยและกรมศุลกากร

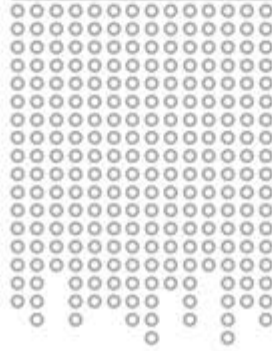
ตารางที่ 4 ราคาเฉลี่ย ปลาเบ็ดและปลาป่นในประเทศ ณ ระดับตลาดต่าง ๆ และราคาปลาป่นตลาดต่างประเทศ ปี 2556 - 2560

หน่วย: บาท/กก.

รายการ	2556	2557	2558	2559	2560*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาปลาเบ็ดดี (สด)	7.90	7.96	8.94	8.87	8.63	2.89
ขายส่งโปรตีนต่ำกว่า 60% เบอร์ 2	26.93	29.69	36.87	31.25	31.55	3.75
ขายส่งโปรตีนสูงกว่า 60% เบอร์ 1	32.93	34.67	41.09	38.52	37.24	3.58
เอฟ.โอ.บี. เปรู 60 %	43.52	50.04	51.31	46.87	37.35	-3.64

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สมาคมผู้ผลิตปลาป่นไทย กรมการค้าภายใน

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2561

Office of Agricultural Economics

บทความ พิเศษ

1

“ข้าวหอมมะลิอินทรีย์”
ทางเลือกใหม่ของเกษตรกร
ในการเพิ่มรายได้สู่การผลิต
ที่ยั่งยืน

2

ฟาร์มเล็กพันจนได้
ด้วยการจัดการฟาร์ม
ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

“ข้าวหอมมะลิอินทรีย์” ทางเลือกใหม่ของเกษตรกรในการเพิ่มรายได้สู่การผลิตที่ยั่งยืน

โดย นางทัศนีย์ ลักษณะ
ส่วนวิจัยเศรษฐกิจเทคโนโลยีฯ

“ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของสินค้าเกษตรอินทรีย์ จึงได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพื้นที่และปริมาณการผลิตเกษตรอินทรีย์ เพิ่มมูลค่าของผลผลิต ผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการด้านเกษตรอินทรีย์ เพิ่มการค้าและการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศ ให้สินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับรองตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของไทย เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ ให้ไทยเป็นศูนย์กลาง (Hub) ของสินค้าและบริการด้านการเกษตรอินทรีย์สากล และพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ”

ปัจจุบันผู้บริโภคได้ให้ความสำคัญกับสินค้าเกษตรอินทรีย์ ซึ่งมีลักษณะเป็นผลิตภัณฑ์เฉพาะ Niche Product เน้นความปลอดภัยอาหาร สิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัยมากขึ้น และประเทศไทยได้รับการยอมรับในตลาดต่างประเทศในเรื่องของสินค้าเกษตรอินทรีย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือข้าวอินทรีย์ เนื่องจากประเทศไทยมีภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ดิน น้ำ พันธุ์ข้าวที่หลากหลาย รวมทั้งความชำนาญของเกษตรกรในการผลิตข้าวโดยไม่พึ่งพาสารเคมี และเครื่องจักรที่ทันสมัยมาเป็นเวลานาน ข้าวอินทรีย์จึงเป็นสินค้าเกษตรที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เป็นที่ต้องการทั้งตลาดในประเทศ และตลาดต่างประเทศ โดยประเทศไทยผลิตข้าวอินทรีย์ได้เป็นอันดับ 5 ของโลก รองจาก จีน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และเกาหลีใต้ ซึ่งไทยมีพื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ในช่วง 5 ปี (ปี 2554-2558) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 140,712 ไร่ ในปี 2554 เป็น 168,310 ไร่ ในปี 2558 อัตราเพิ่มขึ้นต่อปีร้อยละ 4.08 และการส่งออก

ข้าวอินทรีย์ในช่วง 5 ปี (ปี 2553-2557) เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 4,809.22 ตัน ในปี 2553 เป็นปริมาณ 12,690.03 ตัน ในปี 2557 อัตราเพิ่มขึ้นต่อปี ร้อยละ 24.63 ตลาดส่งออกข้าวอินทรีย์ที่สำคัญได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา อิตาลี เนเธอร์แลนด์ สวิสเซอร์แลนด์ ฝรั่งเศส และเดนมาร์ก ทำให้ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิทั่วไปของไทย มีแนวโน้มลดลงจาก 2.36 ล้านตัน ในปี 2554 เหลือ 1.99 ล้านตัน ในปี 2558 หรืออัตราลดลงต่อปีร้อยละ 3.56 จากความต้องการข้าวหอมมะลิอินทรีย์ที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะความต้องการของตลาดต่างประเทศ ประกอบกับการส่งออกข้าวหอมมะลิทั่วไปของไทย ประสบปัญหาการแข่งขันกับประเทศผู้ผลิตข้าวหอม เช่น เวียดนาม อินเดีย และเมียนมาร์ ได้ช่วงชิงส่วนแบ่งตลาดข้าวหอมมะลิทั่วไปของไทย สาเหตุจากราคาข้าวหอมของประเทศเหล่านี้ต่ำกว่าราคาข้าวหอมมะลิทั่วไปของไทย

ในปี 2560 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการเปรียบเทียบ การผลิตการตลาด ข้าวหอมมะลิ อินทรีย์กับข้าวหอมมะลิทั่วไป (ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เนื่องจากเล็งเห็นว่าการการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ จะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศ เพราะยังไม่มีคู่แข่งมากนัก ปัจจุบันข้าวหอมมะลิอินทรีย์ของไทย ได้รับการรับรองมาตรฐานทั้งในประเทศและต่างประเทศ มาตรฐานรับรองในประเทศได้แก่ มาตรฐานรับรองข้าวอินทรีย์ของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) สถาบัน IOS, Organic Thailand (กรมวิชาการเกษตร) ส่วนมาตรฐานรับรองข้าวอินทรีย์ของต่างประเทศได้แก่ IFOME, NOP-USDA , USA BIO, EU Regulation, JAS-MAFF-JAPAN เป็นต้น

แหล่งผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ที่สำคัญของไทย คือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ยโสธร อำนาจเจริญ และบุรีรัมย์ และภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย พะเยา อุดรดิตถ์ สุโขทัย และอุทัยธานี จากการเปรียบเทียบการผลิต การตลาดข้าวหอมมะลิอินทรีย์กับข้าวหอมมะลิทั่วไปปีเพาะปลูก 2559/60 พบว่า การผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์มีผลตอบแทนสูงกว่าการผลิตข้าวหอมมะลิทั่วไปไร่ละ 281.19 บาท โดยข้าวหอมมะลิอินทรีย์มีผลตอบแทนเฉลี่ยไร่ละ 5,430.95 บาท เมื่อเทียบกับข้าวหอมมะลิทั่วไป ซึ่งมีผลตอบแทนเฉลี่ยไร่ละ 5,149.76 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 5.46 เนื่องจากข้าวหอมมะลิอินทรีย์มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าข้าวหอมมะลิทั่วไปไร่ละ 216.35 บาท โดยมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยไร่ละ 4,755.38 บาท ขณะที่ข้าวหอมมะลิทั่วไปมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยไร่ละ 4,971.73 บาท และราคาข้าวหอมมะลิอินทรีย์ที่เกษตรกรขายได้ (ข้าวเปลือกแห้ง) สูงกว่าราคาข้าวหอมมะลิทั่วไปกิโลกรัมละ 2.86 บาท โดยมี

ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 12.29 บาท ส่วนราคาข้าวหอมมะลิทั่วไป เฉลี่ยกิโลกรัมละ 9.43 หรือคิดเป็นร้อยละ 30.32 ซึ่งการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์สามารถลดต้นทุนในการผลิต รวมทั้งช่วยในการปรับปรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น โดยวิธีการปรับปรุงดิน เช่น การปลูกพืชหมุนเวียน การปลูกพืชตระกูลถั่ว การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เนื่องจากการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์เป็นการผลิตที่ไม่ใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี และเกษตรกรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิต มีการปฏิบัติตามขั้นตอนการผลิตอย่างถูกต้อง สิ่งสำคัญในการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ คือเกษตรกรต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักการผลิตแบบอินทรีย์ ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่กำหนดไว้ เช่น การปรับปรุงดิน การบำรุงดิน การคัดเลือกพันธุ์ การเก็บเกี่ยว การตาก การแปรรูป การบริหารจัดการน้ำ และวิธีกำจัดโรคแมลงและวัชพืช ตลอดจนวิธีการบันทึกข้อมูลต่างๆ ในขบวนการผลิต ชนิดที่มาจากเมล็ดพันธุ์ข้าว การใช้ปัจจัยการผลิต ตลอดจนปริมาณการผลิต และการจำหน่ายผลผลิต เป็นต้น

สำหรับตลาดข้าวหอมมะลิอินทรีย์ (ข้าวเปลือก) เกษตรกรจะขายให้กับกลุ่มเกษตรกร พ่อค้า/โรงสี และ บริษัทที่ทำสัญญาซื้อขายกันในจังหวัดนั้นๆ ส่วนตลาดข้าวหอมมะลิอินทรีย์ (ข้าวสาร) มีสัดส่วนการจำหน่ายในประเทศร้อยละ 40 และ จำหน่ายต่างประเทศร้อยละ 60 ของปริมาณผลผลิตทั้งหมด ตลาดในประเทศที่สำคัญ เช่น ช่องทางโมเดิร์นเทรด และการขายโดยตรง เช่น โรงพยาบาล ลูกค้าประจำในต่างจังหวัด นอกเหนือจากนั้น

จะเป็นข้าวที่ขายให้กับชุมชน งานแสดงสินค้าในจังหวัด ร้านสหกรณ์ และร้านค้าทั่วไป สำหรับตลาดส่งออกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศในสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ฮองกง และสิงคโปร์ ซึ่งความต้องการข้าวหอมมะลิอินทรีย์มีแนวโน้มสูงขึ้น จึงนับได้ว่าข้าวหอมมะลิอินทรีย์ยังสามารถขยายการผลิตได้อีกมาก เนื่องจากตลาดมีความต้องการเพิ่มขึ้น

เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตของข้าวหอมมะลิอินทรีย์และข้าวหอมมะลิทั่วไป ปี 2559/60

รายการ	ข้าวหอมมะลิอินทรีย์	ข้าวหอมมะลิทั่วไป
1. ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่(บาท)	4,755.38	4,971.73
2. ต้นทุนต่อกิโลกรัม (บาท)	10.76	9.10
3. ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	441.90	546.10
4. ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	12.29	9.43
5. ผลตอบแทนต่อไร่ (บาท)	5,430.95	5,149.76

ที่มา: จากการสำรวจ

อย่างไรก็ตาม การผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ยังมีปัญหาอุปสรรคในด้านต่างๆ โดยด้านการผลิต ได้แก่ การใช้ปุ๋ยในการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ต้องใช้ในปริมาณมาก แม้ว่าเกษตรกรสามารถผลิตเพื่อใช้เองได้แต่ก็ยังไม่เพียงพอ รถเกี่ยววงวดไม่เพียงพอในช่วงที่ผลผลิตรอเก็บเกี่ยวพร้อมกัน ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผลผลิต ลานตากที่ได้มาตรฐานไม่เพียงพอ เนื่องจากการผลิตข้าวอินทรีย์เป็นการผลิตข้าวที่มีการรับรองคุณภาพมาตรฐาน ดังนั้นหากไม่มีลานตากที่ได้มาตรฐานจะส่งผลต่อคุณภาพข้าว โรงสีข้าวหอมมะลิอินทรีย์ที่ทันสมัยไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่เป็นโรงสีขนาดเล็กส่งผลให้ข้าวที่สีได้มีคุณภาพไม่ดีเหมือนโรงสีที่ได้มาตรฐาน ส่วนด้านการตลาด ได้แก่ เกษตรกรบางกลุ่มยังไม่มีช่องทางการกระจายสินค้าที่แน่นอน ทำให้ไม่มีความมั่นใจในการผลิตและจำหน่าย

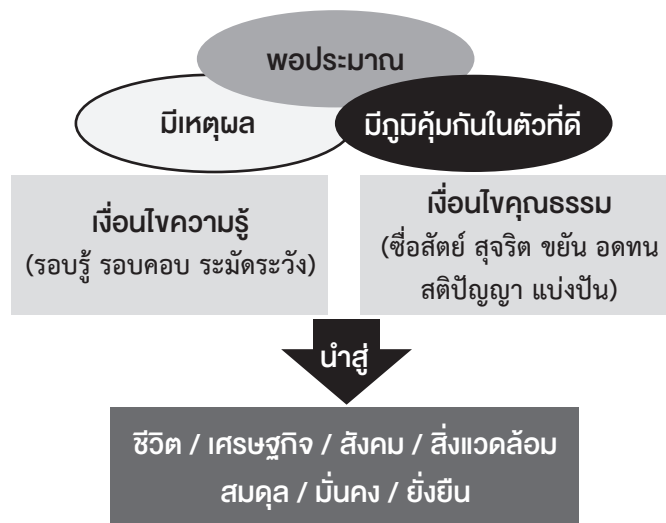
ต้องขายให้คนกลางซึ่งรับซื้อในราคาไม่สูงนัก คุณภาพข้าวหอมมะลิอินทรีย์ที่สีโดยโรงสีขนาดเล็กมีคุณภาพต่ำกว่าโรงสีขนาดใหญ่ ดังนั้น เพื่อให้การผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงเห็นควรให้มีการดำเนินการดังนี้ 1) ควรส่งเสริมโดยการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรสามารถผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองให้เพียงพอและทั่วถึง 2) ภาครัฐควรสนับสนุนเงินทุนโรงสีข้าวอินทรีย์ที่มีมาตรฐานสำหรับเครือข่ายเกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ 3) ควรส่งเสริมเกษตรกรให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ และ 4) ภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือกันในการหาช่องทางจำหน่ายข้าวหอมมะลิอินทรีย์และผลิตภัณฑ์ที่แน่นอนให้กับเกษตรกร

ฟาร์มเล็กพันธุ์จนได้ด้วยการจัดการฟาร์มตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

โดย นางหทัยา ทับสวัสดิ์

“ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตด้วยการพึ่งพาตนเอง พออยู่พอกิน เศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในทุกระดับทุกสาขาอาชีพ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับประเทศ มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยวิกฤต เพื่อความมั่นคง และ ความยั่งยืนของการพัฒนา ความพอเพียง หมายถึง มีความพอประมาณ มีเหตุผล รวมถึง ความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน ”

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2543

เมื่อกล่าวถึงการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ให้เกิดผล ส่วนใหญ่ก็จะนึกถึงภาคเกษตรกรรม จนมีคนเข้าใจว่าเศรษฐกิจพอเพียง คือ การทำเกษตร เนื่องจากเห็นผลเป็นรูปธรรมชัดเจนที่สุด คราวเรือนเกษตรเป็นเสมือนหน่วยธุรกิจซึ่งถือเป็นความได้เปรียบของอาชีพนี้ ด้วยเป็นแหล่งผลิตอาหารเลี้ยงดูครัวเรือนและประเทศ แต่เนื่องจากการเกษตรมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับปัจจัยภายนอกหลายอย่างทั้งสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ การแข่งขัน

และวิถีชีวิตที่ไปสู่ทุนนิยม (ถ้าไรเป็นเป้าหมาย กลไกราคาคือตัวกำหนด) หากครัวเรือนเกษตรโดยเฉพาะพื้นที่ฟาร์มขนาดเล็ก การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จหน่วยธุรกิจย่อยนี้ซึ่งมีเกือบร้อยละ 50 ของจำนวนครัวเรือนเกษตรทั้งประเทศ จะมีความมั่นคงและยั่งยืนได้อย่างไร เกษตรกรจึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวและรูปแบบการผลิตให้เหมาะสม เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมต่างๆ

ในปี 2558/59 พื้นที่การเกษตรของไทยมีประมาณ 150 ล้านไร่ มีจำนวนครัวเรือนเกษตรประมาณ 5.9 ล้านครัวเรือน เกือบร้อยละ 50 ของครัวเรือนทั้งหมด หรือประมาณ 2.8 ล้านครัวเรือนถือครองที่ดินไม่เกินครัวเรือนละ 15 ไร่ จำนวนเกษตรกรในภาคเกษตรมีประมาณ 24 ล้านคน เป็นเกษตรกรรายจนประมาณ 5 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 21 ของจำนวนเกษตรกรทั้งหมด โดยมีรายได้สุทธิครัวเรือนต่อคนต่อปีต่ำกว่าเส้นยากจน (เกณฑ์วัดความยากจน 31,728 บาท/คน/ปี สศช.) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนครัวเรือนเกษตรประมาณ 2.73 ล้านครัวเรือน มีจำนวนเกษตรกรประมาณ 11.84 ล้านคน และมีสัดส่วนจำนวนเกษตรกรรายจนมากที่สุดเมื่อเทียบกับภาคอื่นๆ ประมาณ 3.1 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 26.45 ของจำนวนเกษตรกร พื้นที่ส่วนใหญ่ยังต้องอาศัยน้ำฝน สภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินอยู่ในระดับต่ำ เกษตรกรร้อยละ 80 ยังคงทำการเกษตรแบบผลิตพืชเชิงเดี่ยว (ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ฯลฯ) ครัวเรือนเกษตรมีรายได้สุทธิเกษตรเฉลี่ย 64,379 บาท/ครัวเรือน ในขณะที่มีค่าใช้จ่ายครัวเรือนเฉลี่ย 147,889 บาท/ครัวเรือน (ข้อมูลภาวะเศรษฐกิจฯ ปี 2558/59 สศก.) การใช้ปัจจัยการผลิต ปุ๋ยและสารเคมีในปริมาณที่ไม่เหมาะสมส่งผลต่อต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ประกอบกับเป็นการผลิตเพื่อจำหน่ายจึงมุ่งเน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ เมื่อปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดมาก ราคาผลผลิตที่ได้จึงต่ำ รวมทั้ง ความเสียหายจากภัยธรรมชาติต่างๆ ทำให้ประสบปัญหารายได้ไม่เพียงพอกับการใช้จ่ายในครัวเรือน มีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นและมีความยากจนมากกว่าภาคอื่น ประเด็นปัญหาดังกล่าวสะท้อนว่าอาชีพเกษตรกรมียังขาดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว โดยเฉพาะการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรที่มีพื้นที่การเกษตรขนาดเล็กไม่เกิน 15 ไร่ สาเหตุสำคัญคือเกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ

ฟาร์มที่ดี ขาดการวางแผนการผลิต และการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์และรายได้แก่ครัวเรือน รวมทั้ง การจัดการความเสี่ยงจากปัจจัยต่างๆ ส่งผลให้ประสิทธิภาพการผลิตลดลง

โครงการเศรษฐกิจพอเพียง เป็นอีกแนวทางหนึ่ง ของนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการและส่งผ่านความรู้ให้เกษตรกรในพื้นที่ต่างๆ ได้มีความรู้อย่างเป็นระบบ โดยการถ่ายทอดความรู้และปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตให้มีความหลากหลายมากขึ้น มีการบริหารจัดการฟาร์มแบบผสมผสาน เกื้อกูลกัน เกิดการเรียนรู้ทั้งการลดต้นทุน การเพิ่มคุณภาพการผลิตและมาตรฐานสินค้า พร้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตในท้องถิ่น เพื่อขับเคลื่อนให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองและเลี้ยงดูครัวเรือนได้อย่างเพียงพอ

การจัดการฟาร์มมีบทบาทและความสำคัญต่อตัวเกษตรกรโดยตรง เนื่องจากเกษตรกรจะเป็นผู้ผลิตและตัดสินใจดำเนินกิจการต่างๆ หากเกษตรกรมีความรู้ด้านการจัดการฟาร์มที่ดีแล้วการดำเนินกิจการเกษตรจะประสบผลสำเร็จได้ตามที่ต้องการ สามารถใช้ปัจจัยการผลิตอย่างได้ผลและประหยัด ถูกต้องตามหลักวิชาการ และเมื่อนำหลักการบริหารจัดการฟาร์มมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาการเกษตรด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผนการตัดสินใจในการประกอบอาชีพการเกษตรแล้วนั้น ก็ย่อมจะส่งผลสำเร็จในการทำฟาร์มของครัวเรือนเกษตรได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนได้

“
โครงการเศรษฐกิจพอเพียง
เป็นอีกแนวทางหนึ่งของ
นโยบายกระทรวงเกษตร
และสหกรณ์ เพื่อส่งเสริม
การจัดการและส่งผ่านความรู้
ให้เกษตรกรในพื้นที่ต่างๆ
ได้มีความรู้อย่างเป็นระบบ
”

ในปีงบประมาณ 2560 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาการบริหารจัดการฟาร์มขนาดเล็กตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภู ชัยภูมิ กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด และสุรินทร์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีครัวเรือนเกษตรกรยากจนมากกว่าร้อยละ 50 ของครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจและกระบวนการจัดการฟาร์มของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นรูปแบบและแนวความคิดการบริหารจัดการฟาร์มขนาดเล็กไม่เกิน 15 ไร่ ของครัวเรือนเกษตรกรต้นแบบที่สามารถพึ่งพาตนเองและเลี้ยงดูครัวเรือนได้อย่างเพียงพอ มีความมั่นคงยั่งยืนในการประกอบอาชีพการเกษตร และพ้นจากความยากจน ผลการศึกษาพบว่า

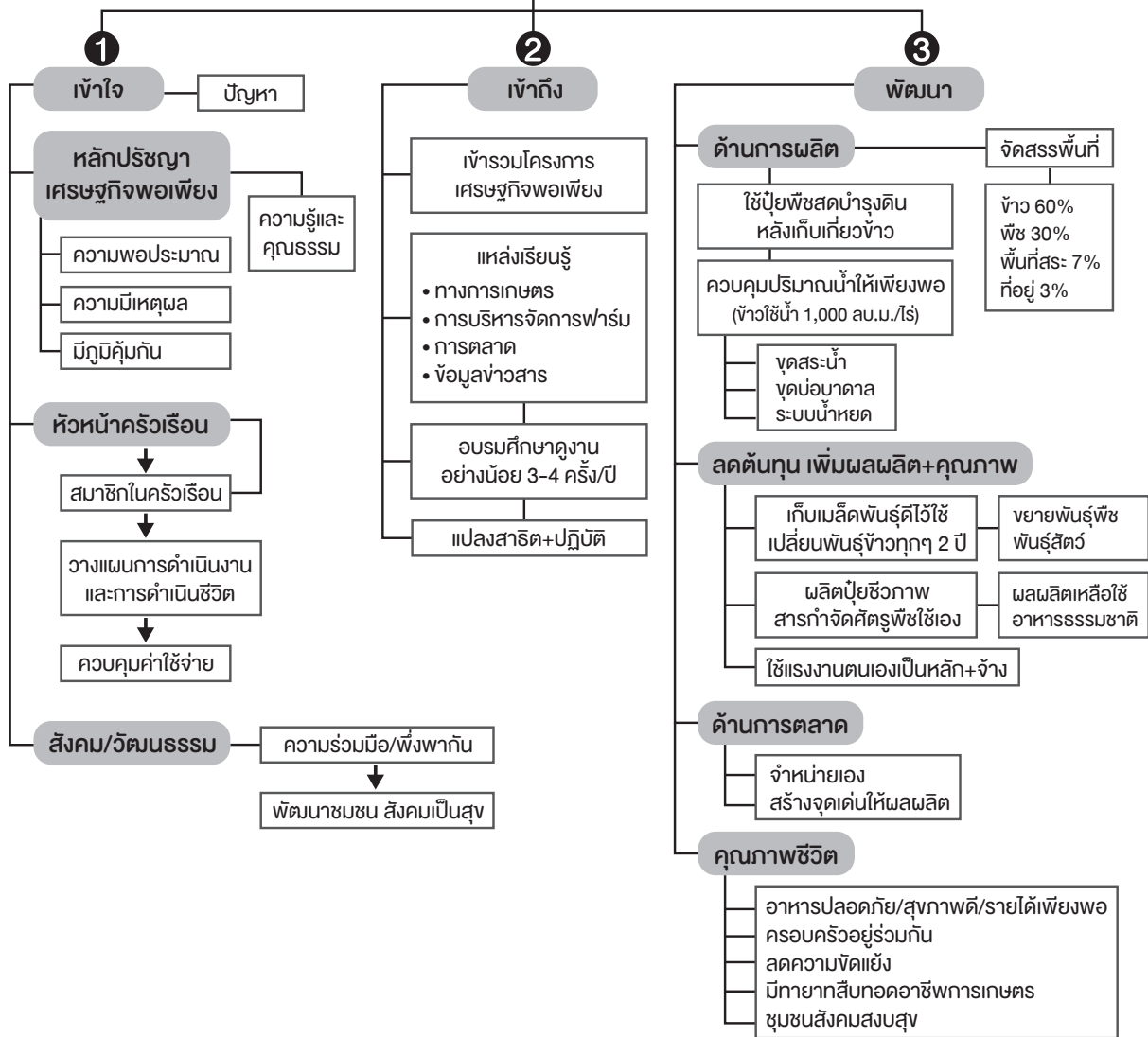
หัวหน้าครัวเรือนอายุเฉลี่ย 59 ปี มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.35 คน และมีขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 11.67 ไร่ ครัวเรือนเกษตรกรได้มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมทางการเกษตรจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวมาเป็นแบบผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยปลูกข้าวเป็นพืชหลัก ปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล ไม้ยืนต้น และเลี้ยงสัตว์ เพื่อเป็นอาหารและเป็นรายได้เลี้ยงครัวเรือน เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ถั่ว พืชผักสวนครัว ไม้ผลต่างๆ อย่างพารา ยูคาลิปตัส หมู วัว เป็ด ไก่ ปลา กบ จิ้งหรีด ฯลฯ มีการจัดสรรพื้นที่ทำการเกษตรตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ โดยภาพรวมแบ่งเป็นพื้นที่เพาะปลูกข้าวร้อยละ 60 พื้นที่ปลูกพืชร้อยละ 30 พื้นที่สระน้ำร้อยละ 7 และที่อยู่อาศัยร้อยละ 3 ของพื้นที่ถือครอง มีการถือกุญแจกันระหว่างกิจกรรมต่างๆ ทั้งเป็นอาหาร เป็นปุ๋ย เป็นสารกำจัดโรคแมลงและศัตรูพืช เพื่อลดการใช้สารเคมีและลดต้นทุนการผลิต สภาพดินมีความสมบูรณ์ขึ้น ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพและปลอดภัยมากขึ้น สามารถผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือนลดรายจ่ายด้านอาหารลงได้ประมาณร้อยละ 55 มีการกระจายตัวของรายได้ทางการเกษตรเฉลี่ย 10 เดือน/ปี จากเดิมที่เคยมีรายได้จากผลผลิตเพียงปีละครั้ง โดยมีรายได้สุทธิเกษตรกรเฉลี่ย 130,949 บาท/ครัวเรือน นอกจากนี้ สมาชิกในครัวเรือนยังมีรายได้จากนอกภาคเกษตรเสริมให้กับครัวเรือนอีกทางหนึ่ง ทำให้มีรายได้สุทธิครัวเรือนเฉลี่ย 226,859 บาท/ครัวเรือน หรือ 67,719 บาท/คน/ปี สูงกว่าเกณฑ์วัดความยากจนของประเทศกว่า 2 เท่า สามารถนำไปใช้จ่ายในครัวเรือนได้อย่างเพียงพอสำหรับการอุปโภคบริโภคและเหลือเป็นเงินออมในการลงทุนให้กับครัวเรือน

อย่างไรก็ตาม ในช่วงแรกของการปรับเปลี่ยนกิจกรรม เกษตรกรประสบปัญหาทั้งเรื่องเงินลงทุนเพื่อพัฒนาพื้นที่ จัดหาแหล่งน้ำ ปรับสภาพดิน และยังไม่มีรายได้จากผลผลิต รวมทั้ง สภาพปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วม ซึ่งตัวเกษตรกรจะเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการปรับเปลี่ยนแนวคิดและพฤติกรรม แม้จะมีข้อจำกัดต่างๆ แต่ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจและเชื่อมั่นในหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่จะเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ด้วยการนำประสบการณ์และความรู้ต่างๆ ที่ได้รับมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยการจัดการฟาร์มให้ดีขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน มีรายได้มั่นคงและพ้นจากความยากจน ซึ่งกระบวนการบริหารจัดการฟาร์มตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเกษตรกรได้ประยุกต์ใช้เป็นหลักการทำงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) **เข้าใจ** หัวหน้าครัวเรือนต้องทำความเข้าใจปัญหาของการดำเนินงานที่ผ่านมาและแก้ไขปัญหาด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้ง การทำความเข้าใจกับสมาชิกในครัวเรือนเพื่อสร้างความร่วมมือในการวางแผนการดำเนินงานและการดำเนินชีวิตเพื่อสู่เป้าหมายร่วมกัน
- 2) **เข้าถึง** การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น การเข้าร่วมโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์เรียนรู้ (ศพก.) การอบรมศึกษา ดูงาน เป็นต้น รวมทั้ง การลงมือทดลองปฏิบัติให้เห็นผลสำเร็จ
- 3) **พัฒนา** การนำประสบการณ์และความรู้ต่างๆ ที่ได้รับสู่กระบวนการบริหารจัดการฟาร์มเพื่อพัฒนาการเกษตรและคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ครัวเรือนเกษตรกรได้บริโภคอาหารปลอดภัยมีสุขภาพดีขึ้น มีรายได้ที่มั่นคงยั่งยืนในการประกอบอาชีพการเกษตร ครอบครัวมีความสุขได้อยู่ร่วมกันไม่ต้องละทิ้งถิ่นฐานไปประกอบอาชีพอื่น รวมทั้ง การการพัฒนาชุมชนให้เป็นสังคมที่น่าอยู่และสงบสุข

กระบวนการบริหารจัดการฟาร์มตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: จากการศึกษา

จากผลการศึกษาจะเป็นแนวทางการพัฒนาการเกษตรและขยายผลไปสู่เกษตรกรในพื้นที่อื่นๆ ให้สามารถประกอบอาชีพการเกษตรได้อย่างเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ในส่วนของเกษตรกร การปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับอายุเกษตรกรที่มากขึ้น เลือกกิจกรรมการผลิตที่ใช้แรงงานน้อยแต่มีมูลค่าสูง ผลิตอาหารบริโภคในครัวเรือนมากขึ้นเพื่อลดรายจ่ายด้านอาหาร การรวมกลุ่มเพื่อสร้างเครือข่ายเพิ่มช่องทางการผลิต การตลาด และการสร้างทายาทสืบทอดทางการเกษตร รวมทั้ง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเกษตร และพัฒนาชุมชนให้เกิดความมั่นคงและสงบสุข

ในส่วนของภาครัฐ ควรส่งเสริมการดำเนินงานโครงการเศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง รัฐจัดหาพื้นที่รับน้ำ เช่น แก้มลิง ในพื้นที่เสี่ยงภัยเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วม สนับสนุนปัจจัยการผลิตและแหล่งเงินทุน ดอกเบี้ยต่ำให้กับเกษตรกรในช่วงของการปรับเปลี่ยนกิจกรรม เร่งสร้างเกษตรกรต้นแบบ สร้างฐานข้อมูลและเชื่อมโยงเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียงให้มีการขยายผลมากขึ้น

บรรณานุกรม

- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และกอบศักดิ์ ภูตระกูล. (2545). การพัฒนาอย่างยั่งยืน ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. ม.ป.ท.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. แนวคิดการจัดการฟาร์ม [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.elearning.nsur.ac.th/> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 4 ตุลาคม 2559).
- วิฑูรย์ ปัญญากุล. (2559) ภาพรวมเกษตรอินทรีย์ไทย [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://greennet.or.th/article/organic_farming.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2543). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2559). (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ.2559-2564. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2560). ข้อมูลภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนเกษตร ปีเพาะปลูก 2558/59. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2560). ภาวะความยากจนของครัวเรือนเกษตร ปีเพาะปลูก 2558/59. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม. (2559). รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจน และความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2558. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำราญ สระโณ และคณะ. แนวคิดด้านการบริหารและจัดการฟาร์มเพื่อความสำเเร็จ. เข้าถึงได้จาก www.samrancom.com/การจัดการฟาร์มให้ประสบผลสำเร็จ (วันที่สืบค้นข้อมูล: 21 กรกฎาคม 2560).
- Community Development. (2557, กรกฎาคม). เกษตรพอเพียง เกษตรระบบแบบผสมผสาน [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://chalarwutfarmers.blogspot.com/p/blog-page_41.html (วันที่สืบค้นข้อมูล: 5 กรกฎาคม 2560).

บรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

นางสาวราตรี เม่นประเสริฐ	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
นางผกาพรรณ ศรีลัมพ์	เศรษฐกรเชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตร
นางสาวกัญญารัตน์ ว่องวิทย์เดชา	ผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจพืชอาหารและพลังงานทดแทน
นางสาวสิริลักษณ์ พัฒนพันธ์	ผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจพืชและพืชไร่นา
นายพงศ์ไท ไทโยธิน	ผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจพืชสวน
นายประเสริฐศักดิ์ แสงสัทธา	ผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจปศุสัตว์และประมง
นางฉัตรรัตน์ วิจิตรวรการ	ผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจเทคโนโลยีและปัจจัยการผลิต
นางอัญชญา แก้วเฉย	ผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและสถาบันเกษตรกร

คณะผู้จัดทำ

ข้าว

นางสาวปองวดี จรรย์รัตน์

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

นางจิตรา เดชโคบุตร

มันสำปะหลัง

นางสาวมณฑิรา พรหมพิทยายูทธ

ถั่วเหลือง

นางสาวจรินทร์ทิพย์ จงใจรักษ์

อ้อยโรงงาน

นายชวนเพิ่ม สัจจ์สิงห์

ปาล์มน้ำมัน

นายกฤษ เอี่ยมฐานนท์

นางสาวอภิญา วังษ์สมัย

นางสาวนิชภา สุทธิรักษ์

ยางพารา

นายทินกร เพชรสูงเนิน

นางสาวณัฐวดี ยมโชติ

กาแฟ

นางสาวณัฐวดี ยมโชติ

นายกฤษณะ เขมะวนิช

สับปะรด

นายปิติ รุ่งเรือง

ลำไย

นายณภัทร อรุณรัตน์

ทุเรียน/มังคุด

นางสาวสิริกร คุณขุนทด

มันฝรั่ง/กล้วยไม้

นายบุญเสริม สุขภิญโญ

นายปริญญา คำพะวงศ์

ไก่เนื้อ/ไขไก่

นางมูทิตา รุธิร์โก

สุกร

นายสรรเสริญ ศรีเหนียง

โคเนื้อ

นางสาวอัจฉรา ไอยรกายจนกุล

โคนม

นางสาวศุภลักษณ์ ถาวรระ

กุ้ง

นางสาวรักชนก ทุยเวียง

นางสาวสุจิตตา รักษ์วงศ์

ปลาปน

นางรัชดา ตังคณานุกุลชัย

“ข้าวหอมมะลิอินทรีย์”

ทางเลือกใหม่ของเกษตรกร

ในการเพิ่มรายได้สู่

การผลิตที่ยั่งยืน

นางทัศนีย์ ลักษณะ

ฟาร์มเล็กพันธุ์จนได้ด้วย

จัดการฟาร์มตามหลักเศรษฐกิจ

พอเพียง

นางหทัยา ทับสวัสดิ์

จัดทำโดย

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โทรศัพท์/โทรสาร

ส่วนวิจัยเศรษฐกิจพืชอาหารและพลังงานทดแทน โทรศัพท์ 0-2579-0611 โทรสาร 0-2940-7403

ส่วนวิจัยเศรษฐกิจธัญพืชและพืชไร่ นา โทรศัพท์ 0-2579-7554 โทรสาร 0-2940-6349

ส่วนวิจัยเศรษฐกิจพืชสวน โทรศัพท์ 0-2579-0612 โทรสาร 0-2561-4736

ส่วนวิจัยเศรษฐกิจปศุสัตว์และประมง โทรศัพท์ 0-2561-3448 โทรสาร 0-2579-0910

ส่วนวิจัยเศรษฐกิจเทคโนโลยีและปัจจัยการผลิต โทรศัพท์ 0-2579-8615 โทรสาร 0-2579-3589

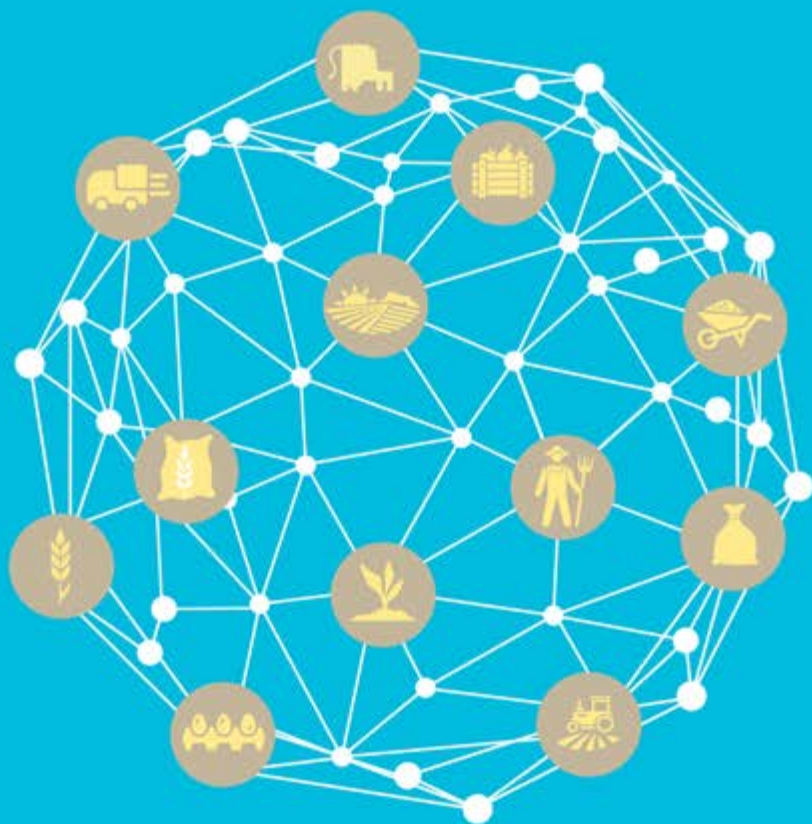
ส่วนวิจัยเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและสถาบันเกษตรกร โทรศัพท์ 0-2579-2982 โทรสาร 0-2579-7564

E-mail: baer@oae.go.th

www.oae.go.th

สถานการณ์
สินค้าเกษตรที่สำคัญ
และแนวโน้ม ปี
2561

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

www.oae.go.th

